KUNGL. MAJ:TS PROPOSITION

TILL RIKSDAGEN

ANGÅENDE

STATSVERKETS TILLSTÅND OCH BEHOV UNDER BUDGETÅRET 1966/67

Jämlikt grundlagens bud avger Kungl. Maj:t härmed proposition angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1966/67.

Med åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet angående statsverkspropositionens justering vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att godkänna i protokollet berörda förslag och alltså uppta statsverkets inkomster och utgifter i enlighet med följande förslag till riksstat:

RIKSSTAT FÖR BUD-

			TOTAL-
A. Skatter, avgifter, m. m.:			
I. Skatter		26 979 200 000	
II. Uppbörd i statens verksamhet		708 124 000	
III. Diverse inkomster		449 000 000	28 136 324 000
B. Inkomster av statens kapitalfonder:			
I. Statens affärsverksfonder		709 000 000	
II. Riksbanksfonden		150 000 000	
III. Statens allmänna fastighetsfond		48 529 000	
IV. Försvarets fonder		56 520 000	
V. Statens utlåningsfonder		429 802 000	
VI. Fonden för låneunderstöd		9 251 000	
VII. Fonden för statens aktier		115 000 000	
VIII. Statens pensionsfonder		78 436 000	
IX. Diverse kapitalfonder		38 500 000	1 635 038 000
C. Övrig finansiering:			
I. Avskrivningar och övriga kapitalmedel inom kapitalfonderna:			
Statens affärsverksfonder	907 002 000		
Övriga kapitalfonder	170 326 000	1 077 328 000	
II. Övrig kapitalåterbetalning		183 364 000	1 260 692 000
		Summa kr.	**31 032 054 000**
Underskott			208 831 000
		Summa kr.	**31 240 885 000**

GETÅRET 1966/67

BUDGETEN

A. Utgiftsanslag:		
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	5 965 000	
II. Justitiedepartementet	1 019 928 000	
III. Utrikesdepartementet	282 015 000	
IV. Försvarsdepartementet	4 814 908 000	
V. Socialdepartementet	8 862 088 000	
VI. Kommunikationsdepartementet	3 614 553 000	
VII. Finansdepartementet	1 672 940 000	
VIII. Ecklesiastikdepartementet	4 649 702 000	
IX. Jordbruksdepartementet	727 979 000	
X. Handelsdepartementet	735 905 000	
XI. Inrikesdepartementet	3 205 360 000	
XII. Civildepartementet	1 065 050 000	
XIII. Oförutsedda utgifter	1 000 000	
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	43 492 000	
XV. Riksgäldsfonden	890 000 000	31 590 885 000
B. Beräknad övrig medelsförbrukning:		
I. Ökning av anslagsbehållningar		— 350 000 000
Summa kr.		**31 240 885 000**

		DRIFT-
A. Skatter, avgifter, m. m.:		
I. Skatter	26 979 200 000	
II. Uppbörd i statens verksamhet	708 124 000	
III. Diverse inkomster	449 000 000	28 136 324 000
B. Inkomster av statens kapitalfonder:		
I. Statens affärsverksfonder	709 000 000	
II. Riksbanksfonden	150 000 000	
III. Statens allmänna fastighetsfond	48 529 000	
IV. Försvarets fonder	56 520 000	
V. Statens utlåningsfonder	429 802 000	
VI. Fonden för låneunderstöd	9 251 000	
VII. Fonden för statens aktier	115 000 000	
VIII. Statens pensionsfonder	78 436 000	
IX. Diverse kapitalfonder	38 500 000	1 635 038 000
Summa inkomster på driftbudgeten		**29 771 362 000**
Återföring från budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel		**75 000 000**
Summa kr.		**29 846 362 000**

BUDGETEN

A. Egentliga statsutgifter:		
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	5 965 000	
II. Justitiedepartementet	948 323 000	
III. Utrikesdepartementet	280 815 000	
IV. Försvarsdepartementet	4 409 952 000	
V. Socialdepartementet	8 730 553 000	
VI. Kommunikationsdepartementet	2 434 940 000	
VII. Finansdepartementet	1 550 871 000	
VIII. Ecklesiastikdepartementet	4 156 552 000	
IX. Jordbruksdepartementet	711 117 000	
X. Handelsdepartementet	287 770 000	
XI. Inrikesdepartementet	2 050 359 000	
XII. Civildepartementet	1 065 050 000	
XIII. Oförutsedda utgifter	1 000 000	
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	43 492 000	26 676 759 000
B. Utgifter för statens kapitalfonder:		
I. Luftfartsfonden	10 500 000	
II. Riksgäldsfonden	890 000 000	
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar	1 291 954 000	
IV. Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster	1 000 000	2 193 454 000
Summa utgifter på driftbudgeten		**28 870 213 000**
Beräknat överskott på statsregleringen:		
Överskott av inkomster	901 149 000	
Balanserade kommunalskattemedel	75 000 000	**976 149 000**
Summa kr.		**29 846 362 000**

	KAPITAL-
Lånemedel	1 459 980 000
Summa kr.	**1 459 980 000**

BUDGETEN

I. Statens affärsverksfonder:		
Postverkets fond	3 399 000	
Televerkets fond	182 700 000	
Statens järnvägars fond	126 400 000	
Statens vattenfallsverks fond	32 700 000	
Domänverkets fond	3 334 000	348 533 000
II. Luftfartsfonden		19 764 000
III. Statens allmänna fastighetsfond		122 551 000
IV. Försvarets fonder:		
Försvarets fastighetsfond	58 122 000	
Försvarets fabriksfond	23 299 000	81 421 000
V. Statens utlåningsfonder		789 988 000
VI. Fonden för låneunderstöd		212 249 000
VIII. Fonden för förlag till statsverket		33 700 000
IX. Diverse kapitalfonder:		
Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond	5 180 000	
Sjöfartsverkets fond	12 784 000	
Statens datamaskinfond	10 000 000	
Jordfonden	5 000 000	
Förrådsfonden för ekonomisk försvarsberedskap	3 174 000	36 138 000
		1 644 344 000
Avgår kapitalåterbetalning:		
Avsättning till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster	1 000 000	
Övrig kapitalåterbetalning	183 364 000	184 364 000
	Summa kr.	**1 459 980 000**

Stockholms slott den 3 januari 1966.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

INKOMSTER PÅ DRIFTBUDGETEN

SPECIFIKATION AV INKOMSTERNA PÅ DRIFTBUDGETEN FÖR BUDGETÅRET 1966/67

A. Skatter, avgifter, m. m.

I. Skatter:

1. Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:		
a) Skatt på inkomst och förmögenhet m. m., *bevillning*	11 500 000 000	
b) Kupongskatt, *bevillning*	9 000 000	
c) Utskiftningsskatt och ersättningsskatt, *bevillning*	1 000 000	
d) Skogsvårdsavgifter, *bevillning*	10 200 000	
e) Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, *bevillning*	4 000 000	
f) Arvsskatt och gåvoskatt, *bevillning*	165 000 000	
g) Lotterivinstskatt, *bevillning*	115 000 000	
h) Stämpelskatt och stämpelavgift, *bevillning*	155 000 000	11 959 200 000
2. Automobilskattemedel:		
a) Fordonsskatt, *bevillning*	640 000 000	
b) Trafikomläggningsskatt, *bevillning*	110 000 000	
c) Bensin- och brännoljeskatt, *bevillning*	1 645 000 000	2 395 000 000
3. Tullar och acciser:		
a) Tullmedel, *bevillning*	1 120 000 000	
b) Allmän varuskatt, *bevillning*	6 000 000 000	
c) Särskilda varuskatter, *bevillning*	375 000 000	
d) Omsättningsskatt på motorfordon, *bevillning*	530 000 000	
e) Regleringsavgift och accis på fettvaror m. m., *bevillning*	1 000 000	

f) Tobaksskatt, *bevillning*	1 285 000 000		
g) Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag, *bevillning*	24 000 000		
h) Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag, *bevillning*	50 000 000		
i) Skatt på sprit, *bevillning*	1 805 000 000		
j) Skatt på vin, *bevillning*	165 000 000		
k) Skatt på malt- och läskedrycker, *bevillning* ..	270 000 000		
l) Energiskatt, *bevillning* .	800 000 000		
m) Särskild skatt på motorbränslen, *bevillning* ...	200 000 000	12 625 000 000	26 979 200 000

II. Uppbörd i statens verksamhet:

1. Expeditionsavgifter.....	40 000 000
2. Vattendomstolsavgifter	1 000 000
3. Inkomster vid kriminalvården	5 200 000
4. Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten	8 500 000
5. Bidrag till riksförsäkringsverket och försäkringsrådet	4 000 000
6. Personalsjukpenningar m. m.	51 000 000
7. Inkomster vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare	250 000
8. Inkomster vid centrala sjukvårdsberedningen	25 000
9. Inkomster vid statens institut för folkhälsan	660 000
10. Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium	15 000 000
11. Inkomster vid statens rättskemiska laboratorium	1 300 000
12. Inkomster vid statens farmacevtiska laboratorium	1 600 000
13. Inkomster vid statens mentalsjukhus ...	25 000 000
14. Inkomster vid Vilhelmsro sjukhus	175 000
15. Inkomster vid karolinska sjukhuset	68 000 000
16. Inkomster vid serafimerlasarettet	13 100 000
17. Inkomster vid väg- och vattenbyggnadsverket, *att tillföras automobilskattemedlen* .	1 500 000
18. Förrättningsavgifter vid statens bilinspektion, *att tillföras automobilskattemedlen*	7 500 000
19. Avgifter för registrering av motorfordon .	19 000 000
20. Försäljning av sjökort m. m.	1 300 000
21. Fyr- och båkmedel	22 000 000
22. Lotspenningar	19 200 000
23. Skeppsmätningsavgifter	600 000

24. Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	9 000 000	
25. Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet	120 000	
26. Inkomster vid länsarkitektsorganisationen	900 000	
27. Inkomster vid statens geotekniska institut	1 700 000	
28. Inkomst av myntning och justering	22 000 000	
29. Kontrollstämpelmedel	2 500 000	
30. Bidrag till bankinspektionen	2 370 000	
31. Bidrag för revision av sparbankerna	625 000	
32. Bidrag till försäkringsinspektionen	1 601 000	
33. Avgifter för granskning av biograffilm	260 000	
34. Inkomster vid tandläkarhögskolorna	900 000	
35. Inkomster vid lantbruksnämnderna	1 700 000	
36. Inkomster vid statens jordbruksnämnd	600 000	
37. Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt	4 000 000	
38. Avgifter för växtskyddsinspektion m. m.	1 000 000	
39. Inkomster vid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt	325 000	
40. Inkomster vid statens maskinprovningar	350 000	
41. Avgifter vid köttbesiktning	5 900 000	
42. Inkomster vid statens veterinärmedicinska anstalt	2 400 000	
43. Inkomster vid veterinärhögskolan	1 025 000	
44. Inkomster vid statens hingstdepå och stuteri	708 000	
45. Inkomster vid lantmäteriväsendet	29 200 000	
46. Inkomster vid rikets allmänna kartverk	4 800 000	
47. Avgifter för statskontroll av krigsmaterieltillverkningen	80 000	
48. Inkomster vid Sveriges geologiska undersökning	1 200 000	
49. Inkomster vid statens provningsanstalt	5 200 000	
50. Inkomster vid statens skeppsprovningsanstalt	2 500 000	
51. Inkomster vid statens institut för konsumentfrågor	1 000 000	
52. Inkomster vid patent- och registreringsväsendet	25 500 000	
53. Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register	750000	
54. Inkomster av statens gruvegendom	6 000 000	
55. Bidrag till kostnader för polis- och domstolsväsendet m. m.	260 000 000	
56. Exekutionsavgifter	6 000 000	708 124 000
III. Diverse inkomster:		
1. Bötesmedel	44 000 000	
2. Totalisatormedel	85 000 000	

3. Tipsmedel	135 000 000	
4. Lotterimedel	135 000 000	
5. Övriga diverse inkomster	50 000 000	449 000 000
		28 136 324 000

B. Inkomster av statens kapitalfonder

I. Statens affärsverksfonder:		
1. Postverket, *bevillning*	24 000 000	
2. Televerket	230 000 000	
3. Statens järnvägar	115 000 000	
4. Statens vattenfallsverk	310 000 000	
5. Domänverket	30 000 000	709 000 000
II. Riksbanksfonden		150 000 000
III. Statens allmänna fastighetsfond:		
1. Slottsbyggnadernas delfond	1 000	
2. Kriminalvårdsstyrelsens »	4 995 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	2 205 000	
4. Medicinalstyrelsens »	7 575 000	
5. Karolinska sjukhusets »	2 100 000	
6. Akademiska sjukhusets »	1 247 000	
7. Byggnadsstyrelsens »	30 106 000	
8. Generaltullstyrelsens »	300 000	48 529 000
IV. Försvarets fonder:		
1. Försvarets fastighetsfond	50 020 000	
2. Försvarets fabriksfond	6 500 000	56 520 000
V. Statens utlåningsfonder:		
1. Utrikesförvaltningens lånefond	65 000	
2. Biståndsförvaltningens lånefond	1 000	
3. Värnpliktslånefonden	1 000	
4. Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby	2 000	
5. Statens bosättningslånefond	4 000 000	
6. Vattenkraftslånefonden	300 000	
7. Luftfartslånefonden	900 000	
8. Statens lånefond för den mindre skeppsfarten	1 550 000	
9. Tullverkets båtlånefond	1 000	
10. Statens lånefond för universitetsstudier	600 000	
11. Allmänna studielånefonden	800 000	
12. Lånefonden för inventarier i studentbostäder	600 000	
13. Lånefonden för studentkårlokaler	1 000	
14. Jordbrukets lagerhusfond	375 000	
15. Jordbrukets maskinlånefond	1 300 000	
16. Statens sekundärlånefond för jordbrukare	45 000	
17. Fonden för supplementär jordbrukskredit	10 000	
18. Kraftledningslånefonden	200 000	
19. Elektrifieringslånefonden	1 000	
20. Egnahemslånefonden	3 000 000	

21. Arrendelånefonden	1 000	
22. Arbetarsmåbrukslånefonden	1 000	
23. Kronotorparnas inventarielånefond	1 000	
24. Statens avdikningslånefond	2 000 000	
25. Täckdikningslånefonden	1 000	
26. Bevattningslånefonden	1 000	
27. Fiskerilånefonden	750 000	
28. Statens fiskredskapslånefond	1 000	
29. Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.	100 000	
30. Skogsväglånefonden	35 000	
31. Statens skogslånefond	1 000	
32. Lånefonden för insamling av skogsfrö	30 000	
33. Statens hantverks- och industrilånefond	8 200 000	
34. Statens sekundärlånefond för rederinäringen	75 000	
35. Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer	2 410 000	
36. Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen	3 000	
37. Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden	90 000	
38. Lånefonden för bostadsbyggande	400 000 000	
39. Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien	850 000	
40. Lånefonden för allmänna samlingslokaler	1 500 000	429 802 000
VI. Fonden för låneunderstöd:		
1. Statskontorets delfond	6 000 000	
2. Lantbruksstyrelsens »	1 000	
3. Arbetsmarknadsstyrelsens »	1 000 000	
4. Bostadsstyrelsens »	285 000	
5. Riksbankens »	600 000	
6. Riksgäldskontorets »	1 365 000	9 251 000
VII. Fonden för statens aktier		115 000 000
VIII. Statens pensionsfonder:		
1. Folkpensioneringsfonden	59 000 000	
2. Civila tjänstepensionsfonden	1 800 000	
3. Militära tjänstepensionsfonden	200 000	
4. Allmänna familjepensionsfonden	5 400 000	
5. Statens pensionsanstalts pensionsfond	12 000 000	
6. Pensionsfonden för vissa riksdagens verk	36 000	78 436 000
IX. Diverse kapitalfonder:		
1. Fonden för kreditgivning till utlandet	12 500 000	
2. Övriga diverse kapitalfonder	26 000 000	38 500 000
		1 635 038 000
	Summa kr.	**29 771 362 000**

Bilaga 1 till Specifikation av inkomsterna på driftbudgeten

FÖRSLAG TILL STAT FÖR STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND FÖR BUDGETÅRET 1966/67

Inkomster

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:				
1. Slottsbyggnadernas delfond			5 275 000	
2. Kriminalvårdsstyrelsens »			10 190 000	
3. Beskickningsfastigheternas »			14 133 000	
4. Medicinalstyrelsens »			17 853 000	
5. Karolinska sjukhusets »			8 988 000	
6. Akademiska sjukhusets »			3 464 000	
7. Byggnadsstyrelsens »			163 921 000	
8. Generaltullstyrelsens »			5 979 000	229 803 000
B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden:				
1. Slottsbyggnadernas delfond			500 000	
2. Kriminalvårdsstyrelsens »			950 000	
3. Beskickningsfastigheternas »			302 000	
4. Medicinalstyrelsens »			1 452 000	
5. Karolinska sjukhusets »			1 900 000	
6. Akademiska sjukhusets »			1 000	
7. Byggnadsstyrelsens »			9 644 000	
8. Generaltullstyrelsens »			280 000	15 029 000
C. Diverse inkomster:				
1. Slottsbyggnadernas delfond			101 000	
2. Kriminalvårdsstyrelsens »			1 000	
3. Beskickningsfastigheternas »			1 000	
4. Medicinalstyrelsens »			1 000	
5. Karolinska sjukhusets »			1 000	
6. Akademiska sjukhusets delfond:				
a) Bidrag från Uppsala läns landsting	495 000			
b) Övriga diverse inkomster	1 000		496 000	
7. Byggnadsstyrelsens delfond:				
a) Bidrag från Uppsala universitets egendoms- och skogsförvaltning	250 000			
b) Bidrag från Lunds universitets egendomsförvaltning	50 000			
c) Övriga diverse inkomster	228 000		528 000	
8. Generaltullstyrelsens delfond			1 000	1 130 000
		Summa kr.		**245 962 000**

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.:

1. Slottsbyggnadernas delfond:			
a) Reparations- och underhållskostnader för de kungl. slotten med tillhörande byggnader	1 435 000		
b) Reparations- och underhållskostnader för uthyrda lägenheter vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga	400 000		
c) Reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m.	440 000		
d) Vissa iståndsättningsarbeten	3 600 000	5 875 000	
2. Kriminalvårdsstyrelsens delfond		3 780 000	
3. Beskickningsfastigheternas delfond:			
a) Reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m.	3 230 000		
b) Bränsle och lyse för kanslilokaler och tjänstebostäder, *förslagsvis*	825 000	4 055 000	
4. Medicinalstyrelsens delfond		7 788 000	
5. Karolinska sjukhusets delfond:			
a) Karolinska sjukhuset	2 944 000		
b) Serafimerlasarettet	1 500 000	4 444 000	
6. Akademiska sjukhusets delfond		1 194 000	
7. Byggnadsstyrelsens »		46 397 000	
8. Generaltullstyrelsens »		260 000	73 793 000

B. Avsättning till värdeminskningskonto:

2. Kriminalvårdsstyrelsens delfond, *förslagsvis*	1 666 000	
3. Beskickningsfastigheternas » , *förslagsvis*	394 000	
4. Medicinalstyrelsens » , *förslagsvis*	3 730 000	
5. Karolinska sjukhusets » , *förslagsvis*	1 845 000	
6. Akademiska sjukhusets » , *förslagsvis*	1 320 000	
7. Byggnadsstyrelsens » , *förslagsvis*	12 182 000	
8. Generaltullstyrelsens » , *förslagsvis*	100 000	21 237 000

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden:

2. Kriminalvårdsstyrelsens delfond, *förslagsvis*	700 000	
3. Beskickningsfastigheternas » , *förslagsvis*	7 782 000	
4. Medicinalstyrelsens » , *förslagsvis*	213 000	
5. Karolinska sjukhusets » , *förslagsvis*	2 500 000	
6. Akademiska sjukhusets » , *förslagsvis*	200 000	
7. Byggnadsstyrelsens » , *förslagsvis*	85 408 000	
8. Generaltullstyrelsens » , *förslagsvis*	5 600 000	102 403 000

Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:

1.	Slottsbyggnadernas	delfond	1 000	
2.	Kriminalvårdsstyrelsens	»	4 995 000	
3.	Beskickningsfastigheternas	»	2 205 000	
4.	Medicinalstyrelsens	»	7 575 000	
5.	Karolinska sjukhusets	»	2 100 000	
6.	Akademiska sjukhusets	»	1 247 000	
7.	Byggnadsstyrelsens	»	30 106 000	
8.	Generaltullstyrelsens	»	300 000	48 529 000
			Summa kr.	**245 962 000**

Bilaga 2 till Specifikation av inkomsterna på driftbudgeten

BERÄKNAT FÖRSLAG TILL STAT FÖR FÖRSVARETS FASTIGHETSFOND FÖR BUDGETÅRET 1966/67

Inkomster

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:		
1. Kasernbyggnaders delfond	165 175 000	
2. Befästningars »	78 621 000	
3. Försvarets forskningsanstalts delfond	3 863 000	247 659 000
B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden:		
1. Kasernbyggnaders delfond	6 130 000	
2. Befästningars »	470 000	6 600 000
C. Inkomster av övnings- och skjutfält:		
1. Kasernbyggnaders delfond	4 000 000	
2. Befästningars »	150 000	
3. Försvarets forskningsanstalts delfond	5 000	4 155 000
D. Diverse inkomster:		
1. Kasernbyggnaders delfond	600 000	
2. Befästningars »	600 000	1 200 000
	Summa kr.	**259 614 000**

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.:		
1. Kasernbyggnaders delfond	113 110 000	
2. Befästningars »	53 100 000	
3. Försvarets forskningsanstalts delfond	1 255 000	167 465 000
B. Avsättning till värdeminskningskonto:		
1. Kasernbyggnaders delfond, *förslagsvis*	10 900 000	
2. Befästningars », *förslagsvis*	7 900 000	
3. Försvarets forskningsanstalts delfond, *förslagsvis*	579 000	19 379 000
C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden:		
1. Kasernbyggnaders delfond, *förslagsvis*	17 860 000	
2. Befästningars », *förslagsvis*	4 800 000	
3. Försvarets forskningsanstalts delfond, *förslagsvis*	90 000	22 750 000
Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:		
1. Kasernbyggnaders delfond	34 034 000	
2. Befästningars »	14 042 000	
3. Försvarets forskningsanstalts delfond	1 944 000	50 020 000
	Summa kr.	**259 614 000**

UTGIFTER PÅ DRIFTBUDGETEN

EGENTLIGA STATSUTGIFTER

I. KUNGL. HOV- OCH SLOTTSSTATERNA

A. Kungl. hovstaten

1	Kungl. Maj:ts hovhållning	2 750 000
2	Hennes Kungl. Höghet Hertiginnan av Västerbotten	190 000
3	Hans Kungl. Höghet Hertigen av Halland	125 000
4	Underhåll och vård av möbler samt andra staten tillhöriga inventarier i de kungl. slotten	403 000
		3 468 000

B. Kungl. slottsstaten

1	Polis-, lys- och renhållning samt brandväsendet vid de kungl. slotten	1 887 000
2	Ved och kol för de kungl. slotten	610 000
		2 497 000
	Summa kr.	**5 965 000**

II. JUSTITIEDEPARTEMENTET

A. Justitiedepartementet m. m.

	Statsrådsberedningen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 436 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	109 000	1 545 000
	Justitiedepartementet:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	4 980 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	441 000	
5	Svensk författningssamling, *förslagsanslag*	500 000	5 921 000
	Justitiekanslern:		
6	Avlöningar, *förslagsanslag*	470 000	
7	Omkostnader, *förslagsanslag*	33 000	503 000
8	Lagberedningen, *reservationsanslag*		471 000
9	Fideikommissnämnden, *reservationsanslag*		90 000
10	Ombuden för tillsyn av tryckta skrifter, *förslagsanslag*		35 000
11	Kommittéer m. m., *reservationsanslag*		5 000 000
12	1967 års konferens för revision av Bernkonventionen m. m., *reservationsanslag*		1 000 000
13	Extra utgifter, *reservationsanslag*		395 000
			14 960 000

B. Polisväsendet

	Rikspolisstyrelsen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*, varav 1 600 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen	10 800 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*, varav 150 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen	6 350 000	
3	Datamaskinanläggning m. m., *reservationsanslag*	5 500 000	22 650 000
	Polisverket:		
4	Inköp av motorfordon m. m., *reservationsanslag*, varav 9 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen	13 150 000	
5	Underhåll och drift av motorfordon m. m., *förslagsanslag*, varav 20 500 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen	25 400 000	
6	Särskild polisverksamhet för hindrande och uppdagande av brott mot rikets säkerhet m. m., *förslagsanslag*	20 400 000	
7	Diverse utgifter, *förslagsanslag*	1 500 000	60 450 000

	Lokala polisorganisationen:		
8	Avlöningar, *förslagsanslag*, varav 89 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen	388 000 000	
9	Omkostnader, *förslagsanslag*, varav 9 800 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen	42 500 000	
10	Utrustning, *reservationsanslag*, varav 4 500 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen	14 150 000	444 650 000
	Statens kriminaltekniska laboratorium:		
11	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 725 000	
12	Omkostnader, *förslagsanslag*	255 000	1 980 000
			529 730 000

C. Åklagarväsendet

	Riksåklagaren:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 218 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	212 000	1 430 000
	Läns- och distriktsåklagarmyndigheterna:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	35 535 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	3 305 000	38 840 000
			40 270 000

D. Domstolarna

	Högsta domstolen m. m.:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	5 391 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	404 000	5 795 000
	Regeringsrätten:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 517 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	41 000	
5	Regeringsrättens årsbok, *förslagsanslag*	70 000	1 628 000
	Hovrätterna:		
6	Avlöningar, *förslagsanslag*	17 123 000	
7	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 789 000	18 912 000
	Underrätterna:		
8	Avlöningar, *förslagsanslag*	78 821 000	
9	Omkostnader, *förslagsanslag*	5 199 000	
10	Ersättningar till nämndemän m.m., *förslagsanslag*	9 000 000	93 020 000
	Vattendomstolarna:		
11	Avlöningar, *förslagsanslag*	4 825 000	
12	Omkostnader, *förslagsanslag*	531 000	5 356 000
13	Tekniska hjälpmedel m. m. vid domstolsväsendet, *reservationsanslag*		360 000
14	Anskaffande av blanketter och fastighetsböcker m. m. för domstolsväsendet, *förslagsanslag*		350 000
			125 421 000

E. Rättegångsväsendet i allmänhet

1	Ersättning åt domare, vittnen och parter, *förslagsanslag*	10 700 000
2	Kostnader enligt lagen om fri rättegång, *förslagsanslag*	5 800 000
3	Understöd för utomprocessuell rättshjälp, *förslagsanslag*	2 000 000
4	Tornedalens rättshjälpsanstalt, *förslagsanslag*	215 000
5	Efterutbildning inom rättegångsväsendet, *reservationsanslag*	230 000
		18 945 000

F. Kriminalvården m. m.

	Kriminalvårdsstyrelsen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	5 445 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	941 000	6 386 000
	Fångvårdsanstalterna:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	88 140 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	28 353 000	
5	Maskin- och verktygsutrustning m. m., *reservationsanslag*	4 000 000	
6	Engångsanskaffning av inventarier m. m., *reservationsanslag*	6 000 000	
7	Anskaffning, montering och transport av baracker m. m., *reservationsanslag*	4 000 000	130 493 000
8	Ersättning för vård på anstalter som ej tillhör kriminalvården, m. m., *förslagsanslag*		150 000
9	Centrala nämnderna, *förslagsanslag*		190 000
10	Övervakningsnämnderna, *förslagsanslag*		1 355 000
	Skyddskonsulentorganisationen:		
11	Avlöningar, *förslagsanslag*	6 190 000	
12	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 134 000	7 324 000
13	Ersättningar till övervakare, *förslagsanslag*		6 000 000
14	Kurser för övervakare och personundersökare, *reservationsanslag*		50 000
15	Understöd åt villkorligt frigivna m. fl.		1 250 000
16	Bidrag till Svenska skyddsförbundet		60 000
			153 258 000

G. Diverse

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
1	Kriminalvårdsstyrelsens delfond, *förslagsanslag*	10 190 000	
2	Byggnadsstyrelsens delfond, *förslagsanslag*	32 028 000	42 218 000
3	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark, *förslagsanslag*		355 000
4	Ersättning till försvarets fastighetsfond för fångvårdsanstalten i Hälsingborg, *förslagsanslag*		67 000
5	Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m., *reservationsanslag*		15 000
6	Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m. inom privaträttens område, *förslagsanslag* .		68 000
7	Bidrag till Nordisk Domssamling, *reservationsanslag*		16 000
8	Bidrag till politiska partier, *förslagsanslag*		23 000 000
			65 739 000
		Summa kr.	**948 323 000**

III. UTRIKESDEPARTEMENTET

A. Utrikesdepartementet m. m.

	Utrikesförvaltningen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	46 066 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	13 577 000	59 643 000
3	Representationsbidrag till utlandstjänstemän		3 650 000
4	Vissa bostadskostnadsersättningar, *förslagsanslag*		3 360 000
5	Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat, *reservationsanslag*		2 695 000
6	Kursdifferenser, *förslagsanslag*		1 000
7	Ersättningar åt olönade konsuler, *förslagsanslag*		1 100 000
8	Särskilda förhandlingar med främmande makter, *förslagsanslag*		3 500 000
9	Kostnader för vissa nämnder m. m., *förslagsanslag*		80 000
10	Kommittéer m. m., *reservationsanslag*		150 000
11	Extra utgifter, *reservationsanslag*		695 000
12	Tillfälliga representationskostnader, *förslagsanslag*		600 000
			75 474 000

B. Bidrag till vissa internationella organisationer

1	Permanenta skiljedomstolens internationella byrå i Haag, *förslagsanslag*	4 000
2	Förenta Nationerna, *förslagsanslag*	10 800 000
3	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), *förslagsanslag*	3 300 000
4	Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA), *förslagsanslag*	1 600 000
5	Europarådet, *förslagsanslag*	820 000
		16 524 000

C. Internationell biståndsverksamhet

	Bistånd genom internationella organ m. m.	
1	Förenta Nationernas utvecklingsprogram (UNDP)	70 200 000
2	Förenta Nationernas barnfond (UNICEF)	7 800 000
3	Övrigt multilateralt tekniskt bistånd, *reservationsanslag*	3 000 000
4	Humanitärt bistånd till flyktingar m. fl., *reservationsanslag*	6 500 000
		87 500 000

	Bilateralt tekniskt bistånd		
	Styrelsen för internationell utveckling (SIDA):		
5	Avlöningar, *förslagsanslag*	5 541 000	
6	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 630 000	7 171 000
7	Fältverksamhet, *reservationsanslag*		60 000 000
8	Stipendiat- och kursverksamhet, *reservationsanslag*		8 100 000
9	Rekrytering och utbildning av fältpersonal, *reservationsanslag*		2 100 000
			77 371 000
			164 871 000
D.	**Information om Sverige i utlandet**		
1	Informationsverksamhet om Sverige i utlandet, *reservationsanslag*		**7 411 000**
E.	**Diverse**		
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
1	Beskickningsfastigheternas delfond, *förslagsanslag*	13 863 000	
2	Byggnadsstyrelsens delfond, *förslagsanslag*	1 877 000	15 740 000
3	Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare m. fl., *förslagsanslag*		175 000
4	Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar		10 000
5	Bestridande av resekostnader för inom Förenta Nationerna utsedda svenska stipendiater, *reservationsanslag*		7 000
6	Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor		603 000
			16 535 000
		Summa kr.	**280 815 000**

IV. FÖRSVARSDEPARTEMENTET

A. Försvarsdepartementet m. m.

	Försvarsdepartementet:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 925 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	650 000	4 575 000
3	Vissa nämnder m. m., *förslagsanslag*		575 000
4	Kommittéer m. m., *reservationsanslag*		1 450 000
5	Extra utgifter, *reservationsanslag*		600 000
6	Rationaliseringsförsök, *reservationsanslag*		*2 000 000
			9 200 000

B. Armén

	Arméstaben:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	10 200 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	2 000 000	12 200 000
	Armén:		
3	Avlöningar till aktiv personal m. fl., *förslagsanslag*	*334 000 000	
4	Avlöningar till personal på reservstat, *förslagsanslag*	1 180 000	
5	Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl., *förslagsanslag*	14 900 000	
6	Avlöningar till viss arbetarpersonal, *förslagsanslag*	23 000 000	
7	Avlöningar m. m. till värnpliktiga, *förslagsanslag*	87 000 000	
8	Sjukvård m. m., *förslagsanslag*	10 100 000	
9	Reseersättningar m. m., *förslagsanslag*	14 300 000	
10	Rekryteringskostnader, *reservationsanslag*	400 000	
11	Bränsle m. m., *förslagsanslag*	20 300 000	
12	Renhållning, *förslagsanslag*	6 000 000	
13	Telefon m. m., *förslagsanslag*	2 650 000	
14	Tvätt, *förslagsanslag*	5 000 000	
15	Övriga expenser m. m., *förslagsanslag*	2 400 000	
16	Mathållning, *förslagsanslag*	56 000 000	
17	Furagering, *förslagsanslag*	2 100 000	
18	Övningar m. m., *reservationsanslag*	62 000 000	
19	Förhyrning av motorfordon m. m., *förslagsanslag*	9 300 000	
20	Beklädnad m. m., *reservationsanslag*	59 000 000	
21	Inventarier m. m., *reservationsanslag*	16 000 000	
22	Sjukvårdsmateriel, *reservationsanslag*	6 000 000	
23	Ökning av drivmedelslagringen, *reservationsanslag*	1 000	
24	Drivmedelsutrustning, *reservationsanslag*	4 100 000	

* Beräknat belopp.

25	Drivmedelsförråd m. m., *förslagsanslag*	1 300 000	
26	Remontering, *reservationsanslag*	300 000	
27	Uttagning av hästar, *förslagsanslag*	75 000	
28	Veterinärvård, *reservationsanslag*	190 000	
29	Hundväsendet, *reservationsanslag*	100 000	737 696 000
30	Anskaffning av tygmateriel m. m., *reservationsanslag*		534 163 000
31	Underhåll av tygmateriel m. m., *reservationsanslag*		106 900 000
32	Järnvägskrigsbromateriel, *reservationsanslag*		3 310 000
33	Uttagning av motorfordon och motorredskap, *förslagsanslag*		200 000
	Hemvärnet:		
34	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 315 000	
35	Omkostnader, *förslagsanslag*	906 000	
36	Övningar, *reservationsanslag*	4 025 000	
37	Intendenturmateriel m. m., *reservationsanslag*	1 685 000	
38	Tygmateriel m. m., *reservationsanslag*	5 400 000	13 331 000
			1 407 800 000

C. Marinen

	Marinstaben:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	8 500 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	970 000	9 470 000
	Marinen:		
3	Avlöningar till aktiv personal m. fl., *förslagsanslag*	*131 500 000	
4	Avlöningar till personal på reservstat, *förslagsanslag*	140 000	
5	Avlöningar till personal i marinens reserver, *förslagsanslag*	5 000 000	
6	Avlöningar till viss arbetarpersonal, *förslagsanslag*	15 100 000	
7	Avlöningar m. m. till värnpliktiga, *förslagsanslag*	17 500 000	
8	Sjukvård m. m., *förslagsanslag*	2 270 000	
9	Reseersättningar m. m., *förslagsanslag*	3 115 000	
10	Rekryteringskostnader, *reservationsanslag*	350 000	
11	Bränsle m. m., *förslagsanslag*	8 000 000	
12	Renhållning, *förslagsanslag*	2 900 000	
13	Telefon m. m., *förslagsanslag*	1 430 000	
14	Tvätt, *förslagsanslag*	1 400 000	
15	Övriga expenser m. m., *förslagsanslag*	850 000	
16	Mathållning, *förslagsanslag*	16 600 000	
17	Övningar m. m., *reservationsanslag*	28 850 000	
18	Beklädnad m. m., *reservationsanslag*	7 050 000	
19	Inventarier m. m., *reservationsanslag*	2 900 000	
20	Sjukvårdsmateriel, *reservationsanslag*	1 600 000	

* Beräknat belopp.

21	Ökning av drivmedelslagringen, *reservationsanslag*	150 000	
22	Drivmedelsutrustning, *reservationsanslag*	475 000	
23	Drivmedelsförråd m. m., *förslagsanslag*	320 000	
24	Materialförråd m. m., *förslagsanslag*	275 000	
25	Hundbevakningstjänsten, *reservationsanslag*	10 000	247 785 000
26	Anskaffning av fartygsmateriel m. m., *reservationsanslag*		240 095 000
27	Underhåll av fartyg m. m., *reservationsanslag*		72 000 000
28	Anskaffning av vissa maskiner m. m., *reservationsanslag*		850 000
29	Bidrag till sjövärnskåren, *reservationsanslag*		600 000
			570 800 000

D. Flygvapnet

	Flygstaben:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	11 500 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 025 000	12 525 000
	Flygvapnet:		
3	Avlöningar till aktiv personal m. fl., *förslagsanslag*	*165 500 000	
4	Avlöningar till personal på reservstat, *förslagsanslag*	10 000	
5	Avlöningar till personal i flygvapnets reserv, *förslagsanslag*	2 000 000	
6	Avlöningar till viss arbetarpersonal, *förslagsanslag*	2 000 000	
7	Avlöningar m. m. till värnpliktiga, *förslagsanslag*	15 000 000	
8	Tjänstepremier m. m., *förslagsanslag*	2 300 000	
9	Sjukvård m. m., *förslagsanslag*	2 250 000	
10	Reseersättningar m. m., *förslagsanslag*	8 000 000	
11	Rekryteringskostnader, *reservationsanslag*	425 000	
12	Bränsle m. m., *förslagsanslag*	10 200 000	
13	Renhållning, *förslagsanslag*	3 600 000	
14	Telefon m. m., *förslagsanslag*	6 700 000	
15	Tvätt, *förslagsanslag*	1 500 000	
16	Övriga expenser m. m., *förslagsanslag*	680 000	
17	Mathållning, *förslagsanslag*	14 200 000	
18	Övningar m. m., *reservationsanslag*	13 000 000	
19	Beklädnad m. m., *reservationsanslag*	12 200 000	
20	Inventarier m. m., *reservationsanslag*	3 000 000	
21	Sjukvårdsmateriel, *reservationsanslag*	750 000	
22	Ökning av drivmedelslagringen, *reservationsanslag*	600 000	
23	Drivmedelsutrustning, *reservationsanslag*	2 510 000	
24	Drivmedelsförråd m. m., *förslagsanslag*	7 000 000	
25	Hundbevakningstjänsten, *reservationsanslag*	45 000	273 470 000

* Beräknat belopp.

26	Anskaffning av flygmateriel m. m., *reservationsanslag*	1 015 250 000
27	Drift och underhåll av flygmateriel m. m., *reservationsanslag*	265 000 000
28	Understöd åt segelflygverksamhet m. m., *reservationsanslag*	400 000
		1 566 645 000

E. Gemensamma staber

	Försvarsstaben:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	10 920 000	
2	Särskilda avlöningar, *förslagsanslag*	2 700 000	
3	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 960 000	
4	Särskilda omkostnader, *förslagsanslag*	2 300 000	
5	Övningar, *reservationsanslag*	130 000	
6	Vissa bostadskostnadsersättningar, *förslagsanslag*	380 000	18 390 000
	Militärområdesstaber:		
7	Avlöningar, *förslagsanslag*	*20 000 000	
8	Omkostnader, *förslagsanslag*	*7 400 000	27 400 000
			45 790 000

F. Centrala förvaltningsmyndigheter m. m.

	Försvarets civilförvaltning:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	7 000 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 840 000	8 840 000
	Försvarets sjukvårdsstyrelse:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 300 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	350 000	2 650 000
	Fortifikationsförvaltningen:		
5	Avlöningar, *förslagsanslag*	10 575 000	
6	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 580 000	12 155 000
	Försvarets intendenturverk:		
7	Avlöningar, *förslagsanslag*	8 450 000	
8	Omkostnader, *förslagsanslag*	820 000	9 270 000
9	Försvarets intendenturverks anstalter: Avlöningar, *förslagsanslag*		*5 360 000
	Arméförvaltningen:		
10	Avlöningar, *förslagsanslag*	34 000 000	
11	Omkostnader, *förslagsanslag*	4 450 000	38 450 000
12	Arméförvaltningens anstalter: Avlöningar, *förslagsanslag*		*10 960 000
	Marinförvaltningen:		
13	Avlöningar, *förslagsanslag*	20 100 000	
14	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 365 000	
15	Datamaskiner m. m., *reservationsanslag*	1 225 000	22 690 000

* Beräknat belopp.

	Flygförvaltningen:		
16	Avlöningar, *förslagsanslag*	45 000 000	
17	Omkostnader, *förslagsanslag*	2 200 000	
18	Datamaskiner m. m., *reservationsanslag*	4 300 000	51 500 000
	Försvarets förvaltningsdirektion:		
19	Avlöningar, *förslagsanslag*	*450 000	
20	Omkostnader, *förslagsanslag*	*20 000	470 000
			162 345 000

G. Institutioner m. m.

	Försvarets forskningsanstalt:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	18 600 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	2 515 000	
3	Viss forskningsverksamhet, *reservationsanslag*	45 000 000	
4	Engångsanskaffning av viss utrustning, *reservationsanslag*	800 000	66 915 000
	Försvarets radioanstalt:		
5	Avlöningar, *förslagsanslag*	17 850 000	
6	Omkostnader, *förslagsanslag*	3 940 000	
7	Anskaffning och underhåll av materiel, *reservationsanslag*	4 800 000	26 590 000
	Krigsarkivet:		
8	Avlöningar, *förslagsanslag*	780 000	
9	Omkostnader, *förslagsanslag*	58 000	
10	Samlingars konservering m. m., *reservationsanslag*	4 000	
11	Inredning av vissa arkivaliemagasin, *reservationsanslag*	1 000	843 000
	Armémuseum:		
12	Avlöningar, *förslagsanslag*	380 000	
13	Omkostnader, *förslagsanslag*	94 000	
14	Samlingars konservering m. m., *reservationsanslag*	25 000	499 000
	Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona:		
15	Avlöningar, *förslagsanslag*	105 000	
16	Omkostnader, *förslagsanslag*	22 000	
17	Samlingars konservering m. m., *reservationsanslag*	40 000	167 000
	Militärpsykologiska institutet:		
18	Avlöningar, *förslagsanslag*	945 000	
19	Omkostnader, *förslagsanslag*	240 000	1 185 000
	Centrala värnpliktsbyrån:		
20	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 720 000	
21	Omkostnader, *förslagsanslag*	685 000	2 405 000

* Beräknat belopp.

	Militärapoteket:		
22	Avlöningar, *förslagsanslag*	500 000	
23	Omkostnader, *förslagsanslag*	25 000	525 000
	Försvarets sjukvårdsförråd:		
24	Avlöningar, *förslagsanslag*	870 000	
25	Omkostnader, *förslagsanslag*	175 000	1 045 000
	Försvarets tandvård:		
26	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 000 000	
27	Omkostnader, *förslagsanslag*	380 000	3 380 000
28	Militärmedicinska undersökningscentralen, *förslagsanslag*		200 000
	Militärmusiken:		
29	Avlöningar, *förslagsanslag*	14 100 000	
30	Reseersättningar m. m., *förslagsanslag*	640 000	
31	Materiel, *reservationsanslag*	245 000	14 985 000
	Försvarets personalvård:		
32	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 038 000	
33	Omkostnader, *förslagsanslag*	320 000	2 358 000
			121 097 000

H. Utbildningsanstalter

	Försvarshögskolan:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	600 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	150 000	750 000
	Militärhögskolan:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	4 150 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	670 000	
5	Övningar, *reservationsanslag*	1 200 000	
6	Militärhistorisk forskning, *reservationsanslag*	100 000	6 120 000
	Försvarets läroverk:		
7	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 950 000	
8	Omkostnader, *förslagsanslag*	265 000	2 215 000
	Försvarets brevskola:		
9	Avlöningar, *förslagsanslag*	300 000	
10	Omkostnader, *förslagsanslag*	64 000	364 000
			9 449 000

I. Fastighetskostnader

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
1	Slottsbyggnadernas delfond, *förslagsanslag*	17 000	
2	Beskickningsfastigheternas delfond, *förslagsanslag*	240 000	
3	Byggnadsstyrelsens delfond, *förslagsanslag*	2 206 000	2 463 000
	Ersättning till försvarets fastighetsfond:		
4	Kasernbyggnaders delfond, *förslagsanslag*	*165 108 000	

* Beräknat belopp.

5	Befästningars delfond, *förslagsanslag*	*78 621 000	
6	Försvarets forskningsanstalts delfond, *förslagsanslag*	*3 863 000	247 592 000
7	Borttagande av pansarhinder m. m., *reservationsanslag*		300 000
			250 355 000

J. Viss materielanskaffning m. m.

1	Utredningar rörande tillämnade materielanskaffningar m. m., *reservationsanslag*	5 000 000
2	Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m., *reservationsanslag*	1 000 000
3	Fortifikatorisk forskningsverksamhet, *reservationsanslag*	700 000
4	Försvarsmedicinsk forskning, *reservationsanslag*	2 300 000
5	Underhåll av sjukvårdsmateriel, *reservationsanslag*	1 425 000
6	Vissa signalförbindelser m. m., *reservationsanslag*	*29 692 000
7	Signalskyddsmateriel, *reservationsanslag*	500 000
8	Anskaffning av fortifikatorisk materiel, *reservationsanslag*	4 000 000
9	Anskaffning av krigskartor, *reservationsanslag* .	1 100 000
10	Årskostnader för industriell krigsberedskap, *förslagsanslag*	570 000
11	Engångskostnader för industriell krigsberedskap, *reservationsanslag*	1 380 000
12	Byggnads- och reparationsberedskapen: Övningar m. m., *reservationsanslag*	400 000
13	Byggnads- och reparationsberedskapen: Materiel, *reservationsanslag*	3 000 000
		51 067 000

K. Bidrag till frivilliga organisationer m. m.

1	Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m., *reservationsanslag*	4 950 000
2	Lottaorganisationen, *reservationsanslag*	2 100 000
3	Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig, *reservationsanslag*	310 000
4	Frivilliga djursjukvården i krig, *reservationsanslag*	45 000
5	Frivilliga skytteväsendet, *reservationsanslag* ...	2 435 000
6	Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar	380 000
7	Understöd åt vissa föreningar m. m.	104 000
		10 324 000

* Beräknat belopp.

L. Övriga gemensamma ändamål

1	Familjebidrag, *förslagsanslag*	37 000 000
2	Inskrivningskostnader, *förslagsanslag*	3 000 000
3	Vissa specialundersökningar m. m., *förslagsanslag*	600 000
4	Reseersättningar till värnpliktiga m. fl., *förslagsanslag*	15 800 000
5	Soldathemsverksamhet, *reservationsanslag*	200 000
6	Fritidsverksamhet m. m., *reservationsanslag*	950 000
7	Vissa hälsovårdsåtgärder m. m., *förslagsanslag*	140 000
8	Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m., *förslagsanslag*	2 500 000
9	Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m., *förslagsanslag*	13 800 000
10	Omskolning av i militärtjänst skadade, *förslagsanslag*	70 000
11	Vidareutbildning av viss civil personal, *reservationsanslag*	450 000
12	Arbetarskydd, *reservationsanslag*	130 000
13	Bidrag till social verksamhet m. m., *reservationsanslag*	75 000
14	Förslagsverksamhet, *förslagsanslag*	95 000
15	Försvarsupplysning, *reservationsanslag*	465 000
16	Publikations- och blankettryck, *förslagsanslag*	4 230 000
17	Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk, *förslagsanslag*	2 200 000
18	Ersättning för automobilskatt, *förslagsanslag*	8 100 000
19	Ersättning för rustning och rotering, *förslagsanslag*	5 000
20	Täckande av vissa medelsbrister, *förslagsanslag*	20 000
		89 830 000

M. Flygtekniska försöksanstalten

	Flygtekniska försöksanstalten:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	7 550 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	2 250 000	
3	Utrustning, *reservationsanslag*	300 000	10 100 000
			10 100 000

N. Diverse

1	Reglering av prisstegringar	100 000 000
2	Beredskapsstyrka för FN-tjänst, *förslagsanslag*	5 000 000
3	Kostnader för projektilröjning på Järvafältet, *reservationsanslag*	150 000
		105 150 000
	Summa kr.	**4 409 952 000**

V. SOCIALDEPARTEMENTET

A. Socialdepartementet

	Socialdepartementet:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 529 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	280 000	3 809 000
3	Kommittéer m. m., *reservationsanslag*		4 100 000
4	Extra utgifter, *reservationsanslag*		275 000
			8 184 000

B. Allmän försäkring m. m.

	Försäkringsdomstolen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	937 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	60 000	997 000
	Försäkringsrådet:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	809 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	33 000	842 000
	Riksförsäkringsverket:		
5	Avlöningar, *förslagsanslag*	17 557 000	
6	Omkostnader, *förslagsanslag*	3 480 000	21 037 000
7	Folkpensioner, *förslagsanslag*		*4 790 000 000
8	Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar, *förslagsanslag*		7 700 000
9	Bidrag till sjukförsäkringen, *förslagsanslag*		*455 000 000
10	Vissa yrkesskadeersättningar m. m., *förslagsanslag*		4 800 000
			5 280 376 000

C. Socialvård, nykterhetsvård m. m.

	Socialstyrelsen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	4 281 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	560 000	4 841 000
	Statens socialvårdskonsulenter:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	684 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	138 000	822 000
5	Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälps- och barnavårdslagarna m. m., *förslagsanslag*		8 000 000
6	Bidrag till social hemhjälp, *förslagsanslag*		60 000 000
7	Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem, *reservationsanslag*		4 000 000
8	Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem, *reservationsanslag*		250 000

* Beräknat belopp.

	Ungdomsvårdsskolorna:		
9	Avlöningar, *förslagsanslag*	21 348 000	
10	Omkostnader, *förslagsanslag*	6 700 000	
11	Vård utom skola, *förslagsanslag*	4 000 000	
12	Engångsanskaffning av inventarier m. m., *reservationsanslag*	290 000	
13	Anordnande och drift av provisoriska förläggningar, *reservationsanslag*	300 000	
14	Personalutbildning, *reservationsanslag*	150 000	32 788 000
15	Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor, *reservationsanslag*		600 000
	Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare:		
16	Avlöningar, *förslagsanslag*	7 229 000	
17	Omkostnader, *förslagsanslag*	3 570 000	
18	Utrustning m. m., *reservationsanslag*	1 000	10 800 000
19	Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m., *reservationsanslag*		400 000
20	Bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m., *förslagsanslag*		38 700 000
21	Utbildning och samverkan inom nykterhetsvården, *reservationsanslag*		220 000
	Länsnykterhetsnämnderna:		
22	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 560 000	
23	Omkostnader, *förslagsanslag*	657 000	3 217 000
24	Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder, *förslagsanslag*		38 000 000
25	Bidrag till Länkrörelsen m. m.		600 000
26	Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl., *förslagsanslag*		100 000
			203 338 000

D. Stöd åt barnfamiljer m. m.

1	Allmänna barnbidrag, *förslagsanslag*	1 575 000 000
2	Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag, *förslagsanslag*	3 800 000
3	Bostadsrabatter, *förslagsanslag*	235 000 000
4	Ersättning för bidragsförskott, *förslagsanslag*	60 000 000
5	Bidrag till anordnande av barnstugor, *reservationsanslag*	*14 000 000
6	Bidrag till driften av barnstugor, *förslagsanslag*	*24 000 000
7	Ferieresor, *förslagsanslag*	1 000 000
8	Bidrag till driften av semesterhem, *förslagsanslag*	450 000
9	Stipendier för underlättande av husmoderssemester, *reservationsanslag*	1 000 000
10	Bidrag till driften av barnkolonier m. m., *reservationsanslag*	3 000 000

* Beräknat belopp.

11	Omkostnader för statens bosättningslån, *förslagsanslag*		350 000
			1 917 600 000
E.	**Arbetarskydd**		
	Arbetarskyddsstyrelsen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 035 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	352 000	3 387 000
	Yrkesinspektionen:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	5 891 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 308 000	7 199 000
5	Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område		100 000
			10 686 000
F.	**Medicinalstyrelsen m. m.**		
	Medicinalstyrelsen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	8 070 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 300 000	9 370 000
	Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 016 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	225 000	1 241 000
5	Viss krigssjukvårdsutbildning m. m., *förslagsanslag*		892 000
6	Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m., *förslagsanslag*		1 168 000
7	Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara, *reservationsanslag*		6 500 000
	Statens strålskyddsinstitut:		
8	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 464 000	
9	Omkostnader, *förslagsanslag*	320 000	2 784 000
	Centrala sjukvårdsberedningen:		
10	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 710 000	
11	Omkostnader, *förslagsanslag*	245 000	1 955 000
12	Viss rationaliseringsverksamhet inom sjukvården, *reservationsanslag*		1 800 000
	Statens institut för folkhälsan:		
13	Avlöningar, *förslagsanslag*	*4 800 000	
14	Omkostnader, *förslagsanslag*	*1 860 000	6 660 000
	Arbetsmedicinska institutet:		
15	Avlöningar, *förslagsanslag*	*2 700 000	
16	Omkostnader, *förslagsanslag*	*800 000	3 500 000
17	Utredningar m. m. rörande luftföroreningar, *förslagsanslag*		500 000
	Statens bakteriologiska laboratorium:		
18	Avlöningar, *förslagsanslag*	10 983 000	
19	Omkostnader, *förslagsanslag*	6 981 000	
20	Inredning och utrustning, *reservationsanslag*	700 000	18 664 000

* Beräknat belopp.

	Statens rättskemiska laboratorium:		
21	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 200 000	
22	Omkostnader, *förslagsanslag*	729 000	2 929 000
	Statens farmacevtiska laboratorium:		
23	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 670 000	
24	Omkostnader, *förslagsanslag*	368 000	2 038 000
25	Svenska farmakopékommittén m. m., *förslagsanslag*		294 000
	Statens rättsläkarstationer:		
26	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 472 000	
27	Omkostnader, *förslagsanslag*	359 000	1 831 000
28	Vissa rättsmedicinska undersökningar, *förslagsanslag*		25 000
	Länsläkarväsendet:		
29	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 300 000	
30	Omkostnader, *förslagsanslag*	414 000	3 714 000
	Provinsialläkare:		
31	Avlöningar, *förslagsanslag*	588 000	
32	Omkostnader, *förslagsanslag*	20 000	608 000
33	Bidrag till provinsialläkarväsendet m. m., *förslagsanslag*		27 000 000
			93 473 000

G. Mentalsjukvård m. m.

	Statens mentalsjukhus:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	*174 000 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	*46 300 000	220 300 000
3	Bidrag till landstingens mentalsjukvård, *förslagsanslag*		*360 000 000
4	Kostnader för mentalsjukvårdsberedningen, *förslagsanslag*		*3 450 000
5	Utrustning av nya mentalsjukhus m. m., *reservationsanslag*		3 800 000
	Utbildning av mentalsjukvårdspersonal:		
6	Avlöningar, *förslagsanslag*	*5 200 000	
7	Omkostnader, *förslagsanslag*	*500 000	5 700 000
8	Bidrag till driften av vissa mentalsjukhus, *förslagsanslag*		*11 500 000
9	Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö, *förslagsanslag*		*125 000 000
10	Bidrag till anordnande av psykiatriska kliniker vid lasarett, *reservationsanslag*		400 000
11	Bidrag till driften av psykiatriska kliniker vid lasarett, *förslagsanslag*		1 000 000
12	Bidrag till anordnande av sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka, *reservationsanslag*		1 000
13	Bidrag till driften av sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka, *förslagsanslag*		2 400 000

* Beräknat belopp.

	Statens skol- och yrkeshem på Salbohed:		
14	Avlöningar, *förslagsanslag*	*557 000	
15	Omkostnader, *förslagsanslag*	*143 000	700 000
	Statens skol- och yrkeshem i Laxå:		
16	Avlöningar, *förslagsanslag*	*442 000	
17	Omkostnader, *förslagsanslag*	*100 000	542 000
18	Bidrag till anordnande av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna, *reservationsanslag*		6 000 000
19	Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna, *förslagsanslag*		*20 300 000
20	Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna, *förslagsanslag*		*12 500 000
	Vilhelmsro sjukhus:		
21	Avlöningar, *förslagsanslag*	*1 873 000	
22	Omkostnader, *förslagsanslag*	*419 000	2 292 000
23	Bidrag till epileptikeranstalter, *förslagsanslag*		2 200 000
24	Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn m. m., *förslagsanslag*		*1 100 000
			779 185 000

H. Universitetssjukhus m. m.

	Karolinska sjukhuset:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	79 890 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	23 623 000	
3	Utrustning, *reservationsanslag*	2 400 000	105 913 000
	Serafimerlasarettet:		
4	Avlöningar, *förslagsanslag*	15 945 000	
5	Omkostnader, *förslagsanslag*	4 843 000	20 788 000
6	Bidrag till vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet m. m., *reservationsanslag*		2 100 000
7	Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs och S:t Görans sjukhus, *förslagsanslag*		950 000
8	Bidrag till vissa sjukhus i Stockholm m. m., *förslagsanslag*		8 000 000
9	Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare, *förslagsanslag*		9 150 000
10	Driftkostnader vid akademiska sjukhuset i Uppsala, *förslagsanslag*		7 000 000
11	Utrustning vid akademiska sjukhuset i Uppsala, *reservationsanslag*		3 550 000
12	Bidrag till lasarettet i Lund, *förslagsanslag*		30 000 000
13	Bidrag till Malmö allmänna sjukhus, *förslagsanslag*		10 000 000
14	Bidrag till vissa sjukhus i Göteborg, *förslagsanslag*		24 000 000
15	Bidrag till lasarettet i Umeå, *förslagsanslag*		9 600 000
16	Bidrag till anordnande av barnavdelningar vid lasarett m. m., *reservationsanslag*		1 000

* Beräknat belopp.

17	Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m., *förslagsanslag*	1 500 000
18	Bidrag till anordnande av tuberkulossjukvårdsanstalter, *reservationsanslag*	1 000
19	Bidrag till driften av tuberkulossjukvårdsanstalter, *förslagsanslag*	1 400 000
20	Bidrag till anordnande av epidemivårdanstalter, *reservationsanslag*	1 000
21	Bidrag till driften av epidemivårdanstalter, *förslagsanslag*	200 000
22	Bidrag till anordnande av sjukhem för långvarigt kroppssjuka, *reservationsanslag*	200 000
23	Bidrag till driften av sjukhem för långvarigt kroppssjuka, *förslagsanslag*	5 600 000
24	Bidrag till anordnande av radioterapevtiska kliniker, *förslagsanslag*	2 000 000
25	Bidrag till anordnande av förlossningsanstalter, *reservationsanslag*	1 000
		241 955 000

I. Viss rehabiliteringsverksamhet

1	Statens arbetsklinik, *förslagsanslag*	850 000
2	Invaliditetsförebyggande åtgärder m. m., *förslagsanslag*	24 100 000
3	Bidrag till vissa hjälpmedel för handikappade, *förslagsanslag*	28 000 000
4	Bidrag till hörapparater, *förslagsanslag*	7 000 000
5	Bidrag till Svenska centralkommittén för rehabilitering	375 000
6	Bidrag till De handikappades riksförbund	800 000
7	Bidrag till De blindas förening	1 400 000
8	Bidrag till Hörselfrämjandets riksförbund	415 000
9	Bidrag till vanföreanstalter m. m., *förslagsanslag*	12 600 000
10	Bidrag till Eugeniahemmet, *förslagsanslag*	3 200 000
		78 740 000

J. Allmän hälsovård m. m.

1	Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m., *förslagsanslag*	20 600 000
2	Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m., *förslagsanslag*	3 600 000
3	Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård, *förslagsanslag*	10 200 000
4	Läkemedel åt vissa kvinnor och barn, *förslagsanslag*	2 300 000
5	Abortförebyggande åtgärder, *förslagsanslag*	490 000
6	Bidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning, *förslagsanslag*	140 000

7	Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård, *förslagsanslag*		1 200 000
8	Bidrag till S:t Lukasstiftelsen		30 000
9	Understödjande av dispensärverksamhet m. m., *förslagsanslag*		1 800 000
10	Allmän hälsokontroll, *förslagsanslag*		800 000
11	Medicinalstyrelsens skärmbildscentral, *förslagsanslag*		770 000
12	Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbildsverksamheten, *reservationsanslag*		130 000
13	Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, *förslagsanslag*		3 200 000
14	Skyddsympningar, *förslagsanslag*		9 300 000
15	Hälsovårdsupplysning, *reservationsanslag*		800 000
16	Bidrag till driften av folktandvården, *förslagsanslag*		11 600 000
17	Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård, *reservationsanslag*		1 000
18	Stipendier till studerande vid odontologisk fakultet, *förslagsanslag*		500 000
19	Kurser för vissa utländska läkare och tandläkare m. m., *förslagsanslag*		100 000
20	Ambulans- och räddningsflygtjänst, *förslagsanslag*		1 000 000
21	Epidemiberedskap m. m., *förslagsanslag*		300 000
22	Nordiska hälsovårdshögskolan, *förslagsanslag*		564 000
			69 425 000
K.	**Internationell samverkan**		
1	Socialattachéer, *förslagsanslag*		370 000
2	Internationellt socialpolitiskt samarbete, *förslagsanslag*		1 900 000
3	Bidrag till världshälsovårdsorganisationen m. m., *förslagsanslag*		2 725 000
4	Vissa internationella resor, *reservationsanslag*		60 000
5	Vissa internationella kongresser i Sverige, *reservationsanslag*		140 000
			5 195 000
L.	**Diverse**		
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
1	Beskickningsfastigheternas delfond, *förslagsanslag*	30 000	
2	Medicinalstyrelsens delfond, *förslagsanslag*	17 853 000	
3	Karolinska sjukhusets delfond, *förslagsanslag*	8 988 000	
4	Akademiska sjukhusets delfond, *förslagsanslag*	3 464 000	
5	Byggnadsstyrelsens delfond, *förslagsanslag*	11 816 000	42 151 000
6	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark, *förslagsanslag*		245 000
			42 396 000
		Summa kr.	**8 730 553 000**

VI. KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

A. Kommunikationsdepartementet m. m.

	Kommunikationsdepartementet:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 502 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	196 000	3 698 000
3	Kommittéer m. m., *reservationsanslag*, därav hälften att avräknas mot automobilskattemedlen		3 100 000
4	Extra utgifter, *reservationsanslag*		200 000
			6 998 000

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet

	a) Väg- och vattenbyggnadsverket		
1	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar m. m., *förslagsanslag*, därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen		*21 596 000
	Vägförvaltningarna:		
2	Avlöningar, *förslagsanslag*, därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen	44 906 000	
3	Omkostnader, *förslagsanslag*, därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen	7 066 000	51 972 000
4	De lokala vägnämnderna m. m., *förslagsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen		325 000
5	Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde, *förslagsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen		1 200 000
			75 093 000
	b) Vägunderhåll och vägbyggnader		
	Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen där kronan är väghållare:		
6	Vägunderhållet, *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	527 000 000	
7	Byggande av riksvägar, *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	340 000 000	
8	Byggande av länsvägar, *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	214 000 000	
9	Byggande av ödebygdsvägar, *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	12 000 000	
10	Byggande av storbroar, *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	44 000 000	1 137 000 000

* Beräknat belopp.

	Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som är väghållare:		
11	Bidrag till underhåll av vägar och gator, *förslagsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	87 000 000	
12	Bidrag till byggande av vägar och gator, *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	270 000 000	357 000 000
	Enskild väghållning:		
13	Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m., *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	42 500 000	
14	Bidrag till byggande av enskilda vägar, *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	20 000 000	62 500 000
	Diverse ändamål:		
15	Kostnader för övergång till högertrafik, *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	220 000 000	
16	Utredningar, *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 200 000	
17	Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser, *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	25 000	
18	Avsättning till statens automobilskattemedelsfond, *förslagsanslag*	1 000	221 226 000
			1 777 726 000
	c) Vatten- och avloppsanläggningar		
19	Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar, *reservationsanslag*		85 000 000
			1 937 819 000

C. Vägtrafikväsendet

	Statens bilinspektion:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 043 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	315 000	
3	Uppdragsverksamhet, *förslagsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	4 645 000	6 003 000
4	Registrering av motorfordon, *förslagsanslag*		1 000
5	Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid järnvägskorsningar, *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen		6 500 000
	Statens biltrafiknämnd:		
6	Avlöningar, *förslagsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 074 000	

7	Omkostnader, *förslagsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen	121 000	1 195 000
8	Statens trafiksäkerhetsråd m. m., *förslagsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen		255 000
9	Trafiksäkerhetsforskning, *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen		1 650 000
10	Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, att avräknas mot automobilskattemedlen		1 900 000
			17 504 000

D. Sjöfart

a) Sjöfartsverket

1	Sjöfartsstyrelsen: Förvaltningskostnader, *förslagsanslag*		3 817 000
2	Fartygsinspektion m. m., *förslagsanslag*		3 730 000
3	Sjösäkerhet, *förslagsanslag*		46 180 000
4	Sjömätning m. m., *förslagsanslag*		6 190 000
5	Isbrytning, *förslagsanslag*		8 000 000
6	Underskott vid vissa statliga hamnar och farleder, *förslagsanslag*		1 000
7	Bidrag till fiskehamnar m. m., *reservationsanslag*		4 255 000
8	Bidrag till småbåtshamnar m. m., *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen		4 207 000
			76 380 000

b) Övriga sjöfartsändamål

	Handelsflottans pensionsanstalt:		
9	Administrationskostnader		1 000
	Statens sjöhistoriska museum:		
10	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 488 000	
11	Omkostnader, *förslagsanslag*	223 000	
12	Underhåll och ökning av samlingarna, *reservationsanslag*	10 000	1 721 000
13	Läkarundersökning av sjöfolk, *förslagsanslag*		750 000
14	Bidrag till vissa resor av sjöfolk, *förslagsanslag*		500 000
15	Avsättning till handelsflottans välfärdsfond, *förslagsanslag*		825 000
16	Understöd åt skärgårdsrederier m. m., *reservationsanslag*		400 000
			4 197 000
			80 577 000

E. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:	
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	8 622 000
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	2 073 000
3	Underhåll av materiel m. m., *förslagsanslag*	710 000

4	Nyanskaffning av instrument m. m., *reservationsanslag*	300 000	
5	Uppdragsverksamhet, *förslagsanslag*	3 100 000	
6	Väderlekstjänst för luftfarten, *förslagsanslag*	5 556 000	20 361 000
7	Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m., *förslagsanslag*		1 100 000
			21 461 000

F. Byggnadsväsendet

	Byggnadsstyrelsen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	12 479 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 877 000	14 356 000
3	Utredningar rörande byggnadsföretag m. m., *reservationsanslag*		2 000 000
	Länsarkitektsorganisationen:		
4	Avlöningar, *förslagsanslag*	8 858 000	
5	Omkostnader, *förslagsanslag*	951 000	9 809 000
6	Bidrag till upprättande av regionplaner m. m., *reservationsanslag*		1 000
			26 166 000

G. Tekniska institut

1	Statens väginstitut, *förslagsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen		1 774 000
2	Statens väginstitut: Utrustning, *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen		155 000
	Statens geotekniska institut:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 166 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	245 000	
5	Uppdragsverksamhet, *förslagsanslag*	1 300 000	
6	Utrustning, *reservationsanslag*	100 000	2 811 000
			4 740 000

H. Diverse

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
1	Slottsbyggnadernas delfond, *förslagsanslag*	5 127 000	
2	Byggnadsstyrelsens delfond, *förslagsanslag*	12 675 000	17 802 000
3	Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer		205 000 000
4	Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer, *reservationsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen		6 900 000
5	Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser, *förslagsanslag*, därav 1 900 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen		83 000 000
6	Kostnader för vissa nämnder m. m., *förslagsanslag*		27 000

7	Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m., *förslagsanslag*	846 000
8	Viss beredskapsutrustning, *reservationsanslag*	500 000
9	Beredskap för civil luftfart, *reservationsanslag*	500 000
10	Ersättning för viss rundradioverksamhet	25 100 000
		339 675 000
	Summa kr.	**2 434 940 000**

VII. FINANSDEPARTEMENTET

A. Finansdepartementet m. m.

	Finansdepartementet:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	8 954 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	4 371 000	13 325 000
3	Kommittéer m. m., *reservationsanslag*		2 500 000
4	Extra utgifter, *reservationsanslag*		325 000
			16 150 000

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

	Kammarkollegiet:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 080 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	159 000	2 239 000
	Kammarrätten:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	5 436 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	233 000	5 669 000
	Statistiska centralbyrån:		
5	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet, *förslagsanslag*	14 723 000	
6	Omkostnader för verksamheten i allmänhet, *förslagsanslag*	8 763 000	
7	Särskilda undersökningar, *reservationsanslag*	1 650 000	
8	Utredningsinstitutet, *förslagsanslag*	1 000	
9	Kostnader för 1965 års folk- och bostadsräkning, *reservationsanslag*	5 100 000	
10	Kostnader för 1966 års jordbruksräkning, *reservationsanslag*	845 000	
11	Kostnader för 1966 års valstatistik, *reservationsanslag*	205 000	
12	Centralt företagsregister m. m., *reservationsanslag*	545 000	31 832 000
13	Datamaskincentralen, *förslagsanslag*		1 000
14	Anskaffning av datamaskin till datamaskincentralen, *reservationsanslag*		11 000 000
	Konjunkturinstitutet:		
15	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 106 000	
16	Omkostnader, *förslagsanslag*	186 000	
17	Särskilda undersökningar, *reservationsanslag*	300 000	1 592 000
	Statskontoret:		
18	Avlöningar, *förslagsanslag*	*11 270 000	
19	Omkostnader, *förslagsanslag*	*1 823 000	13 093 000

* Beräknat belopp.

	Riksrevisionsverket:		
20	Avlöningar, *förslagsanslag*	6 767 000	
21	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 724 000	8 491 000
22	Viss försöksverksamhet inom statsförvaltningen m. m., *förslagsanslag*		2 000 000
			75 917 000

C. Skatte- och kontrollväsen

	Tullverket:		
1	Avlöningar till tjänstemän hos generaltullstyrelsen, *förslagsanslag*	6 556 000	
2	Avlöningar till tjänstemän inom tullstaten, *förslagsanslag*	89 845 000	
3	Omkostnader, *förslagsanslag*	13 013 000	
4	Anskaffning av viss materiel, *reservationsanslag*	1 250 000	110 664 000
	Kontrollstyrelsen:		
5	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 623 000	
6	Omkostnader, *förslagsanslag*	402 000	4 025 000
	Kontrollstyrelsens lokalförvaltning:		
7	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 616 000	
8	Omkostnader, *förslagsanslag*	729 000	3 345 000
	Mynt- och justeringsverket:		
9	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 911 000	
10	Omkostnader, *förslagsanslag*	312 000	
11	Nyanskaffning av vissa maskiner m. m., *reservationsanslag*	390 000	3 613 000
	Statens justerare:		
12	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 353 000	
13	Omkostnader, *förslagsanslag*	201 000	1 554 000
	Riksskattenämnden:		
14	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 137 000	
15	Omkostnader, *förslagsanslag*	128 000	1 265 000
	Centrala folkbokförings- och uppbördsnämnden:		
16	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 829 000	
17	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 260 000	5 089 000
	Folkbokföringen:		
18	Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer, *förslagsanslag*	90 000	
19	Ersättningar till Stockholm, Göteborg och Malmö för vissa kostnader för folkbokföringen, *förslagsanslag*	207 000	
20	Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m., *förslagsanslag*	2 532 000	2 829 000
21	Avsättning till banktillsynens fond, *förslagsanslag*		950 000
22	Avsättning till fondtillsynens fond, *förslagsanslag*		70 000
23	Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond, *förslagsanslag*		225 000

24	Avsättning till sparbankstillsynens fond, *förslagsanslag*		1 125 000
25	Revision av sparbankernas förvaltning, *förslagsanslag*		625 000
26	Avsättning till försäkringsinspektionens fond, *förslagsanslag*		1 901 000
27	Stämpelomkostnader, *förslagsanslag*		730 000
28	Kostnader för årlig taxering m. m., *förslagsanslag*		29 000 000
29	Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden, *förslagsanslag*		14 200 000
			181 210 000

D. Bidrag och ersättningar till kommunerna

1	Ersättning till städerna för mistad tolag, *förslagsanslag*		36 500 000
2	Skatteutjämningsbidrag till kommunerna, m. m., *förslagsanslag*		1 110 000 000
			1 146 500 000

E. Finansiellt utvecklingsbistånd

1	Bilateralt finansiellt utvecklingsbistånd, *reservationsanslag*		110 000 000
2	Bidrag till Internationella livsmedelsprogrammet, *reservationsanslag*		10 350 000
			120 350 000

F. Diverse

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
1	Byggnadsstyrelsens delfond, *förslagsanslag*	2 746 000	
2	Generaltullstyrelsens delfond, *förslagsanslag*	5 979 000	8 725 000
3	Bidrag till vissa internationella byråer och organisationer m. m., *förslagsanslag*		475 000
4	Statens förhandlingsnämnd, *förslagsanslag*		687 000
5	Statens krigsförsäkringsnämnd m. m., *förslagsanslag*		32 000
6	Bidrag till Föreningen Fruktdrycker		25 000
7	Bidrag till vanföra ägare av motorfordon, *förslagsanslag*		800 000
			10 744 000
		Summa kr.	**1 550 871 000**

VIII. ECKLESIASTIKDEPARTEMENTET

A. Ecklesiastikdepartementet m. m.

	Ecklesiastikdepartementet:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	4 903 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	759 000	5 662 000
3	Kommittéer m. m., *reservationsanslag*		6 000 000
4	Extra utgifter, *reservationsanslag*		425 000
			12 087 000

B. Allmänna kultur- och bildningsändamål

	a) Konst, litteratur, musik m. m.		
1	Konstnärsstipendier, *reservationsanslag*		2 574 000
2	Konstnärsbelöningar, *förslagsanslag*		525 000
3	Statens konstråd, *förslagsanslag*		78 000
4	Förvärv av konst för statens byggnader, *reservationsanslag*		1 800 000
5	Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m., *förslagsanslag*		2 630 000
	Statens biografbyrå:		
6	Avlöningar, *förslagsanslag*	261 000	
7	Omkostnader, *förslagsanslag*	22 000	283 000
8	Bidrag till Barnfilmkommittén		45 000
9	Teater- och orkesterrådet, *förslagsanslag*		221 000
10	Bidrag till de kungl. teatrarna, *förslagsanslag*		25 940 000
11	Bidrag till vissa turnéteatrar, *förslagsanslag*		11 542 000
12	Bidrag till stadsteatrar och därmed likställda teatrar, *förslagsanslag*		12 845 000
13	Bidrag till särskilda kulturella ändamål, *reservationsanslag*		14 500 000
			72 983 000
	b) Arkiv, bibliotek, museer m. m.		
	Riksarkivet:		
14	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 289 000	
15	Omkostnader, *förslagsanslag*	255 000	
16	Inköp av arkivalier och tryckta arbeten samt utgivande av källskrifter, *reservationsanslag*	14 000	2 558 000
	Landsarkiven:		
17	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 907 000	
18	Omkostnader, *förslagsanslag*	243 000	
19	Inköp av arkivalier och tryckta arbeten, konservering av arkivalier och bokbindning, *reservationsanslag*	29 000	2 179 000

	Ortnamnskommissionen:			
20	Avlöningar, *förslagsanslag*		328 000	
21	Omkostnader, *förslagsanslag*		39 000	
22	Insamling och bearbetning av vetenskapligt material, *reservationsanslag*		61 000	428 000
	Landsmålsarkiven:			
23	Avlöningar, *förslagsanslag*		607 000	
24	Omkostnader, *förslagsanslag*		49 000	
25	Insamling och bearbetning av vetenskapligt material, *reservationsanslag*		108 000	764 000
	Kungl. biblioteket:			
26	Avlöningar, *förslagsanslag*		3 546 000	
27	Omkostnader, *förslagsanslag*		842 000	
28	Bokinköp och bokbindning, *reservationsanslag*		908 000	5 296 000
29	Statens psykologisk-pedagogiska bibliotek, *förslagsanslag*			187 000
30	Bokinköp och bokbindning vid statens psykologisk-pedagogiska bibliotek, *reservationsanslag*			70 000
	Stifts- och landsbiblioteken:			
31	Avlöningar, *förslagsanslag*		586 000	
32	Omkostnader, *förslagsanslag*		32 000	
33	Bokinköp och bokbindning m. m., *reservationsanslag*		143 000	761 000
	Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:			
	Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.:			
34	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 371 000		
35	Omkostnader, *förslagsanslag*	627 000		
36	Inredning och utrustning, *reservationsanslag*	50 000	4 048 000	
37	Bidrag till avlöningar inom landsantikvarieorganisationen, *förslagsanslag*		1 584 000	
	Statens historiska museum m. m.:			
38	Underhåll och ökande av samlingarna, *reservationsanslag*		85 000	
	Riksantikvarieämbetet:			
39	Vård och underhåll av fornlämningar och byggnadsminnesmärken, *reservationsanslag*	425 000		
40	Fornminnesinventering, *reservationsanslag*	266 000	691 000	6 408 000
	Nationalmuseet:			
41	Avlöningar, *förslagsanslag*		2 541 000	
42	Omkostnader, *förslagsanslag*		519 000	
43	Underhåll och ökande av samlingarna m. m., *reservationsanslag*		650 000	
44	Pedagogisk verksamhet m. m., *reservationsanslag*		345 000	4 055 000

	Livrustkammaren:		
45	Avlöningar, *förslagsanslag*	427 000	
46	Omkostnader, *förslagsanslag*	52 000	479 000
	Naturhistoriska riksmuseet:		
47	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 619 000	
48	Omkostnader, *förslagsanslag*	363 000	
49	Materiel m. m., *reservationsanslag*	405 000	3 387 000
	Etnografiska museet:		
50	Avlöningar, *förslagsanslag*	405 000	
51	Omkostnader, *förslagsanslag*	141 000	546 000
52	Medelhavsmuseet, *förslagsanslag*		217 000
53	Bidrag till Nordiska museet, *förslagsanslag*		4 007 000
54	Bidrag till Tekniska museet, *förslagsanslag*		489 000
55	Bidrag till Kulturhistoriska museet i Lund		185 000
56	Bidrag till vissa museer m. m.		343 000
	Svenskt biografiskt lexikon:		
57	Avlöningar, *förslagsanslag*	314 000	
58	Omkostnader, *förslagsanslag*	40 000	354 000
59	Bidrag för utgivande av pedagogiska och vetenskapliga publikationer, *reservationsanslag*		100 000
60	Bidrag till nämnden för svensk språkvård		40 000
61	Inköp av vissa kulturföremål, *förslagsanslag*		100 000
			32 953 000

c) Frivilligt folkbildningsarbete, ungdomsverksamhet m. m.

62	Bidrag till folkbibliotek, *reservationsanslag*	5 395 000
63	Bidrag till föreläsningsverksamhet m. m.	2 135 000
64	Bidrag till studiecirkelverksamhet, *förslagsanslag*	37 000 000
65	Bidrag till studieförbund	6 300 000
66	Bidrag till speciella folkbildningsåtgärder, *reservationsanslag*	347 000
67	Bidrag till verksamheten vid hemgårdar	300 000
68	Utbildning av ungdomsledare, *reservationsanslag*	2 500 000
69	Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet, *förslagsanslag*	10 440 000
70	Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet	4 266 000
71	Bidrag till Centralförbundet för nykterhetsundervisning, *reservationsanslag*	1 210 000
72	Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m., *reservationsanslag*	2 130 000
73	Bidrag till Riksförbundet mot alkoholmissbruk	30 000
74	Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet	1 143 000
75	Bidrag till tidningen Samefolket	50 000
		73 246 000

	d) Internationellt-kulturellt samarbete		
76	Kulturellt utbyte med utlandet, *reservationsanslag*		1 152 000
77	Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m. m., *förslagsanslag*		2 063 000
78	Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar m. m., *förslagsanslag*		135 000
79	Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige, *reservationsanslag*		290 000
80	Bidrag till svenska institut i utlandet m. m.		378 000
81	Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete, *reservationsanslag*		1 757 000
			5 775 000
	C. Kyrkliga ändamål		**184 957 000**
	Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m.:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 647 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	233 000	1 880 000
3	Kleresistaten, *förslagsanslag*		8 000
4	Vissa ersättningar till kyrkofonden		5 051 000
5	Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m., *förslagsanslag*		131 000
6	Stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska och lapska språken		6 000
7	Bidrag till restaurering av Uppsala domkyrka, *reservationsanslag*		300 000
8	Bidrag till restaurering av Linköpings domkyrka, *reservationsanslag*		100 000
9	Ersättningar till kyrkor, *förslagsanslag*		100 000
10	Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord, *förslagsanslag*		1 000
11	Bidrag till svenska ekumeniska nämnden		40 000
			7 617 000
	D. Skolväsendet		
	a) Centrala och regionala myndigheter m. m.		
	Skolöverstyrelsen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	19 300 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	3 450 000	22 750 000
	Länsskolnämnderna:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	9 630 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	2 280 000	11 910 000
5	Läroboksnämnden, *förslagsanslag*		320 000
6	Bidrag till skolbibliotek, *förslagsanslag*		200 000
7	Bidrag till Sveriges elevers centralorganisation		60 000
			35 240 000

b) Pedagogiskt utvecklingsarbete

	Statens försöksskola i Linköping:		
8	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 978 000	
9	Omkostnader, *förslagsanslag*	124 000	2 102 000
10	Pedagogiskt utvecklingsarbete, *reservationsanslag*		3 510 000
11	Information om skolreformerna, *reservationsanslag*		380 000
			5 992 000

c) Det obligatoriska skolväsendet m. m.

	Grundskolor m. m.:		
12	Bidrag till driften av grundskolor m. m., *förslagsanslag*	1 600 000 000	
13	Särskilt stöd åt undervisningen i rikets nordligaste gränsorter m. m.	84 000	1 600 084 000
	Nomadskolor:		
14	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 940 000	
15	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 042 000	2 982 000
	Specialskolan m. m.:		
16	Avlöningar, *förslagsanslag*	12 955 000	
17	Omkostnader, *förslagsanslag*	3 856 000	
18	Engångsanskaffning av utrustning m. m., *reservationsanslag*	460 000	17 271 000
19	Bidrag till förskolor och skolhem för döva barn, *förslagsanslag*		472 000
20	Resor för specialskolelever jämte ledsagare, *förslagsanslag*		500 000
			1 621 309 000

d) Gymnasiala skolor m. m.

21	Bidrag till driften av kommunala gymnasiala skolor, *förslagsanslag*		621 434 000
	Statliga skolor för vuxna:		
22	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 255 000	
23	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 859 000	4 114 000
24	Bidrag till driften av kommunala skolor för vuxna, *förslagsanslag*		5 725 000
	Statliga realskolor:		
25	Avlöningar, *förslagsanslag*	82 600 000	
26	Omkostnader, *förslagsanslag*	4 290 000	86 890 000
27	Bidrag till driften av högre kommunala skolor, *förslagsanslag*		35 200 000
	Privatskolor:		
28	Bidrag till vissa privatskolor, *förslagsanslag*	18 215 000	
29	Bidrag till vissa internatskolor m. m., *förslagsanslag*	1 900 000	20 115 000

30	Intagningsnämnder vid realskolor m. m., *förslagsanslag*		7 000
31	Kostnader för vissa examina, *förslagsanslag*		2 575 000
	Sjöbefälsskolorna:		
32	Avlöningar, *förslagsanslag*	4 460 000	
33	Omkostnader, *förslagsanslag*	454 000	
34	Utrustning m. m., *reservationsanslag*	280 000	5 194 000
	Konstfackskolan:		
35	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 915 000	
36	Omkostnader, *förslagsanslag*	575 000	
37	Undervisningsmateriel m. m., *reservationsanslag*	270 000	3 760 000
38	Bidrag till Bergsskolan i Filipstad, *förslagsanslag*		330 000
39	Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande, *förslagsanslag*		219 000
40	Bidrag till driften av enskilda yrkesskolor m. m., *förslagsanslag*		20 000 000
41	Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m., *förslagsanslag*		3 684 000
42	Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov		45 000
43	Resestipendier för yrkesutbildning, *reservationsanslag*		100 000
44	Vissa kurser för ingenjörer m. m., *reservationsanslag*		798 000
			810 190 000

e) Viss utbildning av sjukvårdspersonal

	Barnmorskeläroanstalten i Stockholm:		
45	Avlöningar, *förslagsanslag*	291 000	
46	Omkostnader, *förslagsanslag*	190 000	481 000
	Barnmorskeläroanstalten i Göteborg:		
47	Avlöningar, *förslagsanslag*	325 000	
48	Omkostnader, *förslagsanslag*	58 000	383 000
	Statens sjuksköterskeskola i Stockholm:		
49	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 015 000	
50	Omkostnader, *förslagsanslag*	255 000	1 270 000
	Statens sjuksköterskeskola i Göteborg:		
51	Avlöningar, *förslagsanslag*	560 000	
52	Omkostnader, *förslagsanslag*	405 000	965 000
	Statens sjuksköterskeskola i Norrköping:		
53	Avlöningar, *förslagsanslag*	535 000	
54	Omkostnader, *förslagsanslag*	354 000	889 000
55	Bidrag till vissa sjuksköterskeskolor, *förslagsanslag*		1 310 000

	Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor:		
56	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 765 000	
57	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 600 000	4 365 000
58	Utbildning av viss sjukvårdspersonal, *förslagsanslag*		745 000
			10 408 000

f) Folkhögskolor

59	Bidrag till driften av folkhögskolor, *förslagsanslag*	*37 085 000
60	Bidrag till arvoden åt skolläkare vid folkhögskolor, *förslagsanslag*	*49 000
		37 134 000

g) Investeringsbidrag

61	Bidrag till byggnadsarbeten inom skolväsendet m. m., *förslagsanslag*	215 000 000
62	Bidrag till vissa fullbordade byggnadsarbeten för folkskoleväsendet, *förslagsanslag*	2 100 000
63	Bidrag till bostäder för lärare inom det obligatoriska skolväsendet, *förslagsanslag*	600 000
64	Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor, *reservationsanslag*	*5 000 000
		222 700 000
		2 742 973 000

E. Högre utbildning och forskning

a) Centrala myndigheter m. m.

	Universitetskanslersämbetet:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 068 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	365 000	3 433 000
3	Antagningsnämnden för civilekonomutbildning, *förslagsanslag*		25 000
	Utrustningsnämnden för universitet och högskolor:		
4	Avlöningar	470 000	
5	Omkostnader, *förslagsanslag*	105 000	575 000
			4 033 000

* Beräknat belopp.

b) Universiteten m. m.

6	Humanistiska fakulteterna m. m.: Avlöningar, *förslagsanslag*		25 930 000
7	Teologiska fakulteterna: Avlöningar, *förslagsanslag*		2 276 000
8	Juridiska fakulteterna: Avlöningar, *förslagsanslag*		5 054 000
9	Samhällsvetenskapliga fakulteterna m. m.: Avlöningar, *förslagsanslag*		26 491 000
10	Medicinska fakulteterna m. m.: Avlöningar, *förslagsanslag*		57 417 000
11	Odontologiska fakulteterna m. m.: Avlöningar, *förslagsanslag*		19 539 000
12	Farmaceutiska fakulteten m. m.: Avlöningar, *förslagsanslag*		2 343 000
13	Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m. m.: Avlöningar, *förslagsanslag*		55 561 000
14	Tekniska fakulteterna: Avlöningar, *förslagsanslag*, varav 677 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedel		67 354 000
15	Universitetsbiblioteken m. fl. bibliotek: Avlöningar, *förslagsanslag*		9 910 000
16	Förvaltningarna m. m. vid universiteten och vissa högskolor: Avlöningar, *förslagsanslag*		13 188 000
17	Humanistiska fakulteterna m. m.: Materiel m. m., *reservationsanslag*		1 320 000
18	Teologiska fakulteterna: Materiel m. m., *reservationsanslag*		80 000
19	Juridiska fakulteterna: Materiel m. m., *reservationsanslag*		240 000
20	Samhällsvetenskapliga fakulteterna m. m.: Materiel m. m., *reservationsanslag*		1 320 000
21	Medicinska fakulteterna m. m.: Materiel m. m., *reservationsanslag*		8 020 000
22	Odontologiska fakulteterna m. m.: Materiel m. m., *reservationsanslag*		1 020 000
23	Farmaceutiska fakulteten m. m.: Materiel m. m., *reservationsanslag*		700 000
24	Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m. m.: Materiel m. m., *reservationsanslag*		6 600 000
25	Tekniska fakulteterna: Materiel m. m., *reservationsanslag*		8 870 000
	Universiteten och vissa högskolor:		
26	Apparater m. m., *reservationsanslag*	6 200 000	
27	Bokinköp m. m., *reservationsanslag*	5 700 000	
28	Omkostnader, *förslagsanslag*	23 500 000	35 400 000
29	Decentraliserad akademisk utbildning m. m., *reservationsanslag*		3 967 000
30	Lärarkliniker vid odontologisk fakultet, *förslagsanslag*		600 000
31	Bidrag till Handelshögskolan i Stockholm		1 220 000
			354 420 000

c) Vissa högskolor m. m.

	Socialhögskolorna:		
32	Avlöningar, *förslagsanslag*	5 315 000	
33	Omkostnader, *förslagsanslag*	636 000	5 951 000
34	Fortbildning av socionomer m. m., *reservationsanslag*		73 000
35	Bidrag till Svenska diakonsällskapets sociala utbildningsverksamhet		212 000
	Journalistinstituten:		
36	Avlöningar, *förslagsanslag*	635 000	
37	Omkostnader, *förslagsanslag*	197 000	832 000
	Nordiska afrikainstitutet:		
38	Avlöningar, *förslagsanslag*	151 000	
39	Omkostnader, *förslagsanslag*	75 000	
40	Bokinköp, gästföreläsningar m. m., *reservationsanslag*	107 000	333 000
41	Vidareutbildning av läkare och tandläkare, *reservationsanslag*		224 000
42	Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor, *förslagsanslag*		95 000
43	Bidrag till den internationella engelskspråkiga kursverksamheten vid Stockholms universitet, *reservationsanslag*		250 000
			7 970 000

d) Högre konstnärlig utbildning

	Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan:		
44	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 247 000	
45	Omkostnader, *förslagsanslag*	339 000	
46	Undervisningsmateriel m. m., *reservationsanslag*	312 000	1 898 000
	Musikaliska akademien med musikhögskolan:		
47	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 741 000	
48	Omkostnader, *förslagsanslag*	235 000	
49	Inköp och bindning av böcker och musikalier samt underhåll och vård av instrument m. m., *reservationsanslag*	194 000	4 170 000
50	Bidrag till vissa musikkonservatorier		1 315 000
	Statens skolor för scenisk utbildning:		
51	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 383 000	
52	Omkostnader, *förslagsanslag*	607 000	2 990 000
			10 373 000

e) Gemensamt för universitet och högskolor

53	Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer, *förslagsanslag*		200 000
54	Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden, *förslagsanslag*		1 960 000
55	Resestipendier åt lärare m. fl., *reservationsanslag*		155 000
56	Gästföreläsningar, *reservationsanslag*		369 000
57	Provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m.		2 000 000
58	Främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet m. m., *reservationsanslag*		4 210 000
59	Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier, *reservationsanslag*		8 186 000
60	Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar, *förslagsanslag*		1 500 000
61	Tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m., *reservationsanslag*		1 250 000
62	Universitetens datamaskincentraler, *förslagsanslag*		5 000
63	Kostnader för datamaskintid, *förslagsanslag*		11 500 000
64	Extra utgifter vid universitet och högskolor, *reservationsanslag*		1 035 000
			32 370 000

f) Vissa forskningsändamål

	Statens medicinska forskningsråd:		
65	Förvaltningskostnader, *förslagsanslag*	2 002 000	
66	Medicinsk forskning, *reservationsanslag*	18 308 000	20 310 000
67	Humanistisk forskning, *reservationsanslag*		4 229 000
	Statens råd för samhällsforskning:		
68	Förvaltningskostnader, *förslagsanslag*	143 000	
69	Samhällsforskning, *reservationsanslag*	3 305 000	3 448 000
	Statens naturvetenskapliga forskningsråd:		
70	Förvaltningskostnader, *förslagsanslag*	620 000	
71	Naturvetenskaplig forskning, *reservationsanslag*	21 348 000	21 968 000
72	Atomforskning, *reservationsanslag*		9 758 000
73	Europeiskt samarbete inom kärnforskningen, *förslagsanslag*		9 860 000
74	Europeiskt samarbete inom rymdforskningen, *förslagsanslag*		11 355 000
75	Särskilda forskartjänster, *förslagsanslag*		2 580 000
	Forskningsinstitutet för atomfysik:		
76	Avlöningar, *förslagsanslag*	918 000	
77	Omkostnader, *förslagsanslag*	179 000	
78	Materiel m. m., *reservationsanslag*	143 000	1 240 000
79	Bidrag till nordiska institutet för sjörätt, *förslagsanslag*		58 000

80	Bidrag till nordiska institutet för teoretisk atomfysik, *förslagsanslag*	598 000
81	Bidrag till centralinstitut för nordisk asienforskning, *förslagsanslag*	120 000
82	Bidrag till Konung Gustaf V:s forskningsinstitut	417 000
83	Bidrag till Institutet för internationell ekonomi	400 000
84	Bidrag till Internationella meteorologiska institutet i Stockholm	190 000
85	Bidrag till Riksföreningen mot cancer, *reservationsanslag*	3 000 000
		89 531 000
	g) Inredning och utrustning	
86	Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m., *reservationsanslag*	*45 500 000
		45 500 000
		544 197 000

F. Lärarutbildning

	a) Klass- och ämneslärarutbildning m. m.		
	Lärarhögskolan i Stockholm:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	16 495 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 055 000	
3	Materiel, böcker m. m., *reservationsanslag*	275 000	17 825 000
	Lärarhögskolan i Malmö:		
4	Avlöningar, *förslagsanslag*	18 455 000	
5	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 276 000	
6	Materiel, böcker m. m., *reservationsanslag*	360 000	20 091 000
	Lärarhögskolan i Göteborg:		
7	Avlöningar, *förslagsanslag*	17 185 000	
8	Omkostnader, *förslagsanslag*	950 000	
9	Materiel, böcker m. m., *reservationsanslag*	585 000	18 720 000
	Lärarhögskolan i Uppsala:		
10	Avlöningar, *förslagsanslag*	8 465 000	
11	Omkostnader, *förslagsanslag*	330 000	
12	Materiel, böcker m. m., *reservationsanslag*	290 000	9 085 000
	Folkskoleseminarierna:		
13	Avlöningar, *förslagsanslag*	34 025 000	
14	Omkostnader, *förslagsanslag*	2 990 000	
15	Materiel, böcker m. m., *reservationsanslag*	795 000	
16	Utrustning, *reservationsanslag*	1 050 000	38 860 000
	Förskoleseminarierna:		
17	Avlöningar, *förslagsanslag*	5 615 000	
18	Omkostnader, *förslagsanslag*	750 000	
19	Materiel, böcker m. m., *reservationsanslag*	286 000	
20	Inredning och utrustning, *reservationsanslag*	510 000	7 161 000
21	Särskilda lärarutbildningsåtgärder, *reservationsanslag*		2 650 000

* Beräknat belopp.

22	Kostnader för praktisk lärarkurs m. m., *förslagsanslag*		15 780 000
23	Avlöning åt deltagare i blindlärar- och dövlärarutbildning, *förslagsanslag*		964 000
			131 136 000
	b) Övnings- och yrkeslärarutbildning m. m.		
	Gymnastiska centralinstitutet:		
24	Avlöningar, *förslagsanslag*	*2 075 000	
25	Omkostnader, *förslagsanslag*	*411 000	
26	Materiel, böcker m. m., *reservationsanslag*	*253 000	2 739 000
	Seminarier för huslig utbildning:		
27	Avlöningar, *förslagsanslag*	7 370 000	
28	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 014 000	
29	Materiel, böcker m. m., *reservationsanslag*	225 000	8 609 000
	Slöjdlärarseminariet:		
30	Avlöningar, *förslagsanslag*	527 000	
31	Omkostnader, *förslagsanslag*	88 000	
32	Materiel, böcker m. m., *reservationsanslag*	42 000	657 000
33	Yrkespedagogiska institut, *förslagsanslag*		5 625 000
34	Ersättning till deltagare i utbildning av lärare vid yrkesundervisningen, *förslagsanslag*		10 763 000
			28 393 000
	c) Fortbildning m. m.		
35	Lärares fortbildning m. m., *reservationsanslag*		18 970 000
36	Utbildning av lärare vid folkhögskolor, *reservationsanslag*		195 000
37	Bidrag till Ericastiftelsen, *förslagsanslag*		332 000
38	Kurser för personal m. fl. vid skolor för blinda och döva, *reservationsanslag*		62 000
39	Stipendier åt folkskollärare för vinnande av behörighet att undervisa i engelska, *förslagsanslag*		60 000
			19 619 000
			179 148 000

G. Studiesociala ändamål

	Centrala studiehjälpsnämnden m. m.:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 280 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	644 000	1 924 000
3	Studiebidrag m. m., *förslagsanslag*		403 000 000
4	Brevskolestipendier, *reservationsanslag*		140 000
5	Kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti, *förslagsanslag*		19 500 000

* Beräknat belopp.

6	Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån, *förslagsanslag*		200 000
7	Bidrag till avlönande av föreståndare vid elevhem vid gymnasier m. m., *förslagsanslag*.....		189 000
			424 953 000

H. Diverse

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
1	Slottsbyggnadernas delfond, *förslagsanslag* ..	41 000	
2	Byggnadsstyrelsens delfond, *förslagsanslag* ..	60 565 000	60 606 000
3	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark, *förslagsanslag*		14 000
			60 620 000
		Summa kr.	**4 156 552 000**

IX. JORDBRUKSDEPARTEMENTET

A. Jordbruksdepartementet m. m.

	Jordbruksdepartementet:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 968 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	194 000	3 162 000
	Lantbruksrepresentanter:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	297 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	52 000	349 000
5	Kommittéer m. m., *reservationsanslag*		1 550 000
6	Extra utgifter, *reservationsanslag*		365 000
			5 426 000

B. Lantbruksstyrelsen

	Lantbruksstyrelsen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	5 128 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	893 000	6 021 000
			6 021 000

C. Lantbrukets rationalisering och befrämjande av dess produktion, m. m.

	Lantbruksnämnderna:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	17 924 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	4 147 000	22 071 000
	Bidrag till hushållningssällskapen:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	13 408 000	
4	Omkostnader, *reservationsanslag*	6 750 000	20 158 000
5	Utbildningskurser för viss personal vid lantbruksnämnder och hushållningssällskap, *reservationsanslag*		82 000
6	Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m., *förslagsanslag*		3 895 000
7	Bidrag till jordbrukets rationalisering, m. m., *förslagsanslag*		20 000 000
8	Bidrag till trädgårdsnäringens rationalisering, *reservationsanslag*		180 000
9	Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti, *förslagsanslag*		500 000
10	Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond, *förslagsanslag*		325 000
11	Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m., *reservationsanslag*		9 100 000
12	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m., *förslagsanslag*		1 570 000

13	Befrämjande av husdjursaveln m. m., *reservationsanslag*		1 535 000
	Statens hingstdepå och stuteri:		
14	Avlöningar, *förslagsanslag*	580 000	
15	Omkostnader, *förslagsanslag*	345 000	925 000
16	Särskilt stöd åt biskötseln och fröodlingen, *reservationsanslag*		96 000
17	Bidrag till vissa åtgärder för kvalitetsförbättring av matpotatis, *reservationsanslag*		90 000
18	Gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt, att avräknas mot automobilskattemedlen		450 000
			80 977 000

D. Jordbruksprisreglering m. m. samt särskilt stöd åt vissa jordbruk

	Statens jordbruksnämnd:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	4 184 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	893 000	5 077 000
3	Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, *förslagsanslag*		*160 000 000
4	Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m., *förslagsanslag*		24 000 000
5	Särskilt stöd åt det mindre jordbruket, *förslagsanslag*		*92 000 000
6	Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket, *reservationsanslag*		937 000
7	Kostnader i samband med permanent skördeskadeskydd, *reservationsanslag*		20 178 000
			302 192 000

E. Vissa kontrollanstalter på jordbrukets område m. m.

	Statens centrala frökontrollanstalt:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 742 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 521 000	
3	Utrustning, *reservationsanslag*	200 000	5 463 000
	Statens växtskyddsanstalt:		
4	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 734 000	
5	Omkostnader, *förslagsanslag*	853 000	3 587 000
6	Bekämpande av växtsjukdomar, *förslagsanslag*		100 000
	Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt:		
7	Avlöningar, *förslagsanslag*	700 000	
8	Omkostnader, *förslagsanslag*	181 000	881 000
	Statens maskinprovningar:		
9	Avlöningar, *förslagsanslag*	752 000	
10	Omkostnader, *förslagsanslag*	437 000	1 189 000
			11 220 000

* Beräknat belopp.

F. Forskning och undervisning på jordbrukets och trädgårdsnäringens område

	Lantbrukshögskolan:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	14 951 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 293 000	
3	Materiel m. m., *reservationsanslag*	3 200 000	
4	Bokinköp och bokbindning, *reservationsanslag*	230 000	
5	Försöksverksamheten, *reservationsanslag*	4 745 000	
6	Lantbruksdriften vid försöksstationerna m. m., *förslagsanslag*	1 000	24 420 000
7	Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m., *reservationsanslag*		3 500 000
	Statens lantbruksbyggnadsförsök:		
8	Avlöningar, *förslagsanslag*	604 000	
9	Omkostnader, *förslagsanslag*	201 000	
10	Försöksverksamheten, *reservationsanslag*	200 000	1 005 000
11	Bidrag till Jordbrukstekniska institutet, *förslagsanslag*		654 000
12	Bidrag till Sveriges utsädesförening, *förslagsanslag*		2 833 000
13	Bidrag till viss praktiskt vetenskaplig växtförädling, *förslagsanslag*		610 000
14	Främjande av forskning på jordbrukets område m. m., *reservationsanslag*		5 100 000
15	Åtgärder för att förebygga skördeskador, *reservationsanslag*		400 000
	Alnarpsinstitutet:		
16	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 936 000	
17	Omkostnader, *förslagsanslag*	691 000	
18	Materiel, *reservationsanslag*	90 000	
19	Nyanskaffning och underhåll av utrustning, *reservationsanslag*	200 000	
20	Bokinköp och bokbindning, *reservationsanslag*	30 000	3 947 000
	Trädgårdsskolan i Norrköping:		
21	Avlöningar, *förslagsanslag*	355 000	
22	Omkostnader, *förslagsanslag*	36 000	
23	Nyanskaffning och underhåll av utrustning, *reservationsanslag*	65 000	456 000
24	Bidrag till driften av lantbrukets yrkesskolor m. m., *förslagsanslag*		20 377 000
25	Bidrag till byggnadsarbeten vid lantbrukets yrkesskolor, *reservationsanslag*		6 700 000
			70 002 000

G. Veterinärväsendet m. m.

	Veterinärstyrelsen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 439 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	166 000	1 605 000
	Veterinärstaten:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	10 373 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 400 000	11 773 000

5	Täckande av vissa kostnader för köttbesiktning vid kontrollslakterier, *förslagsanslag*		4 408 000
	Statens veterinärmedicinska anstalt:		
6	Avlöningar, *förslagsanslag*	5 051 000	
7	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 489 000	6 540 000
8	Anskaffande av viss laboratorieutrustning m. m., *reservationsanslag*		125 000
9	Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar, m. m., *förslagsanslag*		500 000
10	Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen, *förslagsanslag*		280 000
11	Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård, *förslagsanslag*		500 000
	Veterinärhögskolan:		
12	Avlöningar, *förslagsanslag*	7 101 000	
13	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 543 000	
14	Materiel m. m., *reservationsanslag*	980 000	
15	Bokinköp och bokbindning, *reservationsanslag*	90 000	
16	Försöksverksamhet, *reservationsanslag*	100 000	
17	Lantbruksdriften vid veterinärhögskolans försöksgård, *förslagsanslag*	1 000	9 815 000
	Veterinärinrättningen i Skara:		
18	Avlöningar, *förslagsanslag*	270 000	
19	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 000	271 000
			35 817 000

H. Skogsväsendet

	Skogsstyrelsen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 291 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	488 000	2 779 000
	Bidrag till skogsvårdsstyrelserna:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	23 303 000	
4	Omkostnader, *reservationsanslag*	4 699 000	28 002 000
5	Statens skogsförbättringsanslag, *förslagsanslag*		8 500 000
6	Vägbyggnader på skogar i enskild ägo, *förslagsanslag*, att avräknas mot automobilskattemedlen		13 500 000
7	Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m., *förslagsanslag*		8 400 000
8	Kostnader för virkesmätning, *förslagsanslag*		310 000
	Skogshögskolan:		
9	Avlöningar, *förslagsanslag*	9 170 000	
10	Omkostnader, *förslagsanslag*	2 595 000	
11	Materiel m. m., *reservationsanslag*	1 640 000	
12	Bokinköp och bokbindning, *reservationsanslag*	85 000	13 490 000
	Statens skogsmästarskola:		
13	Avlöningar, *förslagsanslag*	308 000	
14	Omkostnader, *förslagsanslag*	227 000	535 000
	Statens skogsskolor m. m.:		
15	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 189 000	
16	Omkostnader, *förslagsanslag*	585 000	1 774 000

17	Bidrag till vissa skogsbrukskurser, m. m., *förslagsanslag*		5 000 000
18	Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal, *förslagsanslag*		268 000
			82 558 000

I. Lantmäteri- och kartväsendet

	Lantmäteristyrelsen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 116 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	363 000	3 479 000
	Lantmäteristaten:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	43 289 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	9 060 000	
5	Utrustning, *reservationsanslag*	900 000	53 249 000
6	Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl., *reservationsanslag*		46 000
7	Bidrag till kostnader i samband med lantmäteri- och vägförrättningar m. m., *förslagsanslag*		445 000
	Rikets allmänna kartverk:		
8	Avlöningar, *förslagsanslag*	9 771 000	
9	Omkostnader, *förslagsanslag*	749 000	
10	Kartarbeten m. m., *reservationsanslag*	4 057 000	
11	Fotogrammetrisk uppdragsverksamhet, *förslagsanslag*	3 369 000	
12	Utrustning m. m., *reservationsanslag*	1 500 000	
13	Tryckning av kartor m. m., *förslagsanslag*	2 150 000	21 596 000
			78 815 000

J. Fiskeriväsendet m. m.

	Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Fiskeristyrelsen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 151 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	744 000	2 895 000
	Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Vatteninspektionen:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 145 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	252 000	1 397 000
5	Undersökningar inom fiskeriorganisationen, *förslagsanslag*		1 000
	Fiskeriintendenter m. m.:		
6	Avlöningar, *förslagsanslag*	435 000	
7	Omkostnader, *förslagsanslag*	52 000	487 000
8	Utbildning av fiskeritjänstemän, *förslagsanslag*		77 000
9	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen, *reservationsanslag*		295 000
10	Statlig garanti för befrämjande av försöksfiske, *förslagsanslag*		20 000

11	Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation, *reservationsanslag*		65 000
12	Stödfartyg för sillfisket, *reservationsanslag*		1 000
13	Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen, *förslagsanslag*		20 000
14	Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt, att avräknas mot automobilskattemedlen		1 150 000
15	Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m., *förslagsanslag*		2 000 000
			8 408 000

K. Naturvårdsverksamhet

	Statens naturvårdsnämnd:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 072 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	165 000	1 237 000
	Naturvård:		
3	Bidrag till naturvårdsupplysning, m. m., *reservationsanslag*	450 000	
4	Ersättningar till markägare m. m., *reservationsanslag*	3 000 000	
5	Kostnader för vård och förvaltning av naturvårdsobjekt, *reservationsanslag*	1 500 000	4 950 000
6	Avsättning till fonden för friluftslivets främjande		3 500 000
7	Bidrag till Institutet för vatten- och luftvårdsforskning, *förslagsanslag*		525 000
			10 212 000

L. Lappväsendet m. m.

	Lappväsendet:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	767 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	261 000	1 028 000
3	Rådgivningsverksamhet för rennäringens främjande, *reservationsanslag*		75 000
			1 103 000

M. Diverse

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
1	Byggnadsstyrelsens delfond, *förslagsanslag*		13 862 000
2	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark, *förslagsanslag*		1 036 000
3	Arrendenämnder och servitutsnämnder, m. m., *förslagsanslag*		30 000
	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien:		
4	Akademien, *förslagsanslag*	149 000	

5	Kostnader för jordbrukets forskningsråd m. m., *förslagsanslag*	103 000	252 000
6	Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m., *reservationsanslag*		1 000
7	Bidrag till viss ungdomsverksamhet		500 000
8	Bidrag till vissa internationella organisationer m. m., *förslagsanslag*		2 297 000
9	Ersättning för förvaltningen av vissa lånefonder, *förslagsanslag*		93 000
10	Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar, *förslagsanslag*		5 000
11	Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur, m. m., *förslagsanslag*		125 000
12	Ersättningar till sakkunniga i befordringsärenden, m. m., *förslagsanslag*		100 000
13	Reseunderstöd för studier på lantbrukets område, *reservationsanslag*		65 000
			18 366 000
		Summa kr.	**711 117 000**

X. HANDELSDEPARTEMENTET

A. Handelsdepartementet

	Handelsdepartementet:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 139 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	179 000	
3	Krigsmaterielinspektionen, *förslagsanslag*	79 000	
4	Administrationskostnader för utlandsinformationen, *förslagsanslag*	385 000	3 782 000
5	Kommittéer m. m., *reservationsanslag*		1 300 000
6	Extra utgifter, *reservationsanslag*		60 000
			5 142 000

B. Industri, hantverk och handel

	Kommerskollegium:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	*4 563 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	*385 000	
3	Befrämjande av landsbygdens elektrifiering, *reservationsanslag*	3 000 000	7 948 000
	Bergsstaten:		
4	Avlöningar, *förslagsanslag*	456 000	
5	Omkostnader, *förslagsanslag*	57 000	513 000
	Sprängämnesinspektionen:		
6	Avlöningar, *förslagsanslag*	534 000	
7	Omkostnader, *förslagsanslag*	63 000	597 000
	Statens elektriska inspektion:		
8	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 055 000	
9	Omkostnader, *förslagsanslag*	153 000	1 208 000
10	Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström, *förslagsanslag*		14 000
	Statens institut för hantverk och industri:		
11	Avlöningar till viss personal, *förslagsanslag*	1 234 000	
12	Vissa omkostnader, *förslagsanslag*	71 000	
13	Bidrag till kursverksamheten m. m., *reservationsanslag*	565 000	
14	Utrustning och inredning, *reservationsanslag*	350 000	2 220 000
15	Bidrag till företagareföreningar m. fl.: Administrationskostnader, *reservationsanslag*		2 100 000
16	Bidrag till företagareföreningar: Räntegaranti, *förslagsanslag*		400 000
17	Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och industriföretag m. m., *förslagsanslag*		1 500 000
18	Bidrag till Sveriges standardiseringskommission		1 070 000
19	Befrämjande av hemslöjden, *reservationsanslag*		266 000
20	Bidrag till Svenska slöjdföreningen		50 000

* Beräknat belopp.

21	Främjande av utrikeshandeln m. m., *reservationsanslag*		8 473 000
			26 359 000

C. Sveriges geologiska undersökning

	Sveriges geologiska undersökning:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 200 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	442 000	
3	Kartarbeten m. m., *reservationsanslag*	1 600 000	
4	Utrustning, *reservationsanslag*	500 000	
5	Prospektering, *reservationsanslag*	8 700 000	
6	Uppdragsverksamhet, *förslagsanslag*	1 000 000	15 442 000
			15 442 000

D. Teknisk provnings- och försöksverksamhet

	Statens provningsanstalt:		
1	Driftkostnader, *förslagsanslag*	6 700 000	
2	Utrustning, *reservationsanslag*	800 000	7 500 000
	Statens skeppsprovningsanstalt:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 182 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	287 000	
5	Utrustning, *reservationsanslag*	200 000	
6	Kavitationslaboratorium, *reservationsanslag*	1 200 000	3 869 000
			11 369 000

E. Teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete

1	Statens tekniska forskningsråd, *förslagsanslag*		428 000
2	Teknisk forskning, *reservationsanslag*		18 200 000
3	Institutet för nyttiggörande av forskningsresultat, INFOR: Administrationskostnader, *förslagsanslag*		100 000
4	Bidrag till Ingeniörsvetenskapsakademien		676 000
5	Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet, *förslagsanslag*		2 239 000
6	Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet, *förslagsanslag*		438 000
7	Bidrag till Institutet för metallforskning, *förslagsanslag*		316 000
8	Bidrag till Svenska institutet för konserveringsforskning, *förslagsanslag*		999 000
9	Bidrag till Institutet för optisk forskning, *förslagsanslag*		196 000
10	Bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet, *förslagsanslag*		137 000
	Institutet för verkstadsteknisk forskning:		
11	Driftbidrag, *förslagsanslag*	500 000	
12	Bidrag till utläggning av forskningsuppdrag, *reservationsanslag*	500 000	1 000 000
13	Korrosionsinstitutet: Driftbidrag, *förslagsanslag*		500 000
14	Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen		15 000
			25 244 000

F. Atomenergiverksamhet

1	Delegationen för atomenergifrågor, *reservationsanslag*		230 000
2	Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi, *reservationsanslag*		93 500 000
3	Internationellt atomenergisamarbete, *förslagsanslag*		2 300 000
			96 030 000

G. Pris- och konkurrensförhållanden m. m.

	Näringsfrihetsrådet:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	185 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	11 000	196 000
	Ombudsmannen för näringsfrihetsfrågor:		
3	Avlöningar	676 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	40 000	716 000
	Statens pris- och kartellnämnd:		
5	Avlöningar *förslagsanslag*	4 256 000	
6	Omkostnader, *förslagsanslag*	593 000	4 849 000
	Statens institut för konsumentfrågor:		
7	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 161 000	
8	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 389 000	
9	Upplysningsmateriel, *reservationsanslag*	138 000	3 688 000
10	Statens konsumentråd, *förslagsanslag*		148 000
11	Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning, *reservationsanslag*		2 230 000
12	Bidrag till varudeklarationsnämnden		600 000
			12 427 000

H. Patent- och registreringsväsendet m. m.

	Patent- och registreringsverket:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	14 849 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	2 595 000	17 444 000
	Svenska uppfinnarkontoret:		
3	Administrationskostnader	371 000	
4	Understödjande verksamhet, *reservationsanslag*	85 000	456 000
5	Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register, *förslagsanslag*		650 000
			18 550 000

I. Ekonomisk försvarsberedskap

	Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 434 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	283 000	2 717 000
3	Omkostnader för statlig lagerhållning m. m., *förslagsanslag*		43 615 000

4	Distributionsmateriel för olja, *reservationsanslag* .	600 000
		46 932 000

J. Diverse

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
1	Byggnadsstyrelsens delfond, *förslagsanslag*	3 456 000
2	Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet	3 015 000
3	Turistpropaganda i Amerikas förenta stater	104 000
4	Avsättning till fonden för idrottens främjande ...	23 375 000
5	Kostnader för vissa nämnder m. m., *förslagsanslag*	17 000
6	Bidrag till vissa internationella byråer m. m., *förslagsanslag*	208 000
7	Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete, *reservationsanslag*	100 000
		30 275 000
	Summa kr.	**287 770 000**

XI. INRIKESDEPARTEMENTET

A. Inrikesdepartementet m. m.

	Inrikesdepartementet:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 915 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	516 000	4 431 000
3	Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar, *förslagsanslag*		48 000
4	Kommittéer m. m., *reservationsanslag*		2 900 000
5	Extra utgifter, *reservationsanslag*		220 000
			7 599 000

B. Överståthållarämbetet och landsstaten

	Överståthållarämbetet:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	15 847 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 834 000	17 681 000
	Länsstyrelserna:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	147 950 000	
4	Sjukvård m. m., *förslagsanslag*	350 000	
5	Reseersättningar, *förslagsanslag*	3 900 000	
6	Expenser, *förslagsanslag*	37 369 000	
7	Publikationstryck, *förslagsanslag*	375 000	189 944 000
	Häradsskrivarna m. fl.:		
8	Avlöningar, *förslagsanslag*	*44 500 000	
9	Omkostnader, *förslagsanslag*	*3 500 000	48 000 000
	Lokala exekutionsorganisationen:		
10	Avlöningar, *förslagsanslag*	54 575 000	
11	Omkostnader, *förslagsanslag*	8 940 000	63 515 000
			319 140 000

C. Arbetsmarknad m. m.

	Arbetsdomstolen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	315 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	34 000	349 000
	Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	200 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	25 000	225 000
	Arbetsmarknadsstyrelsen:		
5	Avlöningar, *förslagsanslag*	*14 800 000	
6	Omkostnader, *förslagsanslag*	*4 500 000	19 300 000
	Arbetsförmedlingen:		
7	Avlöningar, *förslagsanslag*	*72 500 000	
8	Omkostnader, *förslagsanslag*	*19 000 000	91 500 000

* Beräknat belopp.

9	Allmänna beredskapsarbeten m. m., *reservationsanslag*, därav förslagsvis 200 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen	*400 000 000
10	Vissa sysselsättningsfrämjande åtgärder för handikappade m. fl., *reservationsanslag*, därav förslagsvis 30 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen	*155 000 000
11	Förläggningsbyggnader m. m., *förslagsanslag*	*26 000 000
12	Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet, *reservationsanslag*	*1 000
13	Omskolning m. m., *förslagsanslag*	*180 000 000
14	Bidrag till erkända arbetslöshetskassor, *förslagsanslag*	85 000 000
15	Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade, *förslagsanslag*	*3 000 000
16	Bidrag till driften av verkstäder för handikappade, *förslagsanslag*	*18 000 000
17	Lokaliseringsbidrag, *reservationsanslag*	60 000 000
18	Omhändertagande av flyktingar, *förslagsanslag*	6 000 000
19	Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar, *förslagsanslag*	9 000
		1 044 384 000

D. Bostadsbyggande m. m.

	Bostadsstyrelsen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	4 786 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 152 000	5 938 000
	Länsbostadsnämnderna:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	9 819 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 321 000	11 140 000
	Statens hyresråd:		
5	Avlöningar, *förslagsanslag*	850 000	
6	Omkostnader, *förslagsanslag*	94 000	944 000
7	Statens nämnd för samlingslokaler, *förslagsanslag*		136 000
8	Räntebidrag, *förslagsanslag*		435 000 000
9	Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet, *förslagsanslag*		80 000 000
10	Byggnadsforskning		1 600 000
11	Rekonstruktionsbidrag till allmänna samlingslokaler, *reservationsanslag*		200 000
			534 958 000

E. Civilförsvaret m. m.

	Civilförsvarsstyrelsen:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	5 280 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 581 000	6 861 000

* Beräknat belopp.

	Statens civilförsvarsskolor:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 458 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	3 438 000	6 896 000
5	Avlöningar till civilförsvarspliktiga m. m., *förslagsanslag*		5 800 000
6	Vissa kostnader för civilförsvarsutbildning m. m., *förslagsanslag*		7 925 000
7	Civilförsvarsfilm, *reservationsanslag*		1 000
8	Försöksverksamhet, *reservationsanslag*		500 000
9	Anskaffning av civilförsvarsmateriel, *reservationsanslag*		49 600 000
10	Förvaring och underhåll av civilförsvarsmateriel m. m., *förslagsanslag*		7 506 000
11	Bidrag till byggande av skyddsrum, *reservationsanslag*		19 100 000
12	Drift av skyddsrum, *förslagsanslag*		710 000
13	Bidrag till kommuner för anordnande av branddammar för civilförsvarsändamål, *reservationsanslag*		3 000 000
14	Viss sambandsverksamhet, *förslagsanslag*		1 703 000
15	Anskaffning av viss sambandsmateriel, *reservationsanslag*		1 500 000
16	Vissa teleanordningar, *reservationsanslag*		900 000
17	Kostnader för anskaffande av identitetsbrickor m. m., *förslagsanslag*		290 000
18	Bidrag till kostnader för kommunal beredskap, *förslagsanslag*		100 000
	Statens brandinspektion:		
19	Avlöningar, *förslagsanslag*	505 000	
20	Omkostnader, *förslagsanslag*	126 000	631 000
	Statens brandskola:		
21	Avlöningar, *förslagsanslag*	555 000	
22	Omkostnader, *förslagsanslag*	273 000	828 000
23	Bidrag till förebyggande och släckning av brand, *förslagsanslag*		1 300 000
			115 151 000

F. Diverse

	Statens utlänningskommission:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 984 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	342 000	4 326 000
3	Vissa kostnader i anledning av allmänna val, *förslagsanslag*		2 500 000
4	Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige, *reservationsanslag*		1 000

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
5	Slottsbyggnadernas delfond, *förslagsanslag* ...	90 000	
6	Byggnadsstyrelsens delfond, *förslagsanslag* ...	22 210 000	22 300 000
			29 127 000
		Summa kr.	**2 050 359 000**

XII. CIVILDEPARTEMENTET

A. Civildepartementet m. m.

	Civildepartementet:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 690 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	150 000	1 840 000
3	Kommittéer m. m., *reservationsanslag*		500 000
4	Extra utgifter, *reservationsanslag*		30 000
			2 370 000

B. Vissa myndigheter

	Statens avtalsverk:		
1	Avlöningar, *förslagsanslag*	3 958 000	
2	Omkostnader, *förslagsanslag*	570 000	4 528 000
	Statens personalpensionsverk:		
3	Avlöningar, *förslagsanslag*	6 260 000	
4	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 696 000	7 956 000
5	Statens personalbostadsdelegation, *förslagsanslag*.		169 000
			12 653 000

C. Pensionering

1	Personalpensionsförmåner m. m., *förslagsanslag*, varav 25 400 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen och 20 000 000 kr. motsvarande avgifter till statens grupplivförsäkring	729 000 000
2	Vadstena krigsmanshuskassa, *förslagsanslag*	190 000
3	Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.	10 000
4	Diverse pensioner och understöd m. m., *förslagsanslag*	6 000 000
		735 200 000

D. Diverse

1	Avlöningar till personal på indragningsstat m. m., *förslagsanslag*	200 000
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
2	Byggnadsstyrelsens delfond, *förslagsanslag*	352 000
3	Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen, *förslagsanslag*	260 000 000

4	Arbetsgivaravgift till den allmänna sjukförsäkringen, *förslagsanslag*	51 000 000
5	Viss utbildningsverksamhet, *reservationsanslag*	1 400 000
6	Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra, *förslagsanslag*	500 000
7	Kostnader för vissa nämnder m. m., *förslagsanslag*	125 000
8	Kostnader för personalvård, *reservationsanslag*	1 250 000
		314 827 000
	Summa kr.	**1 065 050 000**

XIII. OFÖRUTSEDDA UTGIFTER

1	Oförutsedda utgifter, *förslagsanslag*	**1 000 000**

XIV. RIKSDAGEN OCH DESS VERK M. M.

	Riksdagen:		
1	Arvoden till riksdagens ledamöter, *förslagsanslag*	15 450 000	
2	Reseersättningar till riksdagens ledamöter, *förslagsanslag*	1 950 000	
3	Avlöningar till personal, *förslagsanslag*	2 510 000	
4	Kostnader för riksdagstrycket, *förslagsanslag*	2 385 000	
5	Utgivande av särskilda publikationer, *reservationsanslag*	84 000	
6	Utgivande av otryckta ståndsprotokoll, *reservationsanslag*	90 000	
7	Kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp, *förslagsanslag*	100 000	
8	Bidrag till riksdagspartiernas kostnader för gruppkanslier, *förslagsanslag*	1 440 000	
9	Övriga omkostnader, *förslagsanslag*	980 000	24 989 000
10	Allmänt kyrkomöte, *förslagsanslag*		1 000
	Riksgäldskontoret:		
11	Avlöningar, *förslagsanslag*	2 765 000	
12	Kostnader vid emission av statslån m. m., *förslagsanslag*	1 225 000	
13	Övriga omkostnader, *förslagsanslag*	425 000	4 415 000
	Riksdagens ekonomibyrå:		
14	Avlöningar, *förslagsanslag*	1 370 000	
15	Omkostnader, *förslagsanslag*	1 300 000	
16	Anskaffande av ny voteringsanläggning, *reservationsanslag*	550 000	3 220 000
	Riksdagsbiblioteket:		
17	Avlöningar, *förslagsanslag*	975 000	
18	Omkostnader, *förslagsanslag*	100 000	
19	Bokinköp och bokbindning, *reservationsanslag*	225 000	1 300 000
	Justitieombudsmannen och hans expedition:		
20	Avlöningar, *förslagsanslag*	810 000	
21	Omkostnader, *förslagsanslag*	47 000	857 000
	Militieombudsmannen och hans expedition:		
22	Avlöningar, *förslagsanslag*	482 000	
23	Omkostnader, *förslagsanslag*	38 000	520 000
	Riksdagens revisorer och deras kansli:		
24	Arvoden till revisorerna, *förslagsanslag*	46 000	
25	Avlöningar, *förslagsanslag*	295 000	
26	Omkostnader, *förslagsanslag*	39 000	380 000
	Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli:		
27	Avlöningar, *förslagsanslag*	289 000	
28	Omkostnader, *förslagsanslag*	199 000	

29	Andel i gemensamma kostnader för Nordiska rådet, *förslagsanslag*	102 000	
30	Andel i kostnaderna för tidskriften Nordisk Kontakt, *förslagsanslag*	50 000	640 000
	Pensioner:		
31	Pensioner åt f. d. riksdagsmän, *förslagsanslag*	2 000 000	
32	Pensioner åt efterlevande till riksdagsmän, *förslagsanslag*	650 000	
33	Pensioner åt f. d. befattningshavare m. fl., *förslagsanslag*	1 070 000	
34	Pensioner åt efterlevande till befattningshavare m. fl., *förslagsanslag*	190 000	3 910 000
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
35	Byggnadsstyrelsens delfond, *förslagsanslag*		128 000
36	Vinstutlottning i samband med ungdomens lönsparande, *förslagsanslag*		1 200 000
37	Vinstutlottning i samband med allmänt lönsparande, *förslagsanslag*		800 000
38	Kommittéer m. m., *förslagsanslag*		10 000
39	Arbetsgivaravgift till den allmänna sjukförsäkringen, *förslagsanslag*		167 000
40	Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen, *förslagsanslag*		955 000
		Summa kr.	**43 492 000**

UTGIFTER FÖR STATENS KAPITALFONDER

I. LUFTFARTSFONDEN

1	Underskott på luftfartsfonden	**10 500 000**

II. RIKSGÄLDSFONDEN[1]

1	Underskott på riksgäldsfonden	**890 000 000**

III. AVSKRIVNING AV NYA KAPITALINVESTERINGAR

A. Statens affärsverksfonder

	Kommunikationsdepartementet:		
1	Teleanläggningar m. m. (I: B: 1), *reservationsanslag*	8 000 000	
2	Järnvägar m. m. (I: C: 1), *reservationsanslag*	3 600 000	11 600 000
	Handelsdepartementet:		
3	Kraftstationer m. m. (I: D: 1), *reservationsanslag*		40 300 000
			51 900 000

B. Statens allmänna fastighetsfond

	Justitiedepartementet:		
1	Polishus m. m. (III: 1), *reservationsanslag*	10 000 000	
2	Vissa byggnadsarbeten för kriminalvården (III:2), *reservationsanslag*	13 385 000	23 385 000
	Utrikesdepartementet:		
3	Inköp, uppförande och iståndsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen (III:3), *reservationsanslag*		250 000
	Försvarsdepartementet:		
4	Byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten (III:4), *reservationsanslag*		28 000
	Socialdepartementet:		
5	Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna (III:5), *reservationsanslag*	1 800 000	
6	Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare (III:6), *reservationsanslag*	50 000	

[1] Stat för riksgäldsfonden se Bilaga till Utgifter för statens kapitalfonder sid. 82.

7	Till- och ombyggnadsarbeten m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium (III:7), *reservationsanslag*	900 000	
8	Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m. (III:8), *reservationsanslag*	*5 000 000	
9	Utbyggande av karolinska sjukhuset (III:9), *reservationsanslag*	2 250 000	
10	Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala (III:10), *reservationsanslag*	3 900 000	13 900 000
	Kommunikationsdepartementet:		
11	Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm (III:11), *reservationsanslag*	150 000	
12	Uppförande av förvaltningsbyggnad i kvarteret Loen i Stockholm (III:14), *reservationsanslag*	1 593 000	1 743 000
	Finansdepartementet:		
13	Vissa byggnadsarbeten vid tullverket (III:16), *reservationsanslag*		84 000
	Ecklesiastikdepartementet:		
14	Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor (III:17), *reservationsanslag*		*52 500 000
	Jordbruksdepartementet:		
15	Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m. (III:18), *reservationsanslag*		3 065 000
	Inrikesdepartementet:		
16	Byggnadsarbeten för länsstyrelserna (III: 19), *reservationsanslag*	2 950 000	
17	Vissa skyddsrumsanläggningar (III: 21), *reservationsanslag*	3 000 000	
18	Uppförande av förrådsbyggnader för civilförsvaret (III: 22), *reservationsanslag*	1 250 000	
19	Vissa byggnadsarbeten vid statens civilförsvarsskola i Rosersberg (III:23), *reservationsanslag*	350 000	7 550 000
			102 505 000

C. Försvarets fonder

	Försvarets fastighetsfond:		
1	Kasernbyggnaders delfond (IV: A: 1—6), *reservationsanslag*		*63 700 000
2	Befästningars delfond (IV: A: 7—13), *reservationsanslag*		*234 100 000
			297 800 000

D. Statens utlåningsfonder

	Ecklesiastikdepartementet:		
1	Studiemedelsfonden (V: 5), *reservationsanslag*	339 000 000	
2	Lånefonden för studentkårlokaler (V: 7), *reservationsanslag*	3 000 000	342 000 000

* Beräknat belopp.

	Jordbruksdepartementet:		
3	Fiskerilånefonden (V: 8), *reservationsanslag*		364 000
	Inrikesdepartementet:		
4	Lånefonden för bostadsbyggande (V: 11), *reservationsanslag*		299 800 000
			642 164 000
E.	**Fonden för låneunderstöd**		
	Socialdepartementet:		
1	Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. (VI: 1), *reservationsanslag*	1 450 000	
2	Lån till byggande av sjukhem (VI: 3), *reservationsanslag*	11 667 000	
3	Lån för ombyggnad av ortopediska kliniken vid Norrbackainstitutet (VI: 4), *reservationsanslag*	1 035 000	
4	Lån till anordnande av barnstugor (VI: 5), *reservationsanslag*	*1 300 000	15 452 000
	Finansdepartementet:		
5	Bidrag till Internationella utvecklingsfonden (VI: 8), *reservationsanslag*		51 733 000
	Handelsdepartementet:		
6	Lån till Aktiebolaget Atomenergi för uppförande av en atomkraftstation i Marviken (VI: 10), *reservationsanslag*	42 000 000	
7	Lån till utbyggnad av oljelagringen (VI: 11), *reservationsanslag*	61 400 000	103 400 000
	Inrikesdepartementet:		
8	Räntefria lån till bostadsbyggande (VI: 13), *reservationsanslag*		27 000 000
			197 585 000
		Summa kr.	**1 291 954 000**

IV. AVSKRIVNING AV OREGLERADE KAPITALMEDELSFÖRLUSTER

1	Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster	**1 000 000**

* Beräknat belopp.

FÖRSLAG TILL STAT FÖR RIKSGÄLDSFONDEN FÖR BUDGETÅRET 1966/67

Utgifter

A.	*Räntor på statsskulden:*		
1.	Ränta på räntelöpande obligationslån, *förslagsvis*		564 135 000
2.	Vinster på premieobligationslån, *förslagsvis*		98 362 000
3.	Ränta på statsskuldförbindelser, *förslagsvis*		53 000 000
4.	» » sparobligationer, emission 5, *förslagsvis*		10 000
5.	» » sparobligationer av år 1960 och 1961, *förslagsvis*		13 500 000
6.	» » av staten övertagna lån, *förslagsvis*		290 000
7.	» » lån hos statsinstitutioner och fonder m. m., *förslagsvis*		42 000 000
8.	Årsanslaget till Hans Maj:t Konungen		300 000
9.	Ränta på köpeskillingen för fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm		90 000
10.	» » konung Carl XIII:s hemgiftskapital		7 500
11.	» » Göta kanals reparationsfond		7 045
12.	» » kortfristig upplåning hos banker m. fl., *förslagsvis*		25 000 000
13.	» » skattkammarväxlar, *förslagsvis*		70 000 000
14.	» » beräknad ny upplåning, *förslagsvis*		82 811 455
			949 513 000
B.	*Kapitalrabatter m. m :*		
1.	Kapitalrabatter, *förslagsvis*	2 000 000	
2.	Inlösningsprovisioner m. m., *förslagsvis*	700 000	
3.	Kursförluster, *förslagsvis*	1 000	**2 701 000**
		Summa kr.	**952 214 000**

Inkomster

A.	*Räntor:*		
1.	Ränta på uppköpta obligationer	10 000	
2.	» » rörliga krediter	50 000 000	
3.	» » kortfristig utlåning till banker m. fl.	10 000000	
4.	» » övriga utlånade medel	1 000	**60 011 000**
B.	*Uppgäld och kursvinster:*		
1.	Uppgäld	1 000	
2.	Kursvinster	1 000	**2 000**
C.	*Diverse inkomster:*		
1.	Preskriberade obligationer och kuponger m. m.	2 000 000	
2.	Dragningslistor på premielånen	200 000	
3.	Övriga diverse inkomster	1 000	**2 201 000**
			62 214 000
	Underskott att avföras på riksstatens driftbudget		**890 000 000**
		Summa kr.	**952 214 000**

KAPITALBUDGETEN

INKOMSTERNA PÅ KAPITALBUDGETEN

1 Lånemedel..... **1 459 980 000**

FÖRSLAG TILL INVESTERINGSSTATER FÖR BUDGETÅRET 1966/67

I. STATENS AFFÄRSVERKSFONDER

A. Postverkets fond

Avskrivningsmedel inom fonden	9 200 000	Investeringsanslag	12 600 000
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande	3 399 000		
	12 600 000		**12 600 000**

B. Televerkets fond

Avskrivningsmedel från riksstaten	8 000 000	Summa investeringsanslag	616 500 000
inom fonden	425 000 000		
Övriga kapitalmedel	800 000		
Investeringsbemyndigande	182 700 000		
	616 500 000		**616 500 000**

C. Statens järnvägars fond

Avskrivningsmedel från riksstaten	3 600 000	Investeringsanslag	365 000 000
inom fonden	229 000 000		
Övriga kapitalmedel	6 000 000		
Investeringsbemyndigande	126 400 000		
	365 000 000		**365 000 000**

D. Statens vattenfallsverks fond

Avskrivningsmedel från riksstaten	40 300 000	Investeringsanslag	310 000 000
inom fonden	235 000 000		
Övriga kapitalmedel	2 000 000		
Investeringsbemyndigande	32 700 000		
	310 000 000		**310 000 000**

E. Domänverkets fond

Övriga kapitalmedel ...	1 000	Summa investeringsanslag	3 335 000
Investeringsbemyndigande	3 334 000		
	3 335 000		**3 335 000**

II. LUFTFARTSFONDEN

Avskrivningsmedel inom fonden	7 835 000	Investeringsanslag	27 600 000
Övriga kapitalmedel ...	1 000		
Investeringsbemyndigande	19 764 000		
	27 600 000		**27 600 000**

III. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

Avskrivningsmedel från riksstaten	102 505 000	Summa investeringsanslag	264 034 000
inom fonden	38 977 000		
Övriga kapitalmedel ...	1 000		
Investeringsbemyndigande	122 551 000		
	264 034 000		**264 034 000**

IV. FÖRSVARETS FONDER

A. Försvarets fastighetsfond

Avskrivningsmedel från riksstaten	297 800 000	Summa investeringsanslag	376 301 000
inom fonden	19 379 000		
Övriga kapitalmedel ...	1 000 000		
Investeringsbemyndigande	58 122 000		
	376 301 000		**376 301 000**

B. Försvarets fabriksfond

Avskrivningsmedel inom fonden	5 300 000	Investeringsanslag	28 600 000
Övriga kapitalmedel ...	1 000		
Investeringsbemyndigande	23 299 000		
	28 600 000		**28 600 000**

V. STATENS UTLÅNINGSFONDER

Biståndsförvaltningens lånefond

Investeringsbemyndigande	**200 000**	Investeringsanslag	**200 000**

Statens bosättningslånefond

Investeringsbemyndigande	**20 000 000**	Investeringsanslag	**20 000 000**

Statens lånefond för den mindre skeppsfarten

Investeringsbemyndigande	**3 000 000**	Investeringsanslag	**3 000 000**

Allmänna studielånefonden

Investeringsbemyndigande	**38 000 000**	Investeringsanslag	**38 000 000**

Studiemedelsfonden

Avskrivningsmedel från riksstaten	**339 000 000**	Investeringsanslag	**339 000 000**

Lånefonden för inventarier i studentbostäder

Investeringsbemyndigande	**6 150 000**	Investeringsanslag	**6 150 000**

Lånefonden för studentkårlokaler

Avskrivningsmedel från riksstaten	3 000 000	Investeringsanslag	5 000 000
Investeringsbemyndigande	2 000 000		
	5 000 000		**5 000 000**

Fiskerilånefonden

Avskrivningsmedel från riksstaten	364 000	Investeringsanslag	2 800 000
Investeringsbemyndigande	2 436 000		
	2 800 000		**2 800 000**

Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.

Investeringsbemyndigande	**1 000**	Investeringsanslag	**1 000**

Statens hantverks- och industrilånefond

Investeringsbemyndigande	**18 000 000**	Investeringsanslag	**18 000 000**

Lånefonden för bostadsbyggande

		Investeringsanslag	985 000 000
Avskrivningsmedel från riksstaten	299 800 000		
Investeringsbemyndigande	685 200 000		
	985 000 000		**985 000 000**

Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien

Investeringsbemyndigande	**15 000 000**	Investeringsanslag	**15 000 000**

Lånefonden för allmänna samlingslokaler

Investeringsbemyndigande	**1 000**	Investeringsanslag	**1 000**
Summa investeringsbemyndiganden för statens utlåningsfonder ..	789 988 000		

VI. FONDEN FÖR LÅNEUNDERSTÖD

		Summa investeringsanslag	423 369 000
Avskrivningsmedel från riksstaten	197 585 000		
Övriga kapitalmedel ...	13 535 000		
Investeringsbemyndigande	212 249 000		
	423 369 000		**423 369 000**

VIII. FONDEN FÖR FÖRLAG TILL STATSVERKET

Övriga kapitalmedel ...	40 000 000	Summa investeringsanslag	73 700 000
Investeringsbemyndigande	33 700 000		
	73 700 000		**73 700 000**

IX. DIVERSE KAPITALFONDER

A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond

Avskrivningsmedel inom fonden	42 720 000	Investeringsanslag	48 000 000
Övriga kapitalmedel	100 000		
Investeringsbemyndigande	5 180 000		
	48 000 000		**48 000 000**

B. Sjöfartsverkets fond

Avskrivningsmedel inom fonden	415 000	Investeringsanslag	13 200 000
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande	12 784 000		
	13 200 000		**13 200 000**

C. Statens datamaskinfond

Investeringsbemyndigande	**10 000 000**	Investeringsanslag	**10 000 000**

D. Jordfonden

Investeringsbemyndigande	**5 000 000**	Investeringsanslag	**5 000 000**

E. Förrådsfonden för ekonomisk försvarsberedskap

Avskrivningsmedel inom fonden	1 060 000	Investeringsanslag	4 235 000
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande	3 174 000		
	4 235 000		**4 235 000**

SÄGER BETRÄFFANDE SAMTLIGA INVESTERINGSSTATER FÖR:

Avskrivningsmedel från riksstaten	1 291 954 000	Summa investeringsanslag	4 013 626 000
inom fonden	1 013 886 000		
Övriga kapitalmedel	63 442 000		
Investeringsbemyndigande	1 644 344 000		
	4 013 626 000		**4 013 626 000**

KAPITALINVESTERING

I. STATENS AFFÄRSVERKSFONDER

A. Postverket

1	Posthus m. m.		**12 600 000**

B. Televerket

1	Teleanläggningar m. m.		589 000 000
2	Rundradioanläggningar		27 500 000
			616 500 000

C. Statens järnvägar

1	Järnvägar m. m.		**365 000 000**

D. Statens vattenfallsverk

1	Kraftstationer m. m.		**310 000 000**

E. Domänverket

	Justitiedepartementet:		
1	Förvärv av jordbruksfastigheter för kriminalvården		605 000
	Jordbruksdepartementet:		
2	Byggnadsarbeten m. m. vid vissa till sambruksföreningar upplåtna kronoegendomar	80 000	
3	Byggnadsarbeten m. m. vid vissa för lantbrukshögskolans försöksverksamhet disponerade jordbruksegendomar	150 000	
4	Markförvärv för naturvårdsändamål, m. m.	2 500 000	2 730 000
			3 335 000
		Summa kr.	**1 307 435 000**

II. LUFTFARTSFONDEN

	Kommunikationsdepartementet:		
	Luftfartens markorganisation:		
1	Flygplatser m. m.		**27 600 000**

III. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

	Justitiedepartementet:		
1	Polishus m. m.	40 000 000	
2	Vissa byggnadsarbeten för kriminalvården	31 000 000	71 000 000
	Utrikesdepartementet:		
3	Inköp, uppförande och iståndsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen		1 000 000
	Försvarsdepartementet:		
4	Byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten		55 000
	Socialdepartementet:		
5	Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna	3 600 000	
6	Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare	100 000	
7	Till- och ombyggnadsarbeten m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium	1 800 000	
8	Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m.	*10 000 000	
9	Utbyggande av karolinska sjukhuset	4 500 000	
10	Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala	7 800 000	27 800 000
	Kommunikationsdepartementet:		
11	Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm	600 000	
12	Radiohus	558 000	
13	Televisionshus	17 182 000	
14	Uppförande av förvaltningsbyggnad i kvarteret Loen i Stockholm	6 372 000	
15	Merkostnader för vissa byggnadsarbeten	1 000	24 713 000
	Finansdepartementet:		
16	Vissa byggnadsarbeten vid tullverket		335 000
	Ecklesiastikdepartementet:		
17	Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor		*105 000 000
	Jordbruksdepartementet:		
18	Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m.		6 131 000
	Inrikesdepartementet:		
19	Byggnadsarbeten för länsstyrelserna	11 800 000	
20	Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål	10 000 000	
21	Vissa skyddsrumsanläggningar	3 000 000	
22	Uppförande av förrådsbyggnader för civilförsvaret	2 500 000	
23	Vissa byggnadsarbeten vid statens civilförsvarsskola i Rosersberg	700 000	28 000 000
		Summa kr.	**264 034 000**

* Beräknat belopp.

IV. FÖRSVARETS FONDER

A. Försvarets fastighetsfond

	Kasernbyggnaders delfond:		
1	Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål .	*24 900 000	
2	Byggnadsarbeten för armén	44 000 000	
3	Byggnadsarbeten för marinen	9 000 000	
4	Byggnadsarbeten för flygvapnet	19 500 000	
5	Nybyggnad av kasernetablissement m. m. för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente ..	30 000 000	
6	Markförvärv för övningsfält m. m.	*13 700 000	141 100 000
	Befästningars delfond:		
7	Befästningsarbeten för gemensamma ändamål	48 600 000	
8	Befästningsarbeten för armén	11 500 000	
9	Befästningsarbeten för marinen	28 500 000	
10	Befästningsarbeten för flygvapnet	49 500 000	
11	Flygfältsarbeten m. m.	52 000 000	
12	Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet)	*44 000 000	
13	Markförvärv för befästningar	1 100 000	235 200 000
	Försvarets forskningsanstalts delfond:		
14	Byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt		1 000
			376 301 000

B. Försvarets fabriksfond

1	Byggnader och utrustning för försvarets fabriksverk		**28 600 000**
		Summa kr.	**404 901 000**

V. STATENS UTLÅNINGSFONDER

	Utrikesdepartementet:		
1	Biståndsförvaltningens lånefond		200 000
	Socialdepartementet:		
2	Statens bosättningslånefond		20 000 000
	Kommunikationsdepartementet:		
3	Statens lånefond för den mindre skeppsfarten		3 000 000
	Ecklesiastikdepartementet:		
4	Allmänna studielånefonden.....	38 000 000	
5	Studiemedelsfonden	339 000 000	
6	Lånefonden för inventarier i studentbostäder	6 150 000	
7	Lånefonden för studentkårlokaler.....	5 000 000	388 150 000

* Beräknat belopp.

	Jordbruksdepartementet:		
8	Fiskerilånefonden	2 800 000	
9	Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.	1 000	2 801 000
	Handelsdepartementet:		
10	Statens hantverks- och industrilånefond		18 000 000
	Inrikesdepartementet:		
11	Lånefonden för bostadsbyggande	985 000 000	
12	Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien	15 000 000	
13	Lånefonden för allmänna samlingslokaler	1 000	1 000 001 000
		Summa kr.	**1 432 152 000**

VI. FONDEN FÖR LÅNEUNDERSTÖD

	Socialdepartementet:		
1	Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.	1 700 000	
2	Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby	1 000 000	
3	Lån till byggande av sjukhem	70 000 000	
4	Lån för ombyggnad av ortopediska kliniken vid Norrbackainstitutet	1 035 000	
5	Lån till anordnande av barnstugor	*10 000 000	83 735 000
	Kommunikationsdepartementet:		
6	Garanti till Aktiebolaget Aerotransport för 1965/66	7 500 000	
7	Lån till anskaffning av högertrafikbussar	50 000 000	57 500 000
	Finansdepartementet:		
8	Bidrag till Internationella utvecklingsfonden	51 733 000	
9	Lån för inrättande av alkoholfria restauranger	1 000	51 734 000
	Handelsdepartementet:		
10	Lån till Aktiebolaget Atomenergi för uppförande av en atomkraftstation i Marviken	42 000 000	
11	Lån till utbyggnad av oljelagringen	61 400 000	103 400 000
	Inrikesdepartementet:		
12	Lokaliseringslån	100 000 000	
13	Räntefria lån till bostadsbyggande	27 000 000	127 000 000
		Summa kr.	**423 369 000**

* Beräknat belopp.

VIII. FONDEN FÖR FÖRLAG TILL STATSVERKET

	Kommunikationsdepartementet:		
1	Förskott till vissa plankostnader m. m.		1 000 000
	Finansdepartementet:		
2	Vissa projekteringskostnader		60 000 000
	Jordbruksdepartementet:		
3	Förskott för inköp av inventarier vid vissa för lantbrukshögskolans försöksverksamhet disponerade jordbruksegendomar		200 000
	Handelsdepartementet:		
4	Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län m. m.		12 500 000
		Summa kr.	**73 700 000**

IX. DIVERSE KAPITALFONDER

	Kommunikationsdepartementet:		
	Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond:		
1	Vägmaskiner m. m.	48 000 000	
	Sjöfartsverkets fond:		
2	Sjöfartsmateriel m. m.	13 200 000	61 200 000
	Finansdepartementet:		
	Statens datamaskinfond:		
3	Datamaskiner för högre undervisning och forskning m. m.		10 000 000
	Jordbruksdepartementet:		
4	Jordfonden		5 000 000
	Handelsdepartementet:		
	Förrådsfonden för ekonomisk försvarsberedskap:		
5	Förrådsanläggningar m. m.		4 235 000
		Summa kr.	**80 435 000**

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 3 januari 1966.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, förslag till proposition angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1966/67 och anför.

Kungl. Maj:t fattar denna dag på hemställan av vederbörande föredragande beslut om de förslag till riksdagen i frågor om statsverkets inkomster och utgifter för budgetåret 1966/67 vilka skall ingå i nämnda proposition. Utdrag av statsrådsprotokollet i dessa ärenden bör bifogas propositionen som bilagor 1—21. I fråga om bilagorna 4—14 har föredragandena upprättat översikter över sina av Kungl. Maj:t godkända förslag. Dessa översikter torde få tryckas först i respektive bilaga.

Föredraganden lägger fram förslag till nämnda proposition av den lydelse *bilaga* till detta protokoll utvisar och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna förslaget, vid vilket fogats specifikationer av inkomsterna och utgifterna på riksstaten, och alltså uppta statsverkets inkomster och utgifter i enlighet med detta.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Göran Sellvall

MARCUS BOKTR. STHLM 1966 650799

BILAGA 1 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1966

FINANSPLANEN

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 3 januari 1966.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

Jag anhåller nu att få underställa Kungl. Maj:ts prövning finansplan och beräkning av inkomster för budgetåret 1966/67 jämte därmed sammanhängande frågor.

Finansplanen

Den internationella ekonomiska politiken

Produktionsutvecklingen. OECD-ländernas ekonomiska utveckling har också under 1965 präglats av en påtaglig högkonjunktur. Därmed har den ekonomiska aktiviteten i Västeuropa stigit oavbrutet sedan slutet av 1950-talet, medan uppsvinget i Nordamerika har pågått sedan 1961. I fjol ökade Västeuropas totala produktion med inte fullt 4 %. Detta är visserligen avsevärt långsammare än 1964 års uppgång på 5 1/2 %, vilken emellertid nåddes under särskilt fördelaktiga betingelser. Dämpningen framstår väsentligen som naturlig i en situation där tillgänglig produktionskapacitet kommit att fullt utnyttjas, men i några länder återspeglar den ett sänkt resursutnyttjande. Påtagliga skillnader i tillväxttakten har framträtt mellan olika länder. Inom de mindre EFTA-staterna samt i Västtyskland och Nederländerna ökade den totala produktionen med 4 % eller däröver. En viss avsaktning började dock bli märkbar i dessa länder mot slutet av 1965, främst i samband med att utrymmet för ytterligare produktionsökning avtog. I övriga EEC-länder och Storbritannien dämpades tillväxten till 2 à 3 %. Den svagare produktionsökningen i dessa länder har främst sin grund i stabiliseringspolitiska aktioner, som genomförts för att motverka tendenserna till kraftiga pris- och kostnadsstegringar samt i ett par fall även för att återställa den yttre balansen.

I Förenta staterna fortsatte högkonjunkturen utan försvagning och bruttonationalprodukten steg liksom 1964 med inemot 5 %. Den starka tillväxten har främst haft samband med en stark ökning i efterfrågan för investering och privat konsumtion, vilken stimulerats av en expansiv finanspolitik. Den långvariga expansionsfasen har efter hand drivit upp resursutnyttjandet i den amerikanska ekonomin. Arbetslöshetsprocenten har sålunda sjunkit från i genomsnitt 5,2 under 1964 till 4,2 i november 1965.

Råvaruländernas import synes under 1965 ha ökat något snabbare än deras export, vilket medfört en försämring av deras betalningssituation. Deras handelsbalans gentemot OECD-länderna försämrades med ca 1 200 milj. dollar från första halvåret 1964 till motsvarande period 1965. Prisfallet för råvaruländernas exportvaror, som var särskilt kraftigt under loppet av 1964, fortsatte i långsammare takt under 1965. Exportutsikterna kan väntas försämras ytterligare något, åtminstone under första hälften av innevarande år. Detta förhållande jämte den bekymmersamma valutasituationen i många råvaruländer kan antas medföra att råvaruländernas importefterfrågan försvagas under 1966.

Ojämnheterna i efterfrågetryck mellan industriländerna har lett till betydande förskjutningar i bytesbalanserna. Länder med ansträngt internt balansläge har ökat sin import betydligt och har på så vis motverkat det inhemska efterfrågetrycket på bekostnad av bytesbalansen, medan länder med svag inhemsk efterfrågan har kunnat tillgodogöra sig en icke oväsentlig stimulans av den interna aktiviteten via exportökningar. De expansiva impulserna har främst utgått från Förenta staterna, Västtyskland och de skandinaviska länderna och kommit bl. a. Frankrike och än mera Italien och Japan till godo. Överskottet i Västtysklands bytesbalans förbyttes 1965 i ett avsevärt underskott, medan Frankrikes, Italiens och Japans bytesbalanser förändrades i motsatt riktning. Storbritannien lyckades i fjol inte oväsentligt minska underskottet i sin utrikesbalans; jag skall närmare kommentera detta längre fram.

De reala förutsättningarna för en tillfredsställande ekonomisk tillväxt i industriländerna under 1966 förefaller i allmänhet goda. Förväntningar om en praktiskt taget oförändrad stegringstakt i Förenta staterna underbyggs av expansiva planer och prognoser avseende de offentliga utgifterna, hushållens konsumtion och näringslivets fasta investeringar. Bilden är mera splittrad i Västeuropa. I Italien och Frankrike finns reserver av outnyttjad kapacitet, som skulle medge ett kraftigt uppsving om tillräcklig efterfrågan framkom. Flertalet övriga länder upplever däremot ett efterfrågetryck samtidigt som produktionsresurserna redan nu är fullt utnyttjade. Den avsaktning i stegringen av den ekonomiska aktiviteten som i regel förutses i dessa länder är dock förhållandevis måttlig. En utveckling i här skisserad riktning skulle befrämja en utjämning av de skillnader i tillväxttakt och efterfrågetryck som jag berörde inledningsvis. I Storbritannien kan dock fjolårets relativt låga tillväxttakt komma att mattas ytterligare något.

Sammanfattningsvis ter sig utsikterna hyggliga för att den ekonomiska expansionen både i Förenta staterna och Västeuropa som helhet under 1966 skall kunna fortgå i ungefär samma takt som i fjol. Även innevarande år skulle därmed falla i linje med OECD-ländernas gemensamma mål att nå en total produktionsökning om 50 % under 1960-talet, dvs. i genomsnitt drygt 4 % om året.

De internationella betingelserna för den svenska ekonomins utveckling kan därmed i stort sett betecknas som fortsatt fördelaktiga. Flera reservationer behöver dock göras. De västeuropeiska ländernas fördelning på sådana, som tycks stå inför en avsaktning resp. synes ha möjligheter till att påskynda den ekonomiska aktiviteten, är ogynnsam med hänsyn till den svenska exportens länderfördelning. Dämpningarna väntas nämligen berörra främst EFTA-området och Västtyskland. En utjämning i fråga om tillväxttakt och efterfrågetryck skulle vidare så småningom kunna leda till att avvikelser i kostnadsutvecklingen mer än hittills påverkar exportresultatet. Framför allt råder emellertid ovisshet om länder med utrymme för snabb

produktionsstegring verkligen kommer att uppnå denna. Frågan om betoningen av skilda mål för den ekonomiska politiken och de sätt på vilka man söker främja dessa mål blir här avgörande.

Jämvikt och ekonomisk politik. Jag har i annat sammanhang redovisat den påtagliga och med hänsyn till erfarenheterna naturliga benägenheten i Västeuropa att skjuta stabiliseringsmålet mera i förgrunden vid avvägningen av den ekonomiska politiken. Akuta betalningssvårigheter har som regel drivit fram denna förstärkta betoning, men den fasthålls ofta även sedan problemen med utrikesbalansen övervunnits. I Frankrike har restriktiviteten behållits med endast smärre uppmjukningar och i Italien har den lättats långsamt och med betydande tveksamhet. I Storbritannien har åtstramningspolitiken, sedan graden av balansbrist blivit mer uppenbar, fått förstärkas successivt. Medan stabiliseringspolitiken i ett tidigare skede allmänt sett inriktades i relativt hög grad på direkta åtgärder mot inkomst- och prisbildningen har den på senare tid i högre grad utnyttjat generellt verkande medel, vilket i flera fall gett en ökad verkningsgrad. Åtstramningsåtgärderna har en som det förefaller naturlig och ofrånkomlig tendens att sättas in något för sent. Detta medför att de både blir kraftigare och verkar längre än vad som i annat fall skulle vara ekonomiskt motiverat. När samtidigt resurserna för att balansera restriktiviteten med rörelse- och anpassningsbefrämjande stimulans alltjämt är begränsade, har den ekonomiska tillväxten och, frånsett Storbritannien, även sysselsättningen blivit lidande. Fjolårets utveckling ger exempel både på en av stabiliseringspolitiska ambitioner betingad återhållsamhet med att uppmuntra en återhämtning och på svårigheterna att med små medel få i gång ett brett uppsving. Denna tveksamhet resp. tröghet gör att utsikterna till en mera påtaglig acceleration i de långsamt växande ekonomierna på kontinenten bör bedömas försiktigt.

Åtstramningspolitiken har efter hand avsatt spår i pris- och kostnadsutvecklingen, även om tendenserna ingalunda är enhetliga och det är oklart vilken utveckling man skulle ha haft utan prisreglerande ingrepp. I de länder där stabiliseringspolitiken sedan ett par år tillbaka bedrivits mest energiskt, som i Frankrike, Italien och Belgien, har pris- och lönestegringarna saktat av. Uppgången i de franska konsumentpriserna under den tolvmånadersperiod, som slutade med oktober 1965, stannade t. ex. vid 2 1/4 %. Däremot har en viss höjning av pris- och lönestegringstakten gjort sig gällande i bl. a. Danmark, Storbritannien, Västtyskland och Österrike. Utvecklingen har, framför allt i Västtyskland, där industrins kostnader per arbetstimme tredje kvartalet 1964 var 14 % högre än ett år tidigare, aktualiserat en skärpning av den generella ekonomiska politiken. I Storbritannien fortsatte lönerna att stiga snabbare än produktiviteten trots efterfrågedämpande åtgärder och inslag av direkt inkomstpolitik. Myndigheternas uppfattning är att verkningarna skall framträda mer under 1966. Också i Förenta sta-

terna har priserna dragit sig upp något mer än i fjol även om höjningen efter europeiska mått varit obetydlig. Totalt sett får man bereda sig på att priser och löner i våra konkurrentländer kan komma att öka långsammare än i fjol.

I Storbritannien har den ekonomiska politiken mer än i andra länder bestämts av rubbningar i utrikesbalansen. Jämsides med långsiktiga ansträngningar för att råda bot på strukturella svagheter i den brittiska ekonomin har således krävts omedelbara insatser för att undanröja en akut kris. Dessa har omfattat åtgärder såväl för att dämpa den totala efterfrågan som för att motverka kapitalutflödet och direkt påverka utrikeshandeln. Bland de sistnämnda märks främst den femtonprocentiga importavgift, som i oktober 1964 påfördes nära nog all införsel utom råvaror och som i april 1965 sänktes till 10 %. Det totala underskottet i betalningsbalansen minskade under inflytande av dessa åtgärder från 312 milj. pund under första halvåret 1964 till 102 milj. pund samma period i fjol. Förmodligen har underskottet för hela 1965 reducerats till något mindre än hälften av de ca 756 milj. pund det uppgick till 1964. De aspekter på det internationella samarbetet som de brittiska — och amerikanska — underskotten aktualiserat återkommer jag till i den följande framställningen.

Det internationella samarbetet på den ekonomiska politikens område. Som ett uttryck för behovet av en långsiktig expansionsfrämjande politik och mot bakgrunden av den långsamma tillväxten i framför allt de anglosaxiska länderna uppställde OECD 1961, som jag tidigare berört, en femtioprocentig ökning som mål för utvecklingen av medlemsstaternas samlade produktion under 1960-talet. När halva denna period nu förflutit kan det konstateras att man genom de senaste årens snabba expansion kommit att ligga gott och väl i linje med det uppställda målet. Avgörande för detta resultat har varit den i förhållande till 1950-talet klart stegrade tillväxten i USA. I Västeuropa har produktionsökningen totalt hållit ungefär samma takt som förra decenniet; inom denna ram har emellertid en viss förskjutning ägt rum till främst de nordiska ländernas fördel. De prognoser för 1966, som jag redogjort för, innebär vad gäller såväl den amerikanska ekonomin som Västeuropa sammantaget en utveckling i god överensstämmelse med femtioprocentsmålet. Några hållpunkter för en mera konkret bedömning av utsikterna under de återstående åren av decenniet står ännu ej att få. Att döma av tillgängliga långtidsplaner skulle man emellertid ej behöva befara någon nämnvärd dämpning av framstegstakten i OECD-länderna. Allmänt sett borde därmed också förutsättningar finnas för en fortsatt väsentlig expansion av handelsutbytet såväl inom OECD-området som med världen i övrigt.

Man kan emellertid i denna bedömning inte bortse från de svårigheter, som möter den ekonomiska politiken i skilda länder när det gäller att förena en tillfredsställande tillväxttakt med prisstabilitet och balans i utrikesbetal-

ningarna. På betalningssidan kan man då först och främst konstatera att de åtgärder som vidtogs av de amerikanska myndigheterna i början av 1965 för att begränsa det stora kapitalutflödet varit verkningsfulla. Underskottet i betalningsbalansen beräknas sålunda i fjol ha stannat vid 1,5 miljarder dollar mot 3,1 miljarder 1964. Denna politik kommer uppenbarligen att fullföljas. I december 1965 skedde en ny diskontohöjning betingad såväl av strävanden att motverka kapitalutflödet som av önskan att något dämpa stegringen i den interna aktiviteten. Därutöver har nyligen en viss ytterligare skärpning av övervakningen av de utgående kapitalrörelserna genomförts. För svensk del bör den målmedvetna amerikanska politiken på detta område hälsas med tillfredsställelse, eftersom den utgör ett villkor för en förstärkning av dollarns ställning och därmed av hela det rådande betalningssystemet. Den brittiska betalningssituationen har efter lånestöd från Internationella valutafonden och mera kortfristiga biståndsaktioner från flertalet viktigare länders centralbanker stabiliserats under senare hälften av 1965. Man räknar i Storbritannien med att jämvikt i betalningsbalansen skall ha återställts mot slutet av innevarande år, vilket skapar förutsättningar för att avskaffa den kvarstående delen av importavgiften. Denna förbättring har dock inte kunnat ernås utan en dämpning av produktionens ökningstakt.

Ansvaret för en förbättrad jämvikt på det internationella betalningsområdet faller emellertid inte enbart på underskottsländerna. Bättre balans förutsätter också att de länder, som har stora och varaktiga överskott i sina betalningar, medverkar till en utjämning. Inom ramen för OECD har man i detta sammanhang haft anledning att diskutera den ekonomiska politiken i främst Frankrike och Italien, vilka redovisat höga betalningsöverskott under intryck av bl. a. en allmänt dämpad intern ekonomisk aktivitet.

Den totala likviditeten i världen, som i första hand bestäms av tillflödet av guld och dollar till ländernas reserver, har under 1965 minskat för första gången under efterkrigstiden. Att ökningen av den internationella likviditeten skulle avta har varit en förutsedd och naturlig följd av minskningen i det amerikanska betalningsunderskottet samtidigt som utbudet av guld för officiell reservhållning förblivit begränsat. När utvecklingen lett till en direkt minskning i likviditeten, beror detta på att framför allt Frankrike inväxlat dollar i guld. Den totala likviditeten står visserligen inte i någon omedelbar och direkt relation till ländernas handelsutbyte med varandra. På längre sikt skulle emellertid den begränsning av likviditetstillskotten, som följer av upprättandet av jämvikt i den amerikanska betalningsbalansen och av att tillgången på guld är knapp, kunna verka hämmande på den ekonomiska aktiviteten, i synnerhet när politiken i flertalet länder är inställd på att öka valutareserverna. Som jag berört i tidigare finansplaner har mot denna bakgrund möjligheterna att i nya former skapa valutareservtillgångar i sådan omfattning att en balanserad ekonomisk ut-

veckling säkerställs tilldragit sig stigande intresse. Inom ramen för det generella lånearrangemanget (»de tios» krets) samt i valutafonden har diskussionen av dessa frågor intensifierats sedan hösten förra året och nu närmat sig förhandlingsstadiet. Väsentliga åsiktsskillnader mellan de större länderna kvarstår emellertid att överbrygga med avseende på såväl mål som medel för en valutareform. Vägledande för den svenska insatsen i detta arbete har från början varit uppfattningen att den åsyftade reformen bör vara expansiv till sin syftning och verkan på världsekonomin samt innebära en viss nedtoning av guldets roll i betalningssystemet; på senare tid har nämligen guldrörelserna, som delvis motiverats av andra än ekonomiska skäl, kommit att tillmätas en överdriven betydelse.

Under våren 1966 torde den beslutade höjningen av medlemsländernas kvoter i valutafonden träda i kraft; för Sveriges del innebär detta att kvoten — i enlighet med riksdagens beslut av i fjol (prop. 122, BoU 42, rskr 335) — höjs från 150 till 225 milj. dollar. Valutafondens möjligheter att vid behov ställa medelfristig kredit till förfogande för länder i betalningsbalanssvårigheter förbättras därmed avsevärt. I detta sammanhang vill jag också nämna att det generella lånearrangemanget, som annars skulle ha utlöpt under 1966, förlängts med ytterligare fyra år; dock skall en översyn av avtalet göras redan efter två år. Detta arrangemang, enligt vilket de tio deltagarländerna — däribland Sverige — åtagit sig att vid behov ställa resurser på sammanlagt 6 miljarder dollar till valutafondens förfogande, har hittills satts i kraft två gånger, nämligen vid Storbritanniens dragningar från fonden 1964 och 1965.

Den restriktiva attityd till skapandet av ny likviditet, som några västeuropeiska länder gett uttryck åt, står i nära samband med den betoning av prisstabiliteten, som sker i förhållande till andra mål för den ekonomiska politiken. Stabiliseringssträvanden har emellertid, som jag tidigare berört, inte kunnat genomföras utan en nedpressning av produktionsökningen. Också i länder, där betalningsbalansen ger stora överskott, har således den ekonomiska framstegstakten modererats påtagligt för att skapa stabilare prisförhållanden. Även om man kanske inte ännu tagit några mera avgörande steg mot en lösning av målkonflikten snabb ekonomisk tillväxt — stabil prisnivå, synes man böra räkna med att förskjutningen mot en viss prioritering av prisstabiliteten fortsätter. Härför talar såväl de krav som den trots allt växande ekonomiska integrationen i Europa ställer på de olika ländernas ekonomiska politik som det förhållandet att det viktigaste landet i det västliga ekonomiska samarbetet — Förenta staterna — kunnat förena en långvarig ekonomisk expansion med anmärkningsvärt stabila priser.

Ett annat inslag i den ekonomiska politiken i industriländerna, som kommit i förgrunden för diskussionen i olika internationella samarbetsorgan, är den växande användningen av direkta medel för att begränsa de jämviktsstörande kapitalrörelserna. Med hänsyn inte minst till den kritik, som inom

Sverige ibland riktas mot valutaregleringen, finns det skäl att uppmärksamma hur nödvändigheten av sådana medel vunnit erkännande på det internationella planet. Man har konstaterat att en effektiv intern ekonomisk politik förutsätter en frihet för den interna kreditpolitiken, som inte föreligger vid oinskränkta rörelsemöjligheter för kapitalet. Begränsningen av bankernas utlåning till utlandet och ränteutjämningsskatten i USA liksom olika åtgärder i Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Schweiz utgör exempel på hur denna uppfattning funnit uttryck i praktisk politik. Enligt min mening torde regleringar av detta slag vara nödvändiga inslag i stabiliseringssträvandena så länge som konjunkturläge och andra betydelsefulla betingelser för den ekonomiska politiken varierar länderna emellan.

Den politiska krisen i EEC har resulterat i att arbetet inom den s. k. Kennedy-ronden, som haft en femtioprocentig tullreduktion som främsta mål, så gott som helt avstannat. Därmed har utsikterna att multilateralt reducera handelshindren och på denna väg snabbt mildra tulldiskrimineringen mellan de båda europeiska handelsblocken försämrats avsevärt. Problemet är särskilt allvarligt med hänsyn till att de kongressfullmakter, som är basen för det amerikanska deltagandet i förhandlingarna, utgår vid halvårsskiftet 1967.

Medan man i EFTA slutgiltigt avvecklar de interna tullarna vid utgången av detta år, avses motsvarande steg tas i EEC vid mitten av nästa år samtidigt med att anpassningen till den gemensamma yttre tulltariffen genomförs. Denna utveckling, som för EEC:s del är avhängig av att den nuvarande krisen övervinns, skärper ytterligare nödvändigheten av en bredare lösning av de europeiska marknadsproblemen. Under 1965 har EFTA-länderna tagit initiativet till ett samarbete med EEC med sikte på allmän avveckling av handelshindren mellan de två handelsblocken. I avvaktan på att EEC övervinner sina aktuella svårigheter, som förhindrar en närmare diskussion av dessa frågor, fortsätter EFTA-länderna att fördjupa sin samverkan på en rad olika områden.

Ett viktigt resultat av avvecklingen av handelshindren inom EFTA-området har varit den mycket kraftiga expansionen av varuutbytet mellan de nordiska länderna. Ökningen från 1959 till 1964 har sålunda uppgått till inte mindre än 110 % mot 50 % för Nordens export till tredje land. Enligt min uppfattning utgör denna utveckling en naturlig bas för en väsentlig utbyggnad av det ekonomiska samarbetet mellan de nordiska länderna inom ramen för de bredare integrationssträvandena.

Konjunkturutveckling och ekonomisk politik i Sverige 1965

Konjunkturutvecklingen. Produktionsökningen har under 1960-talet varit hög i den svenska ekonomin. Speciellt snabb var produktionsuppgången 1964, då den uppgick till drygt 7 %. Bakom uppgången detta år låg en rad, delvis tillfälliga faktorer, bl. a. gynnsamma väderleksförhållanden och ett gott utgångsläge med i viss mån outnyttjade kapacitetsreserver. Under 1965 har förutsättningarna inte varit lika gynnsamma. Tvärtom har produktionsapparaten arbetat under en allt mera kännbar kapacitetsbegränsning, som jag senare skall beröra.

En viktig förutsättning för konjunkturbedömningen och den ekonomiska politiken 1965 var således att den svenska ekonomin inte skulle kunna prestera samma rekordhöga produktionsökning som under 1964. I den reviderade finansplanen våren 1965 uppskattades den möjliga produktionsökningen till 4,5 %; en ökningstakt som jag dock mot bakgrunden av det redan uppnådda kapacitetsutnyttjandet betecknade som påfallande hög. Enligt nu föreliggande preliminära beräkningar skulle bruttonationalproduktens tillväxt 1965 såsom framgår av följande försörjningsbalans stanna vid 3,5 %. Att ökningen i tillväxttakten enligt dessa beräkningar anges vara lägre än som förutsetts kan förklaras på två sätt. En förklaring kan vara att de preliminära beräkningarna — som ofta visat sig vara fallet — underskattar tillväxttakten i ekonomin under 1965. Det är sålunda bl. a. tänkbart, att av den sammanlagda produktionsökningen 1964 och 1965 en alltför stor del tillförts kalenderåret 1964. En något jämnare fördelning över de båda åren av de nu mycket ojämna ökningstalen skulle i sådant fall ge en mera rättvisande bild av den faktiska produktionsutvecklingen. Den andra förklaringen kan vara att det övertryck som rått i den svenska ekonomin under 1965 lett till vissa störningar i produktionsprocessen och att således en tillfällig försämring av produktivitetsläget på några håll inträffat. Däremot återfinns inga tecken på att produktionsutvecklingen under 1965 skulle utgöra en inledning till en bestående avvikelse från den långsiktiga trenden. — Om således viss tvekan kan råda angående den faktiska produktionsökningens storlek, står det däremot redan nu klart, att den totala efterfrågan 1965 legat på en förhållandevis hög nivå. Gränserna för nationalproduktens tillväxt har således i första hand utgjorts av den otillräckliga kapaciteten.

Denna har tagit sig uttryck i ett påtagligt efterfrågeöverskott på arbetsmarknaden med fortsatt kraftig löneglidning som följd. Särskilt markerad har denna utveckling varit inom verkstadsindustrin medan övertrycket på byggnadsmarknaden däremot förefaller i någon mån ha avtagit under loppet av 1965. Löneglidningen för byggnadsarbetare som alltjämt är myc-

ket hög har minskat från 7 % år 1964 till inemot 6 % år 1965. Antalet sysselsatta byggnadsarbetare som 1964 torde ha stigit 3 à 4 % beräknas 1965 ha ökat med endast 1 %.

Tabell I: 1. Försörjningsbalans för år 1965

	1965 Miljarder kr.	Volymförändringar i procent från föregående år	
		1964	1965
Tillgång	*130,0*	+ *7,9*	+ *4,9*
Bruttonationalprodukt	107,3	+ 7,3	+ 3,5
Import	22,7	+ 10,1	+ 10,8
Användning	*130,0*	+ *7,9*	+ *4,9*
Bruttoinvestering	35,1	+ 5,9	+ 5,2
därav: näringsliv	14,6	+ 2,6	+ 6,1
stat	7,3	+ 4,3	+ 2,4
kommun	6,1	+ 12,0	+ 10,6
bostäder	7,1	+ 9,5	+ 2,0
Lagerökning	1,6	..	..
Privat konsumtion	56,3	+ 5,3	+ 3,9
Offentlig konsumtion	15,7	+ 5,9	+ 6,5
Export (inklusive tjänstenetto)	21,3	+ 11,1	+ 3,3

Liksom tidigare år har *investeringsverksamheten* i betydande utsträckning bidragit till den totala efterfrågetillväxten. Sålunda har kommunerna fortsatt sin snabba investeringsexpansion i ungefär oförändrad takt eller med ca 10,5 %. Även näringslivets investeringar uppvisar en snabb ökning. Av särskild betydelse är att den ökade investeringsaktiviteten främst hänför sig till industrin, vars investeringar i byggnader och maskiner efter 3 års stagnation stigit med 8 % år 1965. Däremot beräknas byggandet för handel m. m. ha minskat med 1 à 2 % efter att 1963 och 1964 ha ökat i samma takt som den kommunala byggnadsverksamheten. Bostadsbyggandets volymökning 1965 begränsades till ca 2 %. Efter en påfallande snabb expansion under 1963 och 1964 har således bostadsinvesteringarnas tillväxt bromsats upp. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter har dock fortsatt att stiga i ökad takt eller från drygt 87 000 år 1964 till ca 95 000 år 1965.

Såsom framgår av försörjningsbalansen har den totala investeringsvolymens utveckling 1965 inte väsentligt avvikit från utvecklingen 1964. Emellertid har vissa betydelsefulla förskjutningar skett i investeringarnas fördelning mellan olika sektorer. Dessa senare förändringar har inte bara varit förutsedda utan även utgjort ett av målen för den ekonomiska politikens inriktning, såsom redovisades i finansplanen 1965. Vidare är att märka att den dämpade byggnadsaktiviteten inom handeln och den relativt begränsade ökningen av bostadsbyggandet lett till att de samlade byggnadsinvesteringarnas tillväxt i någon mån minskat. Å andra sidan har maskininveste-

ringarna inom industrin ökat kraftigt, vilket bidragit till att skärpa det mot verkstadsindustrin riktade efterfrågetrycket.

Lagerinvesteringarna ökade ytterligare med ca 600 milj. kr. under 1965 till 1 600 milj. kr. Denna tillväxt som endast till en mindre del varit förutsedd i nationalbudgetprognoserna synes kunna återföras på en samverkan av flera skilda faktorer. Till följd av ett opåräknat omslag i lagerutvecklingen i avnämarländerna har massaförsäljningen mött köpmotstånd, vilket medfört ökad lagerhållning — alltså en ofrivillig lagerinvestering — inom den svenska massaindustrin. Mängden varor under arbete i verkstadsindustrin har ökat, vilket återspeglar övertrycket inom verkstadsindustrin och därav framkallade störningar i produktionsprocessen. Slutligen beräknas en viss ökning ha skett även av handelns lagerinvesteringar. Bilhandelns lager ökade kraftigt redan under första halvåret samtidigt med den livliga bilförsäljning som ägde rum under denna period.

Vid sidan av investeringsökningen och lageruppbyggnaden har även den *privata konsumtionen* bidragit till efterfrågetillväxten. Dess uppgång med inemot 4 % ansluter i och för sig till den mera långsiktiga trenden för konsumtionsutvecklingen. Den ter sig dock förvånansvärt hög med tanke på att de realt disponibla inkomsterna mellan 1964 och 1965 beräknas ha stigit med endast ca 2 %. Den höga konsumtionsnivån — som bör innebära att hushållens genomsnittliga sparkvot minskat — torde i väsentlig utsträckning vara en eftersläpande effekt av inkomst- och sparandeutvecklingen 1964. Mellan 1963 och 1964 ökade de realt disponibla inkomsterna ovanligt kraftigt eller med minst 6 %. Tillgängliga kalkyler tyder också på att sparkvoten varit förhållandevis hög 1964. Den ackumulation av likvida reserver, som sålunda kan antas ha skett under 1964, bör ha bildat underlaget för en kraftigare konsumtionsökning 1965 än vad som motsvarade inkomststegringen under detta år. Den sammanlagda konsumtionsökningen 1964 och 1965 står således i ett förhållande till den sammanlagda inkomstökningen dessa år, som motsvarar en relativt normal konsumtions- och sparandebenägenhet hos hushållen. För efterfrågeutvecklingen under 1965 bör dock förskjutningen i sparkvoten ha haft en klart expansiv effekt.

Den mest påtagliga förändringen av det samhällsekonomiska läget har under 1965 inträffat med avseende på *den utrikes balansen*. Medan importen 1965 fortsatte att stiga i ungefär samma snabba takt som 1964, gick exportvolymens tillväxt starkt tillbaka. Särskilt påfallande blev uppbromsningen för varuexporten, exklusive fartyg, som 1964 ökade med så mycket som 12,5 %. För 1965 blev uppgången endast 4 %, vilket måste betraktas som en ovanligt låg tillväxt; i själva verket har sedan andra världskrigets slut en så svag utveckling förekommit endast en gång, nämligen mellan 1957 och 1958 då exportvolymen exklusive fartyg visade en nedgång. Tillväxten för den samlade exportvolymen (inklusive tjänstenetto) stannade vid knappt 3,5 % medan importvolymen steg med nära 11 %. En betydande

försvagning av bytesbalansen har därmed inträffat. Vid oförändrade priser för import och export skulle den negativa effekten på bytesbalansen ha motsvarat drygt 1,5 % av bruttonationalprodukten. En mindre förbättring av bytesvillkoren har dock begränsat balansens försvagning till drygt 1 300 milj. kr. eller 1,3 % av bruttonationalprodukten. Underskottet i bytesbalansen, som för 1964 uppskattats till 60 milj. kr., synes därmed ha stigit till nära 1 400 milj. kr. för 1965.

Tabell I: 2. Betalningsbalansen 1960—1965

(Milj. kr. Löpande priser)

	1960	1961	1962	1963	1964	1965 prel.
Import	15 010	15 150	16 150	17 550	19 940	22 710
Export (inklusive tjänstenetto)	14 580	15 390	16 220	17 460	19 880	21 330
Bytesbalansens saldo	— 430	+ 240	+ 70	— 90	— 60	— 1 380
Kända kapitaltransaktioner	+ 270	+ 790	+ 270	— 180	+ 360	+ 530
Restpost[1]			+ 150	+ 150	+ 720	+ 930
Valutareservens förändring	— 160	+ 1 030	+ 490	— 120	+ 1 020	+ 80

[1] Restposten är ett resultat delvis av ofullständigheter i handels- och tjänstestatistiken, men huvudsakligen av brister i redovisningen av korta kapitalrörelser. Variationer i restpostens storlek betingas i första hand av förändringar i de korta kapitalrörelserna (export och importkrediterna).

Enligt riksbankens preliminära beräkningar medförde kapitaltransaktioner 1965 ett valutatillskott på ca 530 milj. kr. eller närmare 175 milj. kr. mera än 1964. Dessutom har en betydande privat upplåning utomlands skett, bl. a. från varvens sida.

Trots att de statistiskt registrerade transaktionerna resulterade i ett underskott av inemot en miljard kr. synes valutareserven bli i stort sett oförändrad. Restposten har med andra ord fortsatt att öka 1965 trots dess höga nivå 1964. Att den kortfristiga kapitalimporten som utgör huvuddelen av restposten under dessa två år skulle ha samma omfattning också under 1966 förefaller emellertid osannolikt.

En förskjutning av bytesbalansen i negativ riktning av den omfattning som inträffat 1965 kan inte uppfattas som ett utslag av tillfälligheternas spel. Med hänsyn till den lägre tillväxttakten för produktion och efterfrågan i Västeuropa framstår en viss avsaktning av den svenska exportens utveckling i och för sig som naturlig under 1965. I fråga om massa, trävaror och i viss mån även malm har marknadsläget varit bestämmande för exportförsäljningarna, men när det gäller viktiga grupper av bearbetade varor förefaller det inte som om efterfrågans begränsning varit avgörande för ex-

porten. Inte heller har vårt kostnadsläge generellt sett utgjort ett hinder för eljest möjlig export eller medfört att företagens avsättning på den inhemska marknaden utsatts för en övermäktig priskonkurrens. Däremot har vissa enstaka näringsgrenar, såsom bl. a. textil- och skoindustrierna, otvivelaktigt haft svårigheter av detta senare slag.

Huvudorsaken till försämringen av vår bytesbalans är i stället ett med hänsyn till vår produktionsförmåga alltför högt efterfrågetryck inom den svenska ekonomin. Arbetskraftsbristen har således varit synnerligen utpräglad inom vissa exportnäringar, särskilt verkstadsindustrin, medan arbetskraftsefterfrågan varit hög också inom andra sektorer. Dessutom har den starka efterfrågan på hemmamarknaden, inte minst uppgången av industrins maskininvesteringar, av allt att döma haft en återhållande verkan på verkstadsexporten. Signifikativt synes vara att även pappersindustrin kunnat avsätta en stor del av sin produktion på hemmamarknaden samtidigt som pappersexportens utveckling försvagats. Vidare är det troligt, att kapacitetsbrist inom industrin framkallat en extra importökning och därmed också den vägen bidragit till balansrubbningen i utrikeshandeln. Betecknande är att importen av verkstadsprodukter steg så kraftigt som 15,5 % i volym. Denna varugrupp beräknas ha svarat för ca hälften av hela importökningen. Volymstegringar på över 10 % visade också järn och stål, icke varaktiga konsumtionsvaror samt andra råvaror än för konsumtionsindustrin.

Det höga efterfrågetrycket inom den svenska ekonomin under 1965 har således framkallat en betydande försämring av bytesbalansen. Däremot förefaller det inte att ha verkat ytterligare uppdrivande på *prisutvecklingen*. Om man bortser från verkan av omsättningsskattens höjning per den 1 juli har nämligen prisstegringstakten snarare varit något lägre än under 1964. Nettoprisindex har under loppet av 1965 stigit med ca 3,3 % mot 4,5 % under loppet av 1964. Närmare hälften av höjningen av nettoprisindex hänförde sig till genomslaget av den allmänna lönekostnadsstegringen. Bostadskostnadernas uppgång svarade därutöver för drygt en halv procentenhet liksom fördyringen av jordbruksprodukter och frukt. Inklusive höjningar av de indirekta skatterna synes konsumentprisnivåns uppgång under 1965 nära ha motsvarat vad som förutsågs i 1965 års statsverksproposition, dvs. drygt 5,5 %. Mellan genomsnittslägena för 1964 och 1965 är prisnivåns stegringstakt något lägre eller ca 5 %, beroende på att höjningen av omsättningsskatten påverkat prisläget endast under andra halvåret.

Trots prisstegringen har löneutvecklingen medfört en avsevärd förbättring av *reallönerna*. Den genomsnittliga timlönen beräknas ha stigit med ca 8,5 % år 1965. Till denna uppgång har de avtalsmässiga löneökningarna uppskattats bidra med drygt 4,5 procentenheter och löneglidningar med ca

3,5 procentenheter. Reallönens ökning kan därmed uppskattas till drygt 3 %. För industriarbetare beräknades den avtalsmässiga löneökningen till 4 % och löneglidningen till 5,5 %.

Utöver kontantlönehöjningarna tillkommer för företagen arbetskraftskostnadsökningar av generell natur till följd av dels ATP-avgiftens ökning med 0,5 procentenheter dels semesterförlängning för stora grupper av löntagare. Härigenom har arbetskraftskostnaderna beträffande industriarbetarna ökat med drygt 11 % per arbetstimme mellan 1964 och 1965. Under perioden 1959—1964 var motsvarande kostnadsstegring omkring 9 % per år.

Den förhållandevis kraftiga kostnadsökningen under 1965 kan innebära, att det höga kostnadsläge som därmed uppnåtts får betydelse för näringslivets konkurrensmöjligheter i en mera allmän dämpning av den internationella konjunkturen. För försämringen av bytesbalansen under 1965 synes dock kostnadsutvecklingen ha spelat endast en obetydlig roll; den har i första hand framkallats av det inhemska efterfrågetrycket.

Den ekonomiska politiken. Den ekonomiska politiken har under 1965 inriktats efter två huvudsyften: att dämpa den snabba ökningen av efterfrågetrycket på såväl arbetskrafts- som varumarknaderna och att möjliggöra för industrin att förverkliga sin ökade investeringsbenägenhet genom en omfördelning av våra investeringsresurser. Mot bakgrunden av de tendenser till stagnation och t. o. m. nedgång av dessa investeringar, som rått de senaste åren, gavs industrin prioritet vid resursavvägningen. Detta mål utformades med tanke på investeringsinsatsernas betydelse för vårt näringslivs internationella konkurrenskraft och den framtida standardutvecklingen; argument som får ökad tyngd inför de långsiktiga perspektiven när det gäller tillgången på arbetskraft. I dessa strävanden har både finans- och penningpolitiken utnyttjats liksom direkta ingripanden i användningen av investeringssektorns resurser.

Penningpolitiken har bibehållit den påtagliga stramhet, som rådde 1964. Diskontot höjdes sålunda med 1/2 % i april till 5 1/2 %. Under året har en fortlöpande skärpning av likviditetsläget i bankerna skett. Detta har åstadkommits bl. a. genom inriktningen av marknadsoperationerna. I samma riktning har omsvängningen i valutareservens utveckling under andra halvåret verkat. En ytterligare begränsing av affärsbankernas likviditet har följt av att statsbudgetens kassamässiga utfall förändrats i riktning mot ett överskott i totalbudgeten, något som jag senare skall beröra.

Penningpolitikens huvudproblem har varit att med bibehållen generell begränsning av kreditutbudet nå den kreditfördelning, som svarar mot det i 1965 års statsverksproposition uppställda investeringsprogrammet. Uppgången av industrins investeringar förutsatte en markant omsvängning av näringslivets kreditförsörjning, som ökade 1965 med ca 650 milj. kr. efter

att ha minskat med ca 400 milj. kr. 1964. Den huvudsakliga finansieringskällan synes ha varit affärsbankerna, vilkas utlåning till näringslivet ökat kraftigt trots åtstramningen av deras likviditet. Väsentliga förutsättningar för den ökade kreditgivningen till näringslivet torde ha varit att kommunernas nettoupplåning, trots en fortsatt kraftig investeringsökning, legat på en i stort sett oförändrad nivå och att bostadsbyggnadsprogrammet anpassats till den antagna förskjutningen i investeringsutvecklingen.

Den snabba ökningen av näringslivets investeringar (inte minst omsvängningen i lagerutvecklingen) samt den fortfarande mycket höga nivån på bostadsbyggandet — närmare 110 000 lägenheter har varit under byggnad i genomsnitt under året — överansträngde emellertid vid det rådande likviditetsläget banksystemets kreditkapacitet. För att uppnå den av samhället avsedda igångsättningen och strukturen inom bostadsbyggandet måste därför särskilda åtgärder vidtas i samband med höstens emissioner av bostadsobligationer. Punktavlyftningen av de byggnadskreditiv, som frigjordes genom övergången till långfristiga bostadslån, skedde därvid genom riksbanken i stället för genom affärsbankerna.

En väsentlig skärpning av finanspolitiken inträdde genom höjningen den 1 juli 1965 av den allmänna varuskatten från drygt 6 till 10 %. Eftersom näringslivets investeringsutgifter för maskiner undantogs vid denna skattehöjning, fick den i huvudsak formen av en konsumtionsbeskattning. Den tilltagande åtstramningen av statens budgetpolitik kan även avläsas i en klar omsvängning av budgetens kassamässiga utfall, som under kalenderåret 1965 förbättrades med ca 500 milj. kr. jämfört med utfallet för närmast föregående tolv-månadersperiod.

I finansplanen till fjolårets statsverksproposition redovisades de otvetydiga symptom på överansträngning av resurserna inom byggnadssektorn, som gett sig tillkänna under de senaste åren främst i form av arbetskraftsbrist och snabbt stigande byggnadskostnader. Jämsides med de allmänt efterfrågedämpande åtgärderna har därför den ekonomiska politiken direkt inriktats på att förbättra balansen mellan tillgång och efterfrågan på byggnadsverksamhetens produktionsfaktorer. Detta tedde sig särskilt angeläget inför den förväntade uppgången av industrins fasta investeringar. I sådant syfte har en rad åtgärder vidtagits.

För det första fixerades bostadsbyggnadsprogrammet för 1965 till 88 000 lägenheter, vilket i förhållande till 1964, då en faktisk igångsättning av ca 95 000 lägenheter uppnåddes, innebar en dämpning av investeringsvolymens tillväxttakt. För det andra effektiviserades den säsongmässiga utjämningen av den statliga byggnads- och anläggningsverksamheten i syfte att under sommarhalvåret 1965 genomföra en tioprocentig reduktion av statens efterfrågan på byggarbetskraft i förhållande till läget i april. Denna målsättning har kunnat nås inom väsentliga delar av byggnadsverksamheten. För det

tredje har direktiv utfärdats om en förskjutning av myndigheternas och de affärsdrivande verkens industribeställningar till ur sysselsättningssynpunkt lämpligare tidpunkter i den utsträckning detta kunde ske utan allvarliga men för verksamhetens behöriga gång. För det fjärde skärptes i april tillämpningen av lagen om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete i två avseenden. Dels utvidgades kravet på tillstånd för icke prioriterade byggnadsföretag till att avse praktiskt taget alla orter med brist på byggarbetskraft, dels fördes till de icke prioriterade byggnadsföretagen ytterligare ett antal kategorier, bl. a. affärslokaler och sådant kommunalt väg- och gatubyggande, som icke anknyter till nya bostadsområden. En effekt av den skärpta tillståndsgivningen torde kunna avläsas i den nedgång av handelns byggnadsinvesteringar, som jag tidigare redogjort för.

De nämnda åtgärderna har såvitt nu kan bedömas medfört att det tidigare hårt ansträngda resursläget inom byggnadssektorn mildrats, även om anspänningen på byggarbetsmarknaden fortfarande består inom i första hand storstadsregionerna. Ett tecken på det förbättrade läget är att byggnadskostnadernas stegring under andra halvåret 1965 synes ha dämpats. De beskrivna åtgärderna torde ha medverkat till att ökningen av industrins byggnadsinvesteringar och bostadsbyggnadsvolymen kunnat genomföras utan svårare störningar.

Den ekonomiska politikens huvudsyften — dämpningen av totalefterfrågans tillväxt samt en omfördelning och ett effektivare utnyttjande av våra investeringsresurser — har i väsentlig utsträckning uppnåtts. Genom en kombination av finans- och penningpolitik och direkta ingripanden kunde en total investeringsökning 1965 med ca 5 % realiseras, vilket innebär en fortsatt uppgång av bruttoinvesteringarnas andel av nationalprodukten. Därvid måste det betecknas som särskilt tillfredsställande att den förväntade ökningen av industrins investeringar kommit till stånd men också att byggandet för framtiden fortsatt i hög takt även inom andra viktiga områden såsom bostäder, utbildning, sjukvård och annan offentlig service. Ett annat betydelsefullt mål synes vara på väg att kunna realiseras, nämligen en uppbromsning av den snabba kostnadsstegringen inom byggnadssektorn. Vidare bör framhållas, att det faktum att de samlade byggnadsinvesteringarna under 1965 beräknas ha ökat med mellan 5 och 6 % samtidigt som antalet sysselsatta inom byggnadsindustrin beräknas ha ökat med endast 1 % antyder, att produktiviteten inom byggnadsindustrin ökat snabbare än under det närmast föregående året.

Den mest betydelsefulla förändringen i det samhällsekonomiska läget har dock inträffat inom utrikeshandeln. Den ökning av bytesbalansens underskott, som började under andra kvartalet 1965 och som sedan fortsatt under resten av året, härrör ur en importökning som vida överstigit exportens ökning. Detta måste tolkas som att den pågående högkonjunkturen fortfarande innehåller ett alltför stort efterfrågetryck i förhållande till

den inhemska resurstillväxten. Att ett dylikt efterfrågeöverskott kvarstått trots den ekonomiska politikens allmänna restriktivitet kan delvis tillskrivas två icke förutsedda förändringar i hushållens och företagens handlande, nämligen dels en uppgång i hushållens konsumtion dels en ökning av näringslivets lageruppbyggnad. Dessa förändringar har till större delen utgjort ett opåräknat tillskott till totalefterfrågan. Därtill kommer den åsyftade uppgången av industriinvesteringarna samt den fortsatta expansionen av kommunernas investeringar. Den sammanlagda efterfrågeökningen har genom bristen på kapacitetsreserver i produktionen tagit sig uttryck i en snabbt växande importbenägenhet samtidigt som en annars möjlig exportökning uteblivit. Nödvändigheten av att vända den ogynnsamma utvecklingen av vår utrikeshandel och förhindra ett annars ofrånkomligt valutautflöde genom effektivt efterfrågedämpande åtgärder är därför den ekonomiska politikens huvudproblem inför 1966.

Budgetutvecklingen 1965/66. Ur samhällsekonomisk synpunkt bestämdes utformningen av budgeten för 1965/66 av önskemålet att begränsa tendenserna till alltför hög efterfrågan. De i detta syfte genomförda inkomstförstärkningarna med netto ca 750 milj. kr. innebar framför allt en skärpning av konsumtionsbeskattningen. En uppbromsning av den privata konsumtionens stegring ägde också rum under andra halvåret 1965. Den långa tid som förflöt mellan budgetförslagets framläggande i januari och höjningen av de indirekta skatterna den 1 juli gav emellertid möjlighet till en köprush, som var väsentligt starkare än vad som beräknats.

Enligt riksstaten skulle statens upplåningsbehov för budgetåret 1965/66 uppgå till drygt 600 milj. kr., vilket innebar en ökning med drygt 100 milj. kr. från det i 1965 års kompletteringsproposition beräknade utfallet för 1964/65. Denna uppskattning av budgetutfallet för 1965/66 har nu — sedan första hälften av budgetåret passerat — i betydande grad förskjutits. Statsinkomsterna beräknas sålunda stiga till en nivå som ligger ca 1 200 milj. kr. högre än enligt riksstaten. Av detta belopp hänför sig ca 1 000 milj. kr. till inkomstskattetiteln och återstående ca 200 milj. kr. till övriga inkomster. Enligt hittills föreliggande beräkningar antas å andra sidan utgifterna stiga med ca 400 milj. kr. mer än förut angivits. Detta betyder att budgeten för 1965/66 i årets statsverksproposition redovisas med ett överskott på totalbudgeten. Anledningarna till förskjutningen av budgetsaldot bör något närmare anges för att man skall kunna bedöma vilka slutsatser som bör dragas av förändringen.

Det bör till en början framhållas, att inte alla omständigheter som bidragit till förskjutningen härrör från utvecklingen under budgetåret. Detta gäller särskilt den angivna ökningen av inkomstskatten. En väsentlig orsak till denna är nämligen den allmänna inkomstutvecklingen under 1964. Enligt det taxeringsresultat som förelåg hösten 1965 uppgick stegringen under

1964 i de taxerade löneinkomsterna till 11 % i stället för 9 % som antagits i kompletteringspropositionen. En ökning av skatteunderlaget i förhållande till tidigare beräkningar redovisas också för andra inkomstslag, bl. a. aktiebolagen. Den högre nivån för skatteunderlaget har bl. a. till följd att kvarskatten våren 1966 avseende inkomster under 1964 beräknas öka med 500 milj. kr., vilket därmed höjer statsinkomsterna under budgetåret 1965/66. Vidare höjs av samma orsak beräkningen av preliminärskatten under 1965. Sammanlagt svarar dessa faktorer för en uppgång av statens inkomster med totalt 700 milj. kr. utöver vad som tidigare beräknats för budgetåret 1965/66.

Ökningen av löneinkomsterna för 1965, för vilket år vi ännu är hänvisade till preliminära uppskattningar, beräknas nu till 10 % mot tidigare antagna 9 %. Denna uppgång kan uppskattas svara för ca 200 milj. kr. av inkomstökningen. För 1966 slutligen beräknar jag av skäl som jag senare kommer att redovisa, att skatteunderlaget kommer att stiga med 7 % i stället för med 4 % som angetts av riksrevisionsverket vid dess uppskattningar såväl våren 1965 som i december 1965. Härigenom ökar statsinkomsterna med ytterligare drygt 100 milj. kr.

Beräkningen av statens utgifter för budgetåret 1965/66 är alltjämt ofullständig i och med att den inte kunnat utgå från något fixerat procenttal för höjningen av de statsanställdas löner 1966. Statsutgifterna för detta år är sålunda beräknade i 1965 års lönenivå medan inkomsterna förutsätter en uppgång av lönenivån under 1966. Statsbudgetens inkomster och utgifter är med andra ord inte beräknade utifrån likvärdiga antaganden, vilket leder till ett systematiskt fel i beräkningen av budgetsaldot i den riktningen att det kassamässiga utfallet skenbart förbättras.

Av vad jag anfört framgår att förbättringen i budgetsaldot 1965/66 endast i begränsad utsträckning sammanhänger med att utvecklingen under 1965 inneburit en snabbare allmän inkomststegring än vad som antogs i våras. Den allmänna pris- och kostnadsutvecklingen under 1965 liksom det växande underskottet i bytesbalansen detta år visar tydligt att målsättningen för budgetpolitiken 1965/66 inte baserades på någon överskattning av efterfrågetryckets styrka utan snarare på en underskattning av denna. Den förbättring av budgetsaldot, som inträtt i förhållande till de ursprungliga beräkningarna, har inte varit tillräckligt stor för att säkerställa en balanserad utveckling av den svenska ekonomin under 1965. Konsekvenserna härav har också dragits i det nu framlagda riksstatsförslaget.

Konjunkturutvecklingen i Sverige 1966

Bedömningen av konjunkturläget under 1966 måste ske från utgångspunkten, att den kraftiga försämringen av bytesbalansen är ett uttryck för tendenser till en allvarlig rubbning av balansen i den svenska ekonomin.

Eftersom en sådan utveckling inte kan tolereras, blir den ekonomiska politiken en central del av konjunkturbedömningen och de olika prognoserna i ovanligt hög grad betingade av denna politiks utformning och effektivitet.

Av särskild betydelse är att en tillfredsställande balans i utrikeshandeln inte uppnås med en återgång till den mera långsiktiga trenden för utrikeshandelns utveckling, som skulle innebära att export och import utvecklas tämligen parallellt. Även i sådant fall skulle det under 1965 uppkomna underskottet i bytesbalansen växa ytterligare under 1966. En reduktion av detta underskott förutsätter att ökningstakten för export resp. import omkastas i förhållande till 1965, så att exporten växer snabbare än importen.

Om möjligheterna till en snabbare takt i exportökningen till en början bedöms enbart med utgångspunkt från den internationella efterfrågesituationen ter sig läget i stort sett oförändrat i jämförelse med 1965. Tillväxten i industriländernas totala produktion väntas sålunda fortgå i ungefär samma takt som under 1965. Expansionstakten beräknas dock bli något lägre inom våra nordiska grannländer, i Västtyskland och i Storbritannien, dvs. i länder som sammanlagt mottar drygt hälften av vår export. Enligt konjunkturinstitutets bedömning skulle exporten, inklusive tjänstenettot, under dessa betingelser öka med 3,5 % i volym. För exporten av enbart varor utgör den kalkylerade uppgången ca 4 % — alltså en procentenhet lägre än vad som preliminärt beräknats för 1965. Varuexporten exklusive fartyg väntas dock öka från 4 % år 1965 till 6 % år 1966. De varugrupper som antas bära upp exportökningen är i första hand bearbetade varor men det förutses också att massaleveranserna efter nedgången 1965 skall skjuta fart igen. Förutom fartygsexporten väntas även utförseln av trävaror minska medan malmexporten beräknas öka förhållandevis obetydligt.

De redovisade prognoserna har emellertid endast i begränsad utsträckning tagit hänsyn till den inverkan som en förändring av det interna efterfrågetrycket kan utöva på utvecklingen av exporten. Såsom jag framhöll vid diskussionen av utvecklingen under 1965 borde ett efterfrågemässigt utrymme för en snabbare exportökning än den faktiskt realiserade ha funnits, ehuru den förhindrades att komma till stånd av det starka inhemska efterfrågetrycket och av den kännbara kapacitetsbegränsningen inom exportindustrin. Skulle dessa hinder för exportökningen avlägsnas under 1966 — och jag kommer i det följande att föreslå en budgetpolitik och andra ekonomisk-politiska åtgärder med detta syfte — bör exportprognosen kunna revideras uppåt, eftersom någon påtaglig förändring i exportens efterfrågesituation inte väntas inträffa under 1966. En försiktig uppskattning ger vid handen, att varuexportvolymen totalt under sådana förutsättningar skulle kunna öka med omkring 7 %. Ett förbättrat kapacitetsläge borde kunna leda till en ökad utförsel framför allt inom verkstadsindustrin. Detsamma torde gälla exporten av övriga bearbetade varor och färdigvaror. Med hän-

syn till den förväntade efterfrågeutvecklingen i vissa viktiga avnämarländer innebär detta dock att vår andel i dessa länders import skulle behöva öka för att prognosen skall kunna realiseras. En viktig förutsättning blir således, att den svenska exportindustrins konkurrensförmåga inte försvagas genom en prisuppdrivande kostnadsutveckling.

En exportökning med ca 7 % är dock inte tillräcklig för att nå den avsedda omsvängningen i bytesbalansen, om inte en väsentligt lägre takt i importökningen samtidigt uppnås. Den dämpning av totalefterfrågans tillväxt som inleddes under andra halvåret 1965 måste således fullföljas och förstärkas under 1966, så att importökningen inte bara pressas ned i förhållande till 1965 utan även går långsammare än den antagna tillväxten i exporten. Vid bedömningen av den samlade efterfrågeökning som med dessa restriktioner skulle kunna realiseras har jag utgått från att en ökning av nationalprodukten med omkring 4 % torde få betraktas som en tämligen normal tillväxt av det samlade produktionsutrymmet under de närmaste åren. För att ange den ungefärliga tillväxt av såväl totalefterfrågan som efterfrågan inom olika sektorer, vilken ter sig förenlig med en balanserad utveckling, kommer jag att i det följande redovisa en räknemässig kalkyl i försörjningsbalansens form för den svenska ekonomin under 1966. Precisionen i denna kalkyl och dess olika procenttal är givetvis beroende av tillförlitligheten i det allmänna prognosunderlaget och den bör därför tolkas med en viss försiktighet. Kalkylens huvudsyfte är att ange arten av de problem som den ekonomiska politiken ställs inför samt omfattningen och inriktningen av de åtgärder som ter sig nödvändiga för att de grundläggande målen om fortsatt ekonomiskt framåtskridande vid full sysselsättning och balans i utrikeshandeln skall kunna infrias.

Tabell I: 3. Preliminär försörjningsbalans för år 1966

	1965 Miljarder kr.	Förändring 1965—1966	
		Miljarder kr.	Procent
Tillgång	*130,0*	*5,2*	*4*
Bruttonationalprodukt	107,3	4,2	4
Import	22,7	1,0	4,5
Användning	*130,0*	*5,2*	*4*
Bruttoinvestering	35,1	2,3	6,5
därav: näringsliv	14,6	1,5	10
stat	7,3	0,3	4
kommun	6,2	0,5	8
bostäder	7,1	0	0,5
Lagerförändring	1,6	— 0,7	..
Privat konsumtion	56,3	1,4	2,5
Offentlig konsumtion	15,7	0,8	5
Export	21,3	1,4	7

Enligt kalkylen skulle den inhemska efterfrågan kunna öka med högst 3,5 % år 1966, om uppgången i importefterfrågan skall kunna begränsas till 4 à 5 %. Om denna utveckling kan realiseras skulle underskottet i bytesbalansen kunna nedbringas väsentligt. En avgörande förutsättning är då givetvis att den utländska konjunkturutvecklingen inte genomgår någon markant förskjutning i förhållande till den i dagsläget gjorda bedömningen.

Utvecklingen av de olika efterfrågekomponenter, som ingår i en på dessa allmänna förutsättningar uppbyggd försörjningsbalans för 1966, kan beskrivas på följande sätt.

Det privata näringslivets investeringar i fasta anläggningar väntas öka med ca 10 % från 1965 till 1966. Industriinvesteringarnas uppgång beräknas fortsätta med en volymökning om nära 14 %. Handelsflottans investeringar i fartyg skulle därvid öka kraftigt medan däremot byggnadsinvesteringar för handel m. m. som gått något tillbaka under 1965 väntas ytterligare minska år 1966. — Den fortsatta tillväxten av industrins investeringar synes liksom under 1965 komma att avse främst verkstadsindustrin, järn- och stålverken och den kemisk-tekniska industrin. Härutöver synes även massaindustrin få någon del i investeringsuppgången.

Lagerinvesteringarna beräknas efter sin fortsatta tillväxt 1964—1965 komma att minska avsevärt 1966 eller med ca 700 milj. kr. Kalkylerna indikerar en avsevärd nedgång i verkstadsindustrins lageruppbyggnad av råvaror och varor under arbete. Lagerhållningen av färdig massa beräknas 1966 minska efter den kraftiga lageranhopningen 1965. Till följd av den förutsedda nedgången i lagerinvesteringarna kan tillväxten av näringslivets totala realkapitalbildning beräknas nedgå från nära 10 % till ca 5 % år 1966 trots den accentuerade utvecklingen av industrins och handelsflottans investeringar.

I fråga om de kommunala investeringarna hade det under normala förutsättningar funnits anledning att räkna med en fortsatt tillväxt 1966 med 10 à 11 % eller föga mindre än under föregående år. En dämpning har emellertid förutsatts ske för 1966 och uppgången för kommuninvesteringarna har av denna anledning bedömts komma att stanna vid 7 à 8 %. Det har framför allt varit landskommunerna och landstingen som inför 1966 redovisat kraftigt expansiva investeringsplaner.

För statliga investeringar väntas en uppgång med 4 % eller i obetydligt snabbare takt än under 1965, då ökningen stannade vid 2,5 %.

För bostadsbyggandet beräknas den föreslagna ramen för igångsättning om 92 000 lägenheter komma att innebära en oförändrad investeringsvolym. Härvid förutsätts att läget på byggnadsmarknaden skall kunna medge en viss förkortning av nuvarande långa byggnadstider.

Investeringsvolymen totalt — lagren ej inräknade — väntas stiga med 6,5 % från 1965 till 1966. Byggnadsinvesteringarna beräknas öka med 4 %,

maskininvesteringarna exklusive fartyg med 8 % och inklusive fartyg med 10 %.

Den offentliga konsumtionen kan antas öka med drygt 5 % och med ungefär samma tillväxttakt för statlig och kommunal konsumtion.

Den ökning av den privata konsumtionen som blir möjlig att realisera inom ramen för den här antagna utvecklingen av produktion och övrig efterfrågan, uppgår till ca 2,5 %.

En väsentlig förutsättning för att de i det föregående gjorda efterfrågeprognoserna skall kunna realiseras torde vara, att hushållens inkomstökning 1966 sker i något lugnare takt än de närmast föregående åren. Jag har vid beräkningen av statsinkomsterna räknat med en uppgång av den genomsnittliga lönenivån med ca 6 %. Dessutom kan en ökning av sysselsättningsvolymen med ungefär 1 % antas ske, varför lönesumman skulle komma att stiga med sammanlagt 7 %. Inkomstökningen för andra inkomsttagare än löntagare antas bli något lägre. Hushållens disponibla inkomster 1966 beräknas därmed öka med 6 à 7 %.

Konsumentpriserna, exklusive indirekta skatter, har beräknats stiga med ca 3,5 % under loppet av år 1965. Mot bakgrunden av den antagna utvecklingen av löner och övriga hushållsinkomster torde man kunna förutsätta, att prisutvecklingen under loppet av år 1966 blir mera dämpad. Prisstegringen beräknas därför uppgå till ungefär 2,5 %. Huvudparten av prishöjningen antas härröra ur stegrade lönekostnader. En viss uppgång förutses även av hyror och livsmedelspriser. En ytterligare begränsning av prisuppgången borde kunna uppnås under förutsättning, att den allmänna efterfrågedämpning som eftersträvas av den ekonomiska politiken påverkar läget inom konsumtionsnäringarna i sådan riktning, att inte hela den från kostnadssidan beräknade prisstegringen kan tas ut.

I dessa prisprognoser har ej inräknats effekten av de höjningar av den indirekta beskattningen, som genomförts under 1965 resp. kommer att föreslås för 1966. Om prisutvecklingen skall kunna användas som ett mått på kostnads- och efterfrågetrycket inom ekonomin, kan däri rimligtvis icke inkluderas skattehöjningar, vilka ingår som ett led i en efterfrågedämpande politik. I de här redovisade kalkylerna har effekten av skattehöjningar för 1966 beaktats i prognosen för den privata konsumtionens utveckling.

Den ekonomiska politiken 1966

Den ekonomiska politikens allmänna uppläggning. Utvecklingen under 1965 och de aktuella tendenserna i den svenska ekonomin anger klart efter vilka huvudmål den ekonomiska politiken bör orienteras under 1966. Takten i prisstegringarna har visserligen avtagit under 1965 men en ytterligare stabilisering är ett primärt mål för den ekonomiska politiken. Löneökningar

för de som är sysselsatta inom näringsgrenar med relativt låg produktivitet och produktivitetstillväxt utövar ett tryck på prisnivån som inte helt kan undvikas om dessa grupper skall få del av den allmänna standardstegringen. För att få en rimlig fördelning av det växande välståndet med sikte särskilt på låglönegrupperna är således vissa prisstegringar svåra att undgå. De kan och bör emellertid begränsas genom att den totala uppgången av lönenivån håller sig inom den ram, som anges av den genomsnittliga tillväxten av produktiviteten i samhällsekonomin. Det väsentligaste medlet att uppnå en eftersträvad stabilisering av prisnivån blir därför att så utforma den allmänna ekonomiska politiken att efterfrågetrycket på arbetsmarknaden reduceras. En dämpning av efterfrågetillväxten är angelägen också för att avlägsna de störningar i produktionsprocessen som medfört att produktivitetsuppgången under 1965 inte blivit så hög som väntats och som med stor sannolikhet varit möjlig vid en något lugnare utveckling av efterfrågan. Med den ekonomiska politik som jag kommer att föreslå bör stegringen av produktionen kunna bli snabbare i år än under 1965.

Det påtagligaste kriteriet på jämviktsrubbningen i ekonomin under fjolåret har varit underskottet i bytesbalansen. Ett återställande av jämvikten i utrikeshandeln blir därför det primära målet för politiken på kort sikt. I motsats till flertalet andra länder har Sveriges ekonomi både under 1950-talet och tidigare under 1960-talet kunnat utvecklas snabbt utan att utrikesbalansen vid något tillfälle mer väsentligt rubbats. Svängningarna i bytesbalansens saldo har varit begränsade och korrigerats av utvecklingen utan att målet jämvikt i betalningsbalansen behövt komma i konflikt med andra mål för den ekonomiska politiken.

En viktig förklaring till den även vid en internationell jämförelse snabba expansion som ägt rum i vårt land har varit just detta förhållande att vi lyckats undgå sådana rubbningar av utrikesbalansen som i andra länder framtvingat bakslag i den ekonomiska utvecklingen.

Under avmattningen 1958—1959 kvarstod konjunkturen i Sverige på en högre nivå än i flera av våra viktiga avnämarländer. En viss försvagning av vår utrikesbalans inträffade till följd härav 1958 men den vändes snabbt 1960. Under perioden 1960—1964 har den svenska exporten i värde stigit med i genomsnitt 9,5 % per år och importen samtidigt med 7,5 % per år. Valutareserven har under samma tid ökat inte oväsentligt mer än vad som svarar mot det registrerade utfallet av våra transaktioner med utlandet — bytesbalansen och kända kapitalrörelser. Från 3,1 miljarder kr. vid årsslutet 1960 steg valutareserven till 5,5 miljarder kr. vid årsslutet 1964. Det bör i sammanhanget understrykas att denna period även för flertalet andra västeuropeiska industriländer — Storbritannien utgör det viktigaste undantaget — inneburit betydande ökningar av valutareserverna.

Utvecklingen av utrikeshandeln under 1965 utgör därför ett nytt inslag i svensk ekonomi. Den tidigare i stort sett parallella stegringen av export och

import bröts under året med en uppgång i importvolymen av 11 % medan ökningen av varuexporten stannade vid 5 %. Jag har i det föregående angett de närmare orsakerna till denna utveckling. Det är inte tillfälliga och självkorrigerande faktorer som lett till omsvängningen. Inte heller har någon allmän försvagning av den internationella konjunkturen i väsentlig mån försämrat avsättningsmöjligheterna för svensk export eller skärpt importkonkurrensen. Huvudorsaken till försämringen har varit ett alltför högt efterfrågetryck inom ekonomin som ökat importefterfrågan och begränsat exportkapaciteten.

Underskottet i bytesbalansen behöver därför inte tolkas som symptom på en försvagad konkurrenskraft inom det svenska näringslivet. Investeringsaktiviteten, branschrationaliseringen och den snabba anpassningen till ändrade produktionsförhållanden vittnar tvärtom om näringslivets starka dynamism och framtidstro. Den nödvändiga förbättringen av bytesbalansen bör därför inte kräva några komplicerade, tidskrävande strukturella åtgärder utan kan effektivt genomföras med en dämpning av en alltför hög intern efterfrågan.

Den ekonomiska politiken har — såsom jag tidigare erinrat om — redan under 1965 successivt inriktats på detta mål. Vad som krävs i dag är att politiken fullföljs med ökad skärpa. Utan en ytterligare åtstramning skulle nämligen bytesbalansens underskott fortsätta att stiga under 1966 även om försämringen skulle gå väsentligt långsammare än under 1965.

Vår valutareserv är visserligen betryggande och skulle i och för sig möjliggöra ett fortsatt och t. o. m. något växande underskott i bytesbalansen under 1966. Erfarenheter inte minst från de senaste åren har emellertid mycket eftertryckligt visat vilka risker för det ekonomiska framåtskridandet ett land löper som inte i tid korrigerar en negativ utveckling av sin bytesbalans. Motåtgärder som sätts in på ett sent stadium måste bli i motsvarande mån kraftigare, de rubbar planmässigheten i utvecklingen och skadar förtroendet och expansionskraften. Jag finner det av både inre och yttre skäl uteslutet att vi skulle ta sådana risker. Förväntningarna om fortsatta framsteg bestämmer såväl de enskilda människornas som företagens och kommunernas framtidsplanering.

Ett fortsatt hävdande av framstegstakten och den fulla sysselsättningen förutsätter att balansen i vår utrikeshandel upprätthålls och att rubbningar av jämvikten snabbt korrigeras. Vi kan inte med en försvagad bytesbalans möta den utveckling som väntar på de internationella marknaderna. En uppbromsning av kostnadsstegringen har ägt rum under 1965 i några viktiga länder och synes komma att fortsätta under 1966, medan den svenska kostnadsstegringen under 1965 varit något snabbare än de närmast föregående åren. Den handelspolitiska utvecklingen är i centrala avseenden oviss och vi kan komma att ställas inför oväntade påfrestningar både direkt ekonomiskt och i komplicerade förhandlingar. Inte bara av ekonomis-

ka utan också av förhandlingspolitiska skäl måste vi upprätthålla den beredskap som ligger i en väl hävdad utrikesbalans.

Det internationella samarbetet ställer också sina bestämda krav på vår ekonomi. Detta gäller inte minst önskemålet att kunna öka våra insatser för u-länderna. Bytesbalansen sätter emellertid gränsen för vår förmåga att bistå u-länderna. Viljan att bistå prövas av den disciplin vi är beredda att underkasta oss för att skapa det överskott i bytesbalansen med vilken hjälpen kan finansieras.

Ett primärt mål för den ekonomiska politiken under 1966 blir därför att nedbringa efterfrågeökningen inom landet till den nivå som möjliggör en klar vändning under året av bytesbalansens utveckling. Om inga ytterligare åtgärder vidtogs skulle — enligt de prognoser som verkställts av konjunkturinstitutet och som redovisas i nationalbudgeten — visserligen ökningstakten för såväl export som import sjunka under 1966. Importens ökning skulle avta relativt mer än exportens, vilket är naturligt mot bakgrund av den snabba importökningen under 1965. Fortfarande skulle dock importens värdemässiga uppgång vara större än exportens och underskottet i bytesbalansen följaktligen ytterligare ökas.

Det är bl. a. mot bakgrund av den angivna utvecklingen som årets budgetförslag utformats. Med den uppläggning av budgetpolitiken och den ekonomiska politiken i övrigt som jag nu kommer att redovisa bör förutsättningar skapas för en exportökning som både i volym och värde är större än importökningen. För att skapa de realekonomiska förutsättningarna härför är det nödvändigt att staten iakttar stor återhållsamhet i sina utgifter, framför allt för investeringar. Budgetförslaget innebär på denna punkt att de statliga investeringarna under budgetåret 1966/67 skulle komma att endast obetydligt överstiga nivån innevarande budgetår. Ett fullföljande av den planerade reformverksamheten på centrala områden medför emellertid — även om besparings- och rationaliseringsmöjligheterna utnyttjas hårt — en statlig utgiftsökning av en omfattning som vid oförändrade skattesatser inte kan realiseras utan att komma i konflikt med målet att förbättra bytesbalansen. För att nedbringa statens upplåningsbehov och dämpa även den privata efterfrågans ökningstakt föreslås därför höjningar av vissa indirekta skatter, nämligen beskattningen av bensin och motorbrännolja, av sprit och vin samt — med speciell hänsyn till behovet av att minska importökningen — av bilaccisen.

Den föreslagna skatteskärpningen kommer att i betydande utsträckning falla på bilismen. Anledningen härtill är uppenbar: den snabba ökningen av bilbeståndet utövar en allt starkare press på de ekonomiska resurserna såväl inom den offentliga sektorn genom behov av väg- och gatubyggnader samt ombyggnad av våra städer som inom den privata sektorn, framför allt verkstadsindustrin. Bilimporten har vidare alltsedan 1961 tenderat att stiga snabbare än den totala importen. Syftet med den föreslagna skatte-

skärpningen är att uppnå en mer balanserad takt i ökningen av bilismen och indirekt även av den totala privata konsumtionsefterfrågan. Skattehöjningen kan därför inte tas till intäkt för ökade investeringar inom vägväsendet. För att markera detta föreslås att skattehöjningen på bensin och andra drivmedel tas ut i form av en särskild skatt på motorbränslen, vilken inte redovisas inom automobilskattemedelsfonden. Som ett led i den statliga investeringsbegränsningen föreslås anslagen till det ordinarie vägbyggandet liksom bidragen till städernas gatubyggande ligga på oförändrad nivå budgetåret 1966/67.

I fjolårets finansplan uppehöll jag mig rätt utförligt vid byggnadsverksamhetens roll i tillspetsningen av den inhemska konjunkturen. Byggnadsexpansionen har framför allt drivits fram av det under senare år starkt ökade bostadsbyggandet och av ökningen i de kommunala investeringarna, delvis sammanhängande med den höjda bostadsproduktionen. Under 1964 hade kostnadsstegringen inom byggnadsverksamheten antagit sådana proportioner att en fortsättning i samma takt ingav stark oro genom dess återverkningar på den totala kostnadsutvecklingen inom det svenska näringslivet. Detta var anledningen till att igångsättningsprogrammet för bostadsbyggandet under 1965 begränsades till 88 000 lägenheter. Mätt i faktiskt presterad byggnadsvolym innebar detta program en ökning av bostadsbyggandet 1965 med ca 2 %. Det medförde därmed en väsentlig uppbromsning av den högt uppdrivna ökningstakt av 6—8 % som rått de närmast föregående åren. Som jag nämnt i det föregående synes denna politik ha börjat få avsedd effekt redan under andra halvåret 1965, då en lugnare kostnadsutveckling kan avläsas. Mot denna bakgrund har igångsättningsprogrammet för 1966 föreslagits bli 92 000 lägenheter, vilket med de förkortade byggnadstider som den förbättrade balansen bör möjliggöra, kan antas innebära en åtminstone oförändrad bostadsbyggnadsvolym under 1966.

Med det arbetsmarknadsläge som kan förutses under 1966 bör sysselsättningen inom byggnadsverksamheten inte öka, om industrin skall kunna rekrytera den arbetskraft som behövs för att realisera förbättringen av bytesbalansen och om den offentliga verksamheten skall kunna expandera i önskvärd omfattning på de mest angelägna områdena. Med oförändrad sysselsättning torde — om ett balanserat läge skapas och upprätthålls — produktivitetsstegringen kunna bli så omfattande att en ökning av det totala byggandet med 4 % blir möjlig.

Trots återhållsamheten i de statliga investeringarna och bostadsbyggandet och trots att byggnadsregleringen även under 1966 kommer att utnyttjas för att hålla tillbaka mindre angelägna projekt måste en dämpning ske även av det kommunala byggandets ökningstakt för att byggnadsmarknaden skall hållas i balans. Stegringen av de kommunala investeringarna har varit högt uppdriven under hela 1960-talet och de nådde 1965 en nivå som var 60 % högre än vid decenniets början. Kommunernas investe-

ringar har därmed varit den starkaste och mest ihållande kraften i 1960-talets långvariga högkonjunktur. Trots höjningar av det kommunala skatteunderlaget, höjningar av utdebiteringen och väsentligt ökade statliga bidrag har denna expansion försatt flera kommuner i finansiella besvärligheter. Förekomsten av dessa besvärligheter har delvis dolt det faktum att kommunerna på kreditmarknaden under denna period tredubblat sin bruttoupplåning, från en nyupplåning under 1960 av ca 700 milj. kr. till närmare 2 miljarder kr. under 1965. Möjligheter för en fortsatt upplåningsökning föreligger inte i rådande konjunkturläge och med hänsyn till konkurrerande lånebehov. Kommunerna har i stor utsträckning redan dragit konsekvensen härav genom de utdebiteringshöjningar som beslutats för 1966, framför allt inom de expansiva storstadskommunerna, och även genom att investeringsplanerna är något mindre expansiva än tidigare, särskilt inom storstadsregionerna. Den planerade uppgången av de kommunala investeringarna 1966 på 10 à 11 % är emellertid klart för hög och den ekonomiska politiken baseras därför på förutsättningen att den kommunala investeringsökningen i år kommer att stanna vid 7 à 8 %. Även detta betyder dock att en stigande andel av de totala resurserna disponeras av kommunerna.

Med den föreslagna utformningen av den ekonomiska politiken bör prisstegringen under året — bortsett från skatte- och taxehöjningar — begränsas till ca 2,5 %, mot ca 3,5 % under fjolåret. Denna uppbromsning av prisstegringstakten utgör ett av målen för den strama politik som regeringen föreslår.

Det antagande som gjorts om löneutvecklingen innebär att den skulle ske i ett jämfört med 1964 och 1965 inte oväsentligt lugnare tempo, vilket i sin tur också påverkat antagandet om en långsammare prisstegring. Dessa prognoser återspeglar därmed verkningarna av den mer åtstramande politik som förs såväl inom landet som i utlandet. Jag behöver i detta sammanhang inte utförligare deklarera regeringens inställning till statsmakternas uppträdande i lönebildningen vilken är välbekant. Jag inskränker mig till att i korthet upprepa att det åvilar statsmakterna att föra en sådan politik att efterfrågeförhållandena på arbetsmarknaden möjliggör en lugn löne- och kostnadsutveckling. Ett viktigt led i denna politik utgörs av alla de åtgärder som under den sammanfattande benämningen aktiv arbetsmarknadspolitik syftar till att förbättra arbetsmarknadens funktionsduglighet. Om statsmakterna skapar de önskvärda allmänna betingelserna för lönebildningen, bör vi i vårt land kunna räkna med att arbetsmarknadens organisationer genom sin styrka och sitt samhällsansvar på samma sätt som hittills gör statliga interventioner i lönebildningen överflödiga.

En av huvuduppgifterna för den ekonomiska politiken under 1966 blir att säkerställa balansen i vår utrikeshandel. Åtstramningspolitiken har med hänsyn till den framtida expansionen getts en sådan inriktning att den trots sin skärpa ändå möjliggör en fortsatt uppgång av investeringskvoten.

Den offentliga verksamheten bibehålls på sin höga nivå och flyttar på viktiga avsnitt fram sina positioner. Det är i dagens läge emellertid naturligt att investeringsökningen i första hand koncentreras på de investeringar som på ett direkt sätt förstärker vår konkurrenskraft. Politiken förutsätter således en lugnare takt i medborgarnas privata standardstegring.

De stabiliseringspolitiska målen har på kort sikt prioritet i den ekonomiska politiken. De får emellertid icke leda till eftersättande av de krav som en progressiv samhällsomdaning ställer på fortsatta strävanden att lösa de strukturpolitiska och fördelningspolitiska problemen i en expansiv ekonomi.

Ett kännetecken på en samhällsekonomi i stark tillväxt är den snabbt ökande förmögenhetsmassan. I ett samhälle som vårt med under lång tid stigande investeringskvot tenderar förmögenhetstillväxten att ske i ett allt mera accelererat tempo. Om denna utveckling tillåts fortgå på ett sätt, som innebär en ökad olikhet i välståndets fördelning, uppstår konsekvenser som inte ter sig acceptabla ur vare sig ekonomisk eller social synpunkt. Genom en kombination av strukturpolitiska och skattepolitiska insatser måste därför en koncentration av förmögenhetstillväxten hos ett fåtal individer motverkas.

Särskilt angeläget ter det sig att reducera sådana effekter av den under senare tid kraftiga värdestegringen på aktie- och markinnehav. I båda fallen kan förutom sociala rättvisesynpunkter åberopas även det för den ekonomiska utvecklingen önskvärda i att förbättra dessa marknaders funktionssätt genom minskade inslag av spekulativa operationer och prisrörelser.

En grundläggande förutsättning för ett snabbt ekonomiskt framåtskridande är att avlägsna friktioner och trögheter i den marknadsprocess, varmed resurserna fördelas och produktionens inriktning bestäms. Den ekonomiska politiken i vårt land har successivt erhållit en omfattande arsenal av medel för att undanröja annars ofrånkomliga friktionsmoment på olika marknader och minska de institutionella svagheterna i vår ekonomiska struktur. De mest framträdande elementen är den aktiva arbetsmarknads-, utbildnings- och lokaliseringspolitiken. En fortsatt utbyggnad och effektivisering av dessa medel, i första hand på utbildningsområdet, torde vara påkallad. Det synes dock alltmera uppenbart att möjligheterna att nå ökad rörlighet och anpassbarhet i produktionsprocessen allvarligt hämmas av det bristfälliga sätt på vilket den svenska bostadsmarknaden fungerar. Trots ett år från år kraftigt ökat bostadsbyggande kännetecknas den av ett bestående efterfrågeöverskott på de flesta större orter, som lett till köbildning och ett mycket begränsat utrymme för bostadsutbudets anpassning till förändringar i efterfrågans inriktning och geografiska fördelning. Den rörlighetsbefrämjande arbetsmarknadspolitiken och strävanden att nå en effektiv industrilokalisering möter därför ofta ett svåröverkomligt hinder i

en trögrörlig bostadsmarknad. Dessa brister påkallar givetvis ett fortsatt samhälleligt engagemang för ett högt bostadsbyggande. I det samlade program för samhällets bostads- och markpolitik, som nu är under uppbyggnad, måste även en fortsatt förändring av prispolitiken på bostadsmarknaden ingå. Denna på sikt nödvändiga anpassning av hyresstruktur och hyresnivå bör självfallet genomföras i former som är socialt acceptabla för de boende och acceptabla även med avseende på fastighetsunderhåll och förmögenhetsfördelning.

Budgeten 1966/67: Utgiftsprogrammet. Mot bakgrund av den redogörelse för de statliga utgiftsbehoven på längre sikt som lämnats i kompletteringspropositionen år 1965 beslöt Kungl. Maj:t den 3 juni 1965 vissa riktlinjer för myndigheternas anslagsframställningar för budgetåret 1966/67. Därvid framhölls bl. a., att de åtaganden som redan gjorts på en rad vitala områden inom den offentliga sektorn är så omfattande, att det krävs betydande ansträngningar under de närmaste åren för att förverkliga dem. Vidare underströks att den brist på arbetskraft som kan förutses under resten av 1960-talet till följd av befolkningsutvecklingen gör det speciellt angeläget att planera den statliga verksamheten med utgångspunkt från knappheten på personal. För att myndigheterna inom tillgängligt resursutrymme ska kunna genomföra redan ålagda uppgifter och möta den snabbt stigande efterfrågan på offentliga tjänster angavs det som nödvändigt att rationaliseringar och andra arbetskraftsbesparande åtgärder genomförs i intensifierad takt i stället för att insatsen av arbetskraft ökar. I enlighet härmed uppdrogs åt myndigheterna att ingående överväga möjligheterna att öka användningen av tekniska och maskinella hjälpmedel. Som ett väsentligt inslag i strävandena att nå en rationell användning av resurserna inom den offentliga sektorn angavs att myndigheterna bör analysera de faktorer som styr efterfrågan på de tjänster medborgarna erbjuds. Detta gäller inte minst prissättningen på tjänsterna. Gällande taxor och avgifter bör därför hållas aktuella med hänsyn till kostnadsutvecklingen. Även inom vid tillfället avgiftsfria områden bör övervägas i vilken utsträckning de utbjudna tjänsterna kan avgiftsbeläggas utan att de med verksamheten förenade syftena och målsättningarna äventyras.

Jag har velat erinra om dessa riktlinjer för myndigheternas anslagsframställningar, eftersom de utgör en del av de allmänna principer som varit vägledande när årets budgetförslag har utarbetats.

I föregående avsnitt har jag berört även de samhällsekonomiska motiven för att begränsa statsbudgetens anspråk på arbetskraft och investeringsutrymme. Mot bakgrunden härav och mot bakgrunden av den utveckling av statsinkomsterna som kan förutses har utgiftsprövningen i år varit väsentligt mera restriktiv än vad som förekommit under senare år. De utgiftsökningar som har medgetts är i väsentliga avseenden en följd av re-

dan fattade beslut och gjorda åtaganden från statsmakternas sida. Budgetläget har tvingat fram en skärpning i prioriteringen av de reformförslag som har aktualiserats.

För att budgetförslaget skall kunna realiseras utan samhällsekonomiska störningar har det som jag redan nämnt — trots restriktiviteten i behandlingen av nya utgiftsanspråk — framstått som ofrånkomligt med en viss statlig inkomstförstärkning. Jag återkommer härtill i samband med beräkningen av statsinkomsterna i följande avsnitt.

De i statsverkspropositionen upptagna utgifterna ökar för nästa budgetår med knappt 2,2 miljarder kr. jämfört med riksstaten för innevarande budgetår; sker jämförelsen utifrån den utgiftsnivå som nu beräknas för innevarande budgetår, begränsas utgiftsstegringen till ca 1,6 miljarder kr. I förhållande till utvecklingen under de senaste budgetåren innebär detta en klar uppbromsning av ökningstakten. Om utgiftsökningen för innevarande budgetår justeras med hänsyn dels till den utgiftsstegring som var en direkt följd av skattereformen, dels till att beräkningen i förra årets statsverksproposition kunde grundas på en känd lönenivå för de statsanställda under det kommande budgetårets första hälft, uppgick utgiftsökningen i fjolårets riksstatsförslag till drygt 3 miljarder kr. Motsvarande utgiftsstegring i riksstatsförslaget för budgetåret 1964/65 uppgick till ca 2,4 miljarder kr.

Jag övergår nu till att lämna en redogörelse för utgiftsökningen på kapital- och driftbudgeten enligt det framlagda riksstatsförslaget. I följande tabell har utgiftsförändringarna fördelats efter ändamål. Därvid har sådana

Tabell I: 4. Statsutgifternas förändring till budgetåret 1966/67
(Milj. kr.)

	Riksstat 1965/66	Förändring till 1966/67
1. Utbildning och forskning	5 175	+ 325
2. Allmän försäkring m. m.	5 110	+ 255
3. Totalförsvar	5 060	[1] — 35
4. Kommunikationsväsende och energiförsörjning	3 500	+ 350
5. Stöd till barnfamiljer m. m.	1 905	+ 40
6. Hälso-, sjuk- och socialvård	1 360	+ 310
7. Bostadspolitik	1 135	+ 340
8. Rätts- och polisväsende	1 080	+ 60
9. Arbetsmarknads- och lokaliseringspolitik	1 025	+ 50
10. Bidrag till kommunal skatteutjämning	890	+ 265
11. Näringarnas främjande	570	+ 5
12. U-hjälp	285	+ 55
13. Diverse	1 990	+ 135
Summa	**29 085**	[2] **+ 2 155**

[1] Anslagsuppräkning + 315 milj. kr., minskad medelsförbrukning — 350 milj. kr. = — 35 milj. kr.

[2] Total anslagsuppräkning 2 505 milj. kr., minskad medelsförbrukning — 350 milj. kr. = + 2 155 milj. kr.

utgifter förts samman som har ett nära samband med varandra, även om anslagen för ändamålen anvisas under olika huvudtitlar.

Bruttoökningen av statens utgifter inom området *utbildning och forskning* uppgår till ca 440 milj. kr. Att nettoförändringen blir lägre beror på att anslagen till skolskjutsar, inackorderingsbidrag m. m. avlösts genom fjolårets skatteutjämningsreform och härigenom bortfaller budgetåret 1966/67. Driftbidraget till grundskolan stiger med 170 milj. kr. Hösten 1965 var grundskolan införd i kommuner omfattande närmare 88 % av landets befolkning och denna siffra kan under nästa skolår beräknas stiga till 95 %. Med rådande brist på lärare med föreskriven kompetens har det framstått som angeläget att vidta åtgärder för att, inom ramen för gällande delningstal för klass, något öka den genomsnittliga klasstorleken.

I samband med kommunaliseringen av de tidigare statliga skolorna den 1 juli i år ökar anslagen till de gymnasiala skolformerna med drygt 190 milj. kr. Kostnadsökningen innebär inte någon häremot svarande expansion av verksamheten. Statsbidraget till de gymnasiala skolorna för budgetåret 1966/67 innehåller bl. a. en relativt betydande engångskostnad för vissa slutlikvider på tidigare bidragssystem för fackskolor och yrkesskolor. En viss fortsatt ökning sker av gymnasiernas intagningskapacitet som f. n. ligger vid inemot 28 % av aktuella årskullar. Målsättningen har av statsmakterna angetts till 30 % i början av 1970-talet. Fackskolan är däremot inne i ett snabbare utbyggnadsskede. Intagningen låg år 1965 vid 6 % och stiger enligt budgetförslaget till ca 9 % hösten 1966. Målsättningen utgör här 20 % av årskullarna i början av 1970-talet.

Driftutgifterna för universitet och högskolor stiger med närmare 40 milj. kr. Till grund för denna utgiftsexpansion ligger bl. a. en beräknad ökning av studentantalet med ca 10 %. För forskningsråden har upptagits en genomsnittlig ökning med 15 %. I detta sammanhang bör nämnas att driftanslaget till AB Atomenergi minskar med ca 10 milj. kr. till 93 milj. kr. i avvaktan på en allmän omprövning av det statliga stödet till forsknings- och utvecklingsarbetet på atomenergiområdet.

Utgifterna inom anslagsgruppen *allmän försäkring m. m.* ökar med drygt 250 milj. kr. Härav hänför sig ca 180 milj. kr. till en standardhöjning av folkpensionerna. Pensionshöjningen utgör för en ensamstående pensionär 170 kr. och för två pensionsberättigade makar 260 kr. per år. Med den 1 januari 1966 gällande indextillägg kommer således folkpensionen att uppgå till 4 415 kr. för ensamstående och 6 890 kr. för makar. Härutöver har folkpensionsanslaget räknats upp med 50 milj. kr. och anslaget till bidrag till sjukförsäkringen med 25 milj. kr. bl. a. med hänsyn till befolkningsutvecklingen och den förutsebara belastningen på anslagen. En betydande reform av sjukförsäkringen planeras vilken är avsedd att finansieras avgiftsvägen.

Utgifterna inom gruppen *totalförsvar* avser främst det militära försvaret. Den för det militära försvaret gällande ramen har i enlighet med gällande försvarsbeslut räknats upp med ca 345 milj. kr. Vissa anslag utanför den

militära anslagsramen har däremot räknats ned med ca 50 milj. kr., varför anslagen för det militära försvaret sammantaget ökar med ca 295 milj. kr. Härtill kommer ökningen under övriga anslag inom totalförsvaret med ca 20 milj. kr.

Som ett led i den statliga investeringsbegränsningen har det bedömts nödvändigt med en viss tillfällig återhållsamhet även i försvarets investeringar. Riktpunkten för denna åtstramning skall vara att minska medelsförbrukningen under nästa budgetår med 350 milj. kr. Detta kommer att ta sig uttryck i att anslagsbehållningarna ökar med detta belopp under budgetåret 1966/67. Karaktären av temporär åtgärd framgår därav, att anslagen förs upp i överensstämmelse med principerna i 1963 års försvarsbeslut. Den ökning av reservationerna som således blir den omedelbara följden av återhållsamheten möjliggör att senare återta den nu uppskjutna anskaffnings- och anläggningsverksamheten. Konjunkturanpassning av detta slag inryms i det t. o. m. budgetåret 1966/67 gällande försvarsbeslut som fattades av 1963 års riksdag.

Sammantagna innebär de redovisade förändringarna att utgifterna för totalförsvaret beräknas gå ned med 35 milj. kr. under nästa budgetår.

Inom anslagsgruppen *kommunikationsväsende och energiförsörjning* sker en betydande uppräkning av anslagen till kommunikationsväsendet, som tillsammans ökar med 350 milj. kr. Kostnaderna för omläggning till högertrafik, som tidigare beräknats till 400 milj. kr., har nu beräknats komma att uppgå till ca 600 milj. kr. Härav faller drygt en tredjedel på budgetåret 1966/67. Anslaget ökar med 120 milj. kr. till 220 milj. kr. Till en del avser dessa utgifter ombyggnad av vägar och gator och kommer härigenom att ta i anspråk investeringsresurser. Mot bakgrunden härav och med hänsyn till angelägenheten av att begränsa de statliga investeringarna har någon uppräkning av anslagen för väg- och gatubyggnad inte skett för nästa budgetår. Anslagen för dessa ändamål hålls alltså kvar på samma nivå som för innevarande budgetår, dvs. 900 milj. kr. Anslagen för väg- och gatuunderhåll, som för innevarande budgetår uppgår till ca 600 milj. kr., har uppräknats med 50 milj. kr.

För affärsverkens del sker en betydande anslagsökning. Sålunda beräknas statens järnvägars investeringar, som under en följd av år legat på en i stort sett oförändrad nivå, stiga från 320 till 365 milj. kr. Denna ökning hänför sig till upprustningen av lokaltrafiken på järnväg inom Storstockholm enligt den år 1964 träffade principöverenskommelsen rörande den kollektiva trafiken inom detta område. Ramen för televerkets investeringar ökar med 44 milj. kr. vilket får ses mot bakgrunden av en fortsatt stegring av telefontrafiken samt en omfattande tillströmning av telefonabonnenter.

För vattenfallsverkets del fortsätter utbyggnaden av värmekraftverken, främst i syfte att bibehålla torrårssäkerhet vid stigande elkonsumtion. Ge-

nom en minskning av verkets övriga investeringar har det dock blivit möjligt att bibehålla en i stort sett oförändrad total investeringsnivå.

Inom anslagsgruppen *stöd till barnfamiljer m. m.* ligger den största ökningen på anslaget till allmänna barnbidrag. Detta anslag har räknats upp med 38 milj. kr. bl. a. med hänsyn till det ökade antalet barn. Vidare har beräknats kostnader för en väsentlig förbättring av det statliga stödet till barnstugeverksamheten. Utgiftsökningen härför uppskattas preliminärt till 28 milj. kr. Behovet av anslag till de inkomstprövade bostadsrabatterna beräknas minska med 15 milj. kr. med hänsyn till anslagsbelastningen.

Den helt dominerande utgiftsökningen inom gruppen *hälso-, sjuk- och socialvård* hänför sig till mentalsjukvården, som anslagsmässigt preliminärt ökar med 220 milj. kr. Mentalsjukvården skall enligt beslut av 1963 års riksdag ombesörjas av landstingen fr. o. m. år 1967. Övertagandet förutsätter avtal mellan staten och varje landstingskommun. Förhandlingar pågår fortfarande om de villkor som skall gälla efter överförandet av huvudmannaskapet. Kostnaderna för reformen har därför beräknats preliminärt på grundval av ett förslag till normalavtal, som nyligen utarbetats av företrädare för staten och landstingen.

Bland större utgiftsökningar inom anslagsgruppen må i övrigt nämnas 50 milj. kr. till bostadsförbättringsverksamhet. Denna utgör ett led i den pågående upprustningen av främst åldringarnas bostäder.

Jag har i det föregående redogjort för bostadsbyggnadsprogrammet för år 1966. Anslagsgruppen *bostadspolitik* har för nästa budgetår räknats upp med totalt ca 340 milj. kr. Av detta belopp avser 185 milj. kr. en ökning av anslaget till räntebidrag. Denna ökning beror dels på att det tillkommer en ny årgång bostadshus för vilka räntebidrag utgår, dels på att räntan för primär- och sekundärlån höjts. Den minskning av räntesubventionerna som föreslås i år påverkar inte anslaget för nästa budgetår utan först för budgetåret 1967/68 med hänsyn till att räntebidragen tillgodoförs i efterskott. Vidare ökar utlåningen till bostadsbyggande med 135 milj. kr. I beloppet ingår 40 milj. kr. för de nya tomträttslånen. I övrigt må nämnas att ytterligare 15 milj. kr. beräknats under lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrin för att främja utvecklingen mot industrialiserat byggande.

Anslaget till *rätts- och polisväsende* ökar nästa budgetår med ca 60 milj. kr. Härav hänför sig netto ca 25 milj. kr. till polisväsendet, som förstärks med sammanlagt 450 tjänster. Skälen för denna kraftiga upprustning är behovet av ökade resurser för brottsutredning och brottsförebyggande åtgärder samt för trafikövervakning. En anslagsmässig minskning på grund av bortfall av vissa äldre bidragsanslag till den tidigare kommunala polisorganisationen motvägs av en väsentlig ökning av utgifterna för förvärv av polishus. Vidare ökar anslagen till kriminalvård med inemot 30 milj. kr. Det är osäkert om fångantalet, som har nedgått under det senaste året, un-

der budgetåret 1966/67 kan ge upphov till någon platsreserv vid anstalterna. I varje fall kräver ersättningsbyggnader och en allmän upprustning ytterligare resurser.

Anslagen till *arbetsmarknads- och lokaliseringspolitik* ökar med tillsammans 50 milj. kr. Flertalet arbetsmarknadsanslag är i statsverkspropositionen upptagna med preliminära belopp i avvaktan på en särskild proposition. I fråga om lokaliseringsstödet föreslås bemyndigande för Kungl. Maj:t att under de första budgetåren av den nu påbörjade försöksverksamheten bevilja stöd med högre belopp än vad en jämn anslagsmässig fördelning anger.

Ökningen inom anslagsgruppen *bidrag till kommunal skatteutjämning* sammanhänger med den skatteutjämningsreform som trädde i kraft i år. Ökningen beror delvis på att hela reformkostnaden inte ingick i anslaget för innevarande budgetår. Större delen av utgiftsökningen beror emellertid på utvecklingen av skatteunderlaget och utdebiteringarna i kommunerna. De faktiska utdebiteringarna för år 1966 ligger sålunda ca 10 % högre än vad som förutsattes då reformen beslutades förra året. Detta har medfört att det faktiska bidragsbeloppet för år 1966 överstiger det tidigare beräknade beloppet med omkring 100 milj. kr. För år 1967 kan en ytterligare ökning förutses. Den sammanlagda anslagsökningen för skatteutjämningsbidrag har beräknats till 267 milj. kr. i jämförelse med de i riksstaten för detta budgetår upptagna anslagen till skatteutjämningsbidrag, skatteersättningar och bidrag till skattetyngda kommuner.

Anslagen till *u-hjälp* föreslås stiga med ca 55 milj. kr., vilket innebär ungefär oförändrad ökningstakt jämfört med tidigare år.

I följande tabell redovisas statsutgifternas förändring till budgetåret 1966/67 i realekonomiska termer.

Tabell I: 5. Statsutgifternas realekonomiska utveckling

	Riksstat 1965/66 Milj. kr.	Förändring till 1966/67	
		Milj. kr.	Procent
Konsumtionsutgifter	*9 790*	+ *710*	+ *7,3*
Statliga	7 170	— 130	— 1,8
Bidrag till kommunerna	2 620	+ 840	+ 32,1
Investeringsutgifter	*6 580*	+ *200*	+ *3,0*
Statliga	5 800	+ 100	+ 1,7
Bidrag till kommunerna	780	+ 100	+ 12,8
Inkomstöverföringar till hushåll	7 130	+ 310	+ 4,3
Subventioner	1 030	+ 220	+ 21,4
Diverse utgifter	4 555	+ 715	+ 15,7
Summa	**29 085**	+ **2 155**	+ **7,4**

De totala statsutgifterna beräknas sålunda öka med drygt 7 % under budgetåret 1966/67 jämfört med riksstaten för innevarande år, varvid dock bör erinras om att beräkningen inte innefattar några utgifter för höjningar av de statsanställdas löner under 1966 och 1967.

Förskjutningen från statliga konsumtionsutgifter till kommunbidrag sammanhänger med huvudmannaskapsreformerna inom skolväsendet och mentalsjukvården. En dämpning av ökningstakten för konsumtionsutgifterna uppstår dock, vilket belyses av att enligt gjorda beräkningar personalökningen inom statlig och statsunderstödd verksamhet uppgår till knappt 4 800 personer under budgetåret 1966/67, medan motsvarande ökning under innevarande budgetår uppgår till närmare 7 000 personer.

Såsom jag redovisat tidigare har det varit ett centralt inslag i budgetarbetet att åstadkomma en dämpning av de statliga och statsunderstödda investeringarnas uppgång under nästa budgetår. Sammantagna ökar dessa endast med 3 %. Detta har möjliggjorts genom att de fyra tunga investeringsområdena vägar, försvar, skolbyggen samt bostäder minskar eller ökar i endast mycket svag takt.

Inkomstöverföringarna till hushållen, dvs. folkpensioner, barnbidrag, sjukförsäkringsersättning m. m., ökade i fjolårets statsverksproposition med över 1 300 milj. kr. Jag har nyss framhållit att en betydande del av denna ökning utgjorde ett led i 1965 års skattereform. Årets budgetförslag innefattar en ökning av ifrågavarande transfereringar med 310 milj. kr. eller med ca 4,3 %. Huvuddelen av utgiftsökningen avser räntesubventionerna samt de höjda folkpensionerna.

Den relativt kraftiga ökningen av utgiftsgruppen subventioner hänför sig nästan helt till medelsanvisningen till bostadslån.

I gruppen diverse utgifter ingår bl. a. höjningarna av skatteutjämningsbidragen samt u-hjälpsanslagen.

Budgeten 1966/67: Inkomster och skatteförslag. Under första hälften av 1960-talet har skatteunderlaget stigit mycket kraftigt varje år. Lönesumman har sålunda ökat med 10,3, 10,1, 9,2, 11,0 resp. ca 10 % per år under åren 1961—1965. Skatteunderlaget var därmed 1965 ca 60 % större än 1960.

Jag har tidigare haft anledning påpeka att inkomstökningar av nyss angiven storleksordning inte i längden är förenliga med kravet på en sund och balanserad samhällsekonomi. I dagens konjunkturperspektiv måste denna bedömning ges ökad vikt. Årets budgetförslag har bl. a. till syfte att begränsa den expansion som utgår från statsutgifterna. Med den skärpning av finanspolitiken och andra element i den ekonomiska politiken, för vilken jag tidigare redogjort, uppskattar jag ökningen av lönesumman till 7 % 1966 och 5 % 1967. Därvid har förutsetts en ökning av sysselsättningen med 1 % under såväl 1966 som 1967.

Det angivna inkomstantagandet för 1966 måste självfallet omgärdas med betydande reservationer, varvid den största osäkerheten ligger i det ännu okända resultatet av avtalsförhandlingarna på arbetsmarknaden. En ökning av den genomsnittliga lönenivån med 6 % förutsätter bl. a. en betydligt minskad löneglidning. Jag anser det inte vara orealistiskt att denna förutsättning skall visa sig föreligga mot bakgrunden av den åtstramade ekonomiska politik jag förordat. Denna politik syftar nämligen i hög grad till att stabilisera pris- och kostnadsnivån i vår expanderande ekonomi.

I förhållande till riksrevisionsverkets inkomstberäkning ligger mitt här redovisade antagande högre. Detta förklaras av att ämbetsverket — innan nytt avtal träffats på arbetsmarknaden — inte ansett sig böra göra någon egentlig prognos för inkomstutvecklingen. Detta finner jag också naturligt då den ekonomiska politiken redovisas först i årets statsverksproposition. Verket har därför använt ett schablonantagande om en ökning av 4 %, motsvarande en trendmässig ökning av nationalprodukten.

En beräkning av *inkomstskattetiteln* på grundval av mina här redovisade antaganden ger en ökning för budgetåret 1965/66 av ca 1 600 milj. kr. i förhållande till utfallet för budgetåret 1964/65. För nästa budgetår måste man emellertid räkna med en nedgång av inkomsterna med ca 700 milj. kr. jämfört med innevarande år. Väsentligen är detta en återspegling av den sänkning av den direkta skatten som var ett led i 1965 års skattereform. Effekten av direktskattens minskning uppgår till ca 1 300 milj. kr. under nästa budgetår. Vidare tillkommer den rekyl som uppstår vid övergång från en högre till en lägre ökningstakt i skatteunderlaget genom eftersläpande slutregleringslikvider till kommunerna.

De *totala statsinkomsterna* skulle med den angivna justeringen av riksrevisionsverkets inkomstantagande, som även påverkar beräkningen av den allmänna varuskatten, totalt öka med ca 4 300 milj. kr. under innevarande budgetår i förhållande till utfallet för budgetåret 1964/65 men med ytterligare endast ca 500 milj. kr. under budgetåret 1966/67.

Trots den begränsning av utgiftsexpansionen under nästa budgetår som det nya riksstatsförslaget innebär, skulle med denna ökning av statsinkomsterna budgetens saldo försämras med ca en miljard kr., i förhållande till 1965/66. En dylik utveckling kan inte godtas i nuvarande konjunkturläge och med de mål för den ekonomiska politiken som jag tidigare angett.

För att öka statens inkomster föreslår regeringen höjningar av vissa konsumtionsskatter och avgifter. Dessa höjningar verkar primärt efterfrågebegränsande — till stor del på importvaror — och bör inte leda till något mera betydande genomslag på den allmänna pris- och kostnadsnivån. Åtgärderna bör vidtas redan i början av detta år. På grund av dels uppbördstekniska förhållanden, dels den uppbromsning av efterfrågan som kan emotses, blir inkomstökningen emellertid mycket obetydlig under innevarande budgetår. Förslaget innebär sammanfattningsvis följande:

	Inkomstökning, milj. kr. Budgetåret 1965/66	Budgetåret 1966/67
1. Höjning av skatterna på sprit och vin 1 februari 1966	—	180
2. Höjning av omsättningsskatten på motorfordon med tillämpning fr. o. m. 1 januari 1966	—	150
3. Effekten av allmänna varuskattens genomslag på skattehöjningarna	—	33
4. Särskild skatt på motorbränslen fr. o. m. 1 februari 1966	30	200
Summa	**30**	ca **565**

Höjningen av vin- och spritskatterna innebär att priserna på detta område återförs till den nivå i förhållande till priserna på övriga varor som rådde i april 1963, från vilken tidpunkt skattesatserna legat oförändrade. Skälen för att nu höja dessa skatter är också nykterhetspolitiska. Den nya särskilda skatten på motorbränslen, varom förslag kommer att framläggas senare i dag, innebär främst en ytterligare skattebelastning på bensin med 5 öre per liter. I konsekvens därmed beskattas också övriga motorbränslen såsom motorbrännolja och gasol. Utöver dessa inkomstökningar kommer en ökning av telefonavgifterna att genomföras i form av en höjning av samtalsmarkeringsavgiften från 8 till 9 öre. Inkomstökningen härav beräknas bli 110 milj. kr. under budgetåret 1966/67. Denna höjning av teleavgifterna motiveras av verkets kapitalbehov för investeringar och stegrade driftkostnader.

Som ett led i de pågående internationella strävandena att skapa förbättrade avsättningsförhållanden för u-ländernas produkter avvecklades i Sverige den 1 januari 1964 den särskilda skatten på kaffe och tullen på te. I de nu pågående tullförhandlingarna i GATT har man från svensk sida erbjudit sig att gå vidare på denna väg och den 1 juli 1966 vidta ytterligare tullsänkningar på tropiska produkter såsom kaffe, bananer, kryddor och kakaobönor. Förslag om genomförandet av dessa tullsänkningar kommer inom kort att föreläggas riksdagen. Åtgärderna kan väntas medföra ett bortfall av tullintäkter om ca 30 milj. kr.

Min beräkning av statsbudgetens inkomster i övrigt ansluter sig nära till riksrevisionsverkets förslag. Taxor och avgifter i statens verksamhet har därvid i budgetarbetet prövats särskilt uppmärksamt med avseende på kostnadstäckningen. I vissa fall har detta lett till smärre avvikelser från ämbetsverkets förslag.

Sammanfattning av budgetförslaget. I följande tabell (s. 38) redovisas totalbudgetens utveckling under budgetåren 1964/65—1966/67.

Den nya beräkningen av inkomst- och utgiftsutvecklingen för budgetåret 1965/66 anger, att ett överskott i totalbudgeten på drygt 200 milj. kr. skulle uppstå. Det bör dock observeras, att bland utgifterna ej ingår lönehöjningar för de statsanställda samt övriga tillkommande utgifter på vårens

Tabell I: 6. Totalbudgeten 1964/65—1966/67
(Milj. kr.)

	1964/65 Utfall	1965/66 Nu beräknat utfall	1966/67	Förändringar från 1964/65 till 1965/66	Förändringar från 1965/66 till 1966/67
Inkomster	**25 569**	**29 820**	**31 032**	**+ 4 251**	**+ 1 212**
varav inkomster på driftbudgeten	24 257	28 605	29 771	+ 4 348	+ 1 166
inkomster på kapitalbudgeten	1 312	1 215	1 261	— 97	+ 46
Utgifter	**25 736**	**29 600**	**31 241**	**+ 3 864**	**+ 1 641**
varav utgifter på driftbudgeten	23 118	25 655	27 577	+ 2 537	+ 1 922
investeringsanslag	3 071	3 586	4 014	+ 515	+ 428
förändringar i anslagsbehållningar och i disposition av rörliga krediter	— 453	+ 100	— 350	+ 553	— 450
tilläggsstater	—	259	—	+ 259	— 259
Totalbudgetsaldo	**— 167**	**+ 220**	**— 209**	**+ 387**	**— 429**

tilläggsstat. Det torde därför kunna antas, att saldot förskjuts i riktning mot balans i totalbudgeten. Den förbättring av budgetutfallet i förhållande till tidigare beräkningar, som nu kan avläsas, utgör dock inget indicium på att budgeten i någon mening skulle tendera att bli alltför stark. Tvärtom visar efterfrågeutvecklingen under 1965 och tendenserna inför 1966 att behovet av en restriktiv finanspolitik ytterligare förstärkts sedan riksstaten fastställdes i maj 1965.

Budgetförslaget för budgetåret 1966/67 innebär en ökning av statsutgifterna med ca 5,5 % från den nivå som nu beräknas för innevarande budgetår. Denna beräkning innebär en underskattning av den faktiska utgiftsstegringen. Den inkluderar sålunda inte utgifter för höjningar av de statsanställdas löner under 1966 och 1967. Varje procents lönehöjning kan beräknas medföra en merkostnad med inemot 100 milj. kr.; häri inräknas då kostnader för affärsverken, statsunderstödd verksamhet samt personalpensioner. Inte heller kan på tilläggsstater tillkommande utgifter beaktas och ej heller de kostnader, varmed även en begränsad prisstegring under denna period kommer att belasta folkpensions- och försvarsanslagen på grund av utlösning av ytterligare pristillägg. Utgiftsökningen kommer således att bli större än vad som här kunnat anges. Men också sedan hänsyn tagits härtill är stegringen i statsutgifterna inte oväsentligt långsammare än under innevarande budgetår. Vid en sådan jämförelse skall visserligen beaktas att utgiftsökningen 1965/66 var ovanligt stor till följd av den skatteomläggning som beslöts av fjolårets riksdag. Vid en övergång från direkt till indirekt beskattning befrias folkpensionärer och barnfamiljer från effekten av den höjda indirekta beskattningen genom indextillägg på pensionen och genom

höjda barnbidrag. Men även om man bortser från denna speciella, av skatteomläggningen framkallade ökning i budgetens bruttoomslutning kvarstår att budgetförslaget för 1966/67 leder till en betydande minskning i statsutgifternas stegringstakt. Denna uppbromsning utgör delvis en anpassning till den långsammare ökningen i statsinkomsterna men är framför allt uttryck för en anpassning av utgiftsutvecklingen till de aktuella tendenserna i vår ekonomi och de krav som dessa tendenser ställer på den ekonomiska politiken.

Att utgiftsökningen vid statsverkspropositionens framläggande inte kan definitivt bedömas betyder också att det beräknade underskottet kommer att stiga i den slutliga riksstaten. En stegring i den allmänna inkomstnivån är nämligen förutsatt i beräkningen av skatteunderlaget och därmed av statens inkomster, medan statens utgifter för höjda löner till sina egna anställda inte är beaktade på utgiftssidan. Jämfört med nu gjorda beräkningar för innevarande budgetår, som utvisar ett överskott på 220 milj. kr., innebär underskottet på ca 210 milj. kr. i det framlagda riksstatsförslaget en kassamässig försvagning av budgeten med ca 430 milj. kr. Även om utfallet för 1965/66, som tidigare nämnts, torde närma sig budgetbalans, kan denna försvagning således väntas öka något.

För att innebörden av denna saldoförändring rätt skall kunna bedömas vill jag erinra om att budgetens saldo endast är en av de egenskaper, som bestämmer dess samhällsekonomiska verkningar. Expansionen hittills under 1960-talet av den statliga verksamheten och den aktiva reformpolitik som förts har otvivelaktigt varit ett av de viktigaste bidragen till såväl den snabba välståndsutvecklingen som den höga aktiviteten i vår ekonomi. Det efterfrågetryck som från den statliga sektorn riktats mot den enskilda sektorns utbud av varor och tjänster har dock motverkats av den efterfrågedämpande effekt som en praktiskt taget oavbrutet totalbalanserad budget inneburit. Balanseringen av budgeten skulle dock knappast ha varit tillräcklig för att undgå samhällsekonomiska störningar, om inte produktion och produktivitet samtidigt stigit ovanligt snabbt och därmed tillåtit tillväxten av reala resurser inom den statliga sektorn. Under 1965 har förutsättningarna i viss mån förändrats. Balansrubbningen inom utrikeshandeln har, som jag tidigare utvecklat, i allt väsentligt orsakats av en alltför snabb efterfrågeökning i förhållande till resursernas tillväxt. Även om näringslivets produktivitet fortsätter att öka i samma takt som hittills, ter det sig inte möjligt att återställa balansen utan att den totala efterfrågans tillväxt dämpas, däribland även den offentliga sektorns ökade resursanspråk. Den mest betydelsefulla innebörden av budgetförslaget är därför att stegringstakten i statens utgifter bromsas upp. Med hänsyn till att härigenom ökat resursutrymme — inom ramen för en fortsatt total produktivitetsökning — skapas för tillväxten av övriga sektorer i samhällsekonomin framstår budgetens underskott som förenligt med målen för den ekonomiska politiken.

Avslutning

Vår naturliga strävan att snabbt komma till rätta med kvarstående brister i samhället har en benägenhet att pressa oss över den gräns som våra tillgångar av arbetskraft och sparkapital ofrånkomligen sätter. Vi känner framför allt bristen påtagligt starkt då den uppträder på sådana områden som bostäder, utbildningsplatser och institutioner för omhändertagande av sjuka och åldrande. Men även de stora biståndsbehoven i de fattiga länderna ställer krav på ökade insatser av våra begränsade resurser. Naturligtvis är denna situation på intet sätt vårt lands eller vår tids speciella företeelse. Tvärtom var bristsituationen så oändligt mycket starkare accentuerad tidigare. På grund av svag efterfrågan förklarad av de breda folklagrens bristande köpkraft framstod den emellertid tidigare som anonym och betraktades på felaktiga grunder som obefintlig eller ofrånkomlig.

Genom det senaste decenniets snabba inkomstförbättringar jämsides med ett reformarbete på social- och utbildningspolitikens område utan tidigare motsvarighet har nu kraven på bostäder av god kvalitet, på utbildning och sjuk- och åldringsvård blivit en hela folkets närliggande angelägenhet, där vi vill tillfredsställa behoven så snabbt och så rättvist som möjligt. Takten i denna frammarsch bestäms emellertid av våra reala resurser och dessas tillväxt. Att uppnå en maximal ökningstakt i produktionsutvecklingen kan åstadkommas endast genom en så långt möjligt riktig avvägning av folkhushållets samlade insatser, där kriteriet på den rätta avvägningen är en balanserad utrikeshandel och en intern ekonomi präglad av en lugn pris- och kostnadsutveckling i harmoni med en omvärld där vi har att byta varor och tjänster.

Vi har under de gångna åren av 1960-talet lyckats väl härmed. Produktionsökningen har varit den snabbaste som hittills registrerats och i denna utveckling har vår utrikeshandel varit den mest aktiva delen av vår ekonomi och resulterat i en glädjande förstärkning av den för den fulla sysselsättningens politik nödvändiga valutareserven. Parallellt härmed har vårt bostadsbyggande nått en nivå som vid internationell jämförelse framstår som mycket fördelaktig. Detsamma kan sägas om vårt vägbyggande, om våra insatser på sjukvårdens område och om vår skol- och utbildningspolitik.

Att våra ambitioner och vår viljeinriktning att ytterligare stegra aktiviteten på praktiskt taget alla områden under det gångna året föranlett ett visst övertryck i vår ekonomi betyder inte att målsättningen varit felaktig utan endast att vi tillfälligt överskattat våra krafter och möjligheter. Ju snabbare balansen återställs desto mindre kännbara behöver ingreppen bli. För närvarande gäller det att återvinna den jämvikt i vår utrikeshandel som under 1965 rubbats. En fast och stram finans- och kreditpolitik måste upp-

rätthållas. Utrymme måste skapas för en nödvändig exportökning och importefterfrågan dämpas så att balansen återställs. Den framlagda statsverkspropositionen är ett uttryck för detta handlingsmönster utan att den därför totalt sett representerar något stillastående på sådana för samhällslivet viktiga områden som bostads- och vägbyggande eller på de grundläggande social- och skolreformernas områden.

Regeringens finanspolitik är således ett led i strävandet att så inrikta våra samlade resurser att vår ekonomi kan hävda sin traditionellt starka ställning i en hård internationell konkurrens. Härigenom skapas förutsättningarna för allmän standardhöjning och fortsatt reformpolitik inom landet. Politiken för 1966 är i viktiga avseenden bestämd av det kortsiktiga balansproblemet. Dess utformning avspeglar inte desto mindre de problem som utvecklingen kommer att ställa oss inför också i framtiden. Inom ramen för produktionsökningen kommer en rad prioriteringsfrågor att aktualiseras. Inom kort kommer långtidsutredningen att överlämna ett omfattande material, som kan tjäna som underlag för en bedömning av våra resurser under resten av 1960-talet och för de behov som anmäler sig. Till de reformer som enligt regeringens mening bör tillmätas särskilt hög prioritet hör en förbättring av sjukförsäkringen, en genomgripande reform av vuxenutbildningen och en förkortning av arbetstiden. Det är regeringens avsikt att i samband med vårens kompletteringsproposition återkomma till frågan om den takt i vilken dessa reformer bör aktualiseras. I det sammanhanget presenteras även en ny långtidsbudget, innefattande utgiftsplanerna för budgetåren 1967/68—1970/71. Mer preciserade riktlinjer för prioriteringen av politiken på längre sikt kommer då att uppställas. Redan nu kan emellertid fastställas att det politiska handlandet måste medvetet och planmässigt inriktas på den resursfördelning som ger en ur helhetens synpunkter riktig och önskvärd utveckling. Att politiken måste varieras med hänsyn till de krav som förändringar i vår inre och yttre ekonomi motiverar är naturligt och följdriktigt. Sådana variationer utesluter självfallet inte att karaktären planerad ekonomi inom ramen för våra samlade tillgångar blir ledande och riktgivande. Endast med dessa föresatser fast grundlagda och godtagna kan vi utan misshushållning och störningar tillgodogöra oss styrkan i vår ekonomi och skapa de bästa utsikter för framtida välståndsstegringar.

Särskilda frågor

Totalbudgeten

Den nuvarande uppställningen av riksstaten med dess två komponenter, driftbudgeten och kapitalbudgeten, kan återföras på 1937 års budgetreform (prop. 1937: 225, SU 151, rskr 382) och 1944 års beslut om kapitalbudgetens uppställning (prop. 1944: 1 och 276, SU 32 resp. 229, rskr 45 och 464). Redovisningen är framför allt bokföringsmässigt betingad. För en real beskrivning av statsbudgeten är det dess sammantagna utgifter och inkomster ställda mot varandra, totalbudgeten, som är av intresse. I finansplanen har totalbudgeten presenterats i tabellform sedan en följd av år (senast i prop. 1965: 1 bil. 1 s. 48; prop. 1965: 125 s. 36). Jag förordar att riksstaten nu kompletteras med en uppställning över totalbudgeten. Ett förslag till en sådan uppställning av totalbudgeten för budgetåret 1966/67 har därför intagits i statsverkspropositionen.

De principer som tillämpats för uppställningen av totalbudgeten för nästa budgetår och som t. v. bör gälla för densamma är följande.

På *utgiftssidan* upptas under rubriken Utgiftsanslag driftbudgetens utgifter under I—XIV huvudtitlarna, utgifterna för underskott på statens kapitalfonder (för nästa budgetår luftfartsfonden och riksgäldsfonden) samt investeringsanslagen.

Utgifterna för underskott på statens kapitalfonder (med undantag av riksgäldsfonden) och investeringsanslagen hänförs till vederbörande departementsområde eller motsvarande och summeras ihop med driftbudgetutgifterna. Riksgäldsfonden redovisas i detta sammanhang som huvudtitel nr XV. Summan av utgiftsanslag, dvs. av riksdagen för resp. budgetår nyanvisade anslag, redovisas alltså på totalbudgeten under I—XV huvudtitlarna.

Under rubriken Beräknad övrig medelsförbrukning redovisas nettoförändringen i anslagsbehållningar och nettoförändringen i dispositionen av rörliga krediter.

De anslag som anvisas på driftbudgeten för avskrivning av nya kapitalinvesteringar och av oreglerade kapitalmedelsförluster bortses från i detta sammanhang, då de endast utgör ett finansieringselement för investeringsanslagen som med hela beloppet upptagits som utgift.

På *inkomstsidan* upptas dels driftbudgetens inkomster dels — under rubriken Beräknad övrig finansiering — avskrivningar inom kapitalfonderna och övriga kapitalmedel samt övrig kapitalåterbetalning.

Investeringsanslagen ingår med hela beloppet på utgiftssidan. Finansiering av investeringarna sker dels med avskrivningsmedel från riksstaten (avskrivningar av nya kapitalinvesteringar och av oreglerade kapitalmedelsförluster) dels med avskrivningsmedel inom fonderna och övriga kapitalmedel, dels med övrig kapitalåterbetalning och dels med investeringsbemyndiganden (lånemedel). För att uppväga det förhållandet att investeringsanslagens hela belopp förs upp på utgiftssidan måste de finansieringskällor som ligger utanför driftbudgetens utgiftssida redovisas på inkomstsidan. Dessa är posterna övrig kapitalåterbetalning, avskrivningsmedel inom fonderna och övriga kapitalmedel.

Inkomstgruppen A Egentliga statsinkomster bör såväl i driftbudgeten och inkomstspecifikationen som i totalbudgeten benämnas A Skatter, avgifter m. m.

Som salderingspost upptas Underskott resp. Överskott på totalbudgeten.

Driftbudgetens inkomster

Riksrevisionsverket har med skrivelse den 14 december 1965 lämnat bl. a. beräkningar av inkomsterna på driftbudgeten för budgetåren 1965/66 och 1966/67. För en närmare redogörelse för beräkningarna hänvisar jag till verkets skrivelse (bilaga 3). Huvudpunkterna i riksrevisionsverkets beräkningar av inkomsterna liksom mitt ställningstagande framgår av följande tabell (s. 44). I fråga om de avvikelser jag anser böra göras från verkets beräkningar vill jag anföra följande.

Riksrevisionsverkets beräkning av inkomsttiteln *skatt på inkomst och förmögenhet m. m.* utgår från en ökning av lönesumman under år 1965 med 10 % och under åren 1966 och 1967 med schablonmässigt 4 %. Som jag redogjort för i det föregående räknar jag med en ökning av lönesumman med 7 % resp. 5 % under dessa bägge år. Mot den uppskattning av lönesummans faktiska ökning under år 1965 som riksrevisionsverket gjort har jag ingen erinran.

Justeringen av antagandena om lönesummans utveckling påverkar inkomstskattetitelns nettoinkomster. Inkomsten under budgetåret 1965/66 bör således höjas med 100 milj. kr. samt under budgetåret 1966/67 med 600 milj. kr. jämfört med riksrevisionsverkets beräkningar.

Även inkomsterna från den *allmänna varuskatten* påverkas av inkomstantagandena. Jag anser således att uppbörden för budgetåret 1966/67 bör beräknas med ett 200 milj. kr. högre belopp än som angetts av riksrevisionsverket. I denna justering ingår ett hänsynstagande till den effekt på den allmänna varuskattens underlag som följer av de skatteförändringar som jag tidigare redogjort för.

Beträffande uppbörden under titeln *skogsvårdsavgifter* har riksrevisions-

Tabell II: 1. Inkomster på driftbudgeten
(Milj. kr.)

	1964/65 utfall	1965/66			1966/67		Förändring från	
		Riksstat	Ny beräkning		Riksrevisionsverket	Dep.-ch.	utfall 1964/65 till dep.-ch. nya beräkning 1965/66	dep.-ch. nya beräkning 1965/66 till dep.-ch. 1966/67
			Riksrevisionsverket	Dep.-ch.				
Skatt på inkomst och förmögenhet m. m.	10 629	11 200	12 100	12 200	10 900	11 500	+ 1 571	— 700
Tullmedel	1 058	1 100	1 150	1 150	1 150	1 120	+ 92	— 30
Allmän varuskatt	3 478	5 400	5 200	5 200	5 800	6 000	+ 1 722	+ 800
Omsättningsskatt på motorfordon	313	350	350	350	380	530	+ 37	+ 180
Skatt på sprit	1 503	1 500	1 575	1 575	1 640	1 805	+ 72	+ 230
Skatt på vin	137	145	145	145	150	165	+ 8	+ 20
Särskild skatt på motorbränslen	—	—	—	30	—	200	+ 30	+ 170
Uppbörd i statens verksamhet	518	782	820	819	696	708	+ 301	— 111
Televerkets fond	50	20	124	124	120	230	+ 74	+ 106
Försvarets fastighetsfond	40	45	45	45	55	50	+ 5	+ 5
Övriga inkomster på driftbudgeten	6 531	6 857	6 967	6 967	7 464	7 463	+ 436	+ 496
Summa	**24 257**	**27 399**	**28 476**	**28 605**	**28 355**	**29 771**	**+ 4 348**	**+ 1 166**

verket, på grundval av uppgifter som lämnats av skogsstyrelsen, beräknat avgiftsuttaget till oförändrat en promille och inkomsterna till 10,2 milj. kr. Enligt uppgifter som jag inhämtat från skogsstyrelsen kan på grundval av resultatet av 1965 års allmänna fastighetstaxering inkomsterna vid oförändrat avgiftsuttag emellertid beräknas till ca 11,0 milj. kr. Då en uppbörd av 10,2 milj. kr. är tillräcklig för att finansiera berörd verksamhet bör avgiftsuttaget för budgetåret 1966/67 fastställas till 0,9 promille. Uppbördstiteln uppförs således med det av riksrevisionsverket förordade beloppet.

Riksrevisionsverket har uppskattat inkomsterna under titeln *tullmedel* för budgetåret 1966/67 till 1 150 milj. kr. Med hänsyn till den ytterligare sänkning av tullen på tropiska produkter såsom kaffe, bananer, kryddor och kakaobönor varom förslag kommer att framläggas, bör uppbörden, såsom tidigare nämnts, beräknas till ett 30 milj. kr. lägre belopp.

Såsom jag anfört i det föregående har jag för avsikt att föreslå höjningar av vissa indirekta skatter. Med hänsyn härtill bör inkomsttitlarna *omsättningsskatt på motorfordon, skatt på sprit* och *skatt på vin* höjas på sätt som framgår av sammanställningen. Vidare kommer jag, som tidigare nämnts, att föreslå införandet av en *särskild skatt på motorbränslen* den 1 februari 1966. En ny inkomsttitel bör uppföras härför med en beräknad

Tabell II: 2. Uppbörd i statens verksamhet
(1 000-tal kr.)

Inkomsttitel	1964/65 utfall	1965/66			1966/67	
		Riks-stat	Ny beräkning		Riks-revisions-verket	Dep.-ch.
			Riks-revisions-verket	Dep.-ch.		
1. Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten	10 235	8 500	10 000	8 500	10 000	8 500
2. Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium	10 178	7 000	7 500	7 500	8 000	15 000
3. Inkomster vid karolinska sjukhuset	61 174	56 000	63 000	63 000	65 000	68 000
4. Bidrag till försäkringsinspektionen	1 841	1 532	1 594	1 594	1 957	1 601
5. Inkomster vid statens hingstdepå och stuteri	—	—	—	—	—	708
6. Inkomster vid lantmäteriväsendet	25 102	25 000	27 000	27 000	28 000	29 200
7. Inkomster vid statens skeppsprovningsanstalt	2 084	1 900	2 100	2 100	2 200	2 500
8. Inkomster vid patent- och registreringsväsendet	20 669	20 500	22 500	22 500	24 000	25 500
9. Övriga inkomsttitlar	386 887	661 585	686 579	686 579	557 115	557 115
Summa	**518 170**	**782 017**	**820 273**	**818 773**	**696 272**	**708 124**

uppbörd under budgetåret 1965/66 av 30 milj. kr. och under budgetåret 1966/67 av 200 milj. kr.

Beträffande de under rubriken *uppbörd i statens verksamhet* upptagna inkomsttitlarna framgår de av mig förordade avvikelserna från riksrevisionsverkets förslag av följande uppställning.

De justeringar som jag förordar beträffande inkomsterna under punkterna 3, 6 och 8 ansluter sig till taxeändringar som Kungl. Maj:t äger bestämma. Beräkningen under punkten 2 sammanhänger med att tidigare inte debiterade kostnader nu tas upp på utgiftsanslag och att motsvarande inkomst redovisas på uppbördstiteln. Beträffande inkomsterna vid statens hingstdepå och stuteri (punkt 5) föreslås en tidigare uppbördspost under berörda utgiftsanslag nu bli redovisad på driftbudgetens inkomstsida. Justeringarna under punkterna 1 och 7 är ett uttryck för en annan bedömning av inkomst- och utgiftsutvecklingen än den som gjorts av riksrevisionsverket. Beträffande punkten 4 beror justeringen på att jag nu utgår från gällande bidragsregler.

Beträffande inkomsterna från *televerket* lägger, som jag tidigare nämnt, chefen för kommunikationsdepartementet för Kungl. Maj:t fram förslag till vissa taxeändringar. Med hänsyn härtill bör inkomsterna från televerket upptas med ett för budgetåret 1966/67 med 110 milj. kr. förhöjt belopp.

Jag vill understryka att denna beräkning av televerkets inleverans av vinstmedel bygger på oförändrad pris- och lönenivå. Något hänsynstagande till kommande avtalsförhandlingar och därav följande lönehöjningar har inte skett. Detsamma gäller den beräknade inleveransen från övriga affärsverk.

Beträffande inkomsterna från *statens allmänna fastighetsfond* bör, i anslutning till vad jag senare denna dag kommer att förorda, inkomsttitlarna Lunds universitets delfond resp. Uppsala universitets delfond utgå. I detta sammanhang bör en ny inkomsttitel benämnd Akademiska sjukhusets delfond tillkomma med en uppbörd av 1 247 000 kr. Återstoden av den av riksrevisionsverket under de bägge universitetens delfonder beräknade uppbörden, 2 648 000 kr., bör redovisas under byggnadsstyrelsens delfond. Efter samråd med chefen för kommunikationsdepartementet förordar jag vidare att sjöfartsverkets delfond med en av riksrevisionsverket beräknad uppbörd av 305 000 kr. utgår. I stället bör en ny inkomsttitel, sjöfartsverkets fond, tillkomma under rubriken *diverse kapitalfonder* med ett beräknat belopp av 306 000 kr. Jag finner dock inte skäl föreligga att ändra den av riksrevisionsverket gjorda beräkningen av den totala inleveransen på dessa fonder, avrundat 26,0 milj. kr.

Inkomsterna från *försvarets fastighetsfond* har av riksrevisionsverket beräknats till 54 868 000 kr. Häri ingår med ett belopp av 4 847 000 kr. förräntning av de nya regementsområdena för I 1 och Ing 1. Då jag f. n. inte är beredd att ta ställning till förräntningen av dessa anläggningar har riksrevisionsverkets inkomstberäkning under denna punkt nedräknats i motsvarande mån, dvs. till avrundat 50 milj. kr.

Under *statens utlåningsfonder* förordar jag, efter samråd med chefen för utrikesdepartementet, att en ny inkomsttitel benämnd biståndsförvaltningens lånefond uppförs med en beräknad inleverans av 1 000 kr.

Riksrevisionsverkets beräkningar i övrigt av inkomsterna på driftbudgeten har inte föranlett någon erinran från min sida.

Kapitalbudgetens inkomster samt investeringsplan

Investeringarna på kapitalbudgeten finansieras till viss del med medel tillgängliga inom resp. kapitalfond, dvs. avskrivningsmedel inom fonden (årsavskrivning) samt övriga under fonden disponibla kapitalmedel. Beräkningar härav har gjorts av de fondförvaltande myndigheterna.

Årsavskrivningarna och *övriga kapitalmedel* beräknas för nästa budgetår till 1 014 resp. 64 milj. kr. Dessa medel går direkt in på investeringsstaterna för resp. fond för finansiering av föreslagna investeringar. Härutöver tillkommer *övrig kapitalåterbetalning,* som för budgetåret 1966/67 av de fondförvaltande myndigheterna beräknas till 183 milj. kr. Av detta belopp avser 166 milj. kr. återbetalningar av lån från fonden för kreditgivning till utlan-

det — bl. a. krediter till Sovjetunionen. Återstående belopp, 17 milj. kr., beräknas inflyta på statens utlåningsfonder och avser amorteringar inom sådana fonder som är under avveckling.

Kapitalbudgetens inkomster enligt här använd definition, bestående av avskrivningar inom fonderna, övriga kapitalmedel och övrig kapitalåterbetalning, bör således totalt beräknas till (1 014 + 64 + 183) 1 261 milj. kr.

För varje kapitalfond fastställs årligen en investeringsstat. På statens ena sida redovisas den sammanlagda bruttoinvesteringen och på motsatta sidan upptas de medel, som står till förfogande för finansiering av investeringarna. Dessa medel utgörs dels av nyssnämnda avskrivningsmedel inom fonderna och övriga kapitalmedel, dels av avskrivningsmedel anvisade på driftbudgeten (grundavskrivning). De medel som härutöver erfordras betecknas investeringsbemyndigande. För de olika kapitalfonderna sammanställs investeringsbemyndigandena till en investeringsplan, vars summa — sedan avdrag skett för återbetalning av kapitalmedel över fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster och tidigare nämnd övrig kapitalåterbetalning — utvisar det ytterligare medelstillskott som erfordras för investeringarnas genomförande. Investeringsplanen utgör kapitalbudgetens utgiftssida enligt riksstaten. På motsatta sidan tas för kapitalbudgetens finansiering under beteckningen lånemedel upp en balanspost med samma belopp som investeringsplanens slutsumma. Traditionellt har således kapitalbudgetens inkomstsida utgjorts av posten lånemedel. Såsom framgår av det föregående har det på detta sätt framräknade lånemedelsbehovet endast formell innebörd.

För budgetåret 1966/67 beräknas investeringsbehovet till totalt 4 014 milj. kr. För dessa investeringar skall i första hand anlitas dels de avskrivningsanslag som i annat sammanhang denna dag begärs på driftbudgeten, dels kapitalbudgetens inkomster. Avskrivningsmedlen från riksstaten uppgår till 1 292 milj. kr. och inom kapitalfonderna tillgängliga medel till 1 078 milj. kr. Med utgångspunkt härifrån kan investeringsbemyndigandena preliminärt beräknas till (4 014 — 1 292 — 1 078) 1 644 milj. kr. Efter avdrag för kapitalåterbetalning på sammanlagt 184 milj. kr. skulle således investeringsplanens slutsumma bli 1 460 milj. kr. Kapitalinvesteringarnas fördelning på kapitalfonder och finansieringsformerna framgår av följande sammanställning (s. 48).

Ett preliminärt förslag till investeringsplan och investeringsstater för budgetåret 1966/67, med specifikation av de i planen angivna investeringsbemyndigandena, har upprättats (bilaga 2).

Beträffande investeringsstaterna bör påpekas att chefen för kommunikationsdepartementet föreslår att en ny kapitalfond, sjöfartsverkets fond, inrättas fr. o. m. budgetåret 1966/67. För den nya fonden föreslås för detta budgetår ett investeringsanslag om 13,2 milj. kr. Storleken av avskrivningsmedlen inom den nya fonden för nämnda budgetår kan f. n. inte fastställas. Preliminärt beräknar jag i samråd med chefen för kommunikationsdeparte-

Tabell II: 3. Kapitalbudgetens utgifter och finansiering

Fond	Investeringsanslag	Finansiering			
		Avskrivning inom fonderna	Övriga kapitalmedel	Avskrivning från driftbudgeten	Investeringsbemyndigande
Affärsverksfonderna ..	1 307 435 000	898 200 000	8 802 000	51 900 000	348 533 000
Luftfartsfonden	27 600 000	7 835 000	1 000	—	19 764 000
Statens allmänna fastighetsfond	264 034 000	38 977 000	1 000	102 505 000	122 551 000
Försvarets fonder	404 901 000	24 679 000	1 001 000	297 800 000	81 421 000
Statens utlåningsfonder	1 432 152 000	—	—	642 164 000	789 988 000
Fonden för låneunderstöd	423 369 000	—	13 535 000	197 585 000	212 249 000
Fonden för förlag till statsverket	73 700 000	—	40 000 000	—	33 700 000
Diverse kapitalfonder..	80 435 000	44 195 000	102 000	—	36 138 000
Summa kr.	**4 013 626 000**	**1 013 886 000**	**63 442 000**	**1 291 954 000**	**1 644 344 000**
			Avgår kapitalåterbetalning:		
			Oreglerade kapitalmedelsförluster		1 000 000
			Övrig kapitalåterbetalning		183 364 000
				Lånemedel	1 459 980 000

mentet ett avskrivningsbelopp om 415 000 kr. Härav motsvarar 414 000 kr. beräknade avskrivningar på de av fondens tillgångar som f. n. redovisas under sjöfartsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond och väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förrådsfond. Återstående 1 000 kr. utgör ett preliminärt formellt belopp avseende avskrivningar på den blivande fondens övriga tillgångar.

Det slutliga förslaget till investeringsplan bör anstå i avvaktan på de definitiva förslag om investeringsanslag som kan komma att framläggas under riksdagens lopp.

Beräkning av anslagsbehållningarnas utveckling

För *budgetåret 1964/65* beräknades i prop. 1965: 125 att reservationsmedelsbehållningarna på driftbudgeten skulle komma att öka med 500 milj. kr. och att anslagsbehållningarna under investeringsanslagen skulle minska med ca 50 milj. kr. Det slutliga utfallet framgår av följande tabeller.

På *driftbudgeten* (egentliga statsutgifter) har en reservationsmedelsuppbyggnad skett med ca 610 milj. kr., huvudsakligen under försvars-, kommunikations-, finans- och inrikesdepartementens anslag. Av de större förändringarna avser 50 milj. kr. en ökning av behållningarna på flygvapnets materielanslag. Vidare har behållningen på anslaget till vägunderhåll ökat med drygt 250 milj. kr. Orsaken härtill är framför allt att detta anslag i

Tabell II: 4. Sammanställning över behållningar på riksstatsanslag. Driftbudgeten
(Milj. kr.)

Huvudtitel	Reservation 1.7.64	Reservation 30.6.65	Ökning (+) minskning (−) under budgetåret 1964/65
Justitiedepartementet	5,6	8,0	+ 2,4
Utrikesdepartementet	25,1	35,4	+ 10,3
Försvarsdepartementet	557,6	590,5	+ 32,9
Socialdepartementet	55,8	50,8	− 5,0
Kommunikationsdepartementet	530,4	823,7	+ 293,3
Finansdepartementet	14,5	66,4	+ 51,9
Ecklesiastikdepartementet	42,1	49,6	+ 7,5
Jordbruksdepartementet	28,3	27,1	− 1,2
Handelsdepartementet	33,7	33,8	+ 0,1
Inrikesdepartementet	202,9	423,4	+ 220,5
Övriga huvudtitlar	2,8	1,9	− 0,9
Summa egentliga statsutgifter	**1 498,8**	**2 110,8**	**+ 612,0**
Avskrivningar av nya kapitalinvesteringar	541,6	609,7	+ 68,1
Summa driftbudgeten	2 040,4	2 720,5	+ 680,1

samband med en övergång till kalenderårsberäkning av vägunderhållsmedlen beräknades täcka ett och ett halvt års medelsförbrukning. Behållningen på anslaget till bilateralt finansiellt utvecklingsbistånd under sjunde huvudtiteln ökade med ca 50 milj. kr. Under anslagen till sysselsättningspolitiska åtgärder ökade reservationen med i runt tal 170 milj. kr. Ök-

Tabell II: 5. Sammanställning över behållningar på riksstatsanslag. Investeringsanslag
(Milj. kr.)

Anslagsgrupp	Behållning 1.7.64	Behållning 30.6.65	Ökning (+) minskning (−) under budgetåret 1964/65
Statens affärsverksfonder:			
Postverkets fond	1,2	2,3	+ 1,1
Televerkets fond	43,6	23,1	− 20,5
Statens järnvägars fond	44,0	46,8	+ 2,8
Statens vattenfallsverks fond	81,3	73,8	− 7,5
Domänverkets fond	3,3	5,6	+ 2,3
Summa statens affärsverksfonder	173,4	151,5	− 21,9
Luftfartsfonden	3,6	0,6	− 3,0
Statens allmänna fastighetsfond	247,4	220,8	− 26,6
Försvarets fonder	361,4	397,8	+ 36,4
Statens utlåningsfonder	470,0	424,3	− 45,7
Fonden för låneunderstöd	126,2	180,3	+ 54,1
Fonden för statens aktier	0,1	0,1	—
Fonden för förlag till statsverket	12,1	2,6	− 9,5
Diverse kapitalfonder	17,6	11,3	− 6,3
Summa investeringsanslag	**1 411,8**	**1 389,2**	**− 22,6**

Tabell II: 6. Medelsbehållning vid utgången av budgetåren 1955/56—1964/65

(Miljarder kr.)

	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
Reservationer på driftbudgeten (exkl. avskrivningar av nya kapitalinvesteringar)	1,27	1,28	1,07	1,12	1,14	1,41	1,47	1,57	1,50	2,11
Outnyttjade belopp på investeringsanslag	0,48	0,50	0,55	0,56	0,77	0,98	0,94	1,01	1,41	1,39
Summa	**1,75**	**1,78**	**1,62**	**1,68**	**1,91**	**2,39**	**2,41**	**2,58**	**2,91**	**3,50**
Ökning (+) resp. minskning (—) under budgetåret	— 0,12	+ 0,03	— 0,16	+ 0,06	+ 0,23	+ 0,48	+ 0,02	+ 0,17	+ 0,33	+ 0,59
Reservation i procent av under budgetåret anvisade:										
reservationsanslag	48,1	46,5	37,2	33,2	31,8	36,7	36,5	37,6	32,3	38,1
investeringsanslag	22,1	23,8	21,2	22,5	26,4	34,3	34,8	35,4	46,2	44,8
reservations- och investeringsanslag	36,4	36,7	29,6	28,7	29,3	35,7	35,8	36,7	37,8	40,5

ningen beror på tillämpningen av täckningsprincipen, dvs. anslagen är i huvudsak disponerade, men åtagandena hade vid budgetårsskiftet inte lett till utbetalningar. En reservationsmedelsökning på 30 milj. kr. på grund av utbetalningseftersläpningar har skett under anslagen till bostadsförbättringsverksamhet.

Under *investeringsanslagen* har anslagsbehållningarna minskat med ca 20 milj. kr. Härvid kan nämnas att under statens allmänna fastighetsfond behållningarna på anslaget till byggnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor minskat med ca 35 milj. kr. Vidare har under statens utlåningsfonder reservationen på lånefonden till bostadsbyggande minskat med drygt 30 milj. kr. Under fonden för låneunderstöd har anslagsbehållningar byggts upp, för lån till byggande av sjukhem med över 35 milj. kr., för lån till Internationella utvecklingsfonden med 15 milj. kr. och för lån till Institutet för nyttiggörande av forskningsresultat med 20 milj. kr.

Som framgår av följande sammanställning (s. 50) har under 1960-talet en uppbyggnad skett av reservationsmedelsbehållningarna. Denna uppbyggnad har ökat kraftigt under de sista budgetåren i den redovisade tioårsperioden. Man skulle kunna anta att denna ökning ansluter sig till volymförändringar för berörda anslagskategorier, nämligen reservations- och investeringsanslag. Av tabellen framgår dock att behållningarna stigit i snabbare takt än anslagen — främst beträffande investeringsanslagen. Detta torde återspegla såväl den ansträngda situationen på byggmarknaden som den restriktiva ekonomiska politik som förts. Till följd härav har investeringarna inte kunnat genomföras i den takt som förutsetts vid medelsanvisningen.

Beträffande förändringarna i anslagsbehållningar under *budgetåret 1965/66* framgår min bedömning av följande sammanställning (s. 51). Jag vill understryka de stora osäkerhetsmoment som föreligger vid bedömningar av detta slag. Myndigheternas uppskattning av förbrukningen av anslagsbehållningar — totalt ca 400 milj. kr. — torde, som normalt är fallet, innebära en betydande överskattning av möjligheterna att faktiskt realisera de

Tabell II: 7. Beräknade förändringar i anslagsbehållningar under budgetåret 1965/66.
(Milj. kr.)
(Ökning +, minskning —)

	Anslagsbehållningar 30.6 1965	Beräknad förändring till 30.6.1966		
		Prop. 1965: 125	Myndigheterna enligt finansdepartementets enkät	Dep.ch
Driftbudgeten (exkl. avskrivningar)	2 111	± 0	+ 100	+ 250
Investeringsanslag	1 389	— 100	— 500	— 250
Summa	**3 500**	**— 100**	**— 400**	**± 0**

skilda programmen. Vid min bedömning av det sannolika ianspråktagandet av anslagsbehållningar har jag beaktat bl. a. en av myndigheterna förutsedd reservationsmedelsuppbyggnad på väganslagen med ca 80 milj. kr. och på försvarets materielanslag m. m. med ca 140 milj. kr. Beträffande investeringsanslagen förutses en minskning av anslagsbehållningarna med drygt 200 milj. kr. på lånefonden till bostadsbyggande.

För *budgetåret 1966/67* förutser jag f. n. en uppbyggnad av anslagsbehållningarna med ca 350 milj. kr. Chefen för försvarsdepartementet kommer senare denna dag att anmäla sin avsikt att vidta åtgärder i syfte att inom försvarsdepartementets verksamhetsområde under budgetåret 1966/67 genomföra en ökning av anslagsbehållningarna med ca 350 milj. kr. I övrigt förutsätter jag under budgetåret 1966/67 i stort sett oförändrade anslagsbehållningar.

Beräkning av dispositionen av rörliga krediter

En viktig faktor för bedömningen av den statliga sektorns anspråk på kreditmarknaden är hur de av riksdagen medgivna rörliga krediterna disponeras. Av nedanstående sammanställning framgår storleken av beviljade krediter och hur de tagits i anspråk.

Tabell II: 8. Ianspråktagande av rörliga krediter
(Milj. kr.)

Låntagare	Av riksdagen medgivet 1.7.64	Ianspråktaget 1.7.64	Av riksdagen medgivet 1.7.65	Ianspråktaget 1.7.65
Televerket	55,0	—	200,0	150,0
SJ	150,0	50,0	150,0	—
Vattenfallsverket	100,0	2,0	100,0	—
Domänverket	80,0	44,0	80,0	39,0
Luftfartsverket	3,0	—	3,0	—
Svenska Reproduktions AB	0,7	—	0,7	—
Försvarets fabriksverk	40,0	22,5	40,0	22,7
Karlskronavarvet	8,0	—	8,0	—
Marinförvaltningen	5,0	—	5,0	—
Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap	740,0	530,0	740,0	525,0
Svenska Tobaks AB	10,0	—	10,0	—
Svensk Spannmålshandel	190,0	59,0	190,0	95,0
AB Vin- o. Spritcentralen	10,0	—	10,0	—
Norrbottens Järnverk AB	75,0	52,0	75,0	64,0
Kungl. Maj:t (prop. 1946: 308)	5,0	—	5,0	—
	1 471,7	**759,5**	**1 616,7**	**895,7**

Vid utgången av budgetåret 1963/64 hade totalt utnyttjats 760 milj. kr. av beviljade rörliga krediter. Under budgetåret 1964/65 ökade dispositionen av rörliga krediter med 136 milj. kr. till 896 milj. kr. Härvid tog televerket

ca 150 milj. kr. i anspråk och Svensk spannmålshandel ytterligare ca 35 milj. kr. Statens järnvägar minskade däremot sitt ianspråktagande med 50 milj. kr.

För budgetåret 1965/66 anmälde jag i den reviderade finansplanen (prop. 1965: 125) en beräknad ökning i dispositionen av rörliga krediter med ca 25 milj. kr. Nu bedömer jag att dispositionen av rörliga krediter under budgetåret 1965/66 kommer att öka med 100 milj. kr., varav i runt tal 40 milj. kr. skulle falla på statens järnvägar, drygt 20 milj. kr. på överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap och 40 milj. kr. på Svensk spannmålshandel.

Under *budgetåret 1966/67* beräknar jag att ca en miljard kr. av de rörliga krediterna kommer att vara disponerade. Detta innebär ett oförändrat ianspråktagande i förhållande till innevarande budgetår. Jag vill dock här understryka att ett flertal osäkerhetsfaktorer påverkar utvecklingen på detta område.

Till statsrådsprotokollet i detta ärende torde få fogas såsom

Bilaga 1: Specifikation av inkomsterna på driftbudgeten för budgetåret 1966/67.

Bilaga 2: Preliminärt förslag till investeringsplan och investeringsstater för budgetåret 1966/67.

Bilaga 3: Riksrevisionsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1966/67.

Bilaga 4: Preliminär nationalbudget för år 1966.

Bilaga 5: Vissa tabeller om den statsfinansiella utvecklingen m. m.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

I. godkänna vad jag i det föregående anfört beträffande riksstatens uppställning;

II. medge att avsättning av kommunalskattemedel sker till budgetutjämningsfonden för budgetåret 1966/67 för att där särredovisas;

III. besluta att skogsvårdsavgift enligt förordningen om skogsvårdsavgift skall utgå med 0,9 promille för år 1966;

IV. i avvaktan på särskild proposition i ämnet för budgetåret 1966/67

a) godkänna min preliminära beräkning av förändringar i anslagsbehållningar,

b) godkänna min preliminära beräkning av förändringar i dispositionen av rörliga krediter,

c) godkänna min preliminära beräkning av driftbudgetens inkomster,

d) godkänna det preliminära förslaget till investeringsplan och investeringsstater,

e) på kapitalbudgeten beräkna den mot investeringsplanen svarande inkomsttiteln *Lånemedel* till 1 459 980 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Göran Sellvall

Tabellförteckning

I. 1. Försörjningsbalans för år 1965 10
2. Betalningsbalansen 1960—1965 12
3. Preliminär försörjningsbalans för år 1966 20
4. Statsutgifternas förändring till budgetåret 1966/67 30
5. Statsutgifternas realekonomiska utveckling 34
6. Totalbudgeten 1964/65—1966/67 38

II. 1. Inkomster på driftbudgeten 44
2. Uppbörd i statens verksamhet 45
3. Kapitalbudgetens utgifter och finansiering 48
4. Sammanställning över behållningar på riksstatsanslag. Driftbudgeten 49
5. Sammanställning över behållningar på riksstatsanslag. Investeringsanslag 49
6. Medelsbehållning vid utgången av budgetåren 1955/56—1964/65 50
7. Beräknade förändringar i anslagsbehållningar under budgetåret 1965/66 51
8. Ianspråktagande av rörliga krediter 52

Innehåll

Finansplanen 2

Den internationella ekonomiska politiken 2
Produktionsutvecklingen 2
Jämvikt och ekonomisk politik 4
Det internationella samarbetet på den ekonomiska politikens område 5

Konjunkturutveckling och ekonomisk politik i Sverige 1965 9
Konjunkturutvecklingen 9
Den ekonomiska politiken 14
Budgetutvecklingen 1965/66 17

Konjunkturutvecklingen i Sverige 1966 18

Den ekonomiska politiken 1966 22
Den ekonomiska politikens allmänna uppläggning 22
Budgeten 1966/67: Utgiftsprogrammet 29
Budgeten 1966/67: Inkomster och skatteförslag 35
Sammanfattning av budgetförslaget 37

Avslutning 40

Särskilda frågor 42

Totalbudgeten 42

Driftbudgetens inkomster 43

Kapitalbudgetens inkomster samt investeringsplan 46

Beräkning av anslagsbehållningarnas utveckling 48

Beräkning av dispositionen av rörliga krediter 52

Hemställan 54

MARCUS BOKTR. STHLM 1966 650853

Bilaga 1

Specifikation av inkomsterna på driftbudgeten för budgetåret 1966/67

Bilaga 1

Specifikation av inkomsterna på driftbudgeten för budgetåret 1966/67

A. Skatter, avgifter, m. m.

I. Skatter:

1. Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:		
a) Skatt på inkomst och förmögenhet m. m., *bevillning*	11 500 000 000	
b) Kupongskatt, *bevillning*	9 000 000	
c) Utskiftningsskatt och ersättningsskatt, *bevillning*	1 000 000	
d) Skogsvårdsavgifter, *bevillning*	10 200 000	
e) Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, *bevillning*	4 000 000	
f) Arvsskatt och gåvoskatt, *bevillning*	165 000 000	
g) Lotterivinstskatt, *bevillning*	115 000 000	
h) Stämpelskatt och stämpelavgift, *bevillning*	155 000 000	11 959 200 000
2. Automobilskattemedel:		
a) Fordonsskatt, *bevillning*	640 000 000	
b) Trafikomläggningsskatt, *bevillning*	110 000 000	
c) Bensin- och brännoljeskatt, *bevillning*	1 645 000 000	2 395 000 000
3. Tullar och acciser:		
a) Tullmedel, *bevillning*	1 120 000 000	
b) Allmän varuskatt, *bevillning*	6 000 000 000	
c) Särskilda varuskatter, *bevillning*	375 000 000	
d) Omsättningsskatt på motorfordon, *bevillning*.	530 000 000	
e) Regleringsavgift och accis på fettvaror m. m., *bevillning*	1 000 000	

f) Tobaksskatt, *bevillning*	1 285 000 000		
g) Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag, *bevillning*	24 000 000		
h) Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag, *bevillning*	50 000 000		
i) Skatt på sprit, *bevillning*	1 805 000 000		
j) Skatt på vin, *bevillning* .	165 000 000		
k) Skatt på malt- och läskedrycker, *bevillning*	270 000 000		
l) Energiskatt, *bevillning* .	800 000 000		
m) Särskild skatt på motorbränslen, *bevillning*....	200 000 000	12 625 000 000	26 979 200 000
II. Uppbörd i statens verksamhet:			
1. Expeditionsavgifter		40 000 000	
2. Vattendomstolsavgifter		1 000 000	
3. Inkomster vid kriminalvården.....		5 200 000	
4. Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten		8 500 000	
5. Bidrag till riksförsäkringsverket och försäkringsrådet		4 000 000	
6. Personalsjukpenningar m. m.		51 000 000	
7. Inkomster vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare		250 000	
8. Inkomster vid centrala sjukvårdsberedningen		25 000	
9. Inkomster vid statens institut för folkhälsan		660 000	
10. Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium.....		15 000 000	
11. Inkomster vid statens rättskemiska laboratorium		1 300 000	
12. Inkomster vid statens farmacevtiska laboratorium		1 600 000	
13. Inkomster vid statens mentalsjukhus ...		25 000 000	
14. Inkomster vid Vilhelmsro sjukhus		175 000	
15. Inkomster vid karolinska sjukhuset		68 000 000	
16. Inkomster vid serafimerlasarettet		13 100 000	
17. Inkomster vid väg- och vattenbyggnadsverket, *att tillföras automobilskattemedlen* .		1 500 000	
18. Förrättningsavgifter vid statens bilinspektion, *att tillföras automobilskattemedlen* ...		7 500 000	
19. Avgifter för registrering av motorfordon		19 000 000	
20. Försäljning av sjökort m. m.		1 300 000	
21. Fyr- och båkmedel		22 000 000	
22. Lotspenningar		19 200 000	
23. Skeppsmätningsavgifter		600 000	
24. Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut		9 000 000	

25. Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet	120 000	
26. Inkomster vid länsarkitektsorganisationen	900 000	
27. Inkomster vid statens geotekniska institut	1 700 000	
28. Inkomst av myntning och justering	22 000 000	
29. Kontrollstämpelmedel	2 500 000	
30. Bidrag till bankinspektionen	2 370 000	
31. Bidrag för revision av sparbankerna	625 000	
32. Bidrag till försäkringsinspektionen	1 601 000	
33. Avgifter för granskning av biograffilm	260 000	
34. Inkomster vid tandläkarhögskolorna	900 000	
35. Inkomster vid lantbruksnämnderna	1 700 000	
36. Inkomster vid statens jordbruksnämnd	600 000	
37. Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt	4 000 000	
38. Avgifter för växtskyddsinspektion m. m.	1 000 000	
39. Inkomster vid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt	325 000	
40. Inkomster vid statens maskinprovningar	350 000	
41. Avgifter vid köttbesiktning	5 900 000	
42. Inkomster vid statens veterinärmedicinska anstalt	2 400 000	
43. Inkomster vid veterinärhögskolan	1 025 000	
44. Inkomster vid statens hingstdepå och stuteri	708 000	
45. Inkomster vid lantmäteriväsendet	29 200 000	
46. Inkomster vid rikets allmänna kartverk	4 800 000	
47. Avgifter för statskontroll av krigsmaterieltillverkningen	80 000	
48. Inkomster vid Sveriges geologiska undersökning	1 200 000	
49. Inkomster vid statens provningsanstalt	5 200 000	
50. Inkomster vid statens skeppsprovningsanstalt	2 500 000	
51. Inkomster vid statens institut för konsumentfrågor	1 000 000	
52. Inkomster vid patent- och registreringsväsendet	25 500 000	
53. Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register	750 000	
54. Inkomster av statens gruvegendom	6 000 000	
55. Bidrag till kostnader för polis- och domstolsväsendet m. m.	260 000 000	
56. Exekutionsavgifter	6 000 000	708 124 000
III. Diverse inkomster:		
1. Bötesmedel	44 000 000	
2. Totalisatormedel	85 000 000	
3. Tipsmedel	135 000 000	
4. Lotterimedel	135 000 000	
5. Övriga diverse inkomster	50 000 000	449 000 000
		28 136 324 000

B. Inkomster av statens kapitalfonder

I. Statens affärsverksfonder:		
1. Postverket, *bevillning*	24 000 000	
2. Televerket	230 000 000	
3. Statens järnvägar	115 000 000	
4. Statens vattenfallsverk	310 000 000	
5. Domänverket	30 000 000	709 000 000
II. Riksbanksfonden		150 000 000
III. Statens allmänna fastighetsfond:		
1. Slottsbyggnadernas delfond	1 000	
2. Kriminalvårdsstyrelsens »	4 995 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	2 205 000	
4. Medicinalstyrelsens »	7 575 000	
5. Karolinska sjukhusets »	2 100 000	
6. Akademiska sjukhusets »	1 247 000	
7. Byggnadsstyrelsens »	30 106 000	
8. Generaltullstyrelsens »	300 000	48 529 000
IV. Försvarets fonder:		
1. Försvarets fastighetsfond	50 020 000	
2. Försvarets fabriksfond	6 500 000	56 520 000
V. Statens utlåningsfonder:		
1. Utrikesförvaltningens lånefond	65 000	
2. Biståndsförvaltningens lånefond	1 000	
3. Värnpliktslånefonden	1 000	
4. Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby	2 000	
5. Statens bosättningslånefond	4 000 000	
6. Vattenkraftslånefonden	300 000	
7. Luftfartslånefonden	900 000	
8. Statens lånefond för den mindre skeppsfarten	1 550 000	
9. Tullverkets båtlånefond	1 000	
10. Statens lånefond för universitetsstudier	600 000	
11. Allmänna studielånefonden	800 000	
12. Lånefonden för inventarier i studentbostäder	600 000	
13. Lånefonden för studentkårlokaler	1 000	
14. Jordbrukets lagerhusfond	375 000	
15. Jordbrukets maskinlånefond	1 300 000	
16. Statens sekundärlånefond för jordbrukare	45 000	
17. Fonden för supplementär jordbrukskredit	10 000	
18. Kraftledningslånefonden	200 000	
19. Elektrifieringslånefonden	1 000	
20. Egnahemslånefonden	3 000 000	
21. Arrendelånefonden	1 000	
22. Arbetarsmåbrukslånefonden	1 000	
23. Kronotorparnas inventarielånefond	1 000	

24. Statens avdikningslånefond	2 000 000	
25. Täckdikningslånefonden	1 000	
26. Bevattningslånefonden	1 000	
27. Fiskerilånefonden	750 000	
28. Statens fiskredskapslånefond	1 000	
29. Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.	100 000	
30. Skogsväglånefonden	35 000	
31. Statens skogslånefond	1 000	
32. Lånefonden för insamling av skogsfrö	30 000	
33. Statens hantverks- och industrilånefond	8 200 000	
34. Statens sekundärlånefond för rederinäringen	75 000	
35. Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer	2 410 000	
36. Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen	3 000	
37. Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden	90 000	
38. Lånefonden för bostadsbyggande	400 000 000	
39. Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien	850 000	
40. Lånefonden för allmänna samlingslokaler	1 500 000	429 802 000
VI. Fonden för låneunderstöd:		
1. Statskontorets delfond	6 000 000	
2. Lantbruksstyrelsens »	1 000	
3. Arbetsmarknadsstyrelsens »	1 000 000	
4. Bostadsstyrelsens »	285 000	
5. Riksbankens »	600 000	
6. Riksgäldskontorets »	1 365 000	9 251 000
VII. Fonden för statens aktier		115 000 000
VIII. Statens pensionsfonder:		
1. Folkpensioneringsfonden	59 000 000	
2. Civila tjänstepensionsfonden	1 800 000	
3. Militära tjänstepensionsfonden	200 000	
4. Allmänna familjepensionsfonden	5 400 000	
5. Statens pensionsanstalts pensionsfond	12 000 000	
6. Pensionsfonden för vissa riksdagens verk	36 000	78 436 000
IX. Diverse kapitalfonder:		
1. Fonden för kreditgivning till utlandet	12 500 000	
2. Övriga diverse kapitalfonder	26 000 000	38 500 000
		1 635 038 000
	Summa kr.	**29 771 362 000**

MARCUS BOKTR. STHLM 1966 650898

Bilaga 2

Preliminärt förslag till investeringsplan och investeringsstater för budgetåret 1966/67

Bilaga 2

Preliminärt förslag till investeringsplan för budgetåret 1966/67

I. Statens affärsverksfonder:		
A. Postverkets fond	3 399 000	
B. Televerkets fond	182 700 000	
C. Statens järnvägars fond	126 400 000	
D. Statens vattenfallsverks fond	32 700 000	
E. Domänverkets fond	3 334 000	348 533 000
II. Luftfartsfonden		19 764 000
III. Statens allmänna fastighetsfond		122 551 000
IV. Försvarets fonder:		
A. Försvarets fastighetsfond	58 122 000	
B. Försvarets fabriksfond	23 299 000	81 421 000
V. Statens utlåningsfonder		789 988 000
VI. Fonden för låneunderstöd		212 249 000
VIII. Fonden för förlag till statsverket		33 700 000
IX. Diverse kapitalfonder:		
A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond	5 180 000	
B. Sjöfartsverkets fond	12 784 000	
C. Statens datamaskinfond	10 000 000	
D. Jordfonden	5 000 000	
E. Förrådsfonden för ekonomisk försvarsberedskap	3 174 000	36 138 000
	Säger	1 644 344 000
Avgår kapitalåterbetalning:		
Oreglerade kapitalmedelsförluster	1 000 000	
Övrig kapitalåterbetalning	183 364 000	184 364 000
	Summa kr.	1 459 980 000

Preliminärt förslag till investeringsstater för budgetåret 1966/67

I. Statens affärsverksfonder

A. Postverkets fond

Avskrivningsmedel inom fonden	9 200 000	Investeringsanslag	12 600 000
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande	3 399 000		
	12 600 000		**12 600 000**

B. Televerkets fond

Avskrivningsmedel från riksstaten	8 000 000	Summa investeringsanslag	616 500 000
inom fonden	425 000 000		
Övriga kapitalmedel	800 000		
Investeringsbemyndigande	182 700 000		
	616 500 000		**616 500 000**

C. Statens järnvägars fond

Avskrivningsmedel från riksstaten	3 600 000	Investeringsanslag	365 000 000
inom fonden	229 000 000		
Övriga kapitalmedel	6 000 000		
Investeringsbemyndigande	126 400 000		
	365 000 000		**365 000 000**

D. Statens vattenfallsverks fond

Avskrivningsmedel från riksstaten	40 300 000	Investeringsanslag	310 000 000
inom fonden	235 000 000		
Övriga kapitalmedel	2 000 000		
Investeringsbemyndigande	32 700 000		
	310 000 000		**310 000 000**

E. Domänverkets fond

Övriga kapitalmedel ...	1 000	Summa investeringsanslag	3 335 000
Investeringsbemyndigande	3 334 000		
	3 335 000		**3 335 000**

II. Luftfartsfonden

Avskrivningsmedel inom fonden	7 835 000	Investeringsanslag	27 600 000
Övriga kapitalmedel ...	1 000		
Investeringsbemyndigande	19 764 000		
	27 600 000		**27 600 000**

III. Statens allmänna fastighetsfond

Avskrivningsmedel från riksstaten	102 505 000	Summa investeringsanslag	264 034 000
inom fonden	38 977 000		
Övriga kapitalmedel ...	1 000		
Investeringsbemyndigande	122 551 000		
	264 034 000		**264 034 000**

IV. Försvarets fonder

A. Försvarets fastighetsfond

Avskrivningsmedel från riksstaten	297 800 000	Summa investeringsanslag	376 301 000
inom fonden	19 379 000		
Övriga kapitalmedel ...	1 000 000		
Investeringsbemyndigande	58 122 000		
	376 301 000		**376 301 000**

B. Försvarets fabriksfond

Avskrivningsmedel inom fonden	5 300 000	Investeringsanslag	28 600 000
Övriga kapitalmedel ...	1 000		
Investeringsbemyndigande	23 299 000		
	28 600 000		**28 600 000**

V. Statens utlåningsfonder

Biståndsförvaltningens lånefond

Investeringsbemyndigande	**200 000**	Investeringsanslag	**200 000**

Statens bosättningslånefond

Investeringsbemyndigande	**20 000 000**	Investeringsanslag	**20 000 000**

Statens lånefond för den mindre skeppsfarten

Investeringsbemyndigande	**3 000 000**	Investeringsanslag	**3 000 000**

Allmänna studielånefonden

Investeringsbemyndigande	**38 000 000**	Investeringsanslag	**38 000 000**

Studiemedelsfonden

Avskrivningsmedel från riksstaten	**339 000 000**	Investeringsanslag	**339 000 000**

Lånefonden för inventarier i studentbostäder

Investeringsbemyndigande	**6 150 000**	Investeringsanslag	**6 150 000**

Lånefonden för studentkårlokaler

Avskrivningsmedel från riksstaten	3 000 000	Investeringsanslag	5 000 000
Investeringsbemyndigande	2 000 000		
	5 000 000		**5 000 000**

Fiskerilånefonden

Avskrivningsmedel från riksstaten	364 000	Investeringsanslag	2 800 000
Investeringsbemyndigande	2 436 000		
	2 800 000		**2 800 000**

Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.

Investeringsbemyndigande	**1 000**	Investeringsanslag	**1 000**

Statens hantverks- och industrilånefond

Investeringsbemyndigande	**18 000 000**	Investeringsanslag	**18 000 000**

Lånefonden för bostadsbyggande

Avskrivningsmedel från riksstaten	299 800 000	Investeringsanslag	985 000 000
Investeringsbemyndigande	685 200 000		
	985 000 000		**985 000 000**

Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien

Investeringsbemyndigande	**15 000 000**	Investeringsanslag	**15 000 000**

Lånefonden för allmänna samlingslokaler

Investeringsbemyndigande	**1 000**	Investeringsanslag	**1 000**
Summa investeringsbemyndiganden för statens utlåningsfonder ..	**789 988 000**		

VI. Fonden för låneunderstöd

Avskrivningsmedel från riksstaten	197 585 000	Summa investeringsanslag	423 369 000
Övriga kapitalmedel ...	13 535 000		
Investeringsbemyndigande	212 249 000		
	423 369 000		**423 369 000**

VIII. Fonden för förlag till statsverket

Övriga kapitalmedel ...	40 000 000	Summa investeringsanslag	73 700 000
Investeringsbemyndigande	33 700 000		
	73 700 000		**73 700 000**

IX. Diverse kapitalfonder

A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond

Avskrivningsmedel inom fonden	42 720 000	Investeringsanslag	48 000 000
Övriga kapitalmedel	100 000		
Investeringsbemyndigande	5 180 000		
	48 000 000		**48 000 000**

B. Sjöfartsverkets fond

Avskrivningsmedel inom fonden	415 000	Investeringsanslag	13 200 000
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande	12 784 000		
	13 200 000		**13 200 000**

C. Statens datamaskinfond

Investeringsbemyndigande	**10 000 000**	Investeringsanslag	**10 000 000**

D. Jordfonden

Investeringsbemyndigande	**5 000 000**	Investeringsanslag	**5 000 000**

E. Förrådsfonden för ekonomisk försvarsberedskap

Avskrivningsmedel inom fonden	1 060 000	Investeringsanslag	4 235 000
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande	3 174 000		
	4 235 000		**4 235 000**

Säger beträffande samtliga investeringsstater för:

Avskrivningsmedel från riksstaten	1 291 954 000	Summa investeringsanslag	4 013 626 000
inom fonden	1 013 886 000		
Övriga kapitalmedel	63 442 000		
Investeringsbemyndigande	1 644 344 000		
	4 013 626 000		**4 013 626 000**

MARCUS BOKTR. STHLM 1966 650854

Bilaga 3

Riksrevisionsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1966/67

Bilaga 3

Till KONUNGEN

Enligt den för riksrevisionsverket gällande instruktionen åligger det ämbetsverket att varje år före den 15 december till Kungl. Maj:t avgiva förslag till beräknande av statsverkets inkomster vid nästföljande statsreglering

ävensom meddela upplysningar rörande förhållanden i övrigt av beskaffenhet att böra bringas till Kungl. Maj:ts kännedom i och för uppgörande av proposition till riksdagen angående statsverkets tillstånd och behov.

Innan riksrevisionsverket nu framlägger förslag till beräkning av statens inkomster för budgetåret 1966/67 vill ämbetsverket inledningsvis lämna en orienterande översikt av utfallet av driftbudgeten för de sistförflutna finansåren.

Driftbudgetens utfall budgetåren 1960/61—1964/65

Driftbudgetens inkomster och utgifter enligt budgetredovisningarna för de fem sistförflutna budgetåren sammanfattas i efterföljande tabell. I tabellen anges även de förändringar i avseende på budgetutjämningsfondens behållning och beloppet av utestående reservationer, till vilka budgetutfallet givit upphov. Inkomsternas utveckling belyses närmare av de uppgifter rörande avkastningen av de särskilda inkomsttitlarna, som lämnas i tabellbilaga B.

Driftbudgetens utfall under budgetåren 1960/61—1964/65

Miljoner kronor

Inkomst- och utgiftsgrupper m. m.	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
Inkomster					
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	7 670	8 277	8 647	8 545	10 629
Övrig skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse	346	343	379	407	459
Automobilskattemedel	1 265	1 227	1 587	1 820	1 962
Tullar och acciser	5 912	6 552	7 546	8 377	8 984
Uppbörd i statens verksamhet och diverse inkomster	542	615	621	717	1 022
Statens affärsverksfonder	389	415	402	340	416
Övriga kapitalfonder	517	578	687	721	784
Summa inkomster	**16 641**	**18 007**	**19 869**	**20 927**	**24 257**
Utgifter					
Civila utgifter (även avskrivningar för civila ändamål)	10 697	11 422	13 804	14 664	17 840
Försvarsutgifter (fjärde huvudtiteln och avskrivningar för försvarsändamål)	2 836	3 218	3 600	3 865	4 189
Pensionskostnader för civila och militära ändamål	432	482	545	600	670
Räntor å statsskulden	864	871	768	792	849
Summa utgifter	**14 829**	**15 993**	**18 717**	**19 921**	**23 548**
Budgetöverskott resp. underskott	+ **1 812**	+ **2 014**	+ **1 152**	+ **1 006**	+ **709**
Förändring i beloppet av utestående reservationer	+ 315	+ 88	+ 95	+ 149	+ 680
Förändring i budgetutjämningsfondens behållning	+ 1 497	+ 1 926	+ 1 057	+ 857	+ 28

Såsom framgår av tabellen har såväl inkomster som utgifter under den redovisade perioden utvisat en fortgående uppgång. Stegringstakten har dock varierat, vilket belyses i nedanstående tablå.

	Förändring sedan föregående budgetår			
	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
	Milj. kr.			
Driftbudgetens inkomster....	+ 1 366	+ 1 862	+ 1 058	+ 3 330
Därav: skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	+ 607	+ 370	— 102	+ 2 084
övriga inkomsttitlar	+ 759	+ 1 492	+ 1 160	+ 1 246
Driftbudgetens utgifter.....	+ 1 164	+ 2 724	+ 1 204	+ 3 627

Intäkterna på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. visade under budgetåren 1961/62 och 1962/63 en avtagande ökningstakt, vilken under budgetåret 1963/64 förbyttes i en minskning. Detta sammanhängde, förutom med skiftningar i skatteunderlagets tillväxttakt, med ändrade skatteregler och uppbördstekniska förhållanden. Den betydande intäktsökningen på ifrågavarande titel under budgetåret 1964/65 förklaras förutom av nyssnämnda faktorer till viss del även av den tillbakagång i inkomstutfallet som ägde rum under budgetåret 1963/64.

Driftbudgetens övriga inkomster ökade särskilt kraftigt under budgetåret 1962/63, vilket till väsentlig del berodde på en höjning av den allmänna varuskatten fr. o. m. den 1 januari 1962.

Driftbudgetens utgifter ökade under budgetåren 1961/62 och 1963/64 med ungefär samma belopp, medan ökningarna under budgetåren 1962/63 och 1964/65 var mer än två resp. tre gånger så stora. Ökningen 1962/63 berodde bl. a. på ökade utgifter för folkpensioner och skatteersättning till kommunerna i anledning av ortsavdragsreformerna 1957 och 1961 samt retroaktiv reglering av avskrivningarna inom den statliga utlåningsverksamheten. Den kraftiga utgiftsökningen under budgetåret 1964/65 sammanhängde bl. a. med ökade utgifter för folkpensioner och barnbidrag samt nedskrivning av statens järnvägars fondkapital.

Resultatet av inkomst- och utgiftsutvecklingen under ifrågavarande femårsperiod har blivit, att driftbudgeten utfallit med betydande överskott under dessa budgetår. Närmare redogörelse för utvecklingen av statsverkets inkomster och utgifter lämnas i vad avser tiden t. o. m. budgetåret 1963/64 i riksrevisionsverkets årsbok 1965.

Utfallet av statsregleringen budgetåret 1964/65

För utfallet av statsregleringen under budgetåret 1964/65 lämnas närmare uppgifter i bilaga A. Av denna framgår, att inkomsterna uppgick till 24 257 milj. kr. och utgifterna till 23 548 milj. kr. Budgeten utföll så-

lunda med ett kassamässigt överskott av 709 milj. kr. De utestående reservationerna ökade med 680 milj. kr. Om detta belopp lägges till de kassamässiga utgifterna erhålles ett formellt överskott av 28 milj. kr., som tillförts budgetutjämningsfonden.

De redovisade inkomsterna för allmänna budgeten översteg de i riksstaten beräknade med 1 243 milj. kr. utgörande skillnaden mellan merinkomster för skattetitlarna, uppbörd i statens verksamhet och diverse inkomster på 1 243, 19 resp. 38 milj. kr. samt brist för statens kapitalfonder på 57 milj. kr.

Av den redovisade merinkomsten för skattetitlarna hänförde sig 929 milj. kr. till titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. I övrigt redovisades merinkomster för bl. a. titlarna tullmedel med 108 milj. kr., allmän varuskatt med 78 milj. kr., tobaksskatt med 54 milj. kr. och skatt å sprit med 28 milj. kr.

Den redovisade bristen för statens kapitalfonder utgjorde till väsentlig del skillnaden mellan å ena sidan lägre inkomster än beräknat för televerket med 90 milj. kr. och postverket med 19 milj. kr. samt å andra sidan merinkomster för statens vattenfallsverk med 24 milj. kr. och på fonden för statens aktier med 23 milj. kr.

Driftbudgetens redovisade sammanlagda utgifter, 23 548 milj. kr., understeg de på riksstat och tilläggsstat redovisade anslagen med 376 milj. kr. Detta belopp utgjorde summan av nettobesparingar på allmänna budgeten med 104 milj. kr. och på specialbudgeterna med 272 milj. kr.

Enligt budgetredovisningen utvisade den allmänna budgetens mot budgetutjämningsfonden reglerade anslag merutgifter på 1 013 milj. kr. och besparingar på 762 milj. kr., d. v. s. en nettomerutgift på 251 milj. kr. I besparingarna ingår ett belopp på 39 milj. kr., som tillförts budgetutjämningsfonden över anslaget på sjätte huvudtiteln till avsättning till statens automobilskattemedelsfond. Beloppet motsvarar en vid realiserandet av riksstaten uppkommen förbättring av relationen mellan inkomster och utgifter på automobilskattemedlens specialbudget. I realiteten uppgick alltså nettomerutgiften på allmänna budgeten i vad avser de mot budgetutjämningsfonden reglerade anslagen till 290 milj. kr.

På specialbudgeternas inkomsttitlar uppstod i jämförelse med de beräknade inkomsterna en merinkomst på 53 milj. kr. Denna merinkomst hänförde sig med undantag av helt obetydliga belopp till automobilskattemedlens specialbudget. För specialbudgetens anslag redovisades merutgifter på 14 milj. kr. I riksstaten räknades med ett underskott på 273 milj. kr. på automobilskattemedlens specialbudget, men genom att de redovisade merinkomsterna översteg de redovisade merutgifterna med 39 milj. kr., stannade underskottet vid 234 milj. kr. Behållningen på automobilskattemedlens specialbudget vid ingången av budgetåret på 828 milj. kr. minskade således med 234 milj. kr. till 594 milj. kr. Härtill kom-

mer att beloppet av oförbrukade reservationer på anslag hänförliga till specialbudgeten uppgick till 784 milj. kr. I realiteten var alltså det totala överskottet av automobilskattemedel 1 378 milj. kr. vid utgången av budgetåret 1964/65.

Driftbudgetens inkomster under budgetåret 1965/66

Beträffande utvecklingen av statsinkomsterna under det löpande budgetåret föreligger ännu räkenskapsmässiga uppgifter endast för tiden juli—oktober. Driftbudgetens inkomster uppgick under denna period till 8 279 milj. kr. och var därmed 1 234 milj. kr. större än inkomsterna under motsvarande period föregående budgetår, 7 045 milj. kr. Av ökningen hänförde sig 531 milj. kr. till inkomsttiteln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. och 388 milj. kr. till allmän varuskatt. Ökningen av allmän varuskatt beror till största delen på att uttagsprocenten fr. o. m. den 1 juli 1965 höjdes från 6,0 % till 9,1 %.

I närslutna bilaga C har riksrevisionsverket intagit en av ämbetsverket med ledning av från vederbörande myndigheter infordrade uppgifter upprättad sammanställning över det beräknade utfallet av driftbudgetens inkomstsida för innevarande budgetår. Enligt denna beräkning skulle de på driftbudgeten uppförda inkomsttitlarna kunna väntas lämna en inkomst av 28 476 milj. kr. mot i riksstaten beräknat 27 399 milj. kr.

Inkomsterna på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. beräknas komma att med 900 milj. kr. överstiga det i riksstaten upptagna beloppet, 11 200 milj. kr. Bland övriga inkomsttitlar räknas med merinkomster för bl. a. tullmedel med 50 milj. kr., för skatt å sprit med 75 milj. kr. samt för televerket med 104 milj. kr. Lägre inkomster än i riksstaten väntas bl. a. för allmän varuskatt med 200 milj. kr.

Utvecklingen av skatteunderlaget verksamhetsåren 1955—1964

Av väsentlig betydelse för bedömande av den framtida utvecklingen av statens inkomster är att analysera förändringarna av fysiska och juridiska personers inkomster. Riksrevisionsverket lämnar fördenskull här först en återblick på utvecklingen av dessa inkomster, sådana de kommer till uttryck i taxeringsstatistiken.

I tabellen på s. 8 har sammanställts uppgifter om den till statlig inkomstskatt (inkomst- och förmögenhetsskatt) taxerade inkomsten — enligt de av taxeringsnämnderna verkställda taxeringarna — och dess förändringar för olika grupper av skattskyldiga under verksamhetsåren 1955—1964 (motsvarande taxeringsåren 1956—1965).

Av tabellen framgår, att den totala taxerade inkomsten sedan verksamhetsåret 1955 undergått en stegring med sammanlagt 84 %. Utvecklingen

Utfallet av taxeringarna till statlig inkomstskatt för verksamhetsåren 1959—1964 (taxeringsåren 1960—1965)
(På grundval av taxeringsnämndernas beslut)

	1959	1960	1961	1962	1963	1964	Procentuell förändring från				
	Miljoner kronor						1959 till 1960	1960 till 1961	1961 till 1962	1962 till 1963	1963 till 1964
Fysiska personer m. fl.											
Inkomst av											
jordbruksfastighet	1 844,7	2 070,4	2 166,3	2 146,5	2 147,3	2 384,8	+12,2	+ 4,6	− 0,9	+ 0,0	+11,1
annan fastighet ..	397,9	405,5	440,2	450,9	468,8	470,7	+ 1,9	+ 8,6	+ 2,4	+ 4,0	+ 0,4
rörelse m. m.	3 125,1	3 257,2	3 363,5	3 498,7	3 733,6	4 026,2	+ 4,2	+ 3,3	+ 4,0	+ 6,7	+ 7,8
tjänst el. tillfällig förvärvsverksamhet	34 172,9	38 033,9	41 951,1	46 180,6	50 442,8	56 008,6	+11,3	+10,3	+10,1	+ 9,2	+11,0
kapital	808,4	887,3	904,1	888,4	896,8	1 142,7	+ 9,8	+ 1,9	− 1,7	+ 0,9	+27,4
Summa	**40 349,0**	**44 654,3**	**48 825,2**	**53 165,1**	**57 689,3**	**64 033,0**	**+10,7**	**+ 9,3**	**+ 8,9**	**+ 8,5**	**+11,0**
Avdrag för underskott å förvärvskälla	405,2	454,6	503,9	523,4	577,7	743,5	+12,2	+10,8	+ 3,9	+10,4	+28,7
Sammanräknad nettoinkomst	39 943,8	44 199,7	48 321,3	52 641,7	57 111,6	63 289,5	+10,7	+ 9,3	+ 8,9	+ 8,5	+10,8
Allmänna avdrag, förlustavdrag och avjämning	5 912,8	6 985,2	7 856,1	8 764,1	9 469,2	9 953,3	+18,1	+12,5	+11,6	+ 8,0	+ 5,1
Taxerad inkomst ..	**34 031,0**	**37 214,5**	**40 465,2**	**43 877,6**	**47 642,4**	**53 336,2**	**+ 9,4**	**+ 8,7**	**+ 8,4**	**+ 8,6**	**+12,0**
Utnyttjade ortsavdrag m. m.	10 083,0	10 362,0	10 585,1	12 416,6	12 781,4	13 157,4	+ 2,8	+ 2,2	+17,3	+ 2,9	+ 2,9
Beskattningsbar inkomst	**23 948,0**	**26 852,5**	**29 880,1**	**31 461,0**	**34 861,0**	**40 178,8**	**+12,1**	**+11,3**	**+ 5,3**	**+10,8**	**+15,3**
Svenska aktiebolag m. fl.											
Inkomst av											
jordbruksfastighet	82,8	119,8	127,6	111,0	99,6	133,4	+44,7	+ 6,5	−13,0	−10,3	+33,9
annan fastighet ..	53,5	57,4	73,3	72,8	78,4	89,3	+ 7,3	+27,7	− 0,7	+ 7,7	+13,9
rörelse m. m.	2 441,9	2 883,1	3 058,7	2 914,4	3 249,0	3 665,1	+18,1	+ 6,1	− 4,7	+11,5	+12,8
kapital	18,3	21,6	25,2	25,6	25,9	28,6	+18,0	+16,7	+ 1,6	+ 1,2	+10,4
Summa	**2 596,5**	**3 081,9**	**3 284,8**	**3 123,8**	**3 452,9**	**3 916,4**	**+18,7**	**+ 6,6**	**− 4,9**	**+10,5**	**+13,4**
Avdrag för underskott å förvärvskälla	23,0	21,8	33,5	30,6	29,7	35,8	− 5,2	+53,7	− 8,7	− 2,9	+20,5
Sammanräknad nettoinkomst	2 573,5	3 060,1	3 251,3	3 093,2	3 423,2	3 880,6	+18,9	+ 6,2	− 4,9	+10,7	+13,4
Allmänna avdrag och förlustavdrag	370,1	447,2	497,8	512,5	493,5	567,5	+20,8	+11,3	+ 3,0	− 3,7	+15,0
Taxerad (= beskattningsbar) inkomst	**2 203,4**	**2 612,9**	**2 753,5**	**2 580,7**	**2 929,7**	**3 313,1**	**+18,6**	**+ 5,4**	**− 6,3**	**+13,5**	**+13,1**

	1959	1960	1961	1962	1963	1964	Procentuell förändring från				
	Miljoner kronor						1959 till 1960	1960 till 1961	1961 till 1962	1962 till 1963	1963 till 1964
Övriga skattskyldiga											
Inkomst av jordbruksfastighet	16,3	23,5	23,8	20,5	20,7	28,2	+44,2	+ 1,3	−13,9	+ 1,0	+36,2
annan fastighet ..	28,4	29,2	33,8	31,6	34,5	35,5	+ 2,8	+15,8	− 6,5	+ 9,2	+ 2,9
rörelse m. m.	171,6	209,0	231,2	239,9	247,7	251,6	+21,8	+10,6	+ 3,8	+ 3,3	+ 1,6
kapital	65,7	71,2	79,2	81,6	84,9	102,0	+ 8,4	+11,2	+ 3,0	+ 4,0	+20,1
Summa	**282,0**	**332,9**	**368,0**	**373,6**	**387,8**	**417,3**	**+18,0**	**+10,5**	**+ 1,5**	**+ 3,8**	**+ 7,6**
Avdrag för underskott å förvärvskälla	3,8	3,8	4,1	4,8	5,6	8,3	± 0	+ 7,9	+17,1	+16,7	+48,2
Sammanräknad nettoinkomst	278,2	329,1	363,9	368,8	382,2	409,0	+18,3	+10,6	+ 1,3	+ 3,6	+ 7,0
Allmänna avdrag och förlustavdrag	40,4	46,6	54,5	59,8	61,9	79,2	+15,3	+17,0	+ 9,7	+ 3,5	+27,9
Taxerad (= beskattningsbar) inkomst	**237,8**	**282,5**	**309,4**	**309,0**	**320,3**	**329,8**	**+18,8**	**+ 9,5**	**− 0,1**	**+ 3,7**	**+ 3,0**
Samtliga skattskyldiga											
Inkomst av jordbruksfastighet	1 943,8	2 213,7	2 317,7	2 278,0	2 267,6	2 546,4	+13,9	+ 4,7	− 1,7	− 0,5	+12,3
annan fastighet ..	479,8	492,1	547,3	555,3	581,7	595,5	+ 2,6	+11,2	+ 1,5	+ 4,8	+ 2,4
rörelse m. m.	5 738,6	6 349,3	6 653,4	6 653,0	7 230,3	7 942,9	+10,6	+ 4,8	− 0,0	+ 8,7	+ 9,9
tjänst el. tillfällig förvärvsverksamhet	34 172,9	38 033,9	41 951,1	46 180,6	50 442,8	56 008,6	+11,3	+10,3	+10,1	+ 9,2	+11,0
kapital	892,4	980,1	1 008,5	995,6	1 007,6	1 273,3	+ 9,8	+ 2,9	− 1,3	+ 1,2	+26,4
Summa	**43 227,5**	**48 069,1**	**52 478,0**	**56 662,5**	**61 530,0**	**68 366,7**	**+11,2**	**+ 9,2**	**+ 8,0**	**+ 8,6**	**+11,1**
Avdrag för underskott å förvärvskälla	432,0	480,2	541,5	558,8	613,0	787,6	+11,2	+12,8	+ 3,2	+ 9,7	+28,5
Sammanräknad nettoinkomst	42 795,5	47 588,9	51 936,5	56 103,7	60 917,0	67 579,1	+11,2	+ 9,1	+ 8,0	+ 8,6	+10,9
Allmänna avdrag, förlustavdrag och avjämning	6 323,3	7 479,0	8 408,4	9 336,4	10 024,6	10 600,0	+18,3	+12,4	+11,0	+ 7,4	+ 5,7
Taxerad inkomst ..	**36 472,2**	**40 109,9**	**43 528,1**	**46 767,3**	**50 892,4**	**56 979,1**	**+10,0**	**+ 8,5**	**+ 7,4**	**+ 8,8**	**+12,0**
Utnyttjade ortsavdrag m. m.	10 083,0	10 362,0	10 585,1	12 416,6	12 781,4	13 157,4	+ 2,8	+ 2,2	+17,3	+ 2,9	+ 2,9
Beskattningsbar inkomst	**26 389,2**	**29 747,9**	**32 943,0**	**34 350,7**	**38 111,0**	**43 821,7**	**+12,7**	**+10,7**	**+ 4,3**	**+10,9**	**+15,0**

Utvecklingen av taxerad inkomst för olika grupper av skattskyldiga under verksamhetsåren 1955—1964 (taxeringsåren 1956—1965)

Verksamhetsår	Taxeringsår	Fysiska personer m. fl.		Svenska aktiebolag m. fl.		Övriga skattskyldiga		Tillsammans	
		Taxerad inkomst milj. kr.	Index	Taxerad inkomst milj. kr.	Index	Taxerad inkomst milj. kr.	Index	Taxerad inkomst milj. kr.	Index
1955	1956	28 263	100	2 623	100	163	100	31 049	100
1956	1957	29 242	103	2 294	87	172	106	31 708	102
1957	1958	31 152	110	2 530	96	190	117	33 872	109
1958	1959	32 269	114	2 282	87	222	136	34 773	112
1959	1960	34 031	120	2 203	84	238	146	36 472	117
1960	1961	37 214	132	2 613	100	283	174	40 110	129
1961	1962	40 465	143	2 754	105	309	190	43 528	140
1962	1963	43 877	155	2 581	98	309	190	46 767	151
1963	1964	47 642	169	2 930	112	320	196	50 892	164
1964	1965	53 336	189	3 313	126	330	202	56 979	184

har varit väsentligt olikartad för fysiska personer (inklusive oskifta dödsbon och familjestiftelser), för svenska aktiebolag m. fl. samt för övriga skattskyldiga. Den första gruppen överväger emellertid starkt till sitt absoluta belopp. På grund härav blir utvecklingen av densamma i stort sett avgörande för utvecklingen av den taxerade inkomsten i dess helhet. Den taxerade inkomsten för fysiska personer har successivt stigit med sammanlagt 89 %. Utvecklingen för svenska aktiebolag m. fl. har varierat betydligt under samma period. Den taxerade inkomsten för verksamhetsåret 1964 ligger 26 % över 1955 års nivå. Den mindre betydelsefulla gruppen övriga skattskyldiga (ekonomiska föreningar, sparbanker m. fl.) uppvisar en ökning med 102 %.

För en mera ingående analys av utvecklingen av det vid taxeringen till statlig inkomstskatt uppnådda taxeringsresultatet hänvisas till tabellen på s. 6—7, vilken lämnar upplysning rörande vid de senaste sex taxeringarna uppskattade inkomster av olika förvärvskällor jämte utnyttjade avdrag.

Nämnda tabell visar i vad avser sammanräknad nettoinkomst för *fysiska personer m. fl.*, representerande vid den senaste taxeringen 94 % av den totala sammanräknade nettoinkomsten, att den till största delen, över 87 %, består av inkomst av tjänst eller tillfällig förvärvsverksamhet. Därnäst i betydelse kommer inkomst av rörelse med över 6 % och inkomst av jordbruksfastighet med nära 4 %.

Inkomst av tjänst har ökat kraftigt under den i tabellen redovisade sexårsperioden. Betydande avtalsmässiga lönelyftningar i förening med löneglidning och ökat antal inkomsttagare medförde en kraftig stegring av lönesumman under åren 1960—1964. För inkomst av tjänst redovisas nämnda år en inkomstökning på 11,3, 10,3, 10,1, 9,2 resp. 11,0 %.

För inkomst av rörelse redovisas en fortgående ökning.

Beträffande inkomst av jordbruksfastighet är utvecklingen oregelbunden, vilket främst sammanhänger med variationer i skogsinkomster och skördeutfall. Under åren 1960 och 1964 redovisades kraftiga ökningar av inkomst av jordbruksfastighet med 12,2 resp. 11,1 % medan för år 1962 redovisades en inkomstminskning på 0,9 % och för år 1963 i det närmaste oförändrade inkomster. Det kan i detta sammanhang förtjäna påpekas att antalet inkomsttagare med inkomst av jordbruksfastighet utvisat en fortgående minskning under hela den i tabellen medtagna perioden.

Inkomst av kapital visar stora procentuella förändringar under perioden 1960—1964. För åren 1960 och 1964 redovisas en betydande ökning av inkomst av kapital eller med 9,8 resp. 27,4 %. Inkomstökningen torde främst ha orsakats av höjda ränteinkomster till följd av att räntan höjdes under dessa år. För åren 1961—1963 redovisas endast mindre inkomstförändringar.

Avdragen för underskott å förvärvskälla har visat en fortgående ökning under hela den i tabellen redovisade perioden. Ökningen torde väsentligen vara att tillskriva inverkan av höjda räntekostnader för fastighetsägare.

Det sammanlagda beloppet av allmänna avdrag m. m., som får göras vid beräkning av den taxerade inkomsten, har som likaledes framgår av tabellen för fysiska personer stegrats oavbrutet. I synnerhet för verksamhetsåren 1960—1962 var ökningen betydande, vilket bl. a. torde sammanhänga med tidigare höjningar av kommunalskatterna och successiva höjningar av de yrkesarbetande kvinnornas förvärvsavdrag. Ökningen för verksamhetsåret 1961 torde dessutom sammanhänga med att maximibeloppet för avdrag för försäkringspremier vid 1962 års taxering höjdes från 300 kr. till 400 kr. för ensamstående och från 600 kr. till 800 kr. för gifta.

I tidigare inkomstberäkningar har även meddelats vissa resultat av den statistik över inkomstfördelningen, som årligen utarbetas av statistiska centralbyrån och som redovisas i publikationen Skattetaxeringarna.

Ifrågavarande statistik utarbetas genom att uppgifter insamlas för alla personer födda den 5, 15 eller 25 dagen i månaden. I fråga om samtaxerade personer gäller emellertid att om endera av dem är född på sådan dag medtages bägge i statistiken. Vidare insamlas uppgifter för alla personer, som ensamma eller tillsammans med samtaxerad person haft årsinkomst uppgående till minst 50 000 kr. Till den del uppgifterna har stickprovskaraktär sker uppräkning till att avse hela antalet inkomsttagare.

Statistiken upptager förutom uppgifter om inkomstbelopp (sammanräknad nettoinkomst efter avdrag av underskott på förvärvskälla) och yrkesbeteckningar även uppgifter om ålder, kön och civilstånd. Statistiken omfattar endast fysiska personer (ej oskifta dödsbon och familjestiftelser). Samtaxerade personer ingår som skilda taxeringsenheter.

I tabellerna 1—5 lämnas vissa preliminära uppgifter från inkomststatistiken för år 1964. I tabell 5, i vilken samtaxerade personer behandlas som en inkomsttagare, lämnas med reservation för vissa brister i jämförbarhet även en bild av förskjutningarna i inkomstfördelningen sedan 1960.

Hela antalet inkomsttagare uppgick enligt 1964 års statistik till 4 451 587. I förhållande till folkmängden vid årets slut utgjorde antalet inkomsttagare 58 % mot 57 % föregående år.

Tabell 1 visar antalet inkomsttagare samt medelinkomstens storlek inom skilda yrkesgrupper. Av hela antalet inkomsttagare utgjorde företagarna 10, de anställda 73 och de icke yrkesverksamma 17 %. Företagarnas sammanlagda inkomst utgjorde 6,9 miljarder kr. (11,3 %), de anställdas 49,3 miljarder kr. (80,5 %) och de icke yrkesverksammas 5,0 miljarder kr. (8,2 %). Medelinkomsten för de tre grupperna uppgick till 16 217, 15 093 resp. 6 620 kr. Företagarnas redovisade inkomster ligger högre än de anställdas inom varje näringsgren. Bilden av medelinkomsternas relativa höjd för anställda inom de redovisade näringsgrenarna påverkas icke endast av skillnader i det relativa löneläget för jämförbara grupper inom olika näringsgrenar utan bl. a. även av hur de anställda inom de skilda näringsgrenarna fördelar sig på olika dyrorter och på olika kategorier av anställda, såsom tjänstemän och arbetare. Det kan påpekas, att huvudparten av statens och kommunernas arbetarpersonal redovisas under andra näringsgrenar än allmän förvaltningstjänst.

Uppgifterna om medelinkomstens höjd för företagare, anställda och icke yrkesverksamma kompletteras genom den bild av inkomsttagarnas fördelning på olika inkomstlägen, som lämnas i tabell 2. Av tabellen framgår att företagarna är relativt talrikare än de anställda i inkomstlägena mellan 4 000 och 13 000 kr. och över 25 000 kr., medan de anställda i högre grad är koncentrerade till — bortsett från den allra lägsta inkomstklassen där inkomsten knappast torde vara representativ för löneläget vid helårsanställning — de mellersta inkomstlägena.

Medelinkomstens höjd sammanhänger även med inkomsttagarnas ålder, vilket belyses av tabell 3. Som synes stiger medelinkomsten med åldern för att nå maximum i åldersgruppen 45—49 år. Medan i fråga om inkomsttagarna i mellanåldrarna de olika åldersklasserna utvisar en tämligen likartad fördelning på olika inkomstklasser, förskjutes tyngdpunkten kraftigt nedåt för de lägre och de högsta åldersklasserna. Delvis sammanhänger detta med att det i dessa åldersgrupper är relativt vanligare att inkomst endast uppbäres under en del av året, exempelvis i samband med inträde i resp. utträde ur förvärvslivet, värnpliktstjänstgöring o. s. v.

Eftersom ålder och civilstånd äger ett relativt starkt samband är det naturligt att, mot bakgrunden av den givna bilden av sammanhanget mellan ålder och inkomst, även finna att ogifta och förut gifta inkomsttagare redo-

Tab. 1. Antalet inkomsttagare samt medelinkomsten inom skilda yrkesgrupper år 1964 (taxeringsåret 1965)

Näringsgren	Företagare		Anställda		Icke yrkesverksamma		Samtliga	
	Antal	Medelinkomst kr.	Antal	Medelinkomst kr.	Antal	Medelinkomst kr.	Antal	Medelinkomst kr.
Jordbruk med binäringar	228 153	12 471	174 323	10 212	98 372	5 267	**500 848**	**10 269**
Byggnadsverksamhet	22 773	21 451	288 354	18 233	24 335	5 946	**335 462**	**17 561**
Industri och hantverk	53 545	18 097	1 183 518	15 473	91 507	6 974	**1 328 570**	**14 993**
Samfärdsel	25 503	21 456	255 829	16 622	36 874	10 455	**318 206**	**16 295**
Handel	78 615	20 326	644 358	13 804	36 359	9 274	**759 332**	**14 262**
Allmän förvaltningstjänst	.	.	590 389	16 235	61 319	13 105	**651 708**	**15 941**
Fria yrken	14 984	29 231	47 788	15 121	4 082	8 574	**66 854**	**17 885**
Husligt arbete	.	.	56 188	5 175	18 176	4 429	**74 364**	**4 993**
I övrigt	2 594	9 753	22 606	6 976	391 043	5 375	**416 243**	**5 489**
Samtliga inkomsttagare	**426 167**	**16 217**	**3 263 353**	**15 093**	**762 067**	**6 620**	**4 451 587**	**13 750**
Sammanlagd inkomst (kronor)	**6 911 215 000**		**49 253 787 000**		**5 044 805 000**		**61 209 807 000**	

visar lägre inkomster än gifta, i varje fall i vad avser den manliga delen av befolkningen. Detta framgår av tabell 4.

I tabell 5 lämnas en bild av inkomstfördelningen åren 1960—1964. En fortlöpande förskjutning från lägre till högre inkomstklasser har ägt rum. Det speciellt kraftiga bortfall av antalet inkomsttagare i den lägsta inkomstklassen som redovisas för verksamhetsåret 1962 beror till stor del på att deklarationsskyldigheten fr. o. m. 1963 års taxering avser inkomster över 2 400 kr. mot tidigare 1 200 kr.

Vad angår *aktiebolagens* inkomster, lämnar tabellen på s. 6—7 vissa upplysningar. Av denna framgår bl. a., att inkomst av rörelse m. m. naturligt nog är den helt dominerande inkomstkällan. Tabellen visar också, att, till följd av under vissa år ganska betydande förändringar i de avdragsgilla kommunalskatternas belopp, utvecklingen av nettoinkomst och taxerad inkomst icke är helt parallell. I stort sett är emellertid utvecklingen av såväl nettoinkomsten som den taxerade inkomsten ett uttryck för konjunkturellt men även skattepolitiskt betingade förändringar i bolagens redovisade vinster. Det kan i detta sammanhang påpekas, att bolagen i betydande utsträckning utnyttjat möjligheterna att göra avdragsgilla avsättningar till investeringsfonder för konjunkturutjämning.

För en närmare analys av bolagens inkomstutveckling kan uppgifterna i nämnda tabell kompletteras med ledning av ett inom riksrevisionsverket

Tab. 2. Inkomsttagarnas fördelning på inkomstklasser år 1964 (taxeringsåret 1965)

Inkomstklasser kr.	Företagare		Anställda		Icke yrkesverksamma		Samtliga	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
— 2 999..	16 630	3,9	245 420	7,5	124 580	16,4	**386 630**	**8,7**
3 000— 3 999..	16 670	3,9	132 710	4,1	159 960	21,0	**309 340**	**7,0**
4 000— 4 999..	20 190	4,7	131 850	4,0	139 900	18,4	**291 940**	**6,6**
5 000— 5 999..	21 050	5,0	130 550	4,0	84 860	11,1	**236 460**	**5,3**
6 000— 6 999..	22 010	5,2	123 470	3,8	52 690	6,9	**198 170**	**4,5**
7 000— 7 999..	21 400	5,0	121 900	3,7	34 870	4,6	**178 170**	**4,0**
8 000— 9 999..	41 550	9,8	238 090	7,3	44 640	5,9	**324 280**	**7,3**
10 000—10 999..	21 000	4,9	124 770	3,8	19 450	2,6	**165 220**	**3,7**
11 000—11 999..	19 670	4,6	128 690	3,9	16 940	2,2	**165 300**	**3,7**
12 000—12 999..	19 030	4,5	133 170	4,1	12 660	1,7	**164 860**	**3,7**
13 000—13 999..	17 830	4,2	137 710	4,2	10 260	1,3	**165 800**	**3,7**
14 000—14 999..	16 730	3,9	141 920	4,3	7 610	1,0	**166 260**	**3,7**
15 000—15 999..	17 590	4,1	149 170	4,6	7 220	0,9	**173 980**	**3,9**
16 000—17 999..	27 350	6,4	295 590	9,1	10 910	1,4	**333 850**	**7,5**
18 000—19 999..	22 730	5,3	256 900	7,9	7 980	1,0	**287 610**	**6,5**
20 000—24 999..	39 950	9,4	390 640	12,0	12 180	1,6	**442 770**	**9,9**
25 000—29 999..	22 910	5,4	169 590	5,2	6 020	0,8	**198 520**	**4,5**
30 000—34 999..	12 910	3,0	81 810	2,5	3 360	0,4	**98 080**	**2,2**
35 000—39 999..	8 060	1,9	44 980	1,4	2 050	0,3	**55 090**	**1,2**
40 000—49 999..	9 030	2,1	42 930	1,3	1 820	0,2	**53 780**	**1,2**
50 000—74 999..	7 209	1,7	28 746	0,9	1 341	0,2	**37 296**	**0,8**
75 000—99 999..	2 563	0,6	7 261	0,2	349	0,0	**10 173**	**0,2**
100 000— ..	2 105	0,5	5 486	0,2	417	0,1	**8 008**	**0,2**
Samtliga	**426 167**	**100,0**	**3 263 353**	**100,0**	**762 067**	**100,0**	**4 451 587**	**100,0**

upplagt register över ett antal svenska aktiebolags skatteförhållanden, avseende bolag med ett aktiekapital av minst en miljon kronor. Registret hålles aktuellt bl. a. genom att varje höst uppgifter om taxerad (= beskattningsbar) inkomst vid årets taxering enligt taxeringsnämndernas beslut införskaffas från länsstyrelserna. De ifrågavarande bolagens sammanlagda taxerade inkomst omfattar vid den senaste taxeringen 78 % av hela den taxerade inkomsten för aktiebolagen.

I tabellen på s. 15 sammanfattas resultatet av en bearbetning av registrets uppgifter för de fyra senaste verksamhetsåren. (Beträffande utvecklingen under tidigare år hänvisas till riksrevisionsverkets årsbok). I tabellen har ifrågavarande aktiebolag under den gemensamma rubriken »större aktiebolag» fördelats på branscher. För bolag med ett aktiekapital understigande en miljon kronor saknas specificerade uppgifter. Under rubriken »mindre aktiebolag» har därför utan fördelning på branscher upptagits differensen mellan den i taxeringsstatistiken redovisade taxerade inkomsten för samtliga svenska aktiebolag m. fl. (jfr tabellen s. 6—7) och summa taxerad inkomst för »större aktiebolag». Inplaceringen av företagen i branschgrupper bygger på en karakteristik av de producerade varorna eller tjänsterna. En dylik klassificering erbjuder betydande svårigheter, företagen karakteriseras ofta av en mångsidig produktion som stundom är att hänföra till flera olika

Tab. 3. Inkomstens storlek för inkomsttagare i olika åldrar år 1964 (taxeringsåret 1965)

Ålder	Antal inkomsttagare	Medelinkomst, kr.	Inkomsttagarnas procentuella fördelning efter inkomstens storlek							
			—4 999	5 000—9 999	10 000—14 999	15 000—19 999	20 000—29 999	30 000—49 999	50 000—	Summa
—16 år	40 798	5 047	63,7	32,4	2,5	0,7	0,5	0,1	0,1	**100,0**
17—19 »	241 200	7 593	28,0	49,2	19,2	2,9	0,6	0,1	0,0	**100,0**
20—24 »	433 112	10 892	17,3	27,2	33,7	16,4	5,0	0,4	0,0	**100,0**
25—29 »	359 311	14 757	14,0	13,1	22,4	28,2	19,1	3,0	0,2	**100,0**
30—34 »	333 216	16 414	14,9	12,3	16,7	24,8	23,6	6,9	0,8	**100,0**
35—39 »	362 669	16 929	15,0	13,4	16,1	23,1	22,8	8,0	1,6	**100,0**
40—44 »	427 196	17 239	14,6	14,3	16,6	22,2	21,9	8,3	2,1	**100,0**
45—49 »	392 389	17 266	14,7	15,1	17,0	21,7	21,2	7,9	2,4	**100,0**
50—54 »	399 921	16 617	15,7	15,6	18,0	22,3	19,3	6,8	2,3	**100,0**
55—59 »	369 664	15 576	17,4	17,5	19,6	21,6	16,3	5,6	2,0	**100,0**
60—66 »	428 330	13 139	25,7	22,3	19,0	15,8	11,5	4,1	1,6	**100,0**
67— »	663 781	8 095	46,4	31,4	11,5	4,9	3,7	1,5	0,6	**100,0**
Samtliga	**4 451 587**	**13 750**	**22,2**	**21,1**	**18,6**	**17,9**	**14,4**	**4,6**	**1,2**	**100,0**

branscher. Särskilt utpräglat är detta för vissa bruksföretag, som vid sidan av exempelvis järn- och stålverk även bedriver en omfattande skogsindustri (jfr grupp 2 c i tabellen) och för företag där produktion kombineras med varuhandel.

De i statistiken medtagna större bolagens antal utgör vid den senaste taxeringen 1 558. Av dessa redovisade 436 bolag ingen taxerad inkomst. Av tabellen framgår, att de 305 storbolagen under rubriken malmbrytning och metallindustri vid 1965 års taxering stod för nära 40 % av det av samtliga svenska aktiebolag representerade skatteunderlaget. Vissa andra branscher, som mätta exempelvis efter arbetarantal är betydande nog, motsvarar däremot endast en jämförelsevis ringa andel av skatteunderlaget. Stora kastningar kan dock konstateras för olika branscher, varigenom dessas relativa andel i bolagens samlade inkomst förskjutes från år till år.

Av tabellen framgår vidare att bolagens samlade taxerade inkomst sjönk med 6,3 % under verksamhetsåret 1962. Nedgången var helt hänförlig till de större bolagen, för vilka den taxerade inkomsten sjönk med 11 % medan däremot de mindre bolagens taxerade inkomst ökade med 17 %. För de större bolagen var minskningen i de taxerade inkomsterna särskilt framträdande för skogsindustrin, varvsindustrin, bruksrörelsen och andra branscher med exportinriktad verksamhet. Konjunkturuppgången under åren 1963 och 1964 avspeglades i en uppgång i bolagens samlade taxerade inkomst på 13,5 % vid 1964 års taxering och med 13,1 % vid 1965 års taxering. Som framgår av tabellen redovisade flertalet branscher en betydande ökning i de taxerade inkomsterna under dessa år, medan minskade inkomster redovisades för bl. a. varvsindustrin och grafiska industrin samt vid 1965 års taxering även för textil- och beklädnadsindustrin.

Tab. 4. Inkomsttagarna fördelade efter civilstånd och inkomstens storlek jämte inkomstsummor och medelinkomst för de olika civilståndskategorierna, år 1964 (taxeringsåret 1965)

Inkomstklasser, kr.	Gifta män		Gifta kvinnor		Ogifta och förut gifta män och kvinnor		Samtliga inkomsttagare		Samtaxeringar	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
— 2 999..	26 980	1,5	304 300	32,0	55 350	3,2	**386 630**	**8,7**	430	0,0
3 000— 3 999..	42 100	2,4	105 320	11,1	161 920	9,2	**309 340**	**7,0**	1 352	0,2
4 000— 4 999..	41 180	2,4	60 640	6,4	190 120	10,8	**291 940**	**6,6**	3 346	0,4
5 000— 5 999..	38 230	2,2	53 390	5,6	144 840	8,2	**236 460**	**5,3**	11 704	1,3
6 000— 6 999..	37 730	2,2	47 830	5,0	112 610	6,4	**198 170**	**4,5**	24 862	2,8
7 000— 7 999..	34 060	2,0	44 320	4,6	99 790	5,7	**178 170**	**4,0**	23 219	2,6
8 000— 9 999..	68 620	3,9	75 460	7,9	180 200	10,3	**324 280**	**7,3**	33 198	3,7
10 000—10 999..	42 570	2,4	34 600	3,6	88 050	5,0	**165 220**	**3,7**	12 799	1,4
11 000—11 999..	44 570	2,6	33 320	3,5	87 410	5,0	**165 300**	**3,7**	13 030	1,5
12 000—12 999..	50 670	2,9	31 480	3,3	82 710	4,7	**164 860**	**3,7**	14 662	1,6
13 000—13 999..	62 550	3,6	27 240	2,9	76 010	4,3	**165 800**	**3,7**	16 356	1.8
14 000—14 999..	74 690	4,3	23 050	2,4	68 520	3,9	**166 260**	**3,7**	17 336	1,9
15 000—15 999..	88 960	5,1	20 290	2,1	64 730	3,7	**173 980**	**3,9**	19 493	2.2
16 000—17 999..	198 260	11,4	28 450	3,0	107 140	6,1	**333 850**	**7,5**	49 233	5,5
18 000—19 999..	192 030	11,0	18 890	2,0	76 690	4,4	**287 610**	**6,5**	60 433	6,8
20 000—24 999..	321 480	18,5	25 530	2,7	95 760	5,4	**442 770**	**9,9**	172 022	19,2
25 000—29 999..	154 650	8,9	9 220	1,0	34 650	2,0	**198 520**	**4,5**	156 057	17,4
30 000—34 999..	80 920	4,6	3 490	0,4	13 670	0,8	**98 080**	**2,2**	108 465	12,1
35 000—39 999..	45 520	2,6	2 170	0,2	7 400	0,4	**55 090**	**1,2**	61 682	6,9
40 000—49 999..	46 300	2,7	1 660	0,2	5 820	0,3	**53 780**	**1,2**	54 291	6,1
50 000—74 999..	33 028	1,9	892	0,1	3 376	0,2	**37 296**	**0,8**	29 465	3,3
75 000—99 999..	9 125	0,5	209	0,0	839	0,0	**10 173**	**0,2**	7 154	0,8
100 000— ..	7 090	0,4	195	0,0	723	0,0	**8 008**	**0,2**	4 907	0,5
Samtliga	**1 741 313**	**100,0**	**951 946**	**100,0**	**1 758 328**	**100,0**	**4 451 587**	**100,0**	**895 496**	**100,0**
Summa inkomster (kronor)	**35 138 123 000**		**6 939 500 000**		**19 132 184 000**		**61 209 807 000**		**23 383 652 000**	
Medelinkomst (kronor)		**20 179**		**7 290**		**10 881**		**13 750**		**26 113**

Tab. 5. Inkomsttagarnas fördelning på inkomstklasser åren 1960—1964 (taxeringsåren 1961—1965) Samtaxerade personer behandlade som en inkomsttagare

Inkomstklasser, kr.	Antal inkomsttagare					Procentuell fördelning				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
— 2 999..	322 674	282 208	108 572	68 241	62 852	9,3	8,0	3,2	1,9	1,8
3 000— 3 999..	250 974	243 893	229 139	224 744	174 232	7,2	6,9	6,6	6,4	4,9
4 000— 4 999..	221 688	217 644	205 835	206 187	208 111	6,4	6,2	6,0	5,9	5,8
5 000— 5 999..	191 716	192 255	192 033	186 186	177 966	5,5	5,4	5,6	5,3	5,0
6 000— 6 999..	171 640	166 816	165 331	166 152	162 689	4,9	4,7	4,8	4,7	4,6
7 000— 7 999..	163 600	152 073	149 968	147 514	146 273	4,7	4,3	4,3	4,2	4,1
8 000— 8 999..	167 569	153 692	141 258	137 900	130 885	4,8	4,4	4,1	3,9	3,7
9 000— 9 999..	171 622	155 617	143 622	134 154	125 792	4,9	4,4	4,2	3,8	3,5
10 000—11 999..	344 496	318 392	294 079	276 480	254 484	9,9	9,0	8,5	7,9	7,1
12 000—14 999..	467 986	460 104	435 345	416 013	380 042	13,5	13,0	12,6	11,9	10,7
15 000—19 999..	486 795	543 376	584 859	601 155	606 558	14,0	15,4	17,0	17,2	17,1
20 000—29 999..	363 308	447 120	537 250	612 491	696 043	10,5	12,7	15,6	17,5	19,6
30 000—49 999..	128 303	165 019	220 295	278 985	354 746	3,7	4,7	6,4	8,0	10,0
50 000— ..	25 883	31 675	39 240	48 428	75 418	0,7	0,9	1,1	1,4	2,1
Samtliga	**3 478 254**	**3 529 884**	**3 446 826**	**3 504 630**	**3 556 091**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Till statlig inkomstskatt taxerad inkomst för svenska aktiebolag m. fl. verksamhetsåren 1961—1964 (taxeringsåren 1962—1965) med fördelning på olika branscher av bolag med ett aktiekapital av minst 1 miljon kronor

Bransch	Antal bolag 1964		Taxerad inkomst, milj. kr.				Procentuell förändring		
	Med tax. ink.	Utan tax. ink.	1961	1962	1963	1964	1961 till 1962	1962 till 1963	1963 till 1964
Större aktiebolag									
1. Banker, försäkringsrörelse, förvaltningsbolag m. m.	162	95	308,5	312,1	378,9	338,4	+ 1,2	+ 21,4	— 10,7
2. Malmbrytning och metallindustri									
a) Gruvor	11	6	335,0	279,3	258,1	304,5	— 16,6	— 7,6	+ 18,0
b) Metallverk och metallmanufaktur	62	13	120,8	75,4	101,7	123,3	— 37,6	+ 34,9	+ 21,2
c) Vissa kombinerade företag(bruksrörelse)	10	2	114,3	64,9	103,4	98,8	— 43,2	+ 59,3	— 4,4
d) Verkstadsindustri	122	30	370,9	354,0	455,3	500,0	— 4,6	+ 28,6	+ 9,8
e) Varvsindustri	6	7	75,5	46,9	26,4	22,5	— 37,9	— 43,7	— 14,8
f) Elektroteknisk industri	31	5	167,9	177,9	201,6	271,8	+ 6,0	+ 13,3	+ 34,8
3. Jord- och stenindustri	58	24	64,8	69,8	65,6	73,5	+ 7,7	— 6,0	+ 12,0
4. Skogsindustri	95	33	148,2	84,5	109,6	176,8	— 43,0	+ 29,7	+ 61,3
5. Grafisk industri	25	14	30,5	36,7	31,2	26,4	+ 20,3	— 15,0	— 15,4
6. Livsmedelsindustri	61	21	107,5	103,0	131,7	157,6	— 4,2	+ 27,9	+ 19,7
7. Textil- och beklädnadsindustri	52	30	44,4	34,2	37,2	30,1	— 23,0	+ 8,8	— 19,1
8. Läder- och gummivaruindustri	21	10	21,3	22,7	22,1	24,7	+ 6,6	— 2,6	+ 11,8
9. Kemisk-teknisk industri	60	19	83,4	74,1	92,3	89,6	— 11,2	+ 24,6	— 2,9
10. Kraft- och belysningsverk	53	16	92,4	108,1	94,5	99,4	+ 17,0	— 12,6	+ 5,2
11. Varuhandel	198	64	151,7	143,2	143,4	175,8	— 5,6	+ 0,2	+ 22,6
12. Samfärdsel	67	34	35,3	34,4	46,4	64,5	— 2,5	+ 34,9	+ 39,0
13. Andra branscher	28	13	10,9	8,8	12,8	19,9	— 19,3	+ 45,5	+ 55,5
Säger för större aktiebolag	1 122	436	2 283,3	2 030,0	2 312,2	2 597,6	— 11,1	+ 13,9	+ 12,3
Mindre aktiebolag m. fl. (samtliga branscher)	..	..	470,2	550,7	617,5	715,5	+ 17,1	+ 12,1	+ 15,9
Totalt för svenska aktiebolag m. fl.	..	..	**2 753,5**	**2 580,7**	**2 929,7**	**3 313,1**	**— 6,3**	**+ 13,5**	**+ 13,1**

Utvecklingen av skatteunderlaget verksamhetsåren 1965—1967

Den allmänna inkomstutvecklingen är avgörande för de direkta statsskatternas avkastning och är även i väsentlig mån bestämmande för de indirekta skatternas avkastning liksom för de statliga affärsverkens inkomster.

Konjunkturinstitutet beräknar att den svenska nationalprodukten har ökat volymmässigt med knappt 4 % från 1964 till 1965. En fortsatt pro-

duktions- och efterfrågeökning torde vara att vänta även under 1966. Den internationella konjunkturen är fortfarande i stort sett gynnsam för den svenska exportindustrin. Riksrevisionsverket har räknat med en fortsatt ökning av nationalprodukten under 1966 vid full sysselsättning och ökande utrikeshandel.

Beträffande beräkningen av skatteunderlagets utveckling under åren 1965 och 1966 samt de första månaderna av år 1967 är det lämpligt att verkställa särskilda kalkyler för å ena sidan fysiska personer och å andra sidan aktiebolag.

Vad först angår skatteunderlaget för *fysiska personer* bestämmes utvecklingen, som närmare framgår av sammanställningen på s. 6—7, väsentligen av förändringarna i enskildas inkomst av tjänst eller tillfällig förvärvsverksamhet samt av jordbruksfastighet och rörelse.

Inkomst av tjänst m. m., som representerar 87 % av de fysiska personernas sammanräknade nettoinkomster, utvisade för verksamhetsåret 1964 en ökning med 11,0 % i jämförelse med 1963. Möjligheterna att med tillfredsställande noggrannhet bedöma utvecklingen under 1965 är begränsade till följd av löne- och sysselsättningsstatistikens ofullständighet. Enligt statistiska centralbyråns kvartalsstatistik för industriarbetare låg i maj och augusti 1965 den genomsnittliga timförtjänsten för ifrågavarande arbetargrupper 10,7 resp. 9,7 % över motsvarande siffror för 1964. Antalet sysselsatta industriarbetare har under de nio första månaderna 1965 varit något högre än under motsvarande period 1964, varför den totala lönesumman för industriarbetare har ökat något mer än de genomsnittliga timförtjänsterna. För tjänstemannagrupperna beräknas lönesumman ha stigit till följd av avtalsenliga löneökningar, en sannolik ökning i antalet sysselsatta och löneglidning. För övriga grupper finns endast sporadiska löne- och sysselsättningsuppgifter tillgängliga, men med ledning av de för året gällande avtalen kan dock icke oväsentliga ökningar i lönesumman beräknas även för dessa grupper. Totalt sett finner riksrevisionsverket det sannolikt att den totala lönesumman under 1965 ökat med omkring 10 %.

Beträffande övriga förvärvskällor saknas statistiskt material nästan helt. Riksrevisionsverket räknar emellertid med att ökningen av de sammanlagda inkomsterna för övriga förvärvskällor i stort sett kommer att vara något lägre vid 1966 än vid 1965 års taxering.

Sammanfattningsvis pekar kalkylerna på en ökning av fysiska personers inkomster med mellan 9 och 10 % från 1964 till 1965.

Utvecklingen av inkomst av tjänst under 1966 kommer i första hand att bli beroende av resultatet av de nyligen påbörjade avtalsförhandlingarna. Därjämte kan inkomstutvecklingen påverkas av löneglidning och förändring av antalet anställda. I avvaktan på resultatet av avtalsförhandlingarna har riksrevisionsverket avstått ifrån att söka göra en realistisk bedömning av inkomstutvecklingen under 1966 och 1967 och i stället gjort en scha-

blonmässig kalkyl av denna. Härvid har det ansetts rimligt att utgå från den sannolika reala ökningen av nationalprodukten. För såväl 1966 som de första månaderna under 1967 har ämbetsverket sålunda räknat med en uppgång av 4 %.

För *aktiebolagen* ökade de taxerade inkomsterna med 13,1 % från 1964 till 1965 års taxering. Riksrevisionsverket har genom en enkät till ett antal större bolag, vilka svarade för ca 70 % av samtliga bolags taxerade inkomster vid 1965 års taxering, inhämtat uppgifter om de förväntade inkomsterna vid 1966 års taxering. Undersökningen tyder på att flertalet bolag förutser stigande taxerade inkomster vid 1966 års taxering. Riksrevisionsverket har ansett sig böra räkna med 10 % ökade bolagsinkomster vid 1966 års taxering. Mellan 1966 och 1967 års taxeringar har riksrevisionsverket schablonmässigt räknat med en uppgång av bolagsinkomsterna av 4 %.

Resultatet av riksrevisionsverkets inkomstberäkning återges i den härvid fogade tabellen (bilaga D) med specifikation av inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1966/67. Dessutom har riksrevisionsverket verkställt vissa beräkningar av statsinkomsterna under budgetåren 1967/68—1970/71. Huvudresultatet sammanfattas i en härtill fogad promemoria (bilaga E).

Beträffande de för budgetåret 1966/67 beräknade beloppen för de särskilda inkomsttitlarna får riksrevisionsverket anföra följande.

A. Egentliga statsinkomster

I. Skatter

1. Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse

Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.

Gällande bestämmelser

De skatter, som slutligt skall redovisas på inkomsttiteln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. under budgetåren 1965/66 och 1966/67, utgörs, frånsett inflytande restantier av äldre skatter, av statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt, sjömansskatt och folkpensionsavgifter. Förutom dessa skatter redovisas över titeln andra skatter och avgifter som uppbärs i samband med den allmänna skatteuppbörden, nämligen kommunalskatter, vissa skatter och avgifter som skall omföras till andra inkomsttitlar, sjukförsäkringsavgifter från de försäkrade och tilläggspensionsavgifter samt avgifter till sjukförsäkringen, avgifter till försäkringen för tilläggspension, byggnadsforskningsavgifter och yrkesskadeförsäkringsavgifter från mindre (s. k. skattedebiterade) arbetsgivare. Dessutom redovisas över titeln avgifter till sjukförsäkringen, yrkesskadeförsäkringsavgifter och byggnadsforskningsavgifter från större (s. k. direktdebiterade) arbetsgivare.

Från inkomsttiteln utbetalas kommunerna tillkommande utskylder, överskjutande skatt och övriga restitutioner samt ersättning till kommuner och allmänna försäkringskassor för minskade skatteintäkter och sjukförsäkringsavgifter till följd av sjömansskatten. Inkomsttiteln belastas vidare med de medel som skall omföras till andra inkomsttitlar, nämligen de debiterade beloppen av utskiftningsskatt och ersättningsskatt, skogsvårdsavgifter, annuiteter å avdikningslån och å förskott för avlösning av frälseräntor samt allmän varuskatt i vissa fall för jordbruksprodukter. Dessutom avförs från titeln avgifter till sjukförsäkringen från s. k. direktdebiterade arbetsgivare samt byggnadsforskningsavgifter och yrkesskadeförsäkringsavgifter. I avräkning på de influtna beloppen av sjukförsäkringsavgifter från de försäkrade och från s. k. skattedebiterade arbetsgivare utbetalas från titeln förskott till de allmänna försäkringskassorna. Slutligen utbetalas från titeln tilläggspensionsavgifter och avgifter till försäkringen för tilläggspension från s. k. skattedebiterade arbetsgivare.

Skillnaden mellan titelns sammanlagda inkomster och utgifter utgör den nettoinkomst för statsverket, som motsvarar den i riksstaten upptagna inkomsten på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m.

Statlig inkomstskatt utgår enligt förordning den 26 juli 1947 (nr 576). Inkomstskattens grundbelopp för fysiska personer m. fl. bestämmes enligt två progressiva skiktskalor, den ena avseende sådana skattskyldiga, för

vilka ortsavdrag beräknas enligt de för gift skattskyldig gällande grunderna, och den andra avseende övriga (ensamstående) skattskyldiga. Grundbeloppet utgör genom förordning den 15 december 1961 (nr 623) fr. o. m. 1963 års taxering 10 % av den beskattningsbara inkomsten, om denna icke överstiger 12 000 kr. i den förra skalan och 6 000 kr. i den senare skalan. Upp till nämnda belopp för den beskattningsbara inkomsten utgår sålunda skatten proportionellt, medan vid högre inkomst skatteprocenten är stigande. Skattesatsen är i bägge skalorna maximerad till 65 % för den del av den beskattningsbara inkomsten som överstiger 150 000 kr. Ortsavdragen uppgår fr. o. m. 1963 års taxering till 4 500 kr. för gifta och till 2 250 kr. för ogifta.

Enligt förordning den 9 april 1965 (nr 72) har skatteskalorna ändrats fr. o. m. 1967 års taxering, vilket medför sänkt skatteuttag i skikten över det proportionella skiktet.

Enligt ovannämnda förordning har likaledes fr. o. m. 1967 års taxering kommunalskatteavdraget ändrats, innebärande i huvudsak att avdrag för kommunalskatt skall medges vid taxeringen till statlig inkomstskatt med minst en fjärdedel av beskattningsårets s. k. sammanräknade nettoinkomst. Detta minimiavdrag får dock ej överstiga 4 500 kr. för makar och s. k. ofullständiga familjer samt 2 250 kr. för övriga skattskyldiga. Överstiger den under närmast föregående år påförda kommunalskatten minimibeloppet, skall avdrag medges med det faktiskt påförda beloppet.

Fr. o. m. 1961 års taxering har vissa reformer genomförts på familjebeskattningens område. Förvärvsavdraget för gift yrkesarbetande kvinna med minderårigt barn har sålunda fördubblats jämfört med tidigare bestämmelser. Vidare skall för s. k. ofullständiga familjer ortsavdrag och statlig inkomstskatt beräknas efter de förmånligare grunder som tillämpas för gifta. Fr. o. m. 1963 års taxering har vissa ytterligare skattelättnader för ensamstående med hemmavarande barn beslutats.

Enligt förordning den 9 april 1965 (nr 71) som gäller fr. o. m. 1967 års taxering har förvärvsavdraget höjts till 300 kr. + 25 % av inkomsten, dock högst 3 000 kr. Vidare har förvärvsavdraget för gifta med minderårigt barn i samband med inkomst av jordbruksfastighet höjts från 300 kr. till 1 000 kr. Avdragsrätten för icke hemmavarande barn under 16 år med tillhopa högst 1 000 kr. har ändrats till att avse högst 1 000 kr. för varje barn.

Enligt förordning den 21 maj 1965 (nr 153) kan samtaxerade makar, som båda haft arbetsinkomst, få skatten för arbetsinkomsten beräknad såsom om de blivit särtaxerade för denna inkomst. Den särskilda skatteberäkningen avser statlig inkomstskatt och folkpensionsavgift. Bestämmelserna skall tillämpas fr. o. m. 1967 års taxering.

Genom författningar den 31 mars 1955 (nr 122—125) infördes vissa schablonmässigt beräknade minimiavdrag för avgifter för kapital- och sjukförsäkring för fysiska personer samt för utgifter för fullgörande av tjänsten

för skattskyldiga, som haft inkomst av tjänst. Vidare infördes vissa extra avdrag för fysiska personer, som haft intäkt av kapital. Dessa bestämmelser tillämpades första gången vid 1957 års taxering. Vissa av de schablonmässiga avdragen har sedermera höjts.

Genom författningar den 3 april 1964 (nr 76—78) upphävdes avdragsrätten för folkpensionsavgiften fr. o. m. den 1 juli 1964. Vid 1965 års taxering medgavs avdrag övergångsvis med hälften av folkpensionsavgiften.

Under budgetåret 1965/66 tillämpas en uttagningsprocent av 100.

Andra skattskyldiga än fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser indelas i beskattningshänseende i följande fyra grupper:

a) svenska aktiebolag, svenska försäkringsanstalter som icke är aktiebolag samt andra utländska juridiska personer än oskifta dödsbon och familjestiftelser, varvid dock försäkringsanstalter som driver livförsäkringsrörelse hänföres till grupp c,

b) andra svenska ekonomiska föreningar än sambruksföreningar, sparbanker, sparbankernas säkerhetskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, hypoteksföreningar, svenska bostadskreditkassan och bostadskreditföreningar,

c) försäkringsanstalter i den mån de driver livförsäkringsrörelse samt

d) övriga skattskyldiga.

Enligt förordning den 5 juni 1959 (nr 295) utgör den statliga inkomstskatten räknad i procent av den beskattningsbara inkomsten för grupp a) 40 %, för grupp b) 32 %, för grupp c) 10 % samt för grupp d) 15 %.

Enligt förordning den 10 april 1964 (nr 79) medgavs ett särskilt investeringsavdrag i vissa fall vid 1965 års taxering. Avdraget utgjorde 10 % av kostnaderna för under år 1964 anskaffade maskiner för industriell verksamhet. Villkor för avdragsrätt var dock bl. a. att ifrågavarande investeringskostnad under år 1964 uppgick till minst 5 000 kr. och avsåg tillgångar med en beräknad varaktighetstid av mer än tre år.

Statlig förmögenhetsskatt uttages enligt förordning den 26 juli 1947 (nr 577) av fysiska personer m. fl. Genom förordning den 12 april 1957 (nr 106) höjdes det skattefria beloppet för fysiska personer från 50 000 kr. till 80 000 kr. fr. o. m. 1958 års taxering och genom förordning den 9 april 1965 (nr 73) har det skattefria beloppet ytterligare höjts till 100 000 kr. fr. o. m. 1966 års taxering. Den lägsta skattesatsen är fr. o. m. 1966 års taxering 8 promille. Den högsta, 18 promille, utgår för den del av den beskattningsbara förmögenheten som överstiger 1 000 000 kr. För vissa juridiska personer utgår statlig förmögenhetsskatt med 1 1/2 promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 5 000 kr.

Sjömansskatt utgår enligt förordning den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt, vilken trädde i kraft den 1 januari 1959. Den är en definitiv källskatt, som tillfaller staten, men kommunerna skall, liksom de allmänna försäkringskassorna, för varje år beredas ersättning av statsmedel för mins-

kade skatteintäkter resp. sjukförsäkringsavgifter. De inträdda förändringarna i skatteskalorna för den statliga inkomstskatten och reformerna på familjebeskattningens område tillämpas även i fråga om sjömansskatten.

I samband med vissa reformer på socialförsäkringens område fr. o. m. den 1 januari 1963 sammanfördes bestämmelserna om *sjukförsäkring, folkpensionering* och *försäkring för tilläggspension* i lag om allmän försäkring den 25 maj 1962 (nr 381), varvid de tidigare gällande lagarna om allmän sjukförsäkring, moderskapshjälp, folkpensionering och försäkring för allmän tilläggspension upphävdes.

Sjukförsäkringen finansieras förutom genom statsbidrag av avgifter från de försäkrade och arbetsgivarna. Avgifterna från de försäkrade samt från skattedebiterade arbetsgivare uppbäres i samband med den allmänna skatteuppbörden och avgifterna från direktdebiterade arbetsgivare uppbäres direkt av riksförsäkringsverket.

Enligt lag om finansiering av folkpensioneringen den 25 maj 1962 (nr 398) skall folkpensionsavgift med vissa begränsningar utgå med 4 % av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt taxerade inkomst. Begränsningarna avser bl. a. att avgiftsbeloppet är maximerat till 600 kr. såväl för avgiftspliktig som samtaxeras som för annan avgiftspliktig och att avgift icke skall erläggas av den, vars till statlig inkomstskatt taxerade inkomst icke uppgår till 2 400 kr. Enligt lag den 9 april 1965 (nr 74) skall folkpensionsavgiften fr. o. m. den 1 januari 1966 utgå med 4 % av den till statlig inkomstskatt *beskattningsbara* inkomsten dock med högst 1 200 kr. Folkpensionsavgifterna uppbärs i den allmänna skatteuppbörden och skall som nämnts i det föregående slutligt redovisas på inkomstskattetiteln.

Försäkringen för allmän tilläggspension finansieras med årliga avgifter och med avkastning av fondmedel. Avgifterna utgår efter för året fastställd procentsats och erlägges av arbetsgivare för vad han under året till arbetstagare hos honom utgivit i kontantlön eller naturaförmåner med korrigering efter vissa regler och av den försäkrade själv i den mån han haft inkomst av annat förvärvsarbete. Procentsatsen utgjorde 3 % för år 1960 och har för vart och ett av de därpå följande åren höjts med en procent så att den för 1964 utgjorde 7 %. För 1965 och efterföljande år höjes procentsatsen med en halv procent per år så att den kommer att utgöra 9 1/2 % år 1969, vilket är det senaste år för vilket procentsats fastställts. De försäkrades egna avgifter, tilläggspensionsavgifter och avgifterna från skattedebiterade arbetsgivare uppbäres i samband med den allmänna skatteuppbörden. Övriga avgifter för tilläggspensioneringen uppbäres direkt av riksförsäkringsverket.

Fr. o. m. den 1 januari 1955 ersattes den dittillsvarande olycksfallsförsäkringen, vars uppgifter delvis övertagits av sjukförsäkringen, av en ny *yrkesskadeförsäkring* (lag den 14 maj 1954, nr 243). Yrkesskadeförsäkringen finansieras genom avgifter från arbetsgivarna. För vissa arbetsgivare utgår sedan 1955 särskild *byggnadsforskningsavgift*. Ändrade bestämmelser gäller

för yrkesskadeförsäkring enligt förordning den 25 maj 1962 (nr 408) och för byggnadsforskningsavgift enligt förordningar den 4 maj 1962 (nr 134) och den 6 mars 1964 (nr 32).

De *kommunala skatterna* utgöres av allmän kommunalskatt med däri ingående församlingsskatt, landstingsmedel och tingshusmedel, allt i form av inkomstskatt beräknad på grundval av inkomst och garantibelopp för fastighet. För den allmänna kommunalskatten gäller bestämmelserna i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370). Landstingsmedel utgår enligt landstingslagen den 14 maj 1954 (nr 319). Tingshusmedel utdebiteras enligt förordningen den 31 december 1945 om utdebitering av tingshusmedel (nr 903). I samband med höjningen av taxeringsvärdena genom 1957 års allmänna fastighetstaxering sänktes procenttalet för beräkning av garantibelopp för fastighet från fyra till två och en halv. Dessutom tillerkändes fysisk person som blivit året näst före taxeringsåret eller samma taxeringsår mantalsskriven å honom tillhörig fastighet ett extra avdrag med, för helt år räknat, 200 kr., dock högst med det belopp som skall upptagas som intäkt av fastigheten.

I samband med 1965 års fastighetstaxering har enligt lag den 26 maj 1965 (nr 120) procenttalet för beräkning av garantibeloppet för en- och tvåfamiljsfastigheter sänkts från 2 1/2 % till 2 % att tillämpas fr. o. m. 1966 års taxering. Skattepliktsgränsen för byggnad på annans mark har höjts från 3 000 kr. till 5 000 kr., att tillämpas redan vid 1965 års taxering.

Genom lag den 16 maj 1957 (nr 200) höjdes fr. o. m. 1959 års taxering de kommunala ortsavdragen så att de överensstämmer med de statliga. Under en övergångsperiod av tre år — 1958—1960 — utgick statsbidrag till alla kommuner så att full kompensation erhölls för den av ortsavdragshöjningen föranledda inkomstminskningen. Under de följande fem åren skulle statsbidraget successivt minska i en del kommuner samt helt avvecklas i de beträffande skatteunderlaget bäst ställda kommunerna. Inkomstbortfallet till följd av de fr. o. m. 1962 höjda ortsavdragen skulle kompenseras helt genom statsbidrag.

I samband med att en bidragsgivning i allmänt skatteutjämnande syfte till kommunerna införs fr. o. m. år 1966 slopas från samma tidpunkt de ovannämnda statsbidragen i anledning av 1957 och 1961 års ortsavdragsreformer.

Fr. o. m. 1961 års taxering gäller på familjebeskattningens område samma bestämmelser i fråga om den kommunala beskattningen som beträffande den statliga.

Enligt den fr. o. m. 1954 gällande *uppbördsförordningen,* utfärdad den 5 juni 1953 (nr 272), skall skattskyldig utgöra preliminär skatt med det belopp, vilket så nära som möjligt kan antagas motsvara i den slutliga skatten ingående skatter och avgifter.

Den preliminära skatten utgår dels i form av preliminär A-skatt, dels i

form av preliminär B-skatt. A-skatten utgår enligt skattetabeller eller efter viss procent av uppburen löneinkomst. B-skatten debiteras normalt med det belopp som enligt senaste taxering påförts som slutlig skatt.

Debitering och uppbörd sker gemensamt av krono- och kommunalutskylder inklusive de tidigare nämnda avgifterna. Preliminärskatten förfaller till betalning under mars, maj, juli, september, november och januari under uppbördsåret, vilket omfattar tiden fr. o. m. mars det ena året t. o. m. februari påföljande år. Sedan taxering blivit verkställd och den slutliga skatten uträknats, sker en avräkning, varvid den skattskyldige gottskrives i fråga om A-skatt det under uppbördsåret influtna beloppet jämte i förekommande fall s. k. särskilt uppdebiterat belopp samt i fråga om B-skatt det debiterade beloppet. Dessutom gottskrives den skattskyldige sådan preliminärskatt som erlagts efter uppbördsårets utgång (s. k. fyllnadsbetalning av preliminärskatt). Understiger vid avräkningen den gottskrivna preliminära skatten motsvarande slutliga skatt, förfaller skillnaden, om denna är 5 kr. eller större, till betalning såsom kvarstående skatt under uppbördsterminerna i mars och maj året efter taxeringsåret. Om den kvarstående skatten uppgår till minst en femtedel av den slutliga skatten eller minst 10 000 kr., skall den skattskyldige erlägga ränta för den kvarstående skatten efter avdrag för 1 000 kr. Överstiger däremot den preliminära skatten motsvarande slutliga skatt, återbetalas det överskjutande beloppet, om detta är 5 kr. eller större, till den skattskyldige. Dessutom utgår ränta på den del av det överskjutande beloppet, som överstiger 1 000 kr., dock ej om räntebeloppet understiger 5 kr. Fr. o. m. år 1958 utgör räntesatsen för kvarstående skatt 9 % och för överskjutande skatt 5 %. Räntebeloppet på överskjutande skatt maximerades genom förordning den 13 maj 1960 (nr 155) till 100 000 kr. fr. o. m. 1960 års taxering. Tillkommande skatt debiteras i huvudsak på grund av beslut rörande taxering, som kommit den lokala skattemyndigheten tillhanda efter den 20 november under taxeringsåret, eller på grund av eftertaxering eller beslut rörande ändrad debitering.

Arbetsgivarnas skyldighet att verkställa löneavdrag för skatt avser såväl preliminär skatt som kvarstående skatt, varvid gäller, att preliminär skatt utgår i första hand.

I fall, då detta kan förväntas medföra att preliminärskattens slutbelopp bättre kommer att anpassas till den slutliga skatten, äger de lokala skattemyndigheterna att på framställning av den skattskyldige eller på eget initiativ under uppbördsåret vidtaga jämkning av den preliminärskatt, som eljest skulle utgå.

Slutligen bör erinras om att till kommunerna skall enligt särskilda regler utbetalas vad de beslutat utdebitera såsom skatt utan avdrag för restfört belopp. Uppkommande förlust på restantier stannar helt på statsverket.

Inkomstskattetitelns utveckling budgetåren 1960/61—1964/65

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	6 900,0	7 900,0	8 200,0	8 000,0	9 700,0	11 200,0
Redovisat	7 669,4	8 276,7	8 646,8	8 545,1	10 629,3	

De uträknade beloppen av de skatter och avgifter som under ifrågavarande period slutligt redovisats på inkomstskattetiteln har sammanställts i nedanstående tablå.

	Taxeringsår 1961	1962	1963	1964	1965[1]
	Milj. kr.				
Statlig inkomstskatt	5 632	6 392	6 244	7 180	8 630
Därav: A-längden	4 535	5 239	5 161	5 953	7 254
B- och C-längderna	1 097	1 153	1 083	1 227	1 376
Förmögenhetsskatt	223	227	227	261	295
Folkpensionsavgift	1 101	1 166	1 210	1 268	1 349
Sjömansskatt[2]	87	99	104	112	127
Totalt	**7 043**	**7 884**	**7 785**	**8 821**	**10 401**

Om de ovan återgivna beloppen av uträknad skatt jämföres med de redovisade nettoinkomsterna på inkomstskattetiteln framträder vissa olikheter i utvecklingen. Detta sammanhänger med att förskjutningar i tidpunkten för inbetalning av skatt inverkar på det kassamässiga utfallet och med att även andra skatter (främst kommunalskatten) och avgifter än de ovan angivna statsskatterna passerar över titeln, vars kassamässigt redovisade nettoinkomster därigenom påverkas. Efterföljande uppställning är avsedd att belysa utvecklingen av de inkomster och utgifter på inkomstskattetiteln, som tillsammans resulterat i de behållna inkomsterna på titeln. Vissa av beloppen är approximativa.

	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
	Milj. kr.				
Inkomster:					
Prel. A-skatt under terminerna	9 555	10 479	11 611	13 000	15 427
Prel. B-skatt under terminerna	2 982	3 174	3 399	3 549	3 829
Fyllnadsbetalningar av preliminärskatt	721	802	736	896	1 205
Kvarstående skatt	774	974	1 054	899	1 126
Socialförsäkringsavgifter från direktdebiterade arbetsgivare m. m.	346	412	504	647	733
Tillkommande skatt, sjömansskatt, restantier m. m.	292	379	407	442	474
Summa inkomster	**14 670**	**16 220**	**17 711**	**19 433**	**22 794**

[1] Preliminära uppgifter.
[2] Influtna belopp under budgetåren 1961/62—1964/65.

	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
Utgifter:					
Kommunalskattemedel	5 048	5 748	6 378	7 582	8 690
Överskjutande skatt	959	1 024	1 125	1 484	1 461
Övriga restitutioner	43	52	76	67	61
Utbetalningar till allmänna försäkringskassorna, m. m.	931	989	1 311	1 550	1 705
Utbetalningar till allmänna pensionsfonden	—	98	143	171	214
Omföringar	20	32	31	34	34
Summa utgifter	**7 001**	**7 943**	**9 064**	**10 888**	**12 165**
Inkomster utöver utgifter	7 669	8 277	8 647	8 545	10 629

Beräkning av titelns inkomster

Preliminärskatteinkomsterna utgör de dominerande posterna bland inkomsttitelns bruttoinkomster. De har utvisat en snabb och oavbruten stegring under budgetåren 1960/61—1964/65. För bedömning av preliminärskatteuppbörden under innevarande budgetår lämnar den inom riksrevisionsverket förda uppbördsstatistiken vägledning. Denna statistik omfattar förutom uppgifter om influtna belopp av preliminär A- och B-skatt även uppgifter om kvarstående skatt och tillkommande skatt. Med hjälp av nämnda statistik har uppbörden kunnat följas t. o. m. uppbördsterminen i september 1965. Vägledning erhålles även av de uppgifter avseende totalt influten skatt under varje månad, vilka lämnas av poststyrelsen.

Vad beträffar den *preliminära A-skatten* följer denna med hänsyn till sin karaktär av egentlig källskatt nära löneinkomsternas förändringar. Den faktiska uppbörden av preliminär A-skatt under uppbördsterminen i juli uppbördsåret 1965—66 är större än vad som räknades med i april medan uppbörden i september stämde exakt med april-beräkningen. Att döma av de uppgifter, som nu föreligger angående den totala uppbörden för novemberterminen, kan för denna räknas med en högre uppbörd. Riksrevisionsverket räknar med att också uppbörden under januariterminen innevarande uppbördsår kommer att överstiga tidigare beräknat belopp. Det i jämförelse med den tidigare beräkningen ökade inflödet av preliminär A-skatt kan uppskattas till sammanlagt ca 400 milj. kr. för de fyra sista terminerna av innevarande uppbördsår.

Vid beräkningen av uppbörden av preliminär A-skatt under nästkommande uppbördsår har riksrevisionsverket utgått från den förutsedda stegringen av lönesumman under 1966 (jfr s. 16). Denna uppbörd kan grovt räknat väntas öka med ca 180 milj. kr. per år för varje procents ökning av lönesumman. I höjande riktning påverkas uppbörden även av en höjning av den kommunala utdebiteringen — enligt preliminära uppgifter med en krona per inkomstskattekrona från den under 1965 gällande medelut-

debiteringen av 17,25 kr. Den huvudsakligen fr. o. m. 1967 års taxering beslutade omläggningen av den direkta beskattningen, innebärande bl. a. nya skalor för den statliga inkomstskatten och ändringar av kommunalskatteavdraget väntas minska uppbörden av preliminär A-skatt med ca 1 050 milj. kr. för uppbördsår.

Inkomsterna av *preliminär B-skatt* under de ordinarie uppbördsterminerna av innevarande uppbördsår kommer enligt tillgängliga uppgifter att bli obetydligt mindre än vad som förutsattes vid beräkningen i april 1965. Preliminär B-skatt debiteras normalt med det belopp som senast påförts som total slutlig skatt. Detta betyder, att de kända resultaten av 1964 års taxering legat till grund för den debiterade B-skatten för innevarande uppbördsår. På samma sätt kommer det nu kända resultatet av 1965 års taxering att ligga till grund för den debiterade B-skatten för nästkommande uppbördsår och taxeringsresultatet vid 1966 års taxering för den debiterade B-skatten för uppbördsåret 1967—68. De skattskyldiga, som erlägger preliminär B-skatt, har emellertid möjlighet att begära jämkningar i den preliminära B-skatten. Av denna anledning har den debiterade B-skatten väsentligt brukat avvika från senast kända slutliga skatt. För bolagen, vilka främst torde svara för förekommande avvikelser, har riksrevisionsverket förutsatt ungefär samma jämkningsfrekvens under de kommande uppbördsåren som under det innevarande. En ökad uppbörd av preliminär B-skatt kan väntas under uppbördsåret 1966—67 till följd bl. a. av ökningen i bolagsinkomsterna vid 1965 års taxering. En fortsatt ökning kan också förutses för de två terminer av uppbördsåret 1967—68, som faller inom budgetåret 1966/67.

Jämsides med beräkningarna av preliminärskatteuppbörden har riksrevisionsverket uppskattat vad som kommer att påföras de skattskyldiga i slutlig skatt vid 1966 och 1967 års taxeringar. Vid beräkningen har, förutom med påförda inkomst- och förmögenhetsskatter, räknats med påförda folkpensionsavgifter och debiterade sjukförsäkrings- och tilläggspensionsavgifter till följande belopp. Som jämförelse har även de påförda avgifterna enligt 1965 års taxering medtagits.

	Taxeringsår 1965 Milj. kr.	1966	1967
Folkpensionsavgifter	1 349	1 470	1 470
Sjukförsäkringsavgifter	948	1 020	1 100
Tilläggspensionsavgifter	245	275	305

Med utgångspunkt från ovan nämnda beräkningar av vad som kommer att påföras de skattskyldiga i slutlig skatt vid 1966 års och 1967 års taxeringar kan man räkna med ett betydande utrymme för *fyllnadsbetalningar* av preliminärskatt efter utgången av uppbördsåren 1965—66 resp. 1966—67. Bolagen har under den tid möjligheter till fyllnadsbetalningar efter uppbördsårets utgång förefunnits svarat för den övervägande delen av de fullgjorda fyllnadsbetalningarna. Under de senaste åren har dock fyllnadsbe-

talningarna från andra kategorier skattskyldiga ökat väsentligt. Under våren 1965 inflöt fyllnadsbetalningar av preliminärskatt med 1 205 milj. kr., varav bolagen svarade för 689 milj. kr. (57 %).

Riksrevisionsverket räknar med att bolagen kommer att verkställa fyllnadsbetalningar under våren 1966 och våren 1967 i sådan omfattning, att för deras del den kvarstående skatten vid taxeringarna 1966 och 1967 blir av ungefär samma storlek som den överskjutande skatten. Riksrevisionsverket anser sig vidare med hänsyn till inkomstutvecklingen böra räkna med att övriga fyllnadsbetalningar kommer att bli av betydande omfattning såväl under våren 1966 som under våren 1967. Under dessa förutsättningar och med de antaganden beträffande utvecklingen av bolagens taxerade inkomster som berörts i det föregående beräknar riksrevisionsverket de totala fyllnadsbetalningarna till 1 500 milj. kr. under såväl våren 1966 som våren 1967.

Riksrevisionsverket har ansett sig böra uppskatta under budgetåren 1965/66 och 1966/67 totalt inflytande preliminär A- och B-skatt, inklusive fyllnadsbetalningar av preliminärskatt, till 22 930 resp. 24 110 milj. kr. *Det bör understrykas, att de angivna beloppen är osäkra inom vida marginaler med hänsyn till ovissheten beträffande skatteunderlagets utveckling och möjligheten för en del skattskyldiga att i viss utsträckning välja tidpunkten för skatternas erläggande.*

Såsom förut nämnts blir i samband med att ett visst års preliminärskatt avräknas från den slutliga skatten för samma år det belopp, som återstår att erlägga, påfört de skattskyldiga såsom *kvarstående skatt,* under det att vad som betalats för mycket i preliminärskatt skall återbetalas som *överskjutande skatt.* Den inflytande kvarstående skatten kommer sedan att ingå bland inkomstskattetitelns inkomster, medan utbetalningarna av överskjutande skatt upptages bland titelns utgifter.

Omfattningen av den kvarstående och den överskjutande skatten, som belyser preliminärskattebetalningarnas bristande anpassning till de slutligt debiterade skatterna, framgår av följande uppgifter. I tablån, som även omfattar den slutliga skatten med fördelning på A-längd och B- och C-längd, har även införts procenttal, som visar storleken av den kvarstående skatten och den överskjutande skatten jämförd med den enligt resp. taxering påförda slutliga skatten.

Taxeringsår	Slutlig skatt			Kvarstående skatt				Överskjutande skatt			
	A-längd	B- och C-längd	Summa	A-längd	B- och C-längd	Summa	%	A-längd	B- och C-längd	Summa	%
1960	9 842	1 680	11 522	845	75	920	8,0	798	161	959	8,3
1961	11 093	1 767	12 860	1 055	97	1 152	9,0	911	113	1 024	8,0
1962	12 592	1 868	14 460	1 136	109	1 245	8,6	1 004	121	1 125	7,8
1963	13 090	1 790	14 880	965	104	1 069	7,2	1 311	172	1 484	10,0
1964	14 970	2 003	16 973	1 216	125	1 341	7,9	1 278	184	1 461	8,6
1965 [1]	17 871	2 327	20 198	1 800	174	1 974	9,8	1 105	160	1 265	6,3

[1] Preliminära uppgifter.

Vid 1960 års taxering var beloppen av överskjutande och kvarstående skatt nära nog desamma. Vid 1961 års taxering ökade den kvarstående skatten kraftigare än den överskjutande, så att den kvarstående skatten kom att överstiga den överskjutande med 128 milj. kr. Ökningen av den kvarstående skatten torde bl. a. ha berott på att vederbörande skattskyldiga icke utökat sina inbetalningar av preliminärskatt i sådan utsträckning att full täckning erhållits för påförda tilläggspensionsavgifter. Av samma orsak förblev den kvarstående skatten vid 1962 års taxering på samma höga nivå som vid 1961 års taxering. En kraftig stegring av den överskjutande skatten och en nedgång i den kvarstående skatten medförde att den överskjutande skatten blev ca 400 milj. kr. större än den kvarstående vid 1963 års taxering. Den kraftiga uppgången av den överskjutande skatten mellan 1962 och 1963 års taxeringar berodde bl. a. på att skattetabeller hänförliga till tidigare gällande högre skattesatser tillämpades för första uppbördsterminen under uppbördsåret 1962—1963. Vid 1964 års taxering hade skillnaden mellan överskjutande och kvarstående skatt återgått till en lägre nivå och utgjorde 120 milj. kr. Vid 1965 års taxering översteg den kvarstående skatten den överskjutande med 709 milj. kr. Denna stora skillnad torde bl. a. bero på att 1964 års löneavtal blev klara först under våren 1964 och att vid utbetalning av de retroaktiva lönerna från 1 januari 1964 preliminärskatteavdrag skedde med schablonmässigt 25 % i stället för efter preliminärskattetabellerna, vilket i många fall medförde för lågt skatteavdrag.

Enligt uppgifter avseende 1965 års taxering, vilka infordrats från länsstyrelserna, fördelar sig den kvarstående skatten med 1 800 milj. kr. på fysiska personer och 174 milj. kr. på aktiebolag m. fl. Räntan på den kvarstående skatten uppgår till 69 milj. kr., varav 58 milj. kr. för fysiska personer. Återbetalningarna av överskjutande skatt fördelar sig med 1 105 milj. kr. på fysiska personer och 160 milj. kr. på övriga skattskyldiga.

Riksrevisionsverket har räknat med att den kvarstående skatten i likhet med föregående år kommer att överstiga den överskjutande skatten vid 1966 års taxering. Beträffande beloppen för den kvarstående och överskjutande skatten räknar riksrevisionsverket med att de blir av storleksordningen 1 900 milj. kr. resp. 1 300 milj. kr.

Den kvarstående skatt, som påföres enligt taxeringarna 1965 och 1966, skall erläggas under budgetåren 1965/66 resp. 1966/67. Under dessa budgetår utbetalas även den överskjutande skatten enligt nämnda taxeringar. Vid beräkningen av de belopp, varmed kvarstående skatt kommer att inflyta, får hänsyn tagas till att en del av de påförda beloppen icke erläggs i rätt tid utan blir restförda. Den inflytande kvarstående skatten uppskattas för budgetåret 1965/66 till 1 700 milj. kr. och för budgetåret 1966/67 till 1 600 milj. kr.

Såsom av det föregående framgått redovisas även *vissa socialförsäkringsavgifter* från direktdebiterade arbetsgivare över inkomstskattetiteln. Med

ledning av de uppgifter, som lämnats av riksförsäkringsverket i skrivelse till riksrevisionsverket den 4 november 1965, kan dessa bidrag och avgifter beräknas komma att uppgå till 800 milj. kr. för innevarande och till 820 milj. kr. för nästföljande budgetår. I dessa belopp har medräknats statens arbetsgivarbidrag.

Slutligen beräknar riksrevisionsverket inflytande restantier, sjömansskatt, tillkommande skatt m. m. till 500 milj. kr. för vart och ett av budgetåren 1965/66 och 1966/67.

Under hänvisning till det anförda beräknar riksrevisionsverket, på sätt framgår av på s. 31 intagen sammanfattning, samtliga inflytande inkomster på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. under budgetåret 1965/66 till 25 930 milj. kr. och under budgetåret 1966/67 till 27 030 milj. kr.

Beräkning av titelns utgifter

Den mest betydande posten på utgiftssidan utgörs av *utbetalningarna av kommunalskattemedel.* Staten uppbär primärt hela källskatteuppbörden. Kommunerna erhåller för varje kalenderår förskott grundat på senast kända taxering och den aktuella utdebiteringen. När taxeringsresultatet för ifrågavarande kalenderår föreligger sker slutavräkning, varvid saldot mellan slutligt uträknade belopp och uppburna förskott tillgodoräknas kommunerna eller statsverket allteftersom förskotten understiger eller överstiger de slutligt uträknade beloppen. I kommunernas fordran på statsverket, som framräknas per den 1 januari varje kalenderår, ingår sålunda vid stigande skatteunderlag såväl förskott som slutavräkningsmedel. Kommunernas fordran utbetalas varannan månad med i princip en sjättedel av årsbeloppet vid varje tillfälle.

Inkomstskattetiteln har under första delen av budgetåret 1965/66 belastats med utbetalningar till kommunerna med ca 4 610 milj. kr. För kalenderåret 1966 skall utbetalningarna av förskott grundas på skatteunderlaget enligt 1965 års taxering. Enligt uppgifter från statistiska centralbyrån om den beskattningsbara inkomstens storlek och om den kommunala utdebiteringen har riksrevisionsverket beräknat utbetalningarna av förskott på kommunal inkomstskatt under kalenderåret 1966 till 9 640 milj. kr. Slutavräkningen på det under kalenderåret 1964 utbetalade förskottet på kommunal inkomstskatt har beräknats till omkring 1 820 milj. kr. Sammanlagt skulle sålunda utbetalningarna under kalenderåret 1966 kunna beräknas till omkring 11 460 milj. kr. Hälften av detta belopp skall utbetalas under senare hälften av budgetåret 1965/66. Utbetalningarna av kommunalskattemedel under budgetåret 1965/66 kan sålunda beräknas till ca 10 340 milj. kr.

Motsvarande utbetalningar under budgetåret 1966/67 skulle enligt det föregående för budgetårets första hälft uppgå till omkring 5 730 milj. kr. För senare hälften av samma budgetår kan utbetalningarna med utgångspunkt

från den antagna inkomstutvecklingen under år 1965 samt under förutsättning av en kommunal utdebitering av ungefär samma höjd som under år 1966 beräknas till omkring 6 670 milj. kr. Statens utbetalningar av kommunalskattemedel under budgetåret 1966/67 skulle enligt dessa beräkningar komma att uppgå till ca 12 400 milj. kr. De beräknade utbetalningarna av kommunalskattemedel under kalenderåren 1965, 1966 och 1967 samt budgetåren 1965/66 och 1966/67 har sammanställts i följande tablå (milj. kr.).

	Kalenderår 1965	1966	1967	Budgetår 1965/66	1966/67
1:a halvåret	4 610	5 730	6 670	4 610	5 730
2:a halvåret	4 610	5 730	6 670	5 730	6 670
Summa	**9 220**	**11 460**	**13 340**	**10 340**	**12 400**

Från riksstatstiteln skall vidare återbetalas *överskjutande preliminärskatt.* Denna har, såsom framgått av det föregående, för budgetåret 1965/66 med ledning av de uppgifter, som riksrevisionsverket erhållit från länsstyrelserna, beräknats till omkring 1 270 milj. kr. För budgetåret 1966/67 har den beräknats till omkring 1 300 milj. kr. Härtill kommer *restitutioner* på grund av nedsättning i taxering m. m., vilka uppskattas till 60 milj. kr. för vartdera budgetåret.

Till de allmänna försäkringskassorna skall utbetalas *förskott och slutavräkningsbelopp* avseende avgifter från direktdebiterade och skattedebiterade arbetsgivare samt skattedebiterade egenavgifter. Med ledning av uppgifter i riksförsäkringsverkets ovannämnda skrivelse beräknar riksrevisionsverket ifrågavarande utbetalningar till 1 900 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och till 2 080 milj. kr. för budgetåret 1966/67. Härvid har räknats med avsättningar till allmänna sjukförsäkringsfonden med 45 milj. kr. under budgetåret 1965/66 och med 20 milj. kr. under budgetåret 1966/67. Riksrevisionsverket har vidare förutsatt, att förskott på avgifter till försäkringskassorna under nästkommande budgetår endast kommer att utgå med det belopp som utöver avräkningsmedlen erfordras för att täcka kassornas medelsbehov.

Under budgetåren 1965/66 och 1966/67 kommer vid 1965 och 1966 års taxeringar *skattedebiterade avgifter till tilläggspensioneringen* att utbetalas till allmänna pensionsfonden. Med ledning av uppgifter från riksförsäkringsverket och länsstyrelserna beräknar riksrevisionsverket ifrågavarande utbetalningar till 270 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och till 300 milj. kr. för budgetåret 1966/67.

Titeln skall slutligen belastas med *omföringar* av utskiftnings- och ersättningsskatt, skogsvårdsavgifter och vissa annuiteter samt allmän varuskatt i vissa fall för jordbruksprodukter. Sammanlagt kan de ifrågavarande omföringarna beräknas uppgå till omkring 40 milj. kr. för vartdera budgetåret 1965/66 och 1966/67.

Enligt det föregående har riksrevisionsverket på sätt framgår av på s. 31

intagen sammanfattning beräknat titelns utgifter för budgetåret 1965/66 till 13 880 milj. kr. samt för budgetåret 1966/67 till 16 180 milj. kr.

Avsättningar till och återföringar från budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel

Genom beslut av 1952 års riksdag inrättades en fond för reglering av utbetalningarna av kommunalskattemedel. Fonden ingår som en del av budgetutjämningsfonden och avsättningar och återföringar berör sålunda icke de redovisade inkomsterna på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m.

I riksstaten för budgetåret 1965/66 har räknats med en nettoavsättning av kommunalskattemedel till budgetutjämningsfonden på 400 milj. kr. De avsättningar och återföringar, som enligt nu föreliggande beräkningar bör verkställas under budgetåren 1965/66 och 1966/67, framgår av följande sammanställning:

	1965/66 Milj. kr.	1966/67
Avsättning	1 700	1 200
Återföring	1 225	1 525
Nettoavsättning (+), nettoåterföring (—)	+ 475	— 325

Sammanfattning av beräkningarna

De beräkningar av inkomsterna och utgifterna på inkomstskattetiteln, för vilka redogjorts i det föregående, kan sammanfattas på följande sätt. Som jämförelse har även medtagits motsvarande belopp för det avslutade budgetåret 1964/65. Beloppen angives i milj. kr.

Inkomster:	1964/65	1965/66	1966/67
Prel. A-skatt under terminerna	15 427	17 000	17 450
Prel. B-skatt under terminerna	3 829	4 430	5 160
Fyllnadsbetalningar av preliminärskatt	1 205	1 500	1 500
Kvarstående skatt	1 126	1 700	1 600
Socialförsäkringsavgifter från direktdebiterade arbetsgivare m. m.	733	800	820
Tillkommande skatt, sjömansskatt, restantier m. m.	474	500	500
Summa inkomster	**22 794**	**25 930**	**27 030**
Utgifter:			
Kommunalskattemedel	8 690	10 340	12 400
Överskjutande skatt	1 461	1 270	1 300
Övriga restitutioner	61	60	60
Utbetalningar till allmänna försäkringskassorna, m. m.	1 705	1 900	2 080
Utbetalningar till allmänna pensionsfonden	214	270	300
Omföringar	34	40	40
Summa utgifter	**12 165**	**13 880**	**16 180**
Inkomster utöver utgifter	10 629	12 050	10 850

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. för budgetåret 1965/66 till 12 100 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 10 900 000 000 kr.

Kupongskatt

Enligt förordning den 12 februari 1943 (nr 44) om kupongskatt skall i utlandet bosatta och vissa med dem likställda aktieägare erlägga inkomstskatt i form av kupongskatt för utdelning på aktie i svenskt aktiebolag. Kupongskatten utgår enligt förordning den 23 februari 1956 (nr 104) med 30 % av utdelningen. Enligt avtal med vissa länder gäller särskilda bestämmelser för därav berörda skattskyldiga. Skatten innehålles när utdelningen lyftes och inbetalas av bolagen till ett under överståthållarämbetet lydande organ, benämnt kupongskattekontoret.

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	7,0	7,0	8,0	8,0	9,0
Redovisat	7,7	7,5	8,5	8,7	.

I skrivelse till riksrevisionsverket den 13 oktober 1965 har överståthållarämbetet beräknat inkomsten av kupongskatt till 8,5 milj. kr. för vart och ett av budgetåren 1965/66 och 1966/67.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln kupongskatt för budgetåret 1965/66 till 9 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med likaledes 9 000 000 kr.

Utskiftningsskatt och ersättningsskatt

Under budgetåret 1964/65 uppgick inkomsterna på titeln utskiftningsskatt och ersättningsskatt till 1,1 milj. kr. Vid 1965 års taxering uppgår enligt uppgift från statistiska centralbyrån den uträknade utskiftningsskatten till 0,4 milj. kr.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln utskiftningsskatt och ersättningsskatt för budgetåret 1965/66 till 1 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med likaledes 1 000 000 kr.

Skogsvårdsavgifter

Enligt förordning den 28 juni 1946 (nr 324) om skogsvårdsavgift skall sådan avgift erläggas för jordbruksfastighet, vilken vid fastighetstaxering åsatts särskilda värden för skogsmark och växande skog, dock med vissa undantag. Avgiften utgår i förhållande till nämnda taxeringsvärden, dock

med högst en och en halv promille. För varje år bestämmes, med vilket promilletal avgiften för det året skall utgå.

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2
Redovisat	10,2	10,3	10,1	10,1	.

I skrivelse till riksrevisionsverket den 5 oktober 1965 har skogsstyrelsen anfört följande:

»Genom förordningen den 26 februari 1965 (nr 18) har Kungl. Maj:t i överensstämmelse med riksdagens beslut funnit gott bestämma det promilletal med vilket skogsvårdsavgift enligt förordningen den 28 juni 1946 (nr 324) skall utgå för år 1965 till en promille.

Enligt inhämtad uppgift från statistiska centralbyrån beträffande taxeringsutfallet för år 1965 uppgår underlaget för beräkning av skogsvårdsavgift till 10 067,4 milj. kronor. Motsvarande underlag föregående år var 10 091,9 milj. kronor.

Med utgångspunkt från ovannämnda promilletal och med tillämpning av 10 067,4 milj. kronor som underlag skulle inkomsten av skogsvårdsavgifter för budgetåret 1965/66 kunna förväntas bli 10,1 milj. kronor mot det i riksstaten för nämnda budgetår angivna beloppet 10,2 milj. kronor.

Eftersom inkomstutfallet på förevarande område alltid brukar avvika något från det utifrån teoretiska utgångspunkter beräknade beloppet men ändock hålla sig omkring 10,2 milj. kronor, anser skogsstyrelsen att inkomsterna å titeln skogsvårdsavgifter bör liksom för tidigare år beräknas till 10,2 milj. kronor för budgetåret 1965/66.

Beträffande inkomsterna av samma avgifter för budgetåret 1966/67 bör dessa, under förutsättning att skogsvårdsavgiften för det närmaste året kommer att uttas efter samma promilletal som för det innevarande, likaledes beräknas till 10,2 milj. kronor.»

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln skogsvårdsavgifter för budgetåret 1965/66 till 10 200 000 kr. och föreslår, i avvaktan på beslut om promilletalets storlek, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med likaledes 10 200 000 kr.

Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	1,5	2,0	2,0	3,0	3,0
Redovisat	2,1	2,5	2,7	3,5	.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter för budgetåret 1965/66 till 3 700 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 4 000 000 kr.

Arvsskatt och gåvoskatt

Arvs- och gåvoskatt utgår enligt förordning den 6 juni 1941 (nr 416) med därefter genom förordning den 21 maj 1964 (nr 310) företagna ändringar. Skattskyldig är den som genom arv eller testamente eller genom gåva förvärvar egendom. Befriade från skyldighet att erlägga arvs- och gåvoskatt är staten och vissa stiftelser samt från att erlägga gåvoskatt dessutom kyrka, landsting, primärkommuner och hushållningssällskap. Före den 1 januari 1965 erlades arvs- och gåvoskatt genom stämpelbeläggning i regel till den myndighet som fastställt skatten. Som central administrativ myndighet inom stämpelväsendet fungerade poststyrelsen. Postverket ombesörjde försäljningen av stämpelmärken samt uppbörden och redovisningen till statsverket av stämpelmedel. Genom den inledningsvis omnämnda förordningen den 21 maj 1964 (nr 310) skall uppbörden av arvsskatt och gåvoskatt ombesörjas av länsstyrelserna samtidigt som stämpelbeläggningen vid erläggande av arvsskatt och gåvoskatt avskaffades. Enligt förordningen skall skatten jämte ränta, där sådan påförts, betalas till länsstyrelsen i det län dit vederbörande underrätt hör, om underrätten är beskattningsmyndighet, i annat fall till den länsstyrelse som är beskattningsmyndighet. Inbetalning skall ske till postgirokonto hos länsstyrelsen.

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	110,0	115,0	130,0	140,0	155,0
Redovisat	118,4	132,8	152,3	144,6	.

Länsstyrelserna — vilka med hänsyn till det nya uppbördsförfarandet torde ha saknat jämförelsematerial — har i skrivelser till riksrevisionsverket beräknat inkomsterna på titeln arvsskatt och gåvoskatt till ca 101 milj. kr. för vart och ett av budgetåren 1965/66 och 1966/67. Under juli—oktober 1965 har i arvs- och gåvoskatt redovisats sammanlagt 46,3 milj. kr. mot 41,2 milj. kr. under motsvarande tid föregående budgetår.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln arvsskatt och gåvoskatt för budgetåret 1965/66 till 155 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 165 000 000 kr.

Lotterivinstskatt

Enligt förordning den 28 september 1928 (nr 376) utgår skatt på vinst i svenskt lotteri och på vinst vid dragning på premieobligationer om vinstens värde överstiger 100 kr. i fråga om varu- eller tombolalotteri och 25 kr. i fråga om penninglotteri. Skatten utgår för närvarande med 20 % på premieobligationsvinst och med 30 % av vinstens värde på annan vinst. Vid beräkning av skattebeloppet skall i vinstens värde inräknas den på vinsten

belöpande skatten. Lotteriets anordnare eller premieobligationens utfärdare skall innehålla så stor del av vinsten, som motsvarar den stadgade skatten på densamma. Det åligger lotteriarrangör att erlägga den på vinsterna belöpande skatten genom insättning på postgirokonto hos kontrollstyrelsen, som är beskattningsmyndighet fr. o. m. den 1 januari 1965.

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	80,0	84,0	87,0	92,0	110,0
Redovisat	81,8	83,0	93,8	110,8	.

I skrivelse till riksrevisionsverket den 10 november 1965 har kontrollstyrelsen beräknat inkomsterna av lotterivinstskatt till 110 milj. kr. för innevarande budgetår och till 115 milj. kr. för budgetåret 1966/67. Kontrollstyrelsen har härvid anfört följande:

»Under innevarande budgetårs fyra första månader har influtit 29 milj. kr. Går man emellertid tillbaka till detta kalenderårs början, finner man att under tiden januari—oktober 1965 har influtit 85 milj. kr., vilket innebär en genomsnittlig uppbörd per månad av 8,5 milj. kr. Utgår man från denna siffra skulle intäkten under en 12-månadersperiod uppgå till 102 milj. kr. Då emellertid antalet lotterier som anordnas under hösten är relativt stort, kan en ökning av inkomsten förväntas för november—december månader 1965.»

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln lotterivinstskatt för budgetåret 1965/66 till 110 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 115 000 000 kr.

Stämpelskatt och stämpelavgift

Stämpelskatt utgår enligt stämpelskatteförordningen den 21 maj 1964 (nr 308) och omfattar förvärv av fast egendom och tomträtt, inteckning för fordran, förvärv av registreringspliktigt fartyg, emission av aktier, obligationer och vissa andra svenska värdepapper, insatser i svenska kommanditbolag, vissa transaktioner med utländska värdepapper samt lotterier. Inom det skattepliktiga området utgår stämpelskatt med vissa undantag (bl. a. för stat och kommun) enligt följande beräkningsgrunder.

Vid förvärv av fast egendom och tomträtt skall stämpelskatt erläggas med en krona för varje fullt hundratal kronor av egendomens värde dock lägst tio kronor. Förvärvas egendom av juridisk person utgår skatten i regel med dubbelt belopp. Då inteckning för fordran beviljas eller då ansökan om sådan inteckning förklaras vilande skall stämpelskatt utgå med fyra kronor för varje fullt tusental kronor av det kapitalbelopp, för vilket inteckning beviljas eller ansökan om inteckning förklaras vilande. Vid förvärv av registreringspliktigt fartyg med ett värde av minst 25 000 kr. skall stämpelskatt er-

läggas med en krona för varje fullt hundratal kronor av fartygets värde vid tiden för förvärvet. Vid emission av aktier, obligationer och vissa andra svenska värdepapper utgår stämpelskatt vad avser aktier med tio öre för varje fullt tiotal kronor av aktiens nominella belopp eller, om högre belopp skall betalas för aktier, av det högre beloppet och vad avser obligationer och andra skuldebrev med 60 öre för varje påbörjat hundratal kronor av skuldebrevets nominella belopp. För lotteri skall under vissa förutsättningar stämpelskatt utgå med fem kronor för varje fullt hundratal kronor av insatsbeloppet i den mån detta överstiger 15 000 kr.

Stämpelavgift utgår enligt förordning den 21 maj 1964 (nr 309) om ändring i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) vid köp och byte av fondpapper.

Enligt stämpelkungörelsen skall influtna stämpelmedel inlevereras till kontrollstyrelsen resp. sjöfartsstyrelsen, som är uppbördsmyndigheter fr. o. m. den 1 januari 1965.

Titeln stämpelskatt och stämpelavgift, som uppfördes i riksstaten fr. o. m. budgetåret 1965/66, har för detta budgetår beräknats till 130 milj. kr.

Kontrollstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse till riksrevisionsverket beräknat inkomsterna av stämpelskatt och stämpelavgift till 140 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och till 150 milj. kr. för budgetåret 1966/67 och därvid anfört följande:

»Under tiden januari—oktober 1965 har influtit ca 115 milj. kr., vilket innebär en genomsnittlig uppbörd per månad av 11,5 milj. kr. Vid beräkning av beloppet 115 milj. kr. har expeditionsavgifter influtna under första halvåret 1965 uppskattats till 20 milj. kr. och frånräknats. Under innevarande budgetårs fyra första månader har den influtna skatten (jämte stämpelavgifter) uppgått till 51 milj. kr.»

Sjöfartsstyrelsen uppskattar inkomsterna av stämpelskatt vid förvärv av registreringspliktiga fartyg till 3,5 milj. kr. för vart och ett av budgetåren 1965/66 och 1966/67.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln stämpelskatt och stämpelavgift för budgetåret 1965/66 till 145 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 155 000 000 kr.

2. Automobilskattemedel

Fordonsskatt

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	440,0	480,0	520,0	550,0	600,0
Redovisat	443,4	476,8	509,8	544,8	.

Enligt förordning den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt skall för automobil eller släpvagn, som efter vad särskilt är stadgat, blivit här i riket registrerad, årligen erläggas skatt enligt i förordningen meddelade bestämmelser. Skattesatserna har justerats vid flera tillfällen, senast genom förordning den 21 maj 1954 (nr 255). För år räknat utgår för personautomobil dels en grundavgift av 110 kr. och dels därutöver 28 kr. för varje påbörjat hundratal kilogram av bilens tjänstevikt minskad med 900 kilogram. För omnibus och lastbil utgör grundavgiften likaledes 110 kr. För omnibus tillkommer därutöver, om tjänstevikten icke överstiger 5 000 kilogram, 33 kr. och, om tjänstevikten överstiger 5 000 kilogram, 55 kr. för varje påbörjat hundratal kilogram av tjänstevikten minskad med 900 kilogram. För lastbil utgör tilläggsavgiften, om tjänstevikten inte överstiger 3 000 kilogram, 37 kr., om tjänstevikten överstiger 3 000 men ej 7 000 kilogram, 64 kr. och, om tjänstevikten överstiger 7 000 kilogram, 120 kr. för varje påbörjat hundratal kilogram av tjänstevikten minskad med 900 kilogram. Skatten för tvåhjulig lätt motorcykel utgör 30 kr. och för tvåhjulig tung motorcykel utan sidvagn 40 kr. För motorcykel med sidvagn och för trehjulig motorcykel är skatten 60 kr. För automobil med ringar av annat ämne än mjuk kautschuk samt för släpvagn utgår skatten efter särskilda grunder.

Ordinarie uppbörd av skatten försiggår fr. o. m. år 1963 under tiden 10 februari—4 mars varje år. Överstiger skatten 2 000 kr. kan betalningsanstånd medgivas intill utgången av augusti månad för den del av skatten som överstiger nämnda belopp, dock icke för mer än halva skattebeloppet.

I en till riksrevisionsverket den 4 november 1965 avlåten skrivelse har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under hänvisning till i styrelsens petita för budgetåret 1966/67 redovisade beräkningar upptagit inkomsterna av fordonsskatt till 590 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och till 620 milj. kr. för budgetåret 1966/67. Enligt en i nämnda petita intagen tablå har beräkningarna byggt på följande antaganden om fordonens antal och genomsnittsskatten per fordon.

	Skatt per fordon kr.	1965/66 Antal fordon	Total-skatt milj. kr.	1966/67 Antal fordon	Total-skatt milj. kr.
Personbilar	176	1 786 000	314	1 911 000	336
Bussar	2 425	10 500	26	10 900	26
Lastbilar	1 480	136 000	201	138 500	205
Motorcyklar	36	73 000	3	58 000	2
Släpfordon			23		24
Utöver huvuddebiteringen inflytande fordonsskatt			22		24
Summa			**589**		**617**

Länsstyrelserna har i skrivelser till riksrevisionsverket uppskattat fordonsskatten för budgetåret 1965/66 till 591 milj. kr. och för budgetåret 1966/67 till 625 milj. kr.

Utvecklingen av beståndet (netto) av olika fordonsslag under de senaste åren enligt centrala bilregistret belyses av följande uppställning.

Vid utgången av år	Personbilar Antal	Ökning	Lastbilar Antal	Ökning	Bussar Antal	Ökning	Motorcyklar Antal	Minskning
1960..	1 193 913	106 380	121 858	1 591	8 250	164	167 593	25 632
1961..	1 304 251	110 338	125 996	4 138	8 700	450	144 726	22 867
1962..	1 424 049	119 798	128 609	2 613	9 156	456	126 039	18 687
1963..	1 556 005	131 956	130 979	2 370	9 703	547	107 343	18 696
1964..	1 665 782	109 777	133 650	2 671	10 104	401	87 774	19 569

Under de tio första månaderna av år 1965 har nyinregistrerats 227 549 personbilar och 14 960 lastbilar. Under samma tid 1964 var antalet nyinregistrerade fordon 204 691 resp. 12 742.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln fordonsskatt för budgetåret 1965/66 till 600 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 640 000 000 kr.

Trafikomläggningsskatt

Enligt förordning den 17 maj 1963 (nr 116) skall under åren 1964—1967 till staten erläggas särskild skatt för motorfordon, trafikomläggningsskatt. Trafikomläggningsskatten utgör för motorcykel 20 kr., för personbil, vars tjänstevikt ej överstiger 1 100 kilogram, 40 kr. och för annat motorfordon 75 kr.

Uppbörd av trafikomläggningsskatt skall varje år försiggå under den tid, som gäller för uppbörd av automobilskatt.

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat.....	90,0	95,0	100,0
Redovisat	87,7	93,7	.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i skrivelse till riksrevisionsverket den 4 november 1965 beräknat inkomsterna av trafikomläggningsskatt till 100 milj. kr. för innevarande budgetår och till 115 milj. kr. för budgetåret 1966/67.

Länsstyrelserna har i skrivelser till riksrevisionsverket uppskattat trafikomläggningsskatten för budgetåret 1965/66 till 103 milj. kr. och för budgetåret 1966/67 till 111 milj. kr.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln trafikomläggningsskatt för budgetåret 1965/66 till 100 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 110 000 000 kr.

Bensin- och brännoljeskatt

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	900,0	1 000,0	1 200,0	1 265,0	1 525,0
Redovisat	783,8	1 110,3	1 222,6	1 323,4	.

Gällande bestämmelser för bensinskatt återfinns i förordning den 7 april 1961 (nr 372). Enligt bestämmelserna i denna förordning skall bensinskatt erläggas för bensin och andra motorbränslen, som innehåller minst 70 viktprocent bensin, samt för alkohol och alkoholblandningar avsedda för användning till motordrift. Den som inom riket tillverkar bensin är skyldig att vara registrerad hos kontrollstyrelsen. Den som i större omfattning återförsäljer eller förbrukar bensin eller håller bensin i lager må efter ansökan registreras hos kontrollstyrelsen. Skattskyldighet inträder för bensin, som av den som är registrerad levereras till köpare som icke är registrerad, eller tages i anspråk för annat ändamål än försäljning samt för bensin, som av annan än registrerad införs till riket, när införseln sker. Skattskyldig är den registrerade eller eljest den för vars räkning införseln äger rum. När skatt skall utgå vid införseln är generaltullstyrelsen beskattningsmyndighet. I fråga om skatt som skall utgå i andra fall är kontrollstyrelsen beskattningsmyndighet. Genom förordning den 15 december 1961 (nr 626) höjdes bensinskatten från 33 öre till 38 öre för liter fr. o. m. år 1962 och genom förordning den 9 april 1965 (nr 78) med ytterligare 5 öre till 43 öre för liter fr. o. m. den 1 juli 1965.

Enligt förordning den 29 maj 1964 (nr 352), vilken trädde i kraft den 1 juli 1964, skall särskild skatt (gasolskatt) erläggas för gasol och annan vara, som helt eller till huvudsaklig del består av gasformiga kolväten och som användes till drift av motor i motorfordon. Skattskyldig är ägare av motorfordon, som är inrättat för att drivas med gasol. Den som är skattskyldig enligt denna förordning skall vara registrerad hos kontrollstyrelsen, vilken även är beskattningsmyndighet. Skatten utgår med 29 öre för liter utom i fråga om buss, vars tjänstevikt överstiger 3 000 kilogram, då skatten utgör 22 öre för liter.

Brännoljeskatt utgår enligt förordning den 15 december 1961 (nr 653) för brännolja, som är ägnad att användas till drift av motor i motorfordon. Begreppet motorfordon har härvid samma innebörd som i vägtrafikförordningen. Den som inom riket tillverkar brännolja är skyldig att vara registrerad hos kontrollstyrelsen och den som i större omfattning försäljer

brännolja må efter ansökan registreras hos kontrollstyrelsen. Även förbrukare, som förbrukar brännolja för såväl drift av motor i motorfordon som för annat ändamål, må efter ansökan registreras hos kontrollstyrelsen. Skattskyldighet inträder för registrerad tillverkare och registrerad leverantör, då brännolja levereras till köpare, som icke är registrerad, eller tas i anspråk för annat ändamål än försäljning, för registrerad förbrukare då obeskattad brännolja påfylls bränsletank i motorfordon, vartill han är ägare, eller av honom överlåts till den som icke är registrerad samt för den som icke är registrerad, då brännolja för hans räkning införs till riket och då obeskattad brännolja påfylles bränsletank till motorfordon vartill han är ägare. Skatten utgår med 31 öre för liter för registrerad leverantör eller vid införsel till riket och i annat fall med 34 öre för liter. Gällande skattesatser är omkring 4 öre högre för liter än enligt före år 1962 tillämpade skattesatser.

Skatt utgår icke för mineraloljeprodukt, som införs till riket för att vid oljeraffinaderi användas uteslutande såsom råvara vid tillverkning av bensin. Dessutom är från beskattning undantagen bensin och motorsprit, som används för järnvägsdrift, civil och militär luftfart, avprovning av motorer och annat tekniskt ändamål än motordrift. Vidare är efter särskild prövning av kontrollstyrelsen bensin, som förbrukats eller försålts för förbrukning vid produktion av skattepliktig elkraft, undantagen från beskattning.

Beskattningsmyndighet är vid införsel generaltullstyrelsen och i övriga fall kontrollstyrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse till riksrevisionsverket beräknat nettoinkomsterna av bensin- och brännoljeskatt för budgetåren 1965/66 och 1966/67 till 1 490 milj. kr. resp. 1 610 milj. kr.

Kontrollstyrelsen har i skrivelse till riksrevisionsverket den 10 november 1965 anfört följande:

»Bensinskatt

Nettoinkomsten av bensinskatt har under budgetåret 1964/65 utgjort 1 088,4 milj. kr.

Bensinskatten har med verkan fr. o. m. den 1 juli 1965 höjts från 38 öre till 43 öre per liter.

Under tiden juli—oktober 1965 har bensinskatt influtit med 450,4 milj. kr. Enligt uppgifter inhämtade från oljeföretagen torde under tiden november—december 1965 inkomsten av bensinskatt bli ca 23 % större än under motsvarande tid föregående år.

Inkomsten av bensinskatt under tiden november 1964—juni 1965 uppgick till 681,5 milj. kr. Under hänsynstagande till skattehöjningen med 13,2 % och en uppskattad årlig konsumtionsökning med 7 % kan inkoms-

ten under tiden november 1965—juni 1966 beräknas bli (1,132 × 1,07 × 681,5 =) 825,5 milj. kr.

Nettoinleveransen till kontrollstyrelsen under budgetåret 1965/66 kan följaktligen beräknas till (450,4 + 825,5 =) 1 275,9 eller avrundat 1 275 milj. kr.

Under antagande av en fortsatt årlig ökning av konsumtionen av bensin med 7 % beräknar kontrollstyrelsen skatteinkomsten under budgetåret 1966/67 till 1 360 milj. kr.

Brännoljeskatt (inkl. gasolskatt)

Nettoinkomsten av brännoljeskatt har under budgetåret 1964/65 utgjort 245,7 milj. kr.

Under tiden 1 juli—10 november 1964 inflöt brännoljeskatt med 114,9 milj. kr. Under tiden 1 juli—10 november 1965 beräknas skatteinkomsten bli 125,6 milj. kr., vilket innebär en ökning med 9,3 % i förhållande till motsvarande tid föregående budgetår.

Med en försiktigt uppskattad årlig konsumtionsökning om 7 % kan skatteinkomsten under tiden 11 november 1965—30 juni 1966 beräknas bli (1,07 × 130,8 =) 139,9 milj. kr.

Nettoleveransen till kontrollstyrelsen under budgetåret 1965/66 kan följaktligen beräknas till (125,6 + 139,9 =) 265,5 eller avrundat 265 milj. kr. I detta sammanhang har hänsyn ej tagits till gasolskatten, som under tiden juli—oktober 1965 influtit med endast omkring 20 000 kr.

Under antagande av en oförändrad årlig konsumtionsökning med 7 % beräknar kontrollstyrelsen skatteinkomsten under budgetåret 1966/67 till 285 milj. kr.

Den sammanlagda inkomsten av bensin- och brännoljeskatt kan följaktligen anges till (1 275 + 265 =) 1 540 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och (1 360 + 285 =) 1 645 milj. kr. för budgetåret 1966/67.»

Statens jordbruksnämnd har i skrivelse till riksrevisionsverket den 9 november 1965 anfört följande:

»Under budgetåret 1964/65 har i — schablonmässigt beräknade — restitutioner av skatt på bensin till jordbrukstraktorer och skördetröskor utbetalats 10,7 milj. kr. (9,2 + 1,5) d. v. s. 300 000 kr. mindre än tidigare hade beräknats (se nämndens skrivelser den 9 november 1964 och den 12 mars 1965). Sänkningen sammanhänger framför allt med att nyanskaffningen av bensindrivna fordon i jordbruket icke skett i samma takt som förutsetts. Med utgångspunkt från att nuvarande schablonbelopp inte ändras, kan restitutionsutbetalningen uppskattas till 11 milj. kr. för vardera budgetåren 1965/66 och 1966/67.»

Enligt kontrollstyrelsens och jordbruksnämndens beräkningar skulle inkomsterna på titeln bensin- och brännoljeskatt kunna uppskattas till 1 529 milj. kr. under budgetåret 1965/66 och till 1 634 milj. kr. under budgetåret 1966/67.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln bensin- och brännoljeskatt för budgetåret 1965/66 till 1 540 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 1 645 000 000 kr.

3. Tullar och acciser

Tullmedel

Förändringarna i de beräknade och behållna inkomsterna av tullmedel under de senast förflutna fem budgetåren framgår av efterföljande sammanställning.

	Debiterad uppbörd	Influten brutto-inkomst	Utbetalade restitutioner	Redovisad netto-inkomst	Beräknat i riksstaten
	Milj. kr.				
Budgetåret 1960/61	904,8	895,2	69,2	826,0	775,0
» 1961/62	946,5	944,6	88,3	856,4	850,0
» 1962/63	967,6	963,7	96,8	866,9	900,0
» 1963/64	1 047,6	1 045,1	86,3	958,8	900,0
» 1964/65	1 156,3	1 171,7	113,5	1 058,1	1 100,0

Tullmedlen har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 1 100 milj. kr.

Enligt av generaltullstyrelsen meddelade uppgifter har den influtna bruttouppbörden för varje månad under budgetåren 1960/61—1964/65 samt det löpande budgetårets fyra första månader uppgått till följande belopp:

Influten tulluppbörd månadsvis, milj. kr.

	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Juli	60,5	69,0	74,2	82,4	85,5	93,7
Aug.	68,9	69,7	71,2	76,7	84,0	92,1
Sept.	78,3	81,1	82,9	89,2	96,6	105,5
Okt.	73,5	84,8	90,3	89,4	90,1	97,1
Nov.	79,0	77,9	83,4	82,5	94,1	
Dec.	80,3	82,6	84,0	91,0	103,9	
Jan.	70,4	74,8	76,3	85,7	86,5	
Febr.	68,4	73,9	67,0	81,8	94,6	
Mars	86,2	92,2	74,6	89,0	117,2	
April	74,5	76,9	88,0	98,7	97,9	
Maj	75,9	80,4	92,6	83,9	100,3	
Juni	79,3	81,3	79,2	94,8	121,1	
Summa	**895,2**	**944,6**	**963,7**	**1 045,1**	**1 171,7**	

I skrivelse till riksrevisionsverket den 9 november 1965 har generaltullstyrelsen beträffande beräkningen för innevarande och nästkommande budgetår av tullmedelsinkomsterna samt vissa andra av tullverket redovisade statsinkomster framhållit följande:

»Den svenska utrikeshandeln har under år 1965 ytterligare ökat. Import- och exportvärdena för årets tre första kvartal överstiga motsvarande värden för år 1964 med cirka 15 respektive 10 procent. För importen är den värdemässiga ökningen hittills i år lika stor som ökningen mellan åren 1963 och 1964 under motsvarande tid. Exportens ökningstakt är däremot lägre än

under motsvarande period år 1964, då exportvärdet steg med inemot 15 procent i förhållande till samma tid år 1963. Tullverkets influtna bruttouppbörd på riksstatstitlar, vilken från år 1963 till år 1964 ökade med 8 procent, utvisar för de tre första kvartalen av innevarande år en stegring med över 11 procent vid jämförelse med samma tid år 1964. Nu tillgängliga preliminära uppbördssiffror för oktober 1965 tyda på att importen alltjämt ligger på en hög nivå. Vissa uppgifter om import och export samt tullverkets influtna bruttouppbörd på riksstatstitlar lämnas här nedan.

	Årsbelopp	Kvartalsbelopp I	II	III	IV
Importvärde (milj. kr.) 1964..	19 946	4 837	4 965	4 634	5 510
Prel. 1965..		5 646	5 554	5 407	
Exportvärde (milj. kr.) 1964..	19 014	4 190	4 887	4 389	5 548
Prel. 1965..		4 875	5 038	4 860	
Tullverkets influtna bruttouppbörd (milj. kr.) 1964..	1 212	292	309	294	317
Prel. 1965..		330	349	319	

Efterföljande beräkning av tullverkets blivande uppbörd bygger bland annat på vissa för ifrågavarande tid gjorda antaganden, av vilka en del ofrånkomligen måste betecknas som osäkra. Sålunda har förutsatts, att ekonomiska eller politiska förhållanden utomlands icke skola medföra några mera väsentliga förändringar i villkoren för den svenska utrikeshandeln. Vidare har antagits, att importen liksom för närvarande skall vara i huvudsak fri från direkta restriktioner samt att det ekonomiska läget skall möjliggöra en fortgående ökning av densamma, om än i avsevärt lägre takt än under innevarande och nästföregående budgetår.»

I anslutning härtill har generaltullstyrelsen rörande beräkningen av tullmedelsuppbörden under budgetåren 1965/66 och 1966/67 anfört följande:

»Bruttouppbörden av tullmedel har under de fyra sistförflutna budgetåren förhållit sig till importvärdet sålunda, att respektive 60,5, 57,6, 55,2 och 54,9 miljoner kronor i tullmedel influtit för varje miljard kronor av det totala importvärdet. För årsperioden oktober 1964—september 1965 erhålles vid dylik jämförelse resultatet 54,1 miljoner i tullmedel för varje miljard av importvärdet. Tullmedelsuppbörden per importmiljard visar således en successivt sjunkande tendens, som väsentligen torde bero på de genomförda tullsänkningarna för EFTA-varor.

Den debiterade tullmedelsuppbörden för de tre första kvartalen av åren 1962—1965 har beräknats fördela sig på följande huvudgrupper av införda varor med nedan angivna belopp (miljoner kronor).

Varugrupp	Januari—september 1962	1963	1964	1965
Livsmedel m. m.	96	98	103	111
Textilfibrer, garn och vävnader	76	81	82	84
Produkter av kemiska och närstående industrier	41	42	47	51
Oädla metaller	33	28	36	40
Arbeten av metall, maskiner, apparater och transportmedel	325	336	367	410
Övriga varor	129	144	161	183

Till gruppen Livsmedel m. m. höra flera ur tulluppbördssynpunkt viktiga varuslag såsom frukter, köksväxter, kaffe, alkoholhaltiga drycker och tobaksvaror. Uppbördsstegringen hittills i år, cirka 8 miljoner kronor, är framförallt att hänföra till ökad förtullning av köksväxter, kaffe, spritdrycker och maltdrycker. Under budgetåret 1964/65 uppgick tulluppbörden för varor inom gruppen till något mer än 141 miljoner kronor. Härav utgjorde cirka 28 procent, eller i runt tal 40 miljoner kronor, tull för kaffe. Från och med innevarande budgetår torde tulluppbörden för maltdrycker stiga väsentligt med hänsyn till den från och med den 1 oktober 1965 nytillkomna importen av öl av typ B (mellanöl). Då även införseln av övriga till gruppen hänförliga varor synes visa en fortgående ökning, anser Styrelsen sig böra beräkna uppbörden av tull för denna varugrupp till 165 miljoner kronor för budgetåret 1965/66 och 170 miljoner kronor för budgetåret 1966/67.

Den på gruppen Textilfibrer, garn och vävnader belöpande tulluppbörden, som under budgetåret 1963/64 utgjorde 109 miljoner kronor, steg under det sistförflutna budgetåret till 113 miljoner kronor. Huvuddelen av ökningen inträffade under budgetårets senare hälft. Uppbörden under det första kvartalet av innevarande budgetår är i stort sett oförändrad jämförd med samma tid år 1964. Med hänsyn härtill räknar Styrelsen med en relativt begränsad uppbördsstegring för ifrågavarande grupp och uppskattar tulluppbörden för gruppen till 115 miljoner kronor under budgetåret 1965/66 och 120 miljoner kronor under budgetåret 1966/67.

Tulluppbörden för gruppen Produkter av kemiska och närstående industrier har stigit relativt starkt under de två sistförflutna budgetåren. Uppbörden för gruppen uppgick sålunda till 67,5 miljoner kronor under budgetåret 1964/65 mot 60,2 miljoner under budgetåret 1963/64 och 54 à 55 miljoner under ettvart av budgetåren 1960/61—1962/63. Ökningarna hänföra sig huvudsakligen till stigande import av plaster och organiska kemiska föreningar. För budgetåren 1965/66 och 1966/67 anser Styrelsen sig böra beräkna uppbörden av tull för denna grupp till respektive 75 och 80 miljoner kronor.

Inom gruppen Oädla metaller belöper en väsentlig del av tulluppbörden på införsel av handelsfärdigt järn och stål. Importen härav, som under åren 1963 och 1964 stigit förhållandevis kraftigt, beräknas enligt en av Konjunkturinstitutet upprättad försörjningsbalans för handelsfärdigt järn och stål öka under innevarande år med omkring 12 procent i volym i förhållande till år 1964. Föreliggande importstatistik för tiden januari—september 1965 utvisar för här avsedda varor ökningar om cirka 17 procent för importvolymen och cirka 18 procent för importvärdet i förhållande till motsvarande period år 1964. Enligt nämnda försörjningsbalans beräknas importbehovet av järn och stål under år 1966 bli av samma storlek som under år 1965. Tulluppbörden för gruppen uppgick under budgetåret 1964/65 till 54 miljoner kronor, vilket innebär en ökning med drygt 10 miljoner från närmast föregående budgetår. Styrelsen beräknar uppbörden av tull för varor, tillhörande denna grupp, till 60 miljoner kronor för ettvart av budgetåren 1965/66 och 1966/67.

Gruppen Arbeten av metall, maskiner, apparater och transportmedel är ur tulluppbördssynpunkt den mest betydande av de olika varugrupperna. Hit höra åtskilliga varuslag, som äro föremål för stor import, däribland bilar och bildelar, verktygsmaskiner, motorer samt elektriska maskiner och

apparater av skilda slag. Under budgetåret 1964/65 uppgick tulluppbörden för gruppen till 533 miljoner kronor mot 472 miljoner budgetåret 1963/64 och 439 miljoner budgetåret 1962/63. Innevarande års tre första kvartal utvisa en ökning med 43 miljoner i förhållande till samma tid år 1964. Av ökningen belöper huvuddelen, eller 34 miljoner, på tiden januari—juni. Då importen av de varuslag, som ingå i denna grupp, torde böra förutses bli av hög omfattning även fortsättningsvis, anser styrelsen, att uppbörden för budgetåret 1965/66 bör upptagas till 580 miljoner kronor. Under budgetåret 1966/67 beräknas uppbörden komma att stiga till 620 miljoner kronor.

Gruppen Övriga varor omfattar bland annat blomsterlökar, prydnadsväxter och blommor, lädervaror, beredda pälsskinn, gummivaror, varor av mineraliska ämnen (utom metaller), plastvaror, bijouteri- och guldsmedsvaror, sportartiklar, leksaker, kläder, skor, instrument och ur. Åtskilliga av dessa varor äro föremål för successivt stigande import, vilket medfört motsvarande stegring av tulluppbörden. Den på gruppen belöpande tullen utvisar sålunda under årets tre första kvartal en ökning med 22 miljoner kronor (13,6 procent) i förhållande till motsvarande period år 1964. Ökningen i år är något större än år 1964, då uppbörden under januari—september hade stigit med 11,8 procent jämfört med samma tid år 1963. Under budgetåret 1964/65 inbringade gruppen 237 miljoner kronor i tull, eller omkring 25 miljoner mer än närmast föregående budgetår. För innevarande och nästföljande budgetår beräknar Styrelsen uppbörden för denna grupp till respektive 255 och 275 miljoner kronor.

Den sammanlagda bruttouppbörden av tullmedel under budgetåren 1965/66 och 1966/67 kan i enlighet med vad ovan anförts beräknas till respektive 1 250 och 1 325 miljoner kronor. Beräkningarna äro grundade på nu gällande tullreducering för EFTA-varor. För närvarande utgår tullen för varor berättigade till områdesbehandling enligt EFTA-konventionen med 30 procent av bastullen, och närmast är en sänkning till 20 procent av bastullen avsedd att genomföras den 31 december 1965. Enligt EFTA-konventionen skall vidare det sista ledet i tullavtrappningen genomföras den 31 december 1966. Varje reducering med 10 procent av tullen för EFTA-varor torde för närvarande medföra ett inkomstbortfall av omkring 50 miljoner kronor för helt budgetår. Under förutsättning att ovan avsedda tullsänkningar komma till stånd den 31 december i år respektive den 31 december 1966 torde nyss angivna uppbördsbelopp för budgetåren 1965/66 och 1966/67 komma att minska med 25 respektive 100 miljoner kronor.

Från uppbördsbeloppen avgår därjämte restitutioner av tullmedel. Dessa restitutioner, som under budgetåren 1962/63 och 1963/64 uppgingo till respektive 96,8 och 86,3 miljoner kronor, stego under det sistförflutna budgetåret till 113,5 miljoner kronor. Den stora ökningen mellan budgetåren 1963/64 och 1964/65, som huvudsakligen belöper på varvsindustrirestitution, kan närmast anses som en engångsföreteelse. Den är nämligen en följd av en under budgetåret 1964/65 påbörjad och till stor del genomförd omläggning av systemet för tullbefrielse beträffande varvsmateriel. Efter omläggningen kan en nedgång väntas i fråga om varvsindustrirestitutionernas storlek. För vartdera av de nu aktuella budgetåren uppskattar Styrelsen restitutionerna av tullmedel till 75 miljoner kronor.

Den beräknade nettouppbörden av tullmedel utgör således 1 150 miljoner kronor för ettvart av budgetåren 1965/66 och 1966/67.»

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln tullmedel för budgetåret 1965/66 till 1 150 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med likaledes 1 150 000 000 kr.

Allmän varuskatt

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	1 550,0	2 700,0	3 000,0	3 400,0	5 400,0
Redovisat	1 941,4	2 828,0	3 153,5	3 478,2	.

De redovisade inkomsterna på titeln har fr. o. m. budgetåret 1961/62 med fördelning på olika månader sammanställts i efterföljande tablå.

Influten allmän varuskatt månadsvis, milj. kr.

	1961/62		1962/63		1963/64		1964/65		1965/66	
	Influtet	Ökning i %[1]	Influtet	Ökning i %[1]	Influtet	Ökning i %[1]	Influtet	Ökning i %[1]	Influtet	Ökning i %[1]
Juli	271	+ 20,1	442	+ 63,2	498	+ 12,5	537	+ 8,0	747	+ 39,0
Aug.	5		10		9		10		13	
Sept.	246	+ 11,3	420	+ 70,4	471	+ 12,2	513	+ 8,9	687	+ 33,9
Okt.	6		13		11		14			
Nov.	278	+ 13,0	464	+ 66,5	514	+ 11,0	573	+ 11,5		
Dec.	5		9		— 7		— 9			
Jan.	362	+ 20,0	556	+ 53,7	618	+ 11,1	699	+ 13,1		
Febr.	5		12		14		14			
Mars	325	+ 46,5	408	+ 25,7	462	+ 13,3	503	+ 8,8		
April	7		10		14		13			
Maj	400	+ 53,9	461	+ 15,1	508	+ 10,2	578	+ 13,8		
Juni	31		23		41		33			
Summa	**1 941**	**+ 28,8**	**2 828**	**+ 45,7**	**3 153**	**+ 11,5**	**3 478**	**+ 10,3**		

[1] Från föregående budgetår.

Enligt förordning den 1 december 1959 (nr 507) skall allmän varuskatt fr. o. m. år 1960 erläggas för varor, som försäljes eller på annat sätt tillhandahålles eller tages i anspråk inom riket samt för varor, som införes till riket. Allmän varuskatt skall även erläggas för tjänsteprestation, ifall denna huvudsakligen har avseende på skattepliktiga varor samt innefattar förfärdigande på beställning, uthyrning, servering, reparation, underhåll, ändring eller rengöring. Från den principiella skatteplikten för varor undantages råvaror och emballage, som användes i jordbruket och dess binäringar, levande djur, jord, sand, grus och sten, drivmedel och andra bränslen, fiskefartyg, större fartyg, luftfartyg, viss krigsmateriel, dagstidningar, receptbelagda läkemedel m. m. Enligt förordning den 29 april 1960 (nr 82), som trädde i kraft den 1 maj 1960, föreligger icke heller skattskyldighet för begagnade bilar.

Den allmänna varuskatten höjdes genom förordning den 15 december 1961 (nr 625) fr. o. m. 1962 från 4 till 6 % av beskattningsvärdet och genom förordning den 9 april 1965 (nr 75) fr. o. m. den 1 juli 1965 till 9,1 % av beskattningsvärdet, vilket motsvarar jämnt 10 % vid öppen debitering. Enligt sistnämnda förordning skall skatten beräknas allenast på 60 % av den skattepliktiga omsättningen för rörelse i vad avser tillhandahållande och uttag av monteringsfärdiga hus, fabrikstillverkad betongmassa samt maskiner och andra döda inventarier med en beräknad varaktighetstid av mer än tre år för stadigvarande användning i jordbruk, skogsbruk, rörelse eller annan yrkesmässig verksamhet.

Skattskyldighet, utom i de fall allmän varuskatt skall utgå vid införsel till riket och i vissa fall för jordbruksprodukter, åvilar den som yrkesmässigt försäljer skattepliktig vara eller yrkesmässigt utför skattepliktig tjänsteprestation. Beskattningsvärdet utgör vid tillhandahållande av vara eller tjänsteprestation vederlaget och vid uttag av vara ur rörelse varans saluvärde enligt ortens pris. I vederlag och saluvärde inräknas beloppet av den allmänna varuskatten. Allmän varuskatt är preliminär eller slutlig. Skatten kan i förekommande fall påföras såsom kvarstående allmän varuskatt eller tillkommande allmän varuskatt. Preliminär allmän varuskatt redovisas och erlägges, i avräkning på slutlig allmän varuskatt, i allmänhet för en redovisningsperiod om två månader, senast den 18 i månaden närmast efter utgången av den redovisningsperiod, som skatten avser. Debitering av slutlig, tillkommande och kvarstående allmän varuskatt åvilar länsstyrelse. Enligt förordning den 15 december 1961 (nr 625) skall skattskyldig fr. o. m. 1962 vid debitering av slutlig allmän varuskatt gottskrivas, förutom inbetald preliminär allmän varuskatt, kostnadsersättning beräknad i förhållande till den skattepliktiga omsättningen. Enligt tidigare gällande bestämmelser fick skattskyldig tillgodogöra sig kostnadsersättning genom efter vissa grunder beräknat avdrag vid inbetalningen av preliminär allmän varuskatt.

Allmän varuskatt, som skall utgå vid införsel till riket, fastställs och uppbärs av tullverket i den ordning, som är föreskriven beträffande tull. Skattskyldighet åvilar den för vars räkning införseln sker. I sin förenämnda skrivelse har generaltullstyrelsen uppskattat allmän varuskatt vid införsel till 60 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och till 65 milj. kr. för budgetåret 1966/67.

För allmän varuskatt i vissa fall för jordbruksprodukter gäller särskilda bestämmelser, vilka bl. a., innebär att allmän varuskatt för produkter från jordbruksfastighet som ägare eller brukare uttager för egen förbrukning eller försäljer till konsument uppbäres i samband med den allmänna skatteuppbörden. Allmän varuskatt för jordbruksprodukter, som under budgetåren 1963/64 och 1964/65 uppgick till 18,1 resp. 17,6 milj. kr. utgjorde enligt uppgifter från länsstyrelserna 16,1 milj. kr. vid 1965 års taxering. Motsvarande belopp kommer under budgetåret 1965/66 att om-

föras från titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. till titeln allmän varuskatt.

Med hänvisning till de allmänna förutsättningar angående den fortsatta ekonomiska utvecklingen som riksrevisionsverket inledningsvis lagt till grund för sin beräkning och till den hittillsvarande utvecklingen av uppbörden beräknar ämbetsverket inkomsterna på titeln allmän varuskatt till 5 200 000 000 kr. för innevarande budgetår samt föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 5 800 000 000 kr.

Särskilda varuskatter

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	350,0	380,0	400,0	430,0	350,0
Redovisat	367,2	393,3	418,3	420,4	.

Särskild varuskatt utgår enligt förordning den 25 maj 1941 (nr 251), som omtrycktes i förordning den 25 november 1960 (nr 612) med därefter företagna ändringar.

Enligt förordning den 9 april 1965 (nr 76) har fr. o. m. den 1 juli 1965 den särskilda varuskatten slopats för socker och sirap, tandkräm och munvatten m. fl. dylika varor samt spelkort. Vidare har en enhetlig procentsats av 50 % införts på det kvarstående beskattningsområdet d. v. s. för choklad- och konfektyrvaror (förut 65 %), för puder, nagellack och likartade skönhetsmedel (förut 65 %) samt för parfymer, hårvatten etc. (förut 40 %).

I samband med den provisoriska lösningen av vissa problem för livsmedelsindustrin till följd av Sveriges anslutning till EFTA infördes genom förordning den 3 juni 1960 (nr 258) utjämningsskatt på vissa choklad- och konfektyrvaror samt på wafers och biscuits. Utjämningsskatten utgår med 50 öre för kilogram av de skattepliktiga varorna.

Genom förordning den 30 juni 1943 (nr 477), som i sin helhet med vissa ändringar omtrycktes i förordning den 25 mars 1960 (nr 118), ersattes tidigare omsättningsskatt för pälsvaror med en särskild pälsvaruskatt, som skulle utgå dels i form av en styckeskatt på inom riket yrkesmässigt beredda, lösa pälsskinn och dels i form av en värdeskatt för vissa till riket införda pälsvaror m. m. Gällande styckeskatter framgår av Kungl. Maj:ts kungörelse den 5 april 1963 (nr 60). Värdeskatten utgår fr. o. m. 1962 med procenttal varierande från 2 till 10 % mot tidigare 20 %, varigenom skatten anpassats efter beskattningen av inhemska varor.

När den tidigare allmänna omsättningsskatten slutligt avvecklades fr. o. m. den 1 juli 1948 ersattes denna i fråga om tre särskilda varugrup-

per, nämligen mattor, guldsmedsvaror och grammofonvaror, av en särskild försäljningsskatt. Enligt förordning den 25 november 1960 (nr 615) utgår försäljningsskatt fr. o. m. den 1 januari 1961 med 20 % för guldsmedsvaror dock att minimiskatten per kalenderår för registerad försäljare med skattepliktig försäljning skall utgöra 1 200 kr. För mattor utgår försäljningsskatten med likaledes 20 % vartill kommer särskild skatt för importerade mattor varierande mellan 1 000 kr. och 10 000 kr. för 100 kg. Minimiskatten per år utgör 1 200 kr. i det fall försäljningen enbart avser egen tillverkning och eljest 3 600 kr. För grammofoner och grammofonverk m. m. utgick före den 1 juli 1965 försäljningsskatt alltefter art med 20—250 kr. per styck. Försäljningsskatten för grammofonskivor utgick med 0,50—1,50 kr. per sida med ljudspår. Fr. o. m. den 1 juli 1965 har försäljningsskatten enligt förordning den 9 april 1965 (nr 77) slopats på grammofonvaror.

Varuskatterna uppbäres av kontrollstyrelsen vid tillverkning resp. försäljning inom riket samt vid import av hos kontrollstyrelsen registrerad importör och av generaltullstyrelsen vid import av annan än hos kontrollstyrelsen registrerad importör.

I sin förenämnda skrivelse till riksrevisionsverket har kontrollstyrelsen beräknat de inkomster, som uppbäres av styrelsen, för budgetåren 1965/66 och 1966/67 till 320 resp. 345 milj. kr. Styrelsen har beträffande beräkningarna anfört:

»a) Särskild varuskatt på choklad- och konfektyrvaror m. m. samt utjämningsskatt inbetalades under budgetåret 1964/65 till kontrollstyrelsen med 187,0 milj. kr. Inkomsten under månaderna juli—oktober 1965 uppgick till 53,9 milj. kr. mot 54,6 milj. kr. under samma tid 1964. Minskningen kan tillskrivas sänkningen av skattesatsen den 1 juli 1965 från 65 till 50 %. Med tillämpande av den lägre skattesatsen och under antagande av en årlig konsumtionsökning med 5 % kan inkomsten under återstoden av budgetåret beräknas till 114,4 milj. kr. För hela budgetåret 1965/66 erhålles härigenom (53,9 + 114,4 =) 168,3 eller avrundat 170 milj. kr. Inkomsten under budgetåret 1966/67 torde med liknande utgångspunkter kunna anges till 180 milj. kr.

b) Särskild varuskatt på tekniska preparat har under budgetåret 1964/65 influtit med 81,5 milj. kr. och under tiden juli—oktober 1965 med 25,2 milj. kr. Slopandet fr. o. m. den 1 juli 1965 av den särskilda varuskatten på vissa varor såsom tandkräm och munvatten samt ändringen av de olika skattesatserna till enhetligt 50 %, kan väntas medföra en temporär minskning av skatteintäkten. Å andra sidan får man på detta område erfarenhetsmässigt räkna med en årlig konsumtionsökning med omkring 10 %. Inkomsten under tiden november 1965—juni 1966 kan med hänsyn till dessa förhållanden väntas bli något större än under samma tid året innan eller 60 milj. kr. Inkomsten under hela budgetåret 1965/66 kan följaktligen beräknas till (25,2 + 60,0 =) 85,2 eller avrundat 85 milj. kr. För budgetåret 1966/67 kan inkomsten under angivna förutsättning beräknas till 95 milj. kr.

c) Försäljningsskatt på guldsmedsarbeten, grammofonvaror och knutna mattor inflöt under budgetåret 1964/65 med 61,5 milj. kr., vilket innebär en ökning från året innan med ca 10 %. Under tiden juli—oktober 1965 har influtit 16,1 milj. kr. mot 15,9 milj. kr. under samma tid 1964. Ökningen utgör 1,3 %.

Slopandet av skatten på grammofonvaror fr. o. m. den 1 juli 1965 är orsaken till sistnämnda låga procentsiffra. Att det hittills under den gångna tiden av innevarande budgetår dock alltjämt är fråga om en viss ehuru obetydlig intäktsökning, beror på att skatt på grammofonvaror i någon omfattning — ca 1 milj. kr. — influtit även efter den 1 juli 1965. Under hela budgetåret kan skatt på grammofonvaror beräknas inflyta med sammanlagt 1,5 milj. kr.

Vad gäller skatten på guldsmedsvaror och knutna mattor har under tiden juli—oktober 1965 influtit 15,1 milj. kr. mot 13,6 milj. kr. under samma tid 1964. Ökningen utgör 11 %. Under tiden november 1964—juni 1965 inflöt i skatt på dessa varor 38 milj. kr. Bibehålles ökningstakten (11 %) kan vad beträffar skatt på guldsmedsvaror och knutna mattor under återstoden av innevarande budgetår (1,11 × 38 =) 42,2 milj. kr. väntas inflyta. Sammanlagda inkomsten under budgetåret 1965/66 kan sålunda beräknas till (1,5 + 15,1 + 42,2 =) 58,8 eller avrundat 59 milj. kr.

Under antagande av fortsatt omsättningsökning i samma takt kan inkomsten under budgetåret 1966/67 uppskattas till 65 milj. kr.

d) Pälsvaruskatt, avseende inom landet beredda skinn, har under juli—oktober 1965 influtit med 0,9 milj. kr. mot 2,0 milj. kr. under samma tid 1964. Under budgetåret 1964/65 inflöt 4,4 milj. kr. Kontrollstyrelsen beräknar inkomsten under vart och ett av budgetåren 1965/66 och 1966/67 till 4 milj. kr.»

Generaltullstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse till riksrevisionsverket anfört följande:

»För de till särskilda varuskatter hörande avgiftsslagen särskild varuskatt (utjämningsskatt härunder inbegripen), pälsvaruskatt och försäljningsskatt redovisade tullverket under sistförflutna budgetåret en nettouppbörd av respektive 27,3, 4,7 och 0,8 miljoner kronor, eller sammanlagt 32,8 miljoner kronor. Under de fyra första månaderna av innevarande budgetår har uppbörden varit omkring 10 procent lägre än under samma tid år 1964. Minskningen torde bland annat bero på de ändringar i bestämmelserna om ifrågavarande varuskatter, som trädde i kraft den 1 juli 1965. För vart och ett av budgetåren 1965/66 och 1966/67 beräknar Styrelsen den till tullverket inflytande uppbörden av särskilda varuskatter till 30 miljoner kronor.»

De av kontrollstyrelsen och generaltullstyrelsen gjorda beräkningarna innebär en sammanlagd inkomst på titeln särskilda varuskatter under budgetåren 1965/66 och 1966/67 på 350 resp. 375 milj. kr.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln särskilda varuskatter för budgetåret 1965/66 till 350 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 375 000 000 kr.

Omsättningsskatt å motorfordon

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	195,0	205,0	250,0	300,0	350,0
Redovisat	210,1	228,3	276,5	312,5	.

Omsättningsskatt å motorfordon utgår enligt förordning den 23 november 1956 (nr 545), som trädde i kraft den 1 december 1956, i vissa fall när fordonet av tillverkare eller registrerad importör levereras till köpare eller uttages från rörelse utan samband med försäljning. För skattepliktigt fordon som införes till riket av annan än registrerad importör utgår omsättningsskatt, när fordonet införes i riket. Skattepliktiga fordon är personbilar, sådana med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustade lastbilar, vilkas tjänstevikt ej överstiger 1 800 kg samt motorcyklar, allt i den mån fordonen icke tidigare är eller varit upptagna i bilregister.

Enligt förordning den 29 april 1960 (nr 81) utgår omsättningsskatten för personbilar och lastbilar fr. o. m. den 1 maj 1960 med det antal kronor, som motsvarar 110 % av det tal, vilket angiver fordonets tjänstevikt uttryckt i kilogram. För bilar med högre tjänstevikt än 1 600 kg skall därjämte tillägg göras med 145 kr. för varje fullt femtiotal kilogram, varmed tjänstevikten överskjuter 1 600 kg. Skatten avrundas i förekommande fall till närmast lägre helt tiotal kronor. För motorcyklar utgör skatten 180 kr., om tjänstevikten ej överstiger 75 kg, 240 kr. för tjänstevikt mellan 75 och 160 kg samt eljest 360 kr.

Inkomsterna på titeln redovisas av kontrollstyrelsen och generaltullstyrelsen.

Kontrollstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse beträffande omsättningsskatt å motorfordon anfört följande:

»Under tiden juli—oktober 1965 har influtit 95,4 milj. kr. Under motsvarande tid föregående år inflöt 84,8 milj. kr. Ökningen utgör ca 13 %. Under tiden november 1964—juni 1965 inflöt 225,8 milj. kr. Bibehålles ökningstakten kan under återstoden av innevarande budgetår (1,13×225,8 =) 255,1 milj. kr. väntas inflyta och sammanlagt under budgetåret 1965/66 (95,5 + 255,1 =) 350,6 eller avrundat 350 milj. kr.

Med en något återhållsam beräkning av ökningstakten kan inkomsten under budgetåret 1966/67 uppskattas till 375 milj. kr.»

Generaltullstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse beräknat uppbörden till 2,5 milj. kr. för vartdera budgetåret 1965/66 och 1966/67.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse beräknat inkomsterna på titeln till 310 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och 330 milj. kr. för budgetåret 1966/67.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln omsättningsskatt å motorfordon för budgetåret 1965/66 till 350 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 380 000 000 kr.

Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m.

Nu gällande bestämmelser rörande ifrågavarande avgifter och acciser återfinns i förordning den 7 juni 1956 (nr 403) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m., i förordning den 5 juni 1953 (nr 396) om accis å fettemulsion m. m., i förordning den 30 juni 1944 (nr 459) angående avgift för smör, som användes för framställning av grädde m. m. samt i förordning den 5 juni 1953 (nr 397) angående avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m.

Inkomsterna på titeln, som redovisas av statens jordbruksnämnd och kontrollstyrelsen, har i innevarande års riksstat beräknats till 5 milj. kr.

Statens jordbruksnämnd, som i skrivelse till riksrevisionsverket den 9 november 1965 lämnat beräkning för innevarande och nästkommande budgetår av den del av inkomsterna under ifrågavarande titel, som hänför sig till nämndens verksamhetsområde, nämligen nettointäkten av regleringsavgifter för fettvaror, har till stöd för denna beräkning åberopat en vid skrivelsen fogad promemoria, i vilken anförts följande:

»Regleringsavgiften för fettvaror uttages med stöd av Kungl. Maj:ts förordning den 7 juni 1956, nr 403, angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror m. m. samt Kungl. Maj:ts kungörelse samma dag, nr 417, med tillämpningsföreskrifter till nämnda förordning.

Syftet med regleringsavgiften är att i enlighet med statsmakternas beslut åstadkomma en till skydd för smöravsättningen åsyftad prisspänning mellan smör och margarin. Regleringsavgiftens storlek är i främsta rummet beroende av världsmarknadspriserna på fettvaror, lämpliga för margarinframställning. Stiger dessa priser, måste avgiften sänkas och vice versa. Regleringsavgiften påverkas även av den till skydd för den inhemska oljeväxtodlingen jämsides utgående införselavgiften för fettvaror. Summan av de båda avgifterna konstituerar nämligen den till skydd för smöret åsyftade fördyringen av margarinråvarorna. För de fall att den övre eller nedre prisgränsen för inhemskt oljeväxtfrö genombrytes, skall sålunda införselavgiften minskas resp. ökas så att priset återföres inom prisgränsernas ram. En sådan förändring av införselavgiften återverkar på storleken av regleringsavgiften.

Under budgetåret 1964/65 uppgick regleringsavgiften genomsnittligt till 22 öre per kilogram fett mot 32 öre under närmast föregående budgetår. Nedgången av regleringsavgiften berodde dels på att världsmarknadspriserna på de viktigaste margarinråvarorna under budgetåret låg på en högre nivå än tidigare och dels på att prisgränserna på oljeväxtfrö höjdes i juni 1964 och februari 1965. Bruttointäkten av regleringsavgiften uppgick till 43,7 milj. kr., medan utgifterna för regleringsbidrag uppgick till 29,5 milj. kr. och överföringen till Danmark till 20 milj. kr. (prop. 1963: 178). Utgifterna uppgick sålunda sammanlagt till 49,5 milj. kr., varför en brist uppstod på 5,8 milj. kr.

Nu tillgängliga uppgifter tyder på att man under innevarande budgetår kan räkna med en genomsnittlig prisnivå på margarinråvarorna, som ligger något högre än under föregående budgetår, varför det torde vara rimligt att räkna med en något lägre regleringsavgift för budgetåret 1965/66. Om

man antar att regleringsavgiften blir 16 öre per kg och att konsumtionen av inhemskt margarin kommer att uppgå till omkring 120 000 ton, kan statsverkets intäkt av regleringsavgifter för budgetåret 1965/66 (efter avdrag för kostnaden för regleringsbidrag) beräknas till 8 milj. kr. Som ovan nämnts, förelåg en brist på 5,8 milj. kr. vid budgetårets ingång. Härtill kommer, att jordbruksnämnden enligt vederbörliga bemyndiganden under nu löpande budgetår utbetalat 13 milj. kr. till Danmark och 0,5 milj. kr. till Svenska Sockerfabriks AB. Dessa båda utbetalningar skall i första hand täckas av regleringsavgiftsmedel. Vidare räknar nämnden med att före utgången av år 1965 till Danmark få utbetala ytterligare 10 milj. kr. enligt särskild överenskommelse. På grund av det anförda beräknas sålunda att en brist om ca (5,8 + 13 + 0,5 + 10 — 8 =) 21,3 milj. kr. kommer att föreligga vid utgången av budgetåret 1965/66. Enligt statsmakternas beslut (prop. 1965: 95, JoU 15, rskr 254) äger Kungl. Maj:t rätt att för täckande av sådan brist taga i anspråk kvarstående odisponerade införselavgiftsmedel eller medel ur anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

Vid beräkning av intäkten av regleringsavgiften för budgetåret 1966/67 har förutsatts, att fettregleringssystemet skall tillämpas enligt nu gällande grunder även efter den 1 september 1966, då nuvarande provisoriska jordbruksavtal utlöper. Om man utgår från att margarinproduktionen kommer att öka med omkring 2 procent och att världsmarknadspriserna på margarinråvarorna kommer att ytterligare öka något, kan nettointäkten för nyssnämnda budgetår uppskattas till 7 milj. kr. Härvid har bortsetts från den utbetalning av avgiftsmedel, som kan komma att ske till Danmark enligt särskild överenskommelse.

Det måste emellertid understrykas, att beräkningarna i fråga om världsmarknadspriserna är mycket osäkra.»

Kontrollstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse beräknat de av styrelsen redovisade inkomsterna under denna titel till 0,05 milj. kr. för såväl innevarande som nästkommande budgetår.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln regleringsavgift och accis å fettvaror m. m. för budgetåret 1965/66 till 100 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 1 000 000 kr.

Tobaksskatt

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	930,0	1 000,0	1 035,0	1 040,0	1 200,0
Redovisat	964,5	985,9	997,2	1 094,1	.

Enligt förordning den 16 juni 1961 (nr 394) utgår tobaksskatt med vissa efter varans myckenhet bestämda belopp. För cigarrer och cigariller utgår skatten härvid med 9,5, 12,0, 12,4 eller 16,8 öre per styck allteftersom vikten uppgår till högst 1,7 gram, överstiger 1,7 men ej 3,0 gram, överstiger 3,0 men ej 5,0 gram resp. överstiger 5,0 gram. För cigarretter utgår tobaksskatt

med 6,9 eller 11,4 öre per styck allteftersom vikten uppgår till högst 0,85 gram eller överstiger denna vikt. Tobaksskatt för röktobak, tuggtobak och snus utgår med 54,25, 21,60 resp. 9,10 kr. för kilogram. För cigarrettpapper utgår skatten med 2 öre för varje blad, avsett för framställning av en cigarrett. Enligt förordning den 9 april 1965 (nr 79) har tobaksskatten fr. o. m. den 1 juli 1965 höjts på cigarretter med 2 öre per styck till 8,9 resp. 13,4 öre per styck. För cigarrettpapper har skatten likaledes höjts med 2 öre till 4 öre för varje blad.

Den som inom riket tillverkar tobaksvaror eller cigarrettpapper för försäljning är skyldig att vara registrerad hos kontrollstyrelsen och den som för återförsäljning till riket inför tobaksvaror må efter ansökan registreras hos kontrollstyrelsen. Beskattningsmyndigheter är ifråga om vara som av annan än registrerad införts till riket generaltullstyrelsen och i övriga fall kontrollstyrelsen.

I sin förenämnda skrivelse har kontrollstyrelsen beträffande tobaksskatt anfört följande:

»Under budgetåret 1964/65 har tobaksskatt influtit med 1 074,1 milj. kr. från Svenska Tobaks Aktiebolaget och övriga registrerade skattskyldiga. Detta innebär en ökning med 7,1 % från året innan. Motsvarande ökning mellan budgetåren 1962/63 och 1963/64 var 2,2 %. Den kraftiga ökningen under det senaste budgetåret torde till viss del bero på lagringsinköp före skattehöjningen på cigarretter och cigarrettpapper den 1 juli 1965. De höjda skattesatserna har påverkat uppbörden fr. o. m. september månad.

Under tiden 1 juli—10 november 1964 inflöt tobaksskatt med 437,4 milj. kr. Under motsvarande tid 1965 beräknas skatteinkomsten till 476,4 milj. kr.

Enligt av Svenska Tobaks Aktiebolaget verkställda beräkningar skulle statsverkets inkomster av tobaksskatt från bolaget under innevarande och nästa budgetår komma att uppgå till 1 210 resp. 1 280 milj. kr. Från övriga registrerade skattskyldiga kan 5 milj. kr. beräknas inflyta per år.

På grund härav kan inkomsten av tobaksskatt för budgetåret 1965/66 beräknas till 1 215 milj. kr. och för budgetåret 1966/67 till 1 285 milj. kr.»

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln tobaksskatt för budgetåret 1965/66 till 1 215 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 1 285 000 000 kr.

Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag

Inkomsterna från partihandelsbolag hänför sig i första hand till aktiebolaget Vin- & spritcentralen jämte vissa agentbolag.

I sin förenämnda skrivelse har kontrollstyrelsen meddelat, att inleveranserna av vinstmedel enligt uppgift från aktiebolaget Vin- & spritcentralen beräknas till 22 milj. kr. för innevarande budgetår och till 24 milj. kr. för budgetåret 1966/67.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag för budgetåret 1965/66 till 23 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 24 000 000 kr.

Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag

Detaljhandeln med rusdrycker handhas av ett för hela riket gemensamt företag Nya systemaktiebolaget.

Beträffande rusdrycksförsäljningsmedlen av detaljhandelsbolag har kontrollstyrelsen i förenämnda skrivelse till riksrevisionsverket meddelat, att vinstinleveransen till statsverket under vart och ett av budgetåren 1965/66 och 1966/67 beräknas uppgå till 49 milj. kr.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag för budgetåret 1965/66 till 50 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med likaledes 50 000 000 kr.

Skatt å sprit

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat.....	1 150,0	1 300,0	1 400,0	1 475,0	1 500,0
Redovisat	1 218,5	1 174,9	1 456,4	1 502,9	.

Skatt å sprit utgår enligt förordning den 24 maj 1957 (nr 209) med däri senast genom förordning den 5 april 1963 (nr 52) företagna ändringar. Den i april 1963 företagna ändringen innebar, att de sedan 1958 oförändrade skattesatserna höjdes och att utskänkningsskatten avskaffades. Skatten på sprit utgår sålunda numera endast i form av omsättningsskatt.

Omsättningsskatten utgör i fråga om teknisk sprit 2 kronor 70 öre för liter. För spritdrycker utgår omsättningsskatten dels med en grundavgift för liter motsvarande 30 öre för varje hel volymprocent alkohol och dels med en procentavgift motsvarande 50 % av utminuteringspriset. Utminuteringspriset utgöres av det belopp, som, skatten inberäknad, betingas vid varornas utminutering.

I sin förenämnda skrivelse till riksrevisionsverket har kontrollstyrelsen anfört följande:

»Under den senaste tolvmånadersperioden inflöt 1 533,1 milj. kr. mot 1 442,9 under den närmast föregående, vilket innebär en ökning med 6,3 %.

Nya Systemaktiebolagets försäljningsstatistik visar att ökningen under tiden mars—juni 1965 uppgick till 10 % men att den under tredje kvartalet 1965 stannade vid 3 %. Under antagande av en uppgång i fortsättningen med 4 % kan inleveransen under tiden november 1965—juni 1966 beräknas till 1,04 × (1 502,9 — 494,5) = 1 048,7 milj. kr. För hela budgetåret 1965/66 erhålles härigenom (524,6 + 1 048,7 =) 1 573,3 eller avrundat 1 575 milj. kr.

För budgetåret 1966/67 kan man under antagande av en fortsatt årlig ökning med 4 % räkna med 1 640 milj. kr.»

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln skatt å sprit för budgetåret 1965/66 till 1 575 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 1 640 000 000 kr.

Skatt å vin

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	105,0	120,0	120,0	140,0	145,0
Redovisat	107,0	106,2	137,1	137,0	.

Enligt förordning den 24 maj 1957 (nr 209) med däri senast genom förordning den 5 april 1963 (nr 52) vidtagna ändringar utgår omsättningsskatt för vin, dels med en grundavgift, såvitt avser vin med en alkoholhalt överstigande 14 volymprocent (starkvin), av 2 kr. 40 öre för liter och, såvitt avser annat vin (lättvin), av 24 öre för liter, dels med en procentavgift motsvarande 36 % av utminuteringspriset. Utminuteringspriset utgöres av det belopp, som, skatten inberäknad, betingas vid varornas utminutering. För inom landet tillverkat vin utgår omsättningsskatt dessutom med en särskild tillverkningsavgift av 50 öre för liter, om vinets alkoholhalt överstiger 14 volymprocent eller vinet är mousserande eller därmed jämförligt, men eljest av 20 öre för liter.

I sin förenämnda skrivelse till riksrevisionsverket har kontrollstyrelsen i fråga om beräkningen av skatt å vin anfört följande:

»Skatt å vin inflöt under budgetåret 1964/65 med 137,0 milj. kr. och under tiden juli—oktober 1965 med 41,9 milj. kr. Den årliga konsumtionsökningen kan anges till 5 %. Mot en inkomst under tiden november 1964—juni 1965 av 97,3 milj. kr. kan därför beräknas en motsvarande inkomst under innevarande budgetår av 1,05 × 97,3 = 102,2 milj. kr. För hela budgetåret 1965/66 skulle härigenom erhållas (41,9 + 102,2 =) 144,1 eller avrundat 145 milj. kr.

Då man i fortsättningen torde få räkna med någon förskjutning i efterfrågan från vin till öl (mellanöl), synes den fortsatta årliga uppgången i vinkonsumtionen inte böra beräknas till mer än 3 %. För budgetåret 1966/67 erhålles därigenom (1,03 × 145 =) 149,4 eller avrundat 150 milj. kr.»

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln skatt å vin för budgetåret 1965/66 till 145 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 150 000 000 kr.

Skatt å malt- och läskedrycker

Skatt å malt- och läskedrycker utgår jämlikt förordning den 27 maj 1960 (nr 253) med ändring den 3 juni 1965 (nr 286) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker. Allt efter alkoholstyrkan indelas maltdryckerna i fyra grupper enligt följande uppställning.

Maltdryck	Viktprocent alkohol Över	Högst	Skatt per liter Kr.
Lättöl		1,8	0: 12
Öl typ A	1,8	2,8	0: 48
Öl typ B	2,8	3,6	0: 96
Starköl	[1] 3,6		1: 41

[1] Före 1 oktober 1965 2,8.

Skatt på lagrat lättöl infördes fr. o. m. den 20 mars 1958, då också skatten för öl (typ A) och starköl höjdes till nu gällande belopp mot att tidigare ha utgått med 42 öre för liter öl och 1 kr. 35 öre för liter starköl. Öl av typ B infördes först fr. o. m. den 1 oktober 1965. Skatten på läskedrycker utgår med 33 öre för liter.

I riksstaten för budgetåret 1965/66 är inkomsten av skatt å malt- och läskedrycker upptagen med 250 milj. kr.

I sin förenämnda skrivelse till riksrevisionsverket har kontrollstyrelsen i fråga om beräkningen av skatt å malt- och läskedrycker anfört följande:

»Under de tre senaste budgetåren har skatten på malt- och läskedrycker influtit med följande belopp.

Budgetår och månader	Maltdrycker	Därav lagrat lättöl	öl	starköl	Läskedrycker	Summa	Beräknat i riksstaten
	milj. kronor						
1962/63	114,2	2,6	94,9	16,7	67,8	182,0	185
1963/64	124,0	2,6	104,7	16,7	75,7	[1] 199,7	185
1964/65	133,4	2,4	110,1	20,9	83,0	[2] 216,4	210
juli—okt. 1963	47,8	1,0	40,6	6,2	27,5	75,3	
juli—okt. 1964	48,6	0,9	40,7	7,0	28,7	77,3	
juli—okt. 1965	47,8	0,7	38,7	8,4	28,9	76,7	

[1] I budgetredovisningen har redovisats 215,6 milj. kr. Skillnaden utgör inkomstrest, som reglerats under budgetåret 1964/65.
[2] I budgetredovisningen har redovisats 200,4 milj. kr. (jfr not 1).

För återstående del av innevarande budgetår får man räkna med viss ökning av skatteinkomsten genom att det nuvarande ölet av typ A delvis kommer att ersättas av det nya mellanölet, öl av typ B, å vilket skatten utgår med 96 öre per liter mot 48 öre per liter för öl av typ A. Mellanölet kan väntas medföra minskad försäljning även av starköl. Vidare får man räkna med en viss försäljning av utländskt öl av typ B. Det bör uppmärksammas att statens inkomster i form av förhöjd tull på utländska maltdrycker redovisas av generaltullstyrelsen.

Det nya ölet kommer att påverka skatteinkomsten i huvudsak fr. o. m. december, under vilken månad skatten på under oktober månad från bryggerierna utlämnade maltdrycker inflyter till statsverket.

I avsaknad av närmare hållpunkter räknar kontrollstyrelsen med att öl av typ A till hälften kommer att ersättas av svenskt mellanöl och att konsumtionen av svenskt starköl kommer att nedgå med omkring 20 %. Skatt å maltdrycker inflöt under november 1964—juni 1965 med 84,8 milj. kr.,

varav 1,5 milj. kr. för lagrat lättöl, 69,5 milj. kr. för öl och 13,8 milj. kr. för starköl. Under angivna förutsättningar skulle maltdrycksskatt under tiden november 1965—juni 1966 komma att inflyta med omkring 115 milj. kr., varav 1,5 milj. kr. för lättöl, 36 milj. kr. för öl av typ A, 67 milj. kr. för öl av typ B och 11 milj. kr. för starköl.

Skatt å läskedrycker kan under återstoden av innevarande budgetår väntas inflyta med i runt tal 55 milj. kr. Den sammanlagda inleveransen av skatt å malt- och läskedrycker under budgetåret 1965/66 kan följaktligen anges till (76,7 + 115,5 + 55,0 =) 247, 2 eller avrundat 250 milj. kr.

Motsvarande inkomst under budgetåret 1966/67 torde kunna beräknas till 270 milj. kr.»

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln skatt å malt- och läskedrycker för budgetåret 1965/66 till 250 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 270 000 000 kr.

Energiskatt

Allmän energiskatt utgår enligt förordning den 31 maj 1957 (nr 262), som i sin helhet med vissa ändringar omtrycktes i förordning den 29 maj 1964 (nr 350). Allmän energiskatt skall erläggas för bensin och gasol, vissa bränslen såsom kol, koks, motorbrännolja och eldningsolja samt elektrisk kraft. Med bensin avses härvid samtliga i förordningen om bensinskatt angivna skattepliktiga varuslag och med gasol vara, för vilken skatt skall erläggas enligt förordningen om gasolskatt. Energiskatt för bensin utgår med nio öre för liter och för gasol med sju öre för liter. För elektrisk kraft utgår skatten med 10 % av kraftens beskattningsvärde för kraft som förbrukas i industriell rörelse med en förbrukning av mer än 40 000 kilowattimmar för driftställe under helt beskattningsår. För annan elektrisk kraft utgår skatten med 7 % av kraftens beskattningsvärde. Beskattningsvärdet är lika med summan av de avgifter, som förbrukaren har att erlägga för den elektriska kraften.

För andra bränslen gällande skattesatser framgår av nedanstående sammanställning.

Bränsle	Skattesats
Stenkol	12 kr. för ton
Stenkolsstybb samt stenkolsbriketter m. m.	6 » » »
Brunkolsbriketter	6 » » »
Koks	14 » » »
Koksstybb och koksbriketter	6 » » »
Motorbrännoljor, eldningsoljor och bunkeroljor, skatteklass I	25 » » m^3
Motorbrännoljor, eldningsoljor och bunkeroljor, skatteklass II	16 » » »

Beträffande energiskatt på bensin och gasol gäller i fråga om skattskyldighet och beskattningsmyndighet samma bestämmelser som för bensinskatt och gasolskatt. Övrig energiskatt redovisas av kontrollstyrelsen samt av

generaltullstyrelsen beträffande skatt på bränslen som införes till riket av annan än den som är registrerad hos kontrollstyrelsen.

De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	575,0	600,0	650,0	700,0	745,0
Redovisat	543,3	643,5	677,3	708,0	.

I sin förenämnda skrivelse till riksrevisionsverket har kontrollstyrelsen i fråga om beräkningen av de inkomster som uppbäres av styrelsen anfört följande:

»a) Energiskatt på elektrisk kraft

Den inhemska förbrukningen av annan kraft än kraft för bandrift har för perioden oktober 1964—september 1965 utgjort 36 846 GWh, innebärande en ökning med 7 % jämfört med perioden oktober 1963—september 1964 (34 465 GWh).

Enligt kontrollstyrelsens cirkulär nr 4/1965 har skattebefrielse och skattenedsättning medgivits i ganska betydande omfattning. Ytterligare nedsättningar kan bli aktuella under den kommande tiden med hänsyn till gällande bestämmelser. Nedsättningarna beräknas till 5 milj. kr. under budgetåret 1965/66.

Under budgetåret 1964/65 inflöt energiskatt å elektrisk kraft med 162,1 milj. kr. Med tillägg av 7 %, 11,3 milj. kr., för ökad kraftförbrukning samt efter avdrag med 5 milj. kr. för beräknade skattenedsättningar, kan inkomsten under budgetåret 1965/66 anges till (162,1 + 11,3 — 5,0 =) 168,4 eller avrundat 170 milj. kr.

För budgetåret 1966/67 kan man enligt vattenfallsstyrelsens beräkningar i publikationen 'Elkonsumtionen, prognos 1965—1975' förutse en ökad kraftförbrukning av i genomsnitt 6,5 %. Till följd härav kan skatteintäkten i fråga om elektrisk kraft beräknas uppgå till 180 milj. kr. för budgetåret 1966/67.

b) Energiskatt på bensin

Nettoinkomsten av energiskatt på bensin har under budgetåret 1964/65 utgjort 258,8 milj. kr.

Under tiden juli—oktober 1964 inflöt energiskatt på bensin med 97,2 milj. kr. Under tiden juli—oktober 1965 har energiskatt på bensin influtit med 103,3 milj. kr., vilket innebär en ökning med 6,3 %. Med en beräknad konsumtionsökning med 7 % (jämför styrelsens beräkningar här ovan angående bensinskatt) i förhållande till motsvarande tid föregående budgetår kan inkomsten under tiden november 1965—juni 1966 beräknas uppgå till (1,07 × 161,6 =) 172,9 milj. kr.

Nettoinleveransen till kontrollstyrelsen under budgetåret 1965/66 kan följaktligen beräknas till (103,3 + 172,9 =) 276,2 eller avrundat 276 milj. kr.

Under antagande av en oförändrad konsumtionsökning med 7 % beräknar kontrollstyrelsen skatteinkomsten under budgetåret 1966/67 till 295 milj. kr.

c) Energiskatt på andra bränslen än bensin

Nettoinkomsten av energiskatt på olika slag av fasta och flytande bränslen under de fem senaste budgetåren framgår av nedanstående sammanställning.

Budgetår	Fasta bränslen	Motor-brännolja	Eldnings-olja 1—2	Eldningsolja 3 och högre	Summa
	milj. kronor				
1960/61	18,9	22,8	88,0	74,4	204,1
1961/62	19,4	23,4	98,1	77,8	218,7
1962/63	20,9	25,3	120,3	92,0	258,5
1963/64	17,6	27,8	121,2	96,4	263,0
1964/65	15,7	31,3	131,1	106,8	284,9
	Procentuell förändring från föregående budgetår				
1961/62	2,6	2,6	11,5	4,6	7,2
1962/63	7,7	8,1	22,6	18,3	18,2
1963/64	— 15,8	9,9	0,7	4,8	1,7
1964/65	— 10,8	12,6	8,2	10,8	8,3

Inkomsten av energiskatt på andra bränslen än bensin påverkas kraftigt av medeltemperaturens avvikelser från den normala under en bränslesäsong.

Under bränslesäsongen 1963/64 låg medeltemperaturen i landet över normalvärdet, vilket förklarar nedgången i ökningstakten för skatteinkomsterna på fasta bränslen och eldningsoljor under budgetåret 1963/64. Under bränslesäsongen 1964/65 rådde i stort sett normal temperatur i landet.

Inkomsten av energiskatt på andra bränslen än bensin under tiden 1 juli—10 november 1965 uppgick till 107,7 milj. kr. mot 101,7 milj. kr. under samma tid 1964, vilket innebär en ökning med 6 %. Under tiden 11 november 1964—30 juni 1965 inflöt 183,2 milj. kr. Med en ökning av oförändrat 6 % skulle inkomsten av sådan skatt under i övrigt oförändrade förhållanden för tiden 11 november 1965—30 juni 1966 kunna beräknas till (1,06 × 183,2 =) 194,2 milj. kr.

Inkomsten under budgetåret 1965/66 kan följaktligen beräknas till (107,7 + 194,2 =) 301,9 eller avrundat 302 milj. kr.

Under antagande av en fortsatt årlig ökning av konsumtionen av bränslen med 6 % beräknar kontrollstyrelsen skatteinkomsten under budgetåret 1966/67 till (1,06 × 302 =) 320 milj. kr.

Den sammanlagda energiskatten skulle sålunda enligt vad ovan anförts uppgå till (170 + 276 + 302 =) 748 eller avrundat 750 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och (180 + 295 + 320 =) 795 milj. kr. för budgetåret 1966/67.»

Generaltullstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse till riksrevisionsverket beräknat de inkomster som uppbäres av tullverket till 2 milj. kr. för vart och ett av budgetåren 1965/66 och 1966/67.

De av kontrollstyrelsen och generaltullstyrelsen gjorda beräkningarna innebär en sammanlagd inkomst på titeln energiskatt under budgetåren 1965/66 och 1966/67 på 752 resp. 797 milj. kr.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln energiskatt för budgetåret 1965/66 till 750 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 800 000 000 kr.

II. Uppbörd i statens verksamhet

De under rubriken »Uppbörd i statens verksamhet» upptagna inkomsttitlarna beräknades i riksstaten för budgetåret 1964/65 till ett belopp av 497,8 milj. kr. och gav enligt budgetredovisningen en sammanlagd nettoinkomst av 518,2 milj. kr. Hur den redovisade nettoinkomsten fördelade sig på de olika uppbördstitlarna framgår av bilaga B.

Riksstaten för budgetåret 1965/66 upptager under rubriken »Uppbörd i statens verksamhet» en sammanlagd inkomstsumma av 782,0 milj. kr. Beträffande samtliga de under denna rubrik upptagna inkomsttitlarna, utom vattendomstolsavgifter och bidrag till kostnader för polis- och domstolsväsendet m. m. har riksrevisionsverket från vederbörande myndigheter erhållit uppgifter om de belopp, med vilka inkomsterna på titlarna i fråga kan beräknas inflyta under vart och ett av budgetåren 1965/66 och 1966/67. Med stöd av myndigheternas uppgifter har riksrevisionsverket, såsom framgår av bilaga C, beräknat utfallet av inkomstsumman under »Uppbörd i statens verksamhet» under budgetåret 1965/66 till 820,3 milj. kr.

För budgetåret 1966/67 har riksrevisionsverket på sätt framgår av närslutna bilaga D under denna rubrik beräknat ett sammanlagt belopp av 696,3 milj. kr., vilket är 124,0 milj. kr. mindre än vad som beräknats för innevarande budgetår. Av minskningen hänför sig 115 milj. kr. till inkomsttiteln bidrag till kostnader för polis- och domstolsväsendet m. m.

Riksrevisionsverket har funnit anledning göra särskilda uttalanden endast beträffande följande inkomsttitlar.

Expeditionsavgifter. I samband med ändrade bestämmelser fr. o. m. den 1 januari 1965 beträffande stämpelmedlen uppfördes fr. o. m. budgetåret 1965/66 en ny titel Expeditionsavgifter under Uppbörd i statens verksamhet. Titeln har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 40 milj. kr.

I skrivelse till riksrevisionsverket den 10 november 1965 har kontrollstyrelsen, som är uppbördsmyndighet anfört följande:

»I den vid expeditionskungörelsen fogade avgiftslistan har de belopp, som tidigare uttogs såsom stämpelavgifter eller lösen justerats uppåt med beaktande på penningvärdets fall. — — — — — — — — — — — — — — —

Statsverkets inkomst av expeditionsavgifter under första halvåret 1965 kan uppskattas till ca 20 milj. kr. Under tiden juli—oktober 1965 har influtit 13,9 milj. kr. Med ledning härav synes man för budgetåret 1965/66 kunna räkna med en inkomst av 40 milj. kr.

Då summan av de ianspråktagna tjänster för vilka avgift utgår torde förbli tämligen konstant, bör för budgetåret 1966/67 kunna beräknas oförändrat belopp 40 milj. kr.»

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln expeditionsavgifter för budgetåret 1965/66 till 40 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med likaledes 40 000 000 kr.

Bidrag till riksförsäkringsverket och försäkringsrådet. I skrivelse till riksrevisionsverket den 4 november 1965 har riksförsäkringsverket beräknat inkomsterna på denna titel till 4,5 milj. kr. för innevarande budgetår och till 4 milj. kr. för budgetåret 1966/67. Verket har därvid anfört följande:

»Under denna riksstatstitel redovisas följande inkomster:

1) tilläggsavgifter enligt 16 § första stycket lagen om försäkring för olycksfall i arbete och 39 § första stycket lagen om yrkesskadeförsäkring såsom bidrag till bestridande av omkostnaderna för riksförsäkringsverkets och försäkringsrådets verksamhet,

2) bidrag enligt 39 § andra stycket sistnämnda lag till bestridande av nämnda omkostnader,

3) ersättning från riksförsäkringsverkets yrkesskadeförsäkringsfond (förut olycksfallsförsäkringsfond) för verkets bestyr med förvaltningen av fonden,

4) ersättning från riksförsäkringsverkets trafiklivräntefond för verkets bestyr med livränterörelse enligt lagen om trafikförsäkring å motorfordon,

5) ersättning till riksförsäkringsverket för handhavandet av den frivilliga pensionsförsäkringen.

1. Tilläggsavgifter enligt olycksfalls- och yrkesskadeförsäkringslagarna.

Det sammanlagda beloppet av de försäkringsavgifter, som kan beräknas inflyta till riksförsäkringsverket under budgetåret 1965/66, uppgår till omkring 46 milj. kr. Lindring i försäkringsavgifter på grund av arbetsgivares självriskåtaganden kan uppskattas motsvara drygt 2,5 milj. kr. Tilläggsavgifterna utgår med 5 % av summan av försäkringsavgifter och lindringsbelopp och kan således för budgetåret 1965/66 beräknas till inemot 2,5 milj. kr.

För budgetåret 1966/67 torde de till riksförsäkringsverket inflytande försäkringsavgifterna kunna uppskattas till 40 milj. kr. och lindringsbeloppen till drygt 2,5 milj. kr. samt tilläggsavgifterna således till något över 2 milj. kr.

2. Bidrag enligt 39 § andra stycket yrkesskadeförsäkringslagen. (Från ömsesidiga socialförsäkringsbolag).

Under budgetåret 1965/66 skall de ömsesidiga socialförsäkringsbolagen i bidrag erlägga kr. 1 662 787: 05.

Socialförsäkringsbolagens försäkringsavgifter för år 1965 kan uppskattas till 50 milj. kr., förekommande lindringsbelopp häri inräknade. De häremot svarande bidragen, utgörande 3 % av summan, vilka skall erläggas under budgetåret 1966/67, kan således uppskattas till 1,5 milj. kr.

3. Ersättning från riksförsäkringsverkets yrkesskadeförsäkringsfond för verkets bestyr med förvaltningen av fonden.

Enligt Kungl. brev den 27 juni 1930 skall från den i 19 § olycksfallsförsäkringslagen (41 § yrkesskadeförsäkringslagen) omförmälda fonden för varje budgetår utgå ett belopp av 22 000 kr. såsom ersättning till statsverket för riksförsäkringsverkets bestyr med förvaltningen av fonden.

4. Ersättning från riksförsäkringsverkets trafiklivräntefond för verkets bestyr med livränterörelse enligt lagen om trafikförsäkring å motorfordon.

Bestämmelser angående ersättning till statsverket från den för ifrågavarande rörelse bildade fonden har meddelats i Kungl. brev den 19 december 1930. Denna ersättning, som under budgetåret 1965/66 utgör kr. 6 286: 71, kan beräknas även under budgetåret 1966/67 inflyta med c:a 6 000 kr.

5. Ersättning till riksförsäkringsverket för handhavandet av den frivilliga pensionsförsäkringen.

Denna ersättning kan för vart och ett av budgetåren 1965/66 och 1966/67 uppskattas till något över 300 000 kr.»

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på ifrågavarande titel till 4 500 000 kr. för budgetåret 1965/66 och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 4 000 000 kr.

Personalsjukpenningar m. m. Genom arbetsgivarinträde fr. o. m. budgetåret 1963/64 erhåller staten de sjukpenningar m. m. som tillkommer statens anställda med rätt till sjuklön. Dessa sjukpenningar skall för personal vid affärsverken levereras till vederbörande verk och för personal hos statsförvaltningen i övrigt tillgodoföras riksstatens inkomstsida, fr. o. m. budgetåret 1964/65 inkomsttiteln personalsjukpenningar m. m.

Riksförsäkringsverket har i sin förenämnda skrivelse till riksrevisionsverket beräknat inkomsterna på denna titel till ca 46 milj. kr. för innevarande budgetår och till ca 51 milj. kr. för budgetåret 1966/67.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln personalsjukpenningar m. m. för budgetåret 1965/66 till 46 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 51 000 000 kr.

Inkomster vid statens farmaceutiska laboratorium. Ifrågavarande inkomsttitel är i gällande riksstat uppförd med 1,6 milj. kr. Medicinalstyrelsen har i skrivelse till riksrevisionsverket den 15 oktober 1965 beräknat inkomsterna på förevarande titel till 1,5 milj. kr. för vart och ett av budgetåren 1965/66 och 1966/67. Medicinalstyrelsen har därvid anfört att de kraftiga höjningar av avgifterna för registrering m. m. av farmaceutiska specialiteter som trätt i kraft fr. o. m. den 1 januari 1965 beräknas medföra en reducering av antalet registrerade specialiteter.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln inkomster vid statens farmaceutiska laboratorium till 1 500 000 kr. för budgetåret 1965/66 och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 1 600 000 kr.

Inkomster vid statens mentalsjukhus. I sin förenämnda skrivelse till riksrevisionsverket har medicinalstyrelsen beräknat inkomsterna på denna titel till 48,8 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och till 25,2 milj. kr. för budgetåret 1966/67. Medicinalstyrelsen har därvid anfört, att på grund av landstingskommunernas övertagande av mentalsjukvården fr. o. m. den 1 januari 1967 har inkomsterna beräknats endast för halva budgetåret 1966/67. För Karsuddens och Vipeholms sjukhus, vilka kommer att övertagas vid senare tidpunkt, har inkomsterna dock beräknats för hela budgetåret 1966/67.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på ifrågavarande titel till

49 000 000 kr. för budgetåret 1965/66 och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 25 000 000 kr.

Inkomster vid Vilhelmsro sjukhus. I sin förenämnda skrivelse till riksrevisionsverket har medicinalstyrelsen beräknat inkomsterna på denna titel till 350 000 kr. för budgetåret 1965/66 och till 175 000 kr. för budgetåret 1966/67. Den beräknade inkomstminskningen för det sistnämnda budgetåret sammanhänger med den tidigare omnämnda överföringen av mentalsjukvården till landstingskommunerna fr. o. m. den 1 januari 1967.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln inkomster vid Vilhelmsro sjukhus för budgetåret 1965/66 till 350 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 175 000 kr.

Förrättningsavgifter vid statens bilinspektion. I skrivelse till riksrevisionsverket den 4 november 1965 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört följande:

»Inkomsterna av förrättningsavgifter vid statens bilinspektion torde för budgetåret 1965/66, såvitt nu kan bedömas, uppgå till 7,3 milj. kr. och för budgetåret 1966/67 till 7,2 milj. kr. I de framräknade beloppen ingår den från och med 1.1.1965 beslutade avgiften för typbesiktning av nya motorfordon.

Vid beräkningen har styrelsen förutsatt, att förrättningstaxan och bilinspektionens arbetsuppgifter förblir oförändrade, att trafikkortskravet icke utvidgas och att högertrafikens införande medför minskade inkomster på grund av färre körkortssökande under tiden 1.1—30.6. 1967.»

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln förrättningsavgifter vid statens bilinspektion för budgetåret 1965/66 till 7 500 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med likaledes 7 500 000 kr.

Försäljning av sjökort m. m. I skrivelse till riksrevisionsverket den 15 oktober 1965 har sjöfartsstyrelsen under antagande att av styrelsen förutsatta avgiftshöjningar genomförs beräknat inkomsterna på förenämnda titel till 1,3 milj. kr. för vartdera budgetåret 1965/66 och 1966/67.

Under förutsättning av bifall till de av sjöfartsstyrelsen föreslagna avgiftshöjningarna beräknar riksrevisionsverket inkomsterna på titeln försäljning av sjökort m. m. till 1 300 000 kr. för budgetåret 1965/66 och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med likaledes 1 300 000 kr.

Fyr- och båkmedel. I skrivelse till riksrevisionsverket den 9 november 1965 har generaltullstyrelsen under förutsättning av oförändrat avgiftsuttag beräknat inkomsterna av fyr- och båkmedel till 22 milj. kr. för vart och ett av budgetåren 1965/66 och 1966/67. Sjöfartsstyrelsen har den 13 oktober 1965 framlagt förslag till höjning av fyr- och båkavgiften med 35 % fr. o. m. den 1 januari 1966.

I avvaktan på ställningstagande till den föreslagna avgiftshöjningen beräknar riksrevisionsverket inkomsterna på titeln fyr- och båkmedel för budgetåret 1965/66 till 22 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med likaledes 22 000 000 kr.

Lotspenningar. I sin förenämnda skrivelse till riksrevisionsverket har sjöfartsstyrelsen under förutsättning av bifall till av styrelsen föreslagen höjning av lotstaxan beräknat inkomsterna på denna titel till 19,2 milj. kr. för vart och ett av budgetåren 1965/66 och 1966/67.

Riksrevisionsverket beräknar, under förutsättning att den föreslagna avgiftshöjningen genomförs, inkomsterna på titeln lotspenningar för budgetåret 1965/66 till 19 200 000 kr och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med likaledes 19 200 000 kr.

Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut. I skrivelse till riksrevisionsverket den 20 oktober 1965 har Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut anfört följande:

»Institutet beräknar inkomsterna under budgetåret 1965/66 till 9 200 000 kronor. Anledningen till nedräkningen i förhållande till riksstaten (9 800 000) är att uppdragsverksamheten i viss grad minskat.

För budgetåret 1966/67 beräknar institutet inkomsterna på följande sätt:

Inkomster av uppdragsverksamhet	3 200 000
Inkomster från luftfartsverket	7 072 000
Bidrag från flygvapnet till SMHI undervisningsverksamhet	113 000
	10 385 000

Beloppet torde kunna avrundas till 10 000 000 kronor.

Beräkningen förutsätter bifall till i institutets petitaskrivelse den 27 augusti 1965 framlagda förslag om ökning av anslaget Väderlekstjänst för luftfarten. Den förutsätter också, att hittillsvarande grunder för debitering å luftfartsstyrelsen av belastningen å anslaget Väderlekstjänst för luftfarten samt en tredjedel av belastningen å anslaget Bidrag till Väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland bibehålles oförändrade.»

Riksrevisionsverket beräknar i avvaktan på ställningstagande till institutets ovannämnda förslag inkomsterna på titeln inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut för budgetåret 1965/66 till 8 500 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 9 000 000 kr.

Inkomster av datamaskindrift vid statskontoret. I skrivelse till riksrevisionsverket den 14 oktober 1965 har statskontoret beräknat inkomsterna på denna titel till 250 000 kr. för budgetåret 1965/66. Då statskontorets datamaskinanläggning befinner sig under avveckling och en ny kapitalfond, statens datamaskinfond (se s. 89) inrättats fr. o. m. budgetåret 1965/66 med syfte att finansiera anskaffningen av datamaskiner för universitets- och högskoleändamål, har statskontoret ej beräknat några inkomster på ifrågavarande titel för budgetåret 1966/67.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln inkomster av datamaskindrift vid statskontoret till 250 000 kr. för budgetåret 1965/66, varefter inkomsttiteln bör utgå ur riksstaten.

Inkomst av myntning och justering. I skrivelse till riksrevisionsverket den 7 oktober 1965 har mynt- och justeringsverket anfört följande:

»Inkomstberäkningen för budgetåret 1965/66 baserades på prägling av 150 milj. st mynt i valörerna 2-kronor—1-öre och till ett värde av 37 milj. kr.

I allmänna rörelsen utelöpande mynt ökade under tiden 1/10 1964—30/9 1965 med 33 milj. kr till 449 milj. kr (exkl. 5-kronor).

Verket har jämlikt SFS 470/1965 erhållit bemyndigande att utmynta omkring 1 milj. st silvermynt med valören 5-kronor till 100-årsminnet av representationsreformen år 1866. Jubileumsmyntet kommer att utlämnas i allmänna rörelsen under år 1966.

Höjd allmän varuskatt och höjda metallpriser har medfört ökade kostnader för inköp av metaller och halvfabrikat.

Med hänsyn till nämnda förändringar beräknar verket nu för budgetåret 1965/66 inkomsten av myntning till 19 milj. kr. I detta belopp ingår inkomsten av prägling av jubileumsmyntet, cirka 3 milj. kr. Inkomsten av justering beräknas till 3 milj. kr och sammanlagda inkomsten av myntning och justering under budgetåret 1965/66 beräknas sålunda till oförändrat 22 milj. kr.

För budgetåret 1966/67 beräknas en tillverkning av samma omfattning som under 1965/66. Verket har att motse en ökad efterfrågan på silver- och kopparnickelmynt. Inkomsten av myntning och justering för budgetåret 1966/67 beräknas därför till 22 milj. kr trots inkomstbortfallet av jubileumsmynten.»

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln inkomst av myntning och justering för budgetåret 1965/66 till 22 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med likaledes 22 000 000 kr.

Bidrag till bankinspektionen och *Bidrag för revision av sparbankerna.* I skrivelse till riksrevisionsverket den 15 oktober 1965 har bankinspektionen anfört följande:

»Vad först angår löpande budgetår, 1965/66, har inkomsttiteln 'Bidrag till bankinspektionen' i riksstaten upptagits med ett belopp av 2 065 000 kr. Det däri ingående delbeloppet Bidrag till banktillsynen, som tidigare angivits till 800 000 kr, kan beräknas stiga till 875 000 kr, vilket belopp torde inflyta under februari 1966. — Bidragen till fondtillsynen, som tidigare beräknats till 80 000 kr, kan nu antagas stanna vid 65 000 kr, enär inspektionen har för avsikt att hemställa hos Kungl. Maj:t om viss sänkning av detta bidrag. Sistnämnda belopp kommer likaledes att inflyta under februari 1966. — Bidraget till jordbrukskassetillsynen, som i riksstaten upptagits med ett belopp av 185 000 kr, har influtit med 203 093 kr. — Bidragen till sparbankstillsynen, som i riksstaten upptagits med ett belopp av 1 000 000 kr, har influtit med 1 070 254 kr. Å inkomsttiteln kan således beräknas inflyta tillhopa (875 000 + 65 000 + 203 093 + 1 070 254 =) 2 213 347 kr.

Vidare har inkomsttiteln 'Bidrag för revision av sparbankerna' i riksста-

ten för innevarande budgetår upptagits till 600 000 kr. Å bidraget kommer att inflyta 603 558 kr.

Vad härefter beträffar budgetåret 1966/67 torde delbeloppen Bidrag till banktillsynen och Bidrag till fondtillsynen kunna uppskattas till 950 000 kr respektive 70 000 kr. — Delbeloppet Bidrag till jordbrukskassetillsynen torde kunna uppskattas till ca 225 000 kr och delbeloppet Bidrag till sparbankstillsynen till ca 1 125 000 kr.

I enlighet härmed beräknar inspektionen hela beloppet för riksstatstiteln 'Bidrag till bankinspektionen' för budgetåret 1966/67 till (950 000 + 70 000 + 225 000 + 1 125 000 =) 2 370 000 kr.

Vad slutligen angår riksstatstiteln 'Bidrag för revision av sparbankerna' torde detta bidragsbelopp få för sistnämnda budgetår beräknas till 625 000 kronor.»

Riksrevisionsverket beräknar under de av bankinspektionen givna förutsättningarna inkomsterna på titlarna bidrag till bankinspektionen och bidrag för revision av sparbankerna för budgetåret 1965/66 till 2 215 000 resp. 604 000 kr. och föreslår, att titlarna för budgetåret 1966/67 uppförs med 2 370 000 resp. 625 000 kr.

Bidrag till försäkringsinspektionen. I skrivelse till riksrevisionsverket den 5 oktober 1965 har försäkringsinspektionen anfört följande:

»Inspektionens inkomster under löpande budgetår (budgetåret 1965/66), vilka endast beror av försäkringsbolagens och understödsföreningarnas premieinkomster under närmast föregående kalenderår (1964), kan framräknas på grundval av redan nu till inspektionen inkommet uppgiftsmaterial. En preliminär beräkning har givit till resultat, att inkomsterna å riksstatstiteln 'Bidrag till försäkringsinspektionen' för nu löpande budgetår kommer att uppgå till i runt tal 1 594 000 kronor.

Att göra en förhandsberäkning av inkomsterna å ifrågavarande riksstatstitel för budgetåret 1966/67 möter däremot vissa svårigheter. För närvarande uttages det bidrag som försäkringsbolagen och understödsföreningarna har att författningsenligt erlägga till försäkringsinspektionens verksamhet såsom viss promilleandel av bolagens resp. understödsföreningarnas premieinkomst för det nästföregående räkenskapsåret. Gällande författningsbestämmelser för bidragens beräkning är emellertid från olika synpunkter i behov av översyn, varför inspektionen kommer att utarbeta ett förslag till Kungl. Maj:t med författningsändringar, avsedda att kunna tillämpas vid debitering av bidrag för budgetåret 1966/67. Inspektionen har därför i sina petita för sistnämnda budgetår utgått ifrån att författningsändringarna kommer till stånd och detta i god tid före debiteringen av bidrag för budgetåret 1966/67. Med anledning härav har inkomsterna från försäkringsbolagen och understödsföreningarna beräknats till sammanlagt ca 1 957 000 kronor. Skulle emellertid de författningsändringar, som inspektionen avser att föreslå rörande bidragens beräkning, icke komma att genomföras, räknar inspektionen med att under budgetåret 1966/67 från försäkringsbolagen och understödsföreningarna endast ca 1 601 000 kronor kommer att inflyta.»

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln bidrag till försäkringsinspektionen för budgetåret 1965/66 till 1 594 000 kr. och föreslår, un-

der förutsättning av bifall till de av inspektionen föreslagna författningsändringarna, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 1 957 000 kr.

Avgifter vid köttbesiktning. I skrivelse till riksrevisionsverket den 14 oktober 1965 har veterinärstyrelsen anfört följande:

»Ifrågavarande avgifter erläggs av kontrollslakterierna enligt särskild taxa. Veterinärstyrelsen har den 7 september 1965 i samråd med riksrevisionsverket avgett förslag till Kungl. Maj:t om väsentliga taxehöjningar. Vid samrådet ifrågasatte riksrevisionsverket en större höjning än veterinärstyrelsen. Båda alternativen redovisas i styrelsens skrivelse till Kungl. Maj:t. Styrelsen räknar med att en ny, förhöjd taxa skall träda i kraft den 1 november eller den 1 december 1965.

Inkomsterna under ifrågavarande titel beräknas för budgetåret 1965/66 enligt följande.

	Milj. kr
1. Om Kungl. Maj:t fastställer taxa enligt veterinärstyrelsens lägre alternativ med ikraftträdande den 1 november 1965	5,3
2. Om Kungl. Maj:t fastställer taxa enligt veterinärstyrelsens lägre alternativ med ikraftträdande den 1 december 1965	5,2
3. Om Kungl. Maj:t fastställer taxa enligt riksrevisionsverkets högre alternativ med ikraftträdande den 1 november 1965	5,5
4. Om Kungl. Maj:t fastställer taxa enligt riksrevisionsverkets högre alternativ med ikraftträdande den 1 december 1965	5,5

För budgetåret 1966/67 beräknas inkomsterna komma att uppgå till 5,5 milj. kr. enligt det lägre alternativet och till 5,9 milj. kr. enligt det högre alternativet.

Debiteringarna enligt taxan grundar sig på antalet slaktenheter under den löpande tidsperioden. Veterinärstyrelsen räknar med så gott som oförändrat antal slaktenheter i förhållande till budgetåret 1964/65 med möjligen någon justering uppåt.»

Då ny taxa fastställts fr. o. m. den 1 november 1965 enligt det ovan angivna högre alternativet (3) beräknar riksrevisionsverket inkomsterna på titeln avgifter vid köttbesiktning för budgetåret 1965/66 till 5 500 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 5 900 000 kr.

Inkomster vid lantmäteriväsendet. I skrivelse till riksrevisionsverket den 11 oktober 1965 har lantmäteristyrelsen beräknat inkomsterna på ifrågavarande riksstatstitel till 27 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och till 28 milj. kr. för budgetåret 1966/67. Lantmäteristyrelsen har härvid tagit hänsyn till att den fr. o. m. den 1 juli 1964 höjda lantmäteritaxan icke beräknas slå igenom helt förrän under budgetåret 1966/67.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln inkomster vid lantmäteriväsendet för budgetåret 1965/66 till 27 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 28 000 000 kr.

Bidrag till kostnader för polis- och domstolsväsendet m. m. Förstatligandet av polisväsendet m. m. fr. o. m. den 1 januari 1965 (lag den 29 maj 1964, nr 322) innebar, att kommunerna för framtiden icke skulle ha några ekonomiska förpliktelser beträffande polis-, åklagar- och exekutionsväsendet men att de skulle medverka vid genomförandet av huvudmannaskapsreformen. Denna medverkan sker bl. a. genom att kommunerna under en övergångsperiod av fem år med början fr. o. m. 1965 erlägger kontanta bidrag enligt en fallande skala. Uppbörden av kommunernas bidrag handhas av länsstyrelserna och uppbörden sker i anslutning till utbetalningen av förskotten på kommunalskatten genom att en sjättedel av bidraget avräknas från förskott på kommunalskatt vid ett vart av de sex utbetalningstillfällena under det år bidraget avser. Bidragen, som beräknas och fastställs av riksrevisionsverket, uppgår till totalt ca 966 milj. kr.

I samband med förstatligandet av de kommunala domstolarna, rådhusrätterna (lag den 20 november 1964, nr 645), skall stad, som intill utgången av år 1964 är skyldig att hålla rådhusrätt, under fem år från den 1 januari 1965 erlägga bidrag till statsverkets kostnader för domstolsväsendet enligt en fallande skala (lag den 11 december 1964, nr 829). Bidragen skall på samma sätt som bidragen i anledning av polisväsendets förstatligande erläggas med en sjättedel vid varje uppbördstillfälle. Är stadens bidrag icke fastställt vid uppbördstillfället, skall bidraget avräknas vid de kommande uppbördstillfällena under året. Kommunbidragen för rådhusrätternas förstatligande som beräknas och fastställs av riksrevisionsverket uppgår till totalt ca 106 milj. kr.

Under budgetåret 1964/65 avseende första halvåret 1965 inflöt på titeln bidrag till kostnader för polis- och domstolsväsendet 141,4 milj. kr. I riksstaten för innevarande budgetår är titeln uppförd med 360 milj. kr.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på ifrågavarande titel till 375 000 000 kr. för budgetåret 1965/66 och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 260 000 000 kr.

III. Diverse inkomster

Bötesmedel. De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	32,0	37,0	40,0	44,0	46,0
Redovisat	35,1	37,8	41,5	40,5	.

Under de tre första månaderna av innevarande budgetår var uppbörden på titeln obetydligt större än för motsvarande tid föregående budgetår. Enligt av riksrevisionsverket från överståthållarämbetet och länsstyrelserna in-

fordrade uppgifter beräknas inkomsten av bötesmedel för budgetåren 1965/66 och 1966/67 till 42,3 resp. 43,8 milj. kr.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln bötesmedel för budgetåret 1965/66 till 43 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 44 000 000 kr.

Totalisatormedel. De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	50,0	55,0	67,0	77,0	85,0
Redovisat	55,8	66,2	74,5	77,6	.

I skrivelse till riksrevisionsverket den 13 oktober 1965 har lantbruksstyrelsen under hänvisning till en inom styrelsens husdjursbyrå upprättad promemoria uppskattat inkomsten av totalisatormedel till 81 milj. kr. för innevarande budgetår och till 85 milj. kr. för budgetåret 1966/67. I den nämnda promemorian anförs följande:

»För beräkning av totalisatormedlen under budgetåren 1965/66 och 1966/67 har en jämförelse verkställts mellan omsättning och statens andel för tiden 1 juli—30 september 1964 och samma period 1965. Omsättningssumman har under sagda perioder uppgått till respektive 123 909 290 kr. och 142 058 741 kr., varjämte statens andel belöpte sig till respektive 18 425 128 kr. och 19 427 344 kr.

Omsättningen har alltså ökat med 18 149 451 kr. (14,64 %) och statens andel med 1 002 216 kr. (5,43 %).

Statens inkomst kan för budgetåret 1965/66 beräknas till 81 000 000 kr. och för budgetåret 1966/67 till 85 000 000 kr.»

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln totalisatormedel för budgetåret 1965/66 till 81 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 85 000 000 kr.

Tipsmedel. De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	85,0	100,0	105,0	105,0	135,0
Redovisat	96,4	85,3	112,4	121,5	.

Aktiebolaget Tipstjänst har i skrivelse till riksrevisionsverket den 29 oktober 1965 anfört följande:

»För budgetåret 1965/66

Antalet ordinarie tävlingsveckor beräknas uppgå till 51 st. eller samma antal som under budgetåret 1964/65, under förutsättning att s. k. Intertotomatcher — trots VM-tävlingar i fotboll — kunna arrangeras även nästa sommar.

Veckoomsättningen varierar betydligt, varför inget bestämt kan sägas om den slutliga årsomsättningen.

De första 13 ordinarie tävlingsveckorna — med svenska eller engelska tävlingsobjekt — under det nya budgetåret fr. o. m. den 1/8 t. o. m. den 23—24/10 1965 uppvisa i influtna tipsinsatser ett belopp av kr. 64 989 540:35. Motsvarande siffra för samma antal tävlingsveckor föregående år var kr. 60 244 294:60. Insatsbeloppets ökning utgör kr. 4 745 245:75 eller 7,9 % under denna tid.

Tillämpas denna ökningsprocent på föregående års tipsomsättning, kr. 233 298 993:55 — för de ordinarie tävlingsveckorna 5—49 — innebär detta ett till kr. 251 729 614:53 uppgående belopp. Till detta belopp kommer sedan tipsomsättningarna på de extra tävlingsomgångarna med Intertotofotboll under 4 veckor i juli 1965 med kr. 13 479 005:75 och beräknad omsättning under 2 veckor i juni 1966 med ca kr. 8 000 000:—, varför totalomsättningen skulle komma att uppgå till kr. 273 208 620:28. Med samma nettovinstprocent som föregående år — 34 % — skulle nettovinsten approximativt komma att utgöra kr. 92 900 000:—. Härtill kommer den av Riksdagen beslutade extra skatten om 5 öre för varje 35-öresrad eller — uttryckt i procent — cirka 14,3 % å tipsinsatsbeloppet. Radskatten å den ovan beräknade högre omsättningen skulle därför komma att uppgå till approximativt kr. 39 100 000:—. Tillsammans skulle inleveransen för detta budgetår således belöpa sig till kr. 132 000 000:—.

För budgetåret 1966/67

För detta år torde tävlingsveckornas antal komma att uppgå till 51 st. eller samma antal som under innevarande budgetår. Att redan nu beräkna omsättningen är emellertid ytterst svårt, varför det torde vara ändamålsenligast att tills vidare räkna med samma inleverans för 1966/67 som för 1965/66 eller i vinst cirka kr. 92 900 000:— och i radskatt cirka kr. 39 100 000:— eller tillsammans approximativt kr. 132 000 000:—.

För bägge budgetåren måste bolaget reservera sig för oförutsedda händelser, som helt kunna förändra det ekonomiska resultatet.»

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln tipsmedel för budgetåret 1965/66 till 132 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 135 000 000 kr.

Lotterimedel. De beräknade och redovisade inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Riksstat	112,0	115,0	120,0	130,0	135,0
Redovisat	113,8	117,8	124,9	129,9	.

I skrivelse till riksrevisionsverket den 12 oktober 1965 har Svenska penninglotteriet AB för budgetåret 1965/66 beräknat kunna inleverera ett belopp av 130 milj. kr. att tillgodoföras titeln lotterimedel. Försäljningen av lotter till dragningarna under månaderna november och december 1965 har härvid antagits kunna öka med 20 000 lottsedlar per månad i förhållande till motsvarande månader år 1964. Beträffande försäljningen av lottsedlar

till dragningarna under månaderna januari—maj 1966 har denna antagits kunna uppgå till samma antal försålda lottsedlar per månad som under motsvarande tid 1965.

Vid den av bolaget för budgetåret 1965/66 verkställda beräkningen har inleveranserna av statsverket tillkommande belopp av avgifter för försålda lotter uppskattats till 121,9 milj. kr., medan i form av vinst på bolagets verksamhet beräknats komma att på förevarande titel inflyta 8,1 milj. kr. Inleveransen under första hälften av budgetåret 1965/66 av statsverket tillkommande belopp av avgifter för försålda lotter avser dragningarna under månaderna juni—november 1965 och kan därför redan nu exakt angivas. Den uppgår till 59,9 milj. kr., vilket är 0,2 milj. kr. mer än vad som inlevererades under motsvarande period föregående år.

För budgetåret 1966/67 har bolaget uppskattat inleveranserna till samma belopp, som beräknats för innevarande budgetår, eller 130 milj. kr.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln lotterimedel för budgetåret 1965/66 till 130 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 135 000 000 kr.

Övriga diverse inkomster. Denna inkomsttitel tillgodoförs bl. a. inflytande belopp resp. belastas med restitutioner av vissa äldre skatter.

De på ifrågavarande titel för budgetåret 1964/65 redovisade inkomsterna uppgick till netto 134,4 milj. kr. Bland inkomsterna märks återbetalning av kostnader för svenska FN-styrkor med 104,9 milj. kr., restavgifter med netto 13,7 milj. kr., och försäljningsmedel för lös egendom m. m. med netto 3,8 milj. kr.

Titeln har i riksstaten för budgetåret 1965/66 uppförts med 30 milj. kr.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln övriga diverse inkomster för budgetåret 1965/66 till 50 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med likaledes 50 000 000 kr.

B. Inkomster av statens kapitalfonder

I. Statens affärsverksfonder

Postverket

De till statsverket inlevererade samt i räkenskaperna och i rikshuvudboken redovisade överskotten för postverket för de senast förflutna fem budgetåren framgår av efterföljande uppställning, i vilken även medtagits de i riksstaten beräknade överskotten (milj. kr.).

Budgetår	Den egentliga poströrelsen			Postbanken: vinst	Summa	Inlevererat till statsverket	Beräknat i riksstaten
	Inkomster	Driftkostnader	Överskott				
1960/61	589,8	575,6	14,2	—	14,2	15,7	1,0
1961/62	646,2	641,8	4,5	—	4,5	1,2	17,0
1962/63	750,2	747,1	3,1	—	3,1	7,5	13,0
1963/64	809,3	807,3	2,0	14,0	16,0	5,1	1,0
1964/65	924,7	906,5	18,2	—	18,2	26,0	45,0

I riksstaten för innevarande budgetår har såsom inkomst av postverket upptagits ett belopp av 5 milj. kr.

Poststyrelsen har i skrivelse till riksrevisionsverket den 17 november 1965 beräknat inkomsterna och utgifterna för budgetåren 1965/66 och 1966/67 enligt sammanställningen på s. 74—75.

Beträffande de beräknade inkomsterna och utgifterna har poststyrelsen anfört följande:

»Vid beräkningen har hänsyn tagits till bl. a. de fr. o. m. den 1 januari 1966 beslutade höjningarna av vissa avgifter i tidningsrörelsen och de från samma datum beslutade ändringarna av avgifterna för mass- och gruppkorsband samt till den höjning av terminalavgifterna för utrikes paket, som kommer att ske från den 1 januari 1966. Försändelseslaget affärshandlingar kommer att slopas i den utrikes utväxlingen från den 1 januari 1966. Med anledning härav har styrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 27 april 1965 föreslagit, att försändelseslaget måtte slopas även i den inrikes rörelsen. Portoinkomsterna har beräknats under förutsättning av bifall till detta förslag. I övrigt har beräkningarna gjorts under antagande av oförändrade priser och löner.

Överskottet för budgetåret 1965/66 beräknas nu till 19 milj. kr. mot 5 milj. kr. i vårberäkningen. Det hänför sig i sin helhet till postverket utom postbanken.

Inkomsterna 'Porton' och 'Tjänsteförsändelser' beräknas tillsammans bli ca 29 milj. kr. större än som angavs i vårberäkningen. Ökningen är huvudsakligen en följd av portohöjningen den 1 juli 1965, då portot för paket i samtliga viktklasser samt portot för brev i de två högsta viktklas-

Inkomstslag	1964/65	1965/66		1966/67
	Verkliga inkomster	I mars beräknade inkomster (vårberäkningen)	Nu beräknade inkomster	Nu beräknade inkomster
	tusental kronor			
A. *Allmänna poströrelsens driftinkomster*				
1. *Porton*	*532 865*	*556 000*	*581 000*	*615 000*
2. *Tjänsteförsändelser*	*91 992*	*98 200*	*102 095*	*109 000*
3. *Tidningar*				
Utgivarkorsband m. m.	57 951	66 000	65 000	70 000
Utländska tidningar	175	150	180	180
Summa A 3	*58 126*	*66 150*	*65 180*	*70 180*
4. *Övriga inkomster av inrikes rörelsen*				
Postboxar, bokföring av postavgifter m. m.	2 428	2 425	2 440	2 460
Tidningsutdelning	573	550	600	600
Extra ordinarie uppbörd	1 756	1 600	1 900	2 000
Postens adressregister	1 680	1 450	1 800	1 950
Frimärksmakulatur	141	230	200	210
Diverse driftinkomster i allmänna poströrelsen	753	100	100	100
Summa A 4	*7 331*	*6 355*	*7 040*	*7 320*
5. *Inkomster av utrikes rörelsen*				
Portoandelar	4 729	4 700	5 100	6 000
Transitersättning ytledes	870	1 300	2 100	2 400
Transitersättning flygledes öppen transit	54	100	65	75
Transitersättning, befordran med SAS	24 629	23 200	[1] —	[1] —
Postbefordran sjöledes mellan utländska hamnar	272	150	200	200
Summa A 5	*30 554*	*29 450*	*7 465*	*8 675*
6. *Ersättning för uppdrag åt staten*				
Obligationsförsäljning	159	—	5	100
Röstmottagning	—	—	1 150	1 200
Skatteuppbörd	15 564	16 785	17 225	17 325
Stämpeluppbörd	1 105	855	870	670
Telegöromål	3	—	5	5
Utbetalning av allmänna barnbidrag	3 462	3 680	3 710	3 710
Utbetalning av allmänna pensioner	6 546	7 075	7 185	7 260
Postdelgivning	1 071	1 580	1 510	1 640
Summa A 6	*27 910*	*29 975*	*31 660*	*31 910*
Summa A	*748 778*	*786 130*	*794 440*	*842 085*

[1] Transitersättning, befordran med SAS, redovisas fr.o.m. den 1 juli 1965 på balanskonto och kommer således inte att påverka driftinkomsterna.

Inkomstslag	1964/65	1965/66		1966/67
	Verkliga inkomster	I mars beräknade inkomster (vårberäkningen)	Nu beräknade inkomster	Nu beräknade inkomster
	tusental kronor			
B. *Postbankens driftinkomster*				
För driftutgifter i anspråktagna ränteinkomster	195 604	211 000	220 000	227 000
Porton	12 947	12 500	13 070	13 300
Övriga driftinkomster	9 496	10 090	9 315	10 510
Summa B	*218 047*	*233 590*	*242 385*	*250 810*
C. *Industrins driftinkomster*	*2 229*	*2 130*	*2 060*	*2 030*
D. *Diligenstrafikens driftinkomster*	*15 164*	*15 430*	*15 655*	*15 880*
E. *Inkomster av fastigheter m. m.*				
Egna fastigheter	3 430	3 500	3 500	3 500
Förhyrda lokaler	335	300	300	300
Summa E	*3 765*	*3 800*	*3 800*	*3 800*
F. *Försäljning och uthyrning av inventarier, utförda reparationer m. m.*	*228*	*200*	*200*	*220*
G. *Försäljning av råmaterial och förbrukningsartiklar*	*1 367*	*1 350*	*1 360*	*2 485*
H. *Centralupphandlingen*				
Försäljning till andra myndigheter	23 435	26 200	27 700	27 000
Lagerförändring	1 745	—	—1 700	—
Summa H	*25 180*	*26 200*	*26 000*	*27 000*
I. *Diverse inkomster*	*1 513*	*980*	*1 105*	*1 915*
J. *Vinster vid försäljning av anläggningstillgångar*	*203*	*90*	*130*	*130*
Summa inkomster	*1 016 474*	*1 069 900*	*1 087 135*	*1 146 355*
Summa utgifter	[1] *998 238*		[1] *1 068 140*	[1] *1 122 255*
Överskott	*18 236*		*18 995*	*24 100*
Avrundat	**18 000**		**19 000**	**24 000**
Därav postverket utom postbanken	18 000		19 000	24 000
Postbanken	—		—	—
[1] Specificeras sålunda:				
A. Avlöningar m. m.	658 963		742 730	772 860
B. Pensioner m. m.	72 385		80 200	85 300
C. Postbefordran m. m.	128 665		94 435	95 475
D. Fastighetsutgifter	38 774		46 475	54 195
E. Övriga omkostnader	71 511		72 700	81 225
F. Av centralupphandlingen verkställda inköp för andra myndigheter	20 037		23 000	24 000
G. Avsättning till värdeminskningskonto	7 900		8 600	9 200
H. Förluster vid försäljning av anläggningstillgångar	3		—	—
Summa	*998 238*		*1 068 140*	*1 122 255*

serna höjdes. Den volymmässiga ökningen i portoinkomsterna under året bedömes liksom i vårberäkningen till ca 4,5 %.

Posten 'För driftutgifter ianspråktagna ränteinkomster', i vårberäkningen benämnd 'Ränteinkomster netto', har ökat med 9 milj. kr., vilket främst beror på de ökade lönekostnaderna från den 1 juli 1965.

De nu beräknade utgifterna visar endast en obetydlig förändring i förhållande till den för budgetåret fastställda driftkostnadsstaten, nämligen en ökning med ca 300 000 kr.

För budgetåret 1966/67 räknar styrelsen med ett överskott på 24 milj. kr., som i sin helhet hänför sig till postverket utom postbanken.

Vid beräkningen av portoinkomsterna har styrelsen för detta budgetår räknat med en ökning av trafikvolymen på ca 5 %. I de beräknade utgifterna för löner finns utrymme för en volymökning, inkluderande ökade kostnader på grund av omsättning och utbildning av personal, på ca 3,5 %.

Överskottsmedel kommer såsom hittills i görligaste mån att levereras under det budgetår, till vilket medlen bokföringsmässigt bör hänföras.»

Under de av poststyrelsen angivna förutsättningarna beräknar riksrevisionsverket inkomsterna av postverket under budgetåret 1965/66 till 19 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 24 000 000 kr.

Televerket

De till statsverket inlevererade samt i räkenskaperna och i rikshuvudboken redovisade överskotten för televerket för de senast förflutna fem budgetåren framgår av efterföljande uppställning, i vilken även medtagits de i riksstaten beräknade överskotten (milj. kr.).

Budgetår	Drift-inkomster	Drift-kostnader	Överskott	Inlevererat till statsverket	Beräknat i riksstaten
1960/61	1 166,5	995,7	170,8	120,0	80,0
1961/62	1 289,2	1 126,0	163,3	130,0	115,0
1962/63	1 402,9	1 235,8	167,1	110,0	130,0
1963/64	1 513,2	1 399,5	113,7	35,0	120,0
1964/65	1 765,5	1 692,7	72,8	50,0	140,0

I riksstaten för innevarande budgetår har såsom inkomst av televerket upptagits ett belopp av 20 milj. kr.

Med skrivelse till riksrevisionsverket den 10 november 1965 har telestyrelsen avgivit förslag i fråga om beräkning av det överskott på televerkets rörelse, som bör upptagas i riksstaten för budgetåret 1966/67. I skrivelsen anför televerket följande:

»Televerkets redovisade inkomster, driftkostnader och överskott för de senaste fyra budgetåren samt motsvarande beräknade belopp för budgetåren 1965/66 och 1966/67 framgår av efterföljande tablå, i vilken driftkostnaderna för de två sistnämnda budgetåren har beräknats på grundval av fast prisnivå.

Budgetår	Inkomster mkr.	ökning i %	Driftkostnader mkr.	ökning i %	Överskott mkr.	i % av i medeltal disponerat kapital
Verkliga belopp						
1961/62	1 333,7	9,5	1 170,4	11,7	163,3	10,3
1962/63	1 455,7	9,1	1 288,6	10,1	167,1	10,3
1963/64	[1] 1 588,6	9,1	[1] 1 475,0	14,5	113,6	6,8
1964/65	1 838,6	15,7	1 765,7	19,7	72,9	4,3
Beräknade belopp						
1965/66	1 977,7	7,7	1 805,6	2,3	172,1	9,7
1966/67	2 131,3	7,8	1 940,2	7,8	191,1	10,0

I fråga om de för budgetåren 1965/66 och 1966/67 beräknade inkomsterna får telestyrelsen anföra följande.

För budgetåren 1965/66 och 1966/67 har styrelsen förutsatt, att den högkonjunktur som är rådande skall bli bestående. Vidare medför bl. a. det högt uppdrivna bostadsbyggandet att antalet nytecknade telefonabonnemang kan väntas komma att ligga på en hög nivå även under den nu aktuella perioden. Styrelsen har därför räknat med en fortsatt stark efterfrågan på teletjänster, och en viss ökning av antalet uppsatta apparater i överensstämmelse med de prognossiffror, som lämnats i skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 augusti 1965. Vid inkomstberäkningarna för budgetåret 1966/67 har styrelsen vidare förutsatt, att den av styrelsen för detta budgetår beräknade medelsförbrukningen på investeringsanslagen kommer att godkännas av statsmakterna.

Nettoökningen av antalet uppsatta telefonapparater uppgick under budgetåret 1963/64 till 172 000 och under budgetåret 1964/65 till 171 000. Styrelsen har för budgetåren 1965/66 och 1966/67 räknat med en ökning av ca 199 000 resp. 210 000 apparater, dvs. de nettotal, som svarar mot en bruttoinkoppling av 250 000 apparater 1965/66 och 260 000 1966/67.

Fördelningen av inkomsterna på olika inkomsttitlar framgår av följande översikt.

	1961/62 mkr.	1962/63 mkr.	1963/64 mkr.	1964/65 mkr.	1965/66 mkr. (beräknat)	1966/67 mkr. (beräknat)
Telefoninkomster:						
Inträdesavgifter	49,0	53,5	55,6	58,2	64,7	68,3
Abonnemangs- och samtalsavgifter	961,2	1 039,1	1 124,3	1 319,8	1 430,3	1 548,9
Telexinkomster	17,5	20,3	23,1	26,2	30,5	35,3
Telegrafinkomster	31,1	32,5	32,7	32,4	32,6	32,3
Ljudradioinkomster	89,2	88,5	91,7	106,7	115,4	117,0
Televisionsradioinkomster	135,6	162,0	189,3	215,3	235,1	252,3
Övriga radioinkomster ..	5,7	7,0	7,3	6,9	7,5	7,8
Anläggningsavgifter	20,6	26,2	41,7	31,2	20,0	28,0
Diverse inkomster	23,8	26,6	33,8	41,9	41,6	41,4
Summa	**1 333,7**	**1 455,7**	**1 599,5**	**1 838,6**	**1 977,7**	**2 131,3**

[1] Exklusive ränta på balanserade ljudradio- och TV-medel. För 1964/65, 1965/66 och 1966/67 inklusive ränta på balanserade ljudradio- och TV-medel.

För budgetåret 1965/66 har driftkostnaderna nu blivit beräknade till 1 805,6 milj. kr. och för budgetåret 1966/67 till 1 940,2 milj. kr.

I avsättningen till värdeminskningskonto har, i likhet med vad som skett för budgetåren 1954/55—1965/66, medräknats en extra avsättning motsvarande en del av den inkomstökning för televerket, som uppstått genom de höjda inträdesavgifterna för telefonabonnemang. För budgetåret 1966/67 har denna extra avsättning upptagits till 15 mkr eller samma belopp som medgivits tidigare.

Fördelningen av driftkostnaderna på avlöningar och pensioner, övriga kostnader (inklusive utbetalningar till Sveriges radio samt till byggnadsstyrelsen för radiohusen m. m.) samt avsättning till värdeminskningskonto framgår av efterföljande tablå.

	1963/64 mkr.	1964/65 mkr.	1965/66 mkr.	1966/67 mkr.
Avlöningar och pensioner..	434,7	456,6	476,8	483,8
Övriga kostnader (inklusive utbetalningar till Sveriges radio m.m. samt till byggnadsstyrelsen för radiohusen m. m.)	707,7	851,3	933,3	1 031,4
Avsättning till värdeminskningskonto.....	332,6	457,8	395,5	425,0
Summa	**1 475,0**	**1 765,7**	**1 805,6**	**1 940,2**

Vad beträffar det överskott, som skall upptagas i riksstaten, må följande anföras.

Enligt beslut av 1957 och 1959 års riksdagar skall de överskott av radiolicensmedel, som uppstår på ljudradiorörelsen resp. på televisionsradiorörelsen sedan från inkomsterna dragits kostnaderna för programproduktion och programdistribution samt investeringar, redovisas såsom separata poster och icke inlevereras till statsverket tillsammans med televerkets andra överskottsmedel utan balanseras till följande budgetår. Med anledning härav skall de inledningsvis angivna överskotten ändras på sätt som framgår av nedanstående tablå för erhållande av de belopp, som skall inlevereras.

I tablån nedan har vidare redovisats nettoresultatet för statsverkets del av televerkets rörelse, vilket skett genom att överskottsbeloppen minskats med riksgäldskontorets beräknade ränteutgifter för i televerkets anläggningar investerade lånemedel. Ränteutgifterna har därvid beräknats efter den fastställda normalräntan för lån från statens utlåningsfonder, varvid för budgetåret 1963/64 räknats med en räntefot av 5 %, och för 1964/65 med 5,25 % samt för 1965/66 och 1966/67 med 5,75 %.

Under budgetåret 1965/66 beräknas överskottsmedel om 123,6 milj. kr. kunna inlevereras.

Därav utgöres 81,9 milj. kr. av 1963/64 års överskott och 41,7 milj. kr. av överskottet för 1964/65, vilket innebär att hela överskottet för 1964/65 kommer att inlevereras.

Under budgetåret 1966/67 skulle enligt nu gjorda beräkningar kunna inlevereras ca 120 milj. kr., vilket belopp alltså t. v. bör upptagas i riksstaten för sistnämnda budgetår.»

Budgetår	Överskott mkr.	Överskott eller underskott ljudradio mkr.	Överskott eller underskott television mkr.	Rest att inlevera mkr.	Statens beräknade räntekostnader	Nettoresultatet för statsverket Inklusive rundradioverksamhetens överskott	Nettoresultatet för statsverket Exklusive rundradioverksamhetens överskott
Verkliga belopp							
1961/62.....	163,3	2,6	44,9	115,8	75,5	87,8	40,3
1962/63.....	167,1	— 2,9	45,3	124,7	80,8	86,3	43,9
1963/64.....	113,6	— 15,8	45,7	83,7	83,4	30,2	0,3
1964/65.....	72,9	— 5,9	37,1	41,7	89,8	— 16,9	— 48,1
Beräknade belopp							
1965/66.....	172,1	— 1,6	54,3	119,4	102,5	69,6	16,9
1966/67.....	191,1	— 9,6	20,4	180,3	110,7	80,4	69,6

Enligt beslut av 1965 års riksdag höjdes telestyrelsens rörliga kredit i riksgäldskontoret under våren 1965 med 145 milj. kr. till 200 milj. kr. I sin den 14 december 1964 avgivna inkomstberäkning förutsatte riksrevisionsverket att det skulle åligga telestyrelsen att vid behov utnyttja den rörliga krediten för att undvika att överskott balanseras från det ena budgetåret till det andra i annan mån än som kan förklaras av bristande kännedom om det exakta rörelseresultatet vid budgetårets utgång. Telestyrelsen har hittills ej utnyttjat den rörliga krediten mer än till 150 milj. kr.

Riksrevisionsverket, som förutsätter att telestyrelsen i sin ovanstående beräkning utgått från ett maximalt utnyttjande av den rörliga krediten, beräknar inkomsterna på titeln televerket för budgetåret 1965/66 till 124 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 120 000 000 kr.

Statens järnvägar

De redovisade resultaten för statens järnvägar för de senast förflutna fem budgetåren framgår av efterföljande uppställning, i vilken även medtagits de i riksstaten beräknade överskotten (milj. kr.).

Budgetår	Driftinkomster	Driftkostnader	Överskott (+) resp. underskott (—)	Inlevererat till statsverket	Beräknat i riksstaten
1960/61	1 541,7	1 562,1	— 20,4	—	—
1961/62	1 591,5	1 641,5	— 50,0	—	—
1962/63	1 707,2	1 715,6	— 8,4	—	—
1963/64	1 736,5	1 786,5	— 50,0	—	—
1964/65	2 103,6	2 102,6	+ 1,0	1,0	1,0

I riksstaten för innevarande budgetår är inkomsttiteln statens järnvägar uppförd med 60 milj. kr.

I skrivelse till riksrevisionsverket den 29 november 1965 angående statens järnvägars driftresultat för budgetåren 1965/66 och 1966/67 har järnvägsstyrelsen anfört följande:

»Industriproduktionens ökningstakt väntas enligt konjunkturinstitutets höstrapport komma att dämpas under 1965. Skogsindustrins produkter, trävaror och massa, befinner sig för närvarande i en ogynnsam fas i avnämarländernas lagercykel och utsätts för ökad konkurrens. Även inom flertalet övriga exportbranscher räknar man med en dämpning i ökningstakten under innevarande och nästa år jämfört med den mycket höga expansionstakten under 1964.

Mot bakgrund av konjunkturutsikterna och den hittills iakttagna trafikutvecklingen på statens järnvägar räknar styrelsen med att vagnslasttrafiken (exkl. lapplandsmalm) kommer att fortsätta att öka något under prognosperioden. För lapplandsmalm indikerar malmföretagens försäljningsavtal och produktionsplaner viss transportökning. Styckegodstrafiken väntas däremot minska. Persontrafiken torde bli i stort sett oförändrad. Båda dessa trafikslag genomgår sedan flera år strukturförändringar, innebärande en övergång för styckegodset mot snabbare befordringssätt och mot längre resor för persontrafiken.

De efterföljande beräkningarna av driftresultatet utgår från följande förutsättningar.

Den taxenivå som kommer att gälla fr. o. m. den 1 januari 1966 har antagits oförändrad under budgetåret 1966/67.

Enligt Kungl. brev den 7 maj 1965 har statens järnvägar för budgetåret 1965/66 erhållit ett anslag om 210 milj. kr. som ersättning för drift av icke lönsamma järnvägslinjer. I sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 har styrelsen hemställt om ersättning med 228 milj. kr., varav 8 milj. kr. för reglering av motsvarande ersättning för 1964/65, vilken utgick med 215 milj. kr. Vid beräkningen av sistnämnda belopp, som grundades på 1963 års separatredovisning, antogs att resultatförbättringen av nedläggningar i stort sett skulle uppväga pris- och löneökningar. Styrelsen har dock funnit att pris- och löneökningarna på det ersättningsberättigade nätet under 1964/65 överstigit resultatförbättringen genom nedläggningar med 8 milj. kr. Vid beräkningen av ersättningen för budgetåret 1966/67 har på motsvarande sätt hänsyn tagits till resultatutvecklingen genom nu kända förändringar i löne- och prisnivån samt planerad nedläggning, vilket resulterat i ett beräknat underskott av 220 milj. kr. I prognosen för budgetåret 1966/67 har sålunda räknats med en ersättning av (8 + 220 =) 228 milj. kr.

Enligt principöverenskommelse för Storstockholms lokaltrafik skall statens järnvägar erhålla ersättning från det blivande AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) för drift- och kapitaltjänstkostnader för berörd lokaltrafik. För 1967 skall enligt överenskommelsen en med 14 milj. kr. reducerad ersättning lämnas till SJ. Intäkterna från lokaltrafiken skall tillfalla SL. För 1967 beräknas kostnaderna överstiga intäkterna med cirka 20 milj. kr. Efter avdrag av 14 milj. kr skulle alltså statens järnvägars resultat i Storstockholms lokaltrafik förbättras med cirka (20—14 =) 6 milj. kr. för 1967. Med hänsyn till att förhandlingarna ännu icke är slutförda, bl. a. angående upprustningen och trafikeringen av f. d. Stockholm-Roslagens järnvägar, måste dock detta belopp betraktas som osäkert. I prognosen för budgetåret 1966/67 har som saldopost på intäktssidan under rubriken 'Ersättning från SL' upptagits ett belopp om 5 milj. kr.

Prognosen för kostnader inkl. avskrivningar budgetåret 1965/66 anknyter till den av Kungl. Maj:t fastställda driftbudgeten. Beräkningen av kostnaderna för budgetåret 1966/67 har baserats på nuvarande löne- och prisnivå. De beräknade kostnadsökningarna från budgetåret 1965/66 till 1966/67 på grund av trafikökning samt höjt avgiftsuttag för den allmänna tilläggspensioneringen väntas i huvudsak bli uppvägda av kostnadsminskningar genom fortsatt rationalisering.

Statens järnvägar har för budgetåret 1965/66 erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande att i resultatutjämnande syfte vid behov utnyttja högst 30 milj. kr. av tidigare avsatta pensionsmedel. För 1965/66 beräknas hela detta belopp behöva disponeras för att med väntat överskott efter planenliga avskrivningar kunna uppnå förräntning. För 1966/67 har räknats med fortsatt sådant bemyndigande.

Statskapitalet per den 30 juni 1965 utgjorde 2 133 milj. kr. Den kalkylerade räntan har med förutsedd ökning av statskapitalet och med nu gällande förräntningskrav, 5,75 procent, beräknats till cirka 109 milj. kr. för budgetåret 1965/66. Beloppet har då enligt statsmakternas beslut reducerats med 14 milj. kr., motsvarande skillnaden mellan faktiska pensionsutgifter och försäkringstekniskt beräknade pensionskostnader på det ersättningsberättigade nätet. För budgetåret 1966/67 skulle förräntningskravet under samma förutsättningar uppgå till cirka 115 milj. kr. Styrelsen har då förutsatt samma reduktion av förräntningskravet som under föregående budgetår.

	1964/65 enl. bokföringen	1965/66 prognos (24.11.65)	1966/67 prognos (24.11.65)
	Miljoner kronor		
Intäkter			
Godstrafik	1 131,4	1 190	1 205
Persontrafik	499,4	520	530
Posttrafik	57,4	55	55
Ersättning för drift av olönsamma järnvägslinjer	215,0	210	228
Ersättning från SL	—	—	5
Biltrafik	143,4	146	148
Övriga rörelsegrenar	16,8	16	16
Diverse intäkter	12,8	17	17
Summa intäkter	**2 076,2**	**2 154**	**2 204**
Kostnader			
Driftkostnader, järnvägs- och färjedrift	1 605,4	1 705	1 707
Avskrivningar, d:o	215,2	219	228
Bildrift inkl avskrivningar	130,9	140	142
Övriga rörelsegrenar	10,3	11	11
Summa kostnader	**1 961,8**	**2 075**	**2 088**
Överskott efter avskrivningar	**114,4**	**79**	**116**
Ianspråktagande av pensionsavsättningar	—	30	—
Extra avskrivningar	113,4	30	—
Inleverans	1,0	79	116
Förräntningskrav	100,7	109	115

Under ovan angivna förutsättningar och antaganden har intäkter, kostnader, överskott m. m. för budgetåren 1965/66 och 1966/67 uppskattats till i följande tablå upptagna belopp. Som jämförelse redovisas även motsvarande bokförda belopp för budgetåret 1964/65.

Beräkningen ger till resultat att för budgetåret 1965/66 skulle full förräntning uppnås sedan 30 milj. kr. tagits i anspråk av medel avsatta för pensionsförpliktelser. Av tidigare uppkommen brist i avskrivningarna, 143 milj. kr., har 113 milj. kr., täckts under budgetåret 1964/65. Resterande erforderliga extra avskrivningar, (143—113 =) 30 milj. kr., beräknas kunna göras under budgetåret 1965/66.

Under de av styrelsen angivna förutsättningarna beräknas inkomsten under titeln 'Statens järnvägar' till 79 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och 116 milj. kr. för 1966/67.»

Under de av järnvägsstyrelsen angivna förutsättningarna beräknar riksrevisionsverket inkomsterna för statens järnvägar under budgetåret 1965/66 till 80 000 000 kr. samt föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 115 000 000 kr.

Statens vattenfallsverk

De till statsverket inlevererade samt i räkenskaperna och i rikshuvudboken redovisade överskotten för statens vattenfallsverk för de senast förflutna fem budgetåren framgår av efterföljande uppställning, i vilken även medtagits de i riksstaten beräknade överskotten (milj. kr.).

Budgetår	Drift-inkomster	Drift-kostnader	Överskott	Inlevererat till statsverket	Beräknat i riksstaten
1960/61	598,6	399,7	198,9	201,7	190,0
1961/62	652,9	390,5	262,3	238,9	225,0
1962/63	700,4	431,9	268,5	265,3	250,0
1963/64	719,5	426,7	292,8	275,5	260,0
1964/65	765,1	444,4	320,7	308,8	285,0

I riksstaten för innevarande budgetår har såsom inkomst av statens vattenfallsverk upptagits ett belopp av 300 milj. kr.

I skrivelse till riksrevisionsverket den 9 november 1965 angående beräkning av inkomstöverskottet å statens vattenfallsverks rörelse för budgetåren 1965/66 och 1966/67 har vattenfallsstyrelsen anfört följande:

»Överskotten för budgetåren 1965/66 och 1966/67 beräknas till 300 000 000 kronor respektive 310 000 000 kronor enligt nedanstående uppställning.

	Inkomster kronor	Driftkostnader kronor	Överskott kronor
Budgetåret 1965/66			
Kraftverk	788 800 000	490 800 000	298 000 000
Kanalverk	8 200 000	6 200 000	2 000 000
	797 000 000	**497 000 000**	**300 000 000**
Budgetåret 1966/67			
Kraftverk	826 200 000	517 200 000	309 000 000
Kanalverk	7 800 000	6 800 000	1 000 000
	834 000 000	**524 000 000**	**310 000 000**

Överskottet för budgetåret 1965/66 överensstämmer med vad som upptagits i riksstaten.

Överskottet för budgetåret 1966/67 har beräknats under förutsättning att vattenförhållandena blir normala och att ändringar av konjunkturförhållandena icke inträffar. Kraftverkens inkomster har förutberäknats i anslutning till den prognos rörande kraftbehovens utveckling, som ligger till grund för Styrelsens anslagsäskanden.

För kanalverken har räknats med lägre inkomster under 1966/67 än under 1965/66 på grund av minskad omfattning av fastighetsförsäljningarna vid Trollhättan.

Beloppen inlevererbara överskottsmedel kan sättas lika med de bokförda överskotten, dvs 300 000 000 kronor för budgetåret 1965/66 och 310 000 000 kronor för budgetåret 1966/67. Noggrannheten i kalkylen är icke större än att eftersläpningen mellan bokförda och i penningar tillgängliga överskott kan försummas.»

Under de av vattenfallsstyrelsen angivna förutsättningarna beräknar riksrevisionsverket inkomsterna av statens vattenfallsverk till 300 000 000 kr. för budgetåret 1965/66 samt föreslår, att ifrågavarande inkomster för budgetåret 1966/67 upptages till 310 000 000 kr.

Domänverket

De bokförda inkomsterna och utgifterna för domänverket samt överskotten för de senast förflutna fem kalenderåren jämte de i rikshuvudboken redovisade och de till statsverket inlevererade överskotten för motsvarande budgetår framgår av efterföljande uppställning, i vilken även medtagits de i riksstaten beräknade överskotten (milj. kr.).

Räkenskapsår	Inkomster	Driftkostnader	Överskott	Budgetår	Överskott	Inlevererat till statsverket	Beräknat i riksstaten
1960	497,3	445,4	51,9	1960/61..	86,2	51,9	23,0
1961	544,4	499,8	44,6	1961/62..	21,4	44,6	40,0
1962	564,6	545,0	19,7	1962/63..	—6,1	19,7	40,0
1963	571,6	547,4	24,2	1963/64..	24,8	24,2	20,0
1964	632,0	601,3	30,7	1964/65..	36,3	30,7	30,0

I riksstaten för innevarande budgetår har såsom inkomst av domänverket upptagits ett belopp av 35 milj. kr.

I skrivelse till riksrevisionsverket den 22 november 1965 har domänstyrelsen rörande beräkningen av ifrågavarande titel för budgetåren 1965/66 och 1966/67 yttrat följande:

»Domänverkets räkenskapsår är kalenderår. Med ledning av jägmästarnas budgetredovisningsrapporter för innevarande år och utfallet av höstens kronoskogsförsäljningar beräknar styrelsen överskottet för 1965 till 30 miljoner kronor, innebärande en minskning med 5 miljoner kronor i förhållande till tidigare beräkning.

Uppkommande överskottsmedel för 1965 kommer att inlevereras i den takt, som tillgången på rörelsemedel medgiver. Styrelsen räknar dock med att kunna inleverera överskottet under juni månad 1966.

Sedan budgetarbetet avseende verksamheten under 1966 nu slutförts kan styrelsen meddela, att överskottet för 1966 beräknas uppgå till 30 miljoner kronor.

Som framgår av närslutna bilaga förväntar styrelsen i stort sett oförändrade intäkter av verksamheten under 1966 i jämförelse med vad som nu beräknas för 1965. Under 1966 brytes således den gynnsamma trend i inkomstutvecklingen, som kännetecknat verksamheten under senare år. Detta sammanhänger med att såväl försäljningskvantiteterna som försäljningspriserna förväntas bliva oförändrade.

Då vissa kostnadsökningar är ofrånkomliga har styrelsen för att uppnå ett överskott av 30 miljoner kronor överlag nedpressat kostnaderna varjämte omfattningen av vissa verksamheter minskats.»

Domänstyrelsens ovannämnda bilaga lämnar följande uppgifter rörande domänverkets bokförda respektive beräknade inkomster och utgifter (efter vissa salderingar) samt överskott för vart och ett av åren 1964—1966 (milj. kr.).

	1964 Enligt bokslutet	1965 Beräknat	1966 Beräknat
Intäkter			
Skogsdomäner	393,9	408,1	409,4
Jordbruksdomäner	8,5	8,7	8,8
Räntor	0,7	0,7	0,8
Summa	**403,1**	**417,5**	**419,0**
Kostnader			
Administration	85,0	92,0	95,2
Skogsdomäner	237,1	242,2	240,7
Jordbruksdomäner	5,0	5,8	5,8
Räntor	0,6	0,6	0,6
Avsättning till förnyelsefonden	44,7	46,9	46,7
Summa	**372,4**	**387,5**	**389,0**
Överskott	**30,7**	**30,0**	**30,0**

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln domänverket för budgetåret 1965/66 till 30 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med likaledes 30 000 000 kr.

II. Riksbanksfonden

Ifrågavarande inkomsttitel är i gällande riksstat uppförd med 100 milj. kr. I en från riksbanken till riksrevisionsverket den 26 oktober 1965 avlåten skrivelse har förevarande inkomsttitel beräknats till 100 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och till 150 milj. kr. för budgetåret 1966/67.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln riksbanksfonden för budgetåret 1965/66 till 100 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 150 000 000 kr.

III. Statens allmänna fastighetsfond

Statens allmänna fastighetsfond omfattar tio delfonder, nämligen slottsbyggnadernas, kriminalvårdsstyrelsens, beskickningsfastigheternas, medicinalstyrelsens, karolinska sjukhusets, sjöfartsstyrelsens, byggnadsstyrelsens, generaltullstyrelsens, Uppsala universitets och Lunds universitets delfonder, Allmänna fastighetsfonden tillkommande ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler skall i vad avser byggnadsstyrelsens delfond fastställas med ledning av de kalkylerade hyresvärdena för olika fastigheter, varefter överskottet beräknas såsom skillnaden mellan de på delfondens stat upptagna inkomsterna och utgifterna för delfonden. Beträffande övriga delfonder utom slottsbyggnadernas delfond gäller däremot, att ifrågavarande ersättning skall bestämmas så, att ett överskott erhålles motsvarande full förräntning av det å resp. delfonder disponerade statskapitalet. I olikhet mot övriga delfonder under fastighetsfonden avses slottsbyggnadernas delfond icke skola redovisa något överskott.

I skrivelse den 10 december 1965 har riksrevisionsverket avgivit utlåtande över de av de särskilda förvaltningsmyndigheterna avgivna förslagen till stater för de olika delfonderna av allmänna fastighetsfonden samt därvid framlagt förslag till stat för fonden för budgetåret 1966/67. I enlighet med detta förslag skulle överskotten på de särskilda delfonderna upptagas till de i efterföljande sammanställning angivna beloppen (kronor):

Slottsbyggnadernas delfond	1 000
Kriminalvårdsstyrelsens delfond	4 995 000
Beskickningsfastigheternas delfond	2 205 000
Medicinalstyrelsens delfond	7 575 000
Karolinska sjukhusets delfond	2 100 000
Sjöfartsstyrelsens delfond	305 000
Byggnadsstyrelsens delfond	27 458 000
Generaltullstyrelsens delfond	300 000
Uppsala universitets delfond	2 180 000
Lunds universitets delfond	1 715 000
Summa	**48 834 000**

Riksrevisionsverket föreslår sålunda, att överskottet på statens allmänna fastighetsfond i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 48 834 000 kr.

IV. Försvarets fonder

Försvarets fastighetsfond. Fonden består av tre delfonder: kasernbyggnaders och befästningars delfonder samt försvarets forskningsanstalts delfond. Såsom överskott för vardera delfonden skall för varje budgetår bok-

föras ett belopp motsvarande för budgetåret 1966/67 5,75 % av den på resp. delfond vid budgetårets ingång redovisade kapitalbehållningen.

Riksrevisionsverket beräknar överskottet på försvarets fastighetsfond för budgetåret 1966/67 till 54 868 000 kr.

Försvarets fabriksfond. I skrivelse till riksrevisionsverket den 12 oktober 1965 har försvarets fabriksstyrelse beräknat överskottet från försvarets fabriksfond till 5 100 000 kr. för budgetåret 1965/66 och till 6 455 000 kr. för budgetåret 1966/67. Fabriksstyrelsen har därvid anfört att inkomsterna påverkas dels av den ingående kapitalbehållningen på fabriksfonden och dels av inkomster i form av maskin- och lokalhyror samt genom försäljning av arméförvaltningen tillhöriga maskiner som redovisas under fabriksfonden.

Riksrevisionsverket beräknar överskottet från försvarets fabriksfond under budgetåret 1965/66 till 5 100 000 kr. samt föreslår, att överskottet för budgetåret 1966/67 uppförs med 6 500 000 kr.

V. Statens utlåningsfonder

I särskilda skrivelser har nedanstående myndigheter uppskattat inkomsterna från de av dem förvaltade hithörande fonderna för budgetåret 1966/67 enligt följande.

	Kronor
Utrikesdepartementet	65 000
Statskontoret	16 647 000
Generaltullstyrelsen	250
Lantbruksstyrelsen	2 000 000
Bostadsstyrelsen	403 862 500
Riksbanken	7 100 100
Riksgäldskontoret	120 000
Summa	**429 794 850**

Med ledning av de framlagda beräkningarna föreslår riksrevisionsverket, att överskotten från statens utlåningsfonder för budgetåret 1966/67 upptages till sammanlagt 429 801 000 kr. Beträffande överskottens fördelning på de olika fonderna får riksrevisionsverket hänvisa till tabellbilagan (bilaga D).

VI. Fonden för låneunderstöd

Fr. o. m. budgetåret 1965/66 har inrättats en ny delfond, arbetsmarknadsstyrelsens delfond, av fonden för låneunderstöd. På fonden redovisas inflytande räntor på utlämnade lokaliseringslån.

Enligt inhämtade upplysningar har statskontoret, lantbruksstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, bostadsstyrelsen, riksbanken och riksgäldskontoret uppskattat avkastningen av resp. delfonder för budgetåret 1966/67 till följande belopp:

	Kronor
Statskontorets delfond	6 000 000
Lantbruksstyrelsens delfond	1 000
Arbetsmarknadsstyrelsens delfond	1 000 000
Bostadsstyrelsens delfond	285 000
Riksbankens delfond	600 000
Riksgäldskontorets delfond	1 365 000
Summa	**9 251 000**

Riksrevisionsverket föreslår, att inkomsterna under fonden för låneunderstöd för budgetåret 1966/67 upptages till 9 251 000 kr. med den fördelning på delfonder, som angives i tabellbilagan (bilaga D).

VII. Fonden för statens aktier

På fonden för statens aktier var vid utgången av budgetåret 1964/65 bokförda av staten ägda aktier i följande aktiebolag, nämligen: Karlskronavarvet AB, AB Aerotransport, AB Svensk Bilprovning, AB Transitotrafik, Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB), Svenska Tobaks AB, Nya System AB, Sveriges Kreditbank, AB Svensk Exportkredit, AB Företagskredit, Uddevallavarvet AB, AB Industrikredit, Sveriges Centrala Restaurang AB, Svenska Lagerhus AB, AB Fjäråssand, Svenska Penninglotteriet AB, Norrbottens Järnverk AB, AB Svensk Torvförädling, Svenska Skifferolje AB, Svenska Reproduktions AB, AB Statens Skogsindustrier, AB Tipstjänst, AB Ceaverken, Ruotivaare Gruv AB, AB Atomenergi, AB Statsgruvor, AB Oljetransit, Törefors AB, Allmänna Bevaknings AB, Lantbruksnäringarnas Primärkredit AB och Lantbruksnäringarnas Sekundärkredit AB.

Inkomsterna på titeln domineras helt av avkastningen från LKAB. Enligt inhämtade upplysningar beräknas avkastningen av på fonden bokförda aktier endast komma att inflyta från LKAB, Svenska Tobaks AB, Sveriges Kreditbank, AB Industrikredit, Sveriges Centrala Restaurang AB, Svenska Penninglotteriet AB, AB Tipstjänst och för budgetåret 1966/67 dessutom från AB Statsgruvor och AB Svensk Bilprovning. Av den staten tillfallande vinsten från LKAB avgår avsättning för stöd till industriellt forsknings- och utvecklingsarbete, vilken avsättning för vart och ett av budgetåren 1965/66 och 1966/67 uppskattas till 25 milj. kr.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln fonden för statens aktier för budgetåret 1965/66 till 115 000 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med likaledes 115 000 000 kr.

VIII. Statens pensionsfonder

I skrivelse till riksrevisionsverket den 4 november 1965 har riksförsäkringsverket beräknat inkomsten av folkpensioneringsfonden för budgetåret 1965/66 till 58,5 milj. kr. och för budgetåret 1966/67 till 59 milj. kr.

I särskilda skrivelser till riksrevisionsverket har statskontoret, statens personalpensionsverk och riksgäldskontoret beräknat inkomsterna av övriga såsom kapitalfonder redovisade pensionsfonder för budgetåret 1966/67 till 7 400 000 kr., 12 000 000 kr. resp. 36 000 kr.

I anslutning till ovanstående beräkningar föreslår riksrevisionsverket, att inkomsterna från statens pensionsfonder för budgetåret 1966/67 beräknas till sammanlagt 78 436 000 kr. Beträffande överskottens fördelning på de olika fonderna hänvisas till tabellbilagan (bilaga D).

IX. Diverse kapitalfonder

Fonden för kreditgivning till utlandet. I skrivelse till riksrevisionsverket den 13 oktober 1965 har riksgäldskontoret beräknat avkastningen av denna fond till 17,0 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och till 12,5 milj. kr. för budgetåret 1966/67.

Riksrevisionsverket beräknar inkomsterna på titeln fonden för kreditgivning till utlandet för budgetåret 1965/66 till 17 010 000 kr. och föreslår, att titeln för budgetåret 1966/67 uppförs med 12 500 000 kr.

Övriga diverse kapitalfonder. I skrivelse till riksrevisionsverket den 4 november 1965 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat överskottet på väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond till 14,5 milj. kr. för innevarande budgetår och till 15,2 milj. kr. för budgetåret 1966/67. Styrelsen har beträffande beräkningarna anfört följande:

»Överskottet för budgetåret 1965/66 har i likhet med föregående budgetår beräknats på den genomsnittliga kapitalbehållningen under budgetåret, grundad på den vid budgetårets ingång och vid dess utgång å fonden redovisade kapitalbehållningen. Överskottet har beräknats efter den procent, som gäller för budgetåret 1965/66 5 3/4 %.

För budgetåret 1965/66 grundar sig beräkningen av överskottet dels på det faktiska nettokapitalet vid budgetårets ingång, dels på den av Kungl. Maj:t genom beslut den 23.4.1965 fastställda investeringsramen om 51,5 milj. kronor samt de avskrivningar, som beräknats i petita avseende budgetåret 1965/66. Det räntepliktiga kapitalet beräknas på dessa grunder till 252,6 milj. kronor och överskottet till cirka 14,5 milj. kronor.

Beräkningen av överskottet för budgetåret 1966/67 grundar sig dels på den beräknade kapitalbehållningen den 1.7.1966, dels på för budgetåret 1966/67 gjorda äskanden, samt beräknade avskrivningar enligt petita, avgiven i augusti 1965.

Det räntepliktiga kapitalet beräknas på dessa grunder till cirka 265,7 milj. kronor och överskottet efter oförändrat 5 3/4 % till cirka 15,2 milj. kronor.»

I skrivelse till riksrevisionsverket den 15 oktober 1965 har sjöfartsstyrelsen beräknat överskottet på fonden för Södertälje kanalverk till 76 000 kr. för budgetåret 1965/66 och till 280 000 kr. för budgetåret 1966/67. Det beräknade överskottet för budgetåret 1966/67 förutsätter att en av styrelsen föreslagen taxehöjning genomförs fr. o. m. den 1 oktober 1966.

Sedan beslut fattats om en successiv utbyggnad av databehandlingsutrustningen för den högre utbildningen och forskningen varigenom datacentraler skall inrättas på de fem universitetsorterna har en ny kapitalfond, statens datamaskinfond upprättats fr. o. m. budgetåret 1965/66. Fonden redovisas på riksstaten under rubriken »Diverse kapitalfonder». Enligt det finansieringssystem som befunnits vara lämpligt på ifrågavarande område skall kostnaderna för databehandling bäras gemensamt av alla myndigheter som utnyttjar en datamaskin. Driften av datamaskinerna skall göras ekonomiskt självbärande. Utnyttjad maskintid skall följaktligen beläggas med avgifter som täcker samtliga statsverkets kostnader för drift och kapital. I skrivelse till riksrevisionsverket den 14 oktober 1965 har statskontoret beräknat överskottet på statens datamaskinfond till 1 275 000 kr. för budgetåret 1965/66 och till 1 595 000 kr. för budgetåret 1966/67.

I skrivelse till riksrevisionsverket den 13 oktober 1965 har överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap beräknat överskottet på förrådsfonden för ekonomisk försvarsberedskap till 1 972 000 kr. för budgetåret 1965/66 och till 1 925 000 kr. för budgetåret 1966/67. Överstyrelsen har härvid anfört följande:

»Överskotten har beräknats under förutsättning att ränta skall erläggas med 5 3/4 % å vid budgetårets början oavskrivet kapital.

I underdånig skrivelse av den 27.9.1963 har överstyrelsen i samråd med riksrevisionsverket och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit en ytterligare grundavskrivning av 15 539 000 kronor. Beslut om sådan avskrivning, om avskrivningsplan och om redovisningsbestämmelser för fonden har ännu ej meddelats. Vid beräkningen av överskotten under budgetåren 1965/66 och 1966/67 har därför en eventuell ytterligare grundavskrivning icke beaktats.»

I skrivelser från riksgäldskontoret och lantbruksstyrelsen har lämnats de uppgifter beträffande avkastningen av övriga diverse kapitalfonder, som tillsammans med uppgifter för ovan berörda fonder framgår av följande sammanställning.

	1965/66 kronor	1966/67 kronor
Fonden för förlag till statsverket (riksgäldskontoret)	5 600 000	5 600 000
Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond (väg- och vattenbyggnadsstyrelsen)	14 500 000	15 200 000

	1965/66 kronor	1966/67 kronor
Fonden för Södertälje kanalverk (sjöfartsstyrelsen)	76 000	280 000
Statens datamaskinfond (statskontoret)	1 275 000	1 595 000
Jordfonden (lantbruksstyrelsen)	1 500 000	1 500 000
Arrendeegnahemsfonden (lantbruksstyrelsen)	30 000	30 000
Förrådsfonden för ekonomisk försvarsberedskap (överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap)	1 972 000	1 925 000
Summa	**24 953 000**	**26 130 000**

Riksrevisionsverket förordar med stöd av förestående uppgifter, att inkomsttiteln övriga diverse kapitalfonder för budgetåret 1966/67 upptas till ett avrundat belopp av 26 000 000 kr., varvid verket ej beaktat en ifrågasatt ytterligare grundavskrivning på förrådsfonden för ekonomisk försvarsberedskap.

Sammanfattning

Riksrevisionsverkets förslag till beräkning av driftbudgetens inkomster under budgetåret 1966/67 och den nu företagna uppskattningen av inkomsterna under innevarande budgetår har utförts under antagande av fortsatt produktionsökning och fortsatt hög sysselsättningsnivå under 1966 och första halvåret 1967. I avvaktan på resultatet av avtalsförhandlingarna har riksrevisionsverket avstått ifrån att söka göra en realistisk bedömning av inkomstutvecklingen under 1966 och 1967 och i stället gjort en schablonmässig kalkyl av denna. Härvid har det ansetts rimligt att utgå från den sannolika reala ökningen av nationalprodukten. För såväl 1966 som de första månaderna under 1967 har sålunda räknats med en uppgång av 4 % för den totala lönesumman. Bolagens taxerade inkomster har förutsatts komma att öka med 10 % mellan 1965 och 1966 års taxeringar och schablonmässigt med 4 % mellan 1966 och 1967 års taxeringar.

Slutresultatet av riksrevisionsverkets beräkning av statsinkomsterna under innevarande och nästkommande budgetår framgår av de såsom bilaga C

	Redovisade belopp Milj. kr.		Beräknade belopp Milj. kr.	
	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	8 545	10 629	12 100	10 900
Övrig skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse	407	459	434	459
Automobilskattemedel	1 820	1 962	2 240	2 395
Tullar och acciser	8 377	8 984	11 058	11 925
Uppbörd i statens verksamhet	309	518	820	696
Diverse inkomster	408	504	436	449
Statens affärsverksfonder	340	416	553	599
Övriga kapitalfonder	721	784	835	931
Summa	**20 927**	**24 257**	**28 476**	**28 355**

resp. bilaga D fogade specifikationerna samt av den sammanfattande tabellen på föregående sida, i vilken även de redovisade inkomsterna under budgetåren 1963/64 och 1964/65 medtagits för jämförelse.

Som närmare berörts i samband med beräknandet av titeln *skatt å inkomst och förmögenhet m. m.* (s. 18—32) framkommer titelns nettoinkomst som skillnaden mellan en rad inkomst- och utgiftsposter. Inkomsterna på titeln utgörs i första hand av preliminär skatt som till större delen i form av källskatt nära följer den löpande utvecklingen av skatteunderlaget. Den bristande anpassningen mellan de preliminära och de slutliga skatterna kommer till uttryck i kvarstående och överskjutande skatt, som tillförs resp. utbetalas från titeln. Över titeln passerar även andra skatter och avgifter, av vilka kommunalskatterna samt avgifter till den allmänna sjukförsäkringen är de mest betydande.

För budgetåret 1965/66 beräknas preliminärskatteinflödet (inkl. fyllnadsbetalningar) öka med 2 470 milj. kr. samtidigt som inflytande kvarstående skatt i motsats till föregående budgetår kommer att bli väsentligt större än utbetalningarna av överskjutande skatt. Utbetalningar av kommunalskattemedel stiger med 1 650 milj. kr. Övriga inkomster och utgifter på titeln beräknas ge en minskad nettobehållning i jämförelse med föregående budgetår. Nettoinkomsten på titeln beräknas till följd av nämnda förändringar öka med 1 471 milj. kr. från budgetåret 1964/65. Enligt nu föreliggande beräkning skulle för budgetåret 1965/66 netto 475 milj. kr. reserveras på budgetutjämningsfonden för kommande utbetalning av kommunalskattemedel.

För budgetåret 1966/67 förutses en uppgång i preliminärskatteinflödet med 1 180 milj. kr. Skillnaden mellan inflytande kvarstående skatt och utbetald överskjutande skatt beräknas minska i förhållande till budgetåret 1965/66 med 130 milj. kr. Utbetalningar av kommunalskattemedel beräknas uppgå till 2 060 milj. kr. mer än under budgetåret 1965/66. Övriga transaktioner på inkomstskattetiteln beräknas resultera i en minskad behållning för titeln med 190 milj. kr. Nettoinkomsterna på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. beräknas alltså komma att minska under budgetåret 1966/67 i förhållande till budgetåret 1965/66 med (1 180 — 130 — 190 — 2 060 =) 1 200 milj. kr. Detta beror förutom på sänkning av de statliga skatteskalorna m. m. fr. o. m. den 1 januari 1966 på att ökningen av utbetalning av kommunalskattemedel icke motsvaras av en lika stor ökning av källskatteinflödet vid minskad ökningstakt av skatteunderlaget.

Av de på budgetutjämningsfonden avsatta kommunalskattemedlen beräknas 325 milj. kr. netto återföras under budgetåret 1966/67.

I anslutning till de allmänna antagandena om den ekonomiska utvecklingen har riksrevisionsverket för flertalet inkomsttitlar räknat med en fortgående ökning av inkomsterna.

Automobilskattemedlen beräknas öka med 278 milj. kr. under budgetåret 1965/66 och med 155 milj. kr. under budgetåret 1966/67. Härav

beräknas fordonsskatten öka med ca 55 milj. kr. under budgetåret 1965/66 och med 40 milj. kr. under budgetåret 1966/67 och bensinskatten med 217 resp. 105 milj. kr.

Den förutsedda stegringen för *tullar och acciser* mellan budgetåren 1964/65 och 1965/66 beror framför allt på ökning av allmän varuskatt, som höjdes från 6 % till 9,1 % fr. o. m. den 1 juli 1965. Denna skatt, som under budgetåret 1964/65 gav 3 478 milj. kr., beräknas under budgetåret 1965/66 till 5 200 milj. kr. För budgetåret 1966/67 beräknas allmän varuskatt komma att inflyta med 5 800 milj. kr. Beträffande övriga titlar under denna rubrik kan nämnas, att för tullmedel räknas med en uppgång med 92 milj. kr. under innevarande budgetår, medan ingen uppgång förutses för budgetåret 1966/67 på grund av tullsänkningarna inom EFTA. Tobaksskatten och spritskatten beräknas öka med 121 resp. 72 milj. kr. under budgetåret 1965/66 och med 70 resp. 65 milj. kr. under budgetåret 1966/67. Energiskatten beräknas komma att öka med 42 milj. kr. under budgetåret 1965/66 och med 50 milj. kr. under budgetåret 1966/67.

Uppbörd i statens verksamhet antages komma att öka med 302 milj. kr. från budgetåret 1964/65 till budgetåret 1965/66. Av ökningen hänför sig 234 milj. kr. till uppbördstiteln bidrag till kostnader för polis- och domstolsväsendet m. m. och 40 milj. kr. till den fr. o. m. budgetåret 1965/66 uppförda titeln expeditionsavgifter. Den förutsedda minskningen för uppbörd i statens verksamhet mellan budgetåren 1965/66 och 1966/67 med ca 125 milj. kr. hänför sig i huvudsak till uppbördstiteln bidrag till kostnader för polis- och domstolsväsendet m. m. Inkomstminskningen på denna titel sammanhänger med att kommunernas bidrag till statsverkets kostnader vid förstatligandet av polis- och domstolsväsendet erläggs under en övergångsperiod av fem år med början fr. o. m. 1965 enligt en fallande skala.

Beträffande *affärsverken* beräknas televerkets inlevererade överskott till 124 milj. kr. under budgetåret 1965/66 och till 120 milj. kr. under budgetåret 1966/67. Inkomsttiteln för statens järnvägar har beräknats till 80 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och till 115 milj. kr. för budgetåret 1966/67. För vattenfallsverket förutses de inlevererade överskotten komma att uppgå till 300 milj. kr. under innevarande och till 310 milj. kr. under nästkommande budgetår.

Titeln *riksbanksfonden* har uppförts med 100 milj. kr. för budgetåret 1965/66 och med 150 milj. kr. för budgetåret 1966/67.

Enligt nu föreliggande beräkningar skulle de *totala inkomsterna på driftbudgeten* under budgetåret 1965/66 komma att uppgå till 28 476 milj. kr., vilket överstiger i riksstaten upptaget belopp med 1 077 milj. kr. För budgetåret 1966/67 skulle inkomsterna komma att uppgå till 28 355 milj. kr., vilket skulle innebära en nedgång med 121 milj. kr. i jämförelse med de nu beräknade inkomsterna för budgetåret 1965/66 och en uppgång med 956 milj. kr. i jämförelse med gällande riksstat.

Vid handläggningen av detta ärende har närvarit byråcheferna Ehnbom, Thorson och Säfström, varjämte byrådirektören Andrén varit föredragande.

Stockholm den 14 december 1965.

Underdånigst

LARS LINDMARK

STIG ANDRÉN

Utfallet av driftbudgeten för budgetåret 1964/65

Milj. kr.

	Beräknade belopp	Redovisade belopp	Nettomerinkomst	Nettobrist
Allmänna budgeten				
A. *Egentliga statsinkomster:*				
I. Skatter	18 829,2	20 072,0	1 242,8	—
II. Uppbörd i statens verksamhet	487,4	506,5	19,1	—
III. Diverse inkomster	466,0	504,0	38,0	—
Säger för egentliga statsinkomster	*19 782,6*	*21 082,5*	*1 299,9*	—
B. *Inkomster av statens kapitalfonder:*				
I. Statens affärsverksfonder	501,0	416,5	—	84,5
II. Riksbanksfonden	100,0	100,0	—	—
III. Statens allmänna fastighetsfond	42,8	43,0	0,2	—
IV. Försvarets fonder	44,4	44,1	—	0,3
V. Statens utlåningsfonder	356,6	362,4	5,8	—
VI. Fonden för låneunderstöd	9,6	9,1	—	0,5
VII. Fonden för statens aktier	85,0	107,5	22,5	—
VIII. Statens pensionsfonder	77,2	77,0	—	0,2
IX. Diverse kapitalfonder	41,0	41,0	—	—
Säger för inkomster av statens kapitalfonder	*1 257,5*	*1 200,6*	*28,5*	*85,5*
Säger för allmänna budgeten	*21 040,1*	*22 283,1*	*1 243,0*	—
Summa	**21 040,1**	**22 283,1**		
Specialbudgeterna				
1. Automobilskattemedel	1 916,9	1 969,7	52,8	—
2. Bidrag till bankinspektionen	1,9	2,0	0,1	—
3. Bidrag till försäkringsinspektionen	1,7	1,8	0,1	—
Säger för specialbudgeterna	*1 920,4*	*1 973,6*	*53,2*	—
Underskott å automobilskattemedlens specialbudget att avföras å budgetutjämningsfonden	273,5	234,5		
Summa	**2 194,0**	**2 208,1**		
Sammanlagda driftbudgeten				
Inkomster	22 960,6	24 256,7	1 296,1	—
Avräkning mot statens budgetutjämningsfond	963,9	— 28,5		
Tillsammans	**23 924,4**	**24 228,2**		

Bilaga A

	Beräknade belopp	Redovisade belopp	Nettobesparing	Nettomerutgift
Allmänna budgeten				
A. Egentliga statsutgifter:				
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	5,7	5,7	—	—
II. Justitiedepartementet	257,6	269,9	—	12,3
III. Utrikesdepartementet	214,1	210,9	3,2	—
IV. Försvarsdepartementet	4 054,2	4 022,3	31,9	—
V. Socialdepartementet	6 599,4	6 841,9	—	242,5
VI. Kommunikationsdepartementet	508,4	510,1	—	1,7
VII. Finansdepartementet	1 094,5	1 070,4	24,1	—
VIII. Ecklesiastikdepartementet	3 234,0	3 489,1	—	255,1
IX. Jordbruksdepartementet	621,9	621,0	0,9	—
X. Handelsdepartementet	269,4	270,6	—	1,2
XI. Inrikesdepartementet	1 706,4	1 462,6	243,8	—
XII. Civildepartementet	1 165,2	903,5	261,7	—
XIII. Oförutsedda utgifter	1,0	5,1	—	4,1
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	38,4	38,4	—	—
Säger för egentliga statsutgifter	*19 770,4*	*19 721,5*	*565,6*	*516,9*
B. Utgifter för statens kapitalfonder:				
I. Luftfartsfonden	10,5	13,6	—	3,1
II. Riksgäldsfonden	830,0	849,0	—	19,0
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar	870,7	792,9	77,8	—
IV. Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster	248,9	248,9	—	—
Säger för utgifter för statens kapitalfonder	*1 960,1*	*1 904,4*	*77,8*	*22,1*
Säger för allmänna budgeten	*21 730,4*	*21 626,0*	*104,4*	—
Ökning av reservationer	—	394,2		
Avräkning mot statens budgetutjämningsfond:				
Avsättning till budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel	— 100,0	275,0		
Underskott att avföras budgetutjämningsfonden	— 590,3	— 12,0		
Säger för avräkning mot statens budgetutjämningsfond	*— 690,3*	*263,0*		
Summa	**21 040,1**	**22 283,1**		
Specialbudgeterna				
1. Utgifter för vägväsendet m. m. att avräknas mot automobilskattemedlen	2 190,4	1 918,3	272,1	—
2. Avsättning till banktillsynens, fondtillsynens, jordbrukskassetillsynens och sparbankstillsynens fonder	1,9	2,0	—	0,1
3. Avsättning till försäkringsinspektionens fond	1,7	1,8	—	0,1
Säger för specialbudgeterna	*2 194,0*	*1 922,2*	*271,8*	—
Ökning av reservationer (automobilskattemedel)	—	285,9		
Summa	**2 194,0**	**2 208,1**		
Sammanlagda driftbudgeten				
Utgifter	23 924,4	23 548,2	376,2	—
Ökning av reservationer	—	680,1		
Tillsammans	**23 924,4**	**24 228,2**		

Inkomster å driftbudgeten budgetåren 1960/61—1964/65

Tusental kronor

	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
Egentliga statsinkomster					
Skatter:					
Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:					
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	7 669 365	8 276 730	8 646 838	8 545 054	10 629 283
Kupongskatt	5 973	7 728	7 530	8 460	8 686
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt	5 169	4 299	4 139	1 302	1 074
Fondskatt	13 377	—	—	—	—
Skogsvårdsavgifter	10 205	10 153	10 274	10 100	10 134
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	1 914	2 083	2 470	2 727	3 527
Arvsskatt och gåvoskatt	127 458	118 396	132 768	152 331	144 617
Lotterivinstskatt	79 276	81 755	82 974	93 782	110 830
Omsättnings- och expeditionsstämplar m. m.	102 805	118 574	138 389	138 564	180 257
Säger för skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse	*8 015 541*	*8 619 717*	*9 025 381*	*8 952 321*	*11 088 409*
Automobilskattemedel:					
Fordonsskatt	417 413	443 400	476 794	509 811	544 820
Trafikomläggningsskatt	—	—	—	87 647	93 667
Bensin- och brännoljeskatt (Bensinskatt)	847 277	783 786	1 110 326	1 222 635	1 323 444
Säger för automobilskattemedel	*1 264 690*	*1 227 185*	*1 587 120*	*1 820 093*	*1 961 930*
Tullar och acciser:					
Tullmedel	825 992	856 353	866 917	958 843	1 058 109
Allmän varuskatt	1 507 304	1 941 414	2 827 990	3 153 456	3 478 173
Särskilda varuskatter	338 015	367 157	393 341	418 333	420 403
Omsättningsskatt å motorfordon	188 784	210 052	228 273	276 543	312 543
Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m.	58 692	56 677	28 953	7 088	290
Skatt å kaffe	25 643	27 532	28 625	18 386	—
Tobaksskatt	908 782	964 453	985 882	997 163	1 094 109
Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag	20 022	20 191	20 275	20 041	22 641
Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag	29 608	33 165	34 659	40 246	49 004
Skatt å sprit (Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker)	1 161 198	1 218 473	1 174 858	1 456 429	1 502 946
Skatt å vin (Omsättningsskatt å vin)	100 178	107 016	106 167	137 079	136 958
Skatt å malt- och läskedrycker	171 290	183 356	181 950	215 616	200 433
Statlig nöjesskatt	25 144	23 166	24 363	—	—
Energiskatt	551 195	543 271	643 525	677 280	707 967
Säger för tullar och acciser	*5 911 849*	*6 552 274*	*7 545 775*	*8 376 502*	*8 983 575*
Säger för skatter	*15 192 080*	*16 399 176*	*18 158 275*	*19 148 916*	*22 033 914*

	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
Uppbörd i statens verksamhet:					
Vattendomstolsavgifter	550	3 676	2 398	2 232	1 515
Inkomster vid fångvården	5 151	3 728	5 181	3 868	3 020
Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten	5 334	6 983	8 714	10 348	10 235
Bidrag till riksförsäkringsverket och försäkringsrådet	3 448	3 771	3 746	4 060	4 382
Bidrag till pensionsstyrelsen	293	—	—	—	—
Personalsjukpenningar m. m.	—	—	—	—	42 489
Inkomster vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare	355	358	77	795	677
Inkomster vid centrala sjukvårdsberedningen	—	—	—	14	23
Inkomster vid statens institut för folkhälsan	637	573	602	655	658
Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium	4 434	4 747	7 458	6 629	10 178
Inkomster vid statens rättskemiska laboratorium	655	755	915	876	961
Inkomster vid statens farmacevtiska laboratorium	365	376	433	445	1 410
Inkomster vid statens mentalsjukhus	48 332	48 586	49 342	49 173	48 182
Inkomster vid Vilhelmsro sjukhus	317	324	340	382	309
Inkomster vid karolinska sjukhuset	32 694	38 128	45 434	50 613	61 174
Inkomster vid serafimerlasarettet	9 298	11 777	12 721	13 595	12 820
Inkomster vid väg- och vattenbyggnadsverket	1 599	1 152	1 263	1 422	1 334
Förrättningsavgifter vid statens bilinspektion	4 750	4 814	5 165	5 402	6 436
Avgifter för registrering av motorfordon	9 327	9 804	10 962	12 190	15 207
Försäljning av sjökort m. m.	704	710	707	817	1 125
Fyr- och båkmedel	17 137	17 244	19 502	21 549	21 571
Lotspenningar	12 078	11 705	12 018	13 896	15 682
Skeppsmätningsavgifter	517	549	549	657	587
Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	5 596	6 287	7 617	7 798	8 165
Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet	91	85	116	113	119
Inkomster vid länsarkitektsorganisationen	967	997	901	1 071	980
Inkomster vid matematikmaskinnämnden	1 623	1 783	1 193	—	—
Inkomster vid statens geotekniska institut	1 429	1 333	1 309	1 346	1 305
Inkomster av datamaskindrift vid statskontoret	—	—	—	1 335	2 832
Inkomst av myntning och justering	6 209	6 651	17 245	19 875	15 294
Kontrollstämpelmedel	1 242	1 428	2 136	2 150	2 391
Bidrag till bankinspektionen	570	598	624	1 909	2 031
Bidrag till sparbanksinspektionen	375	402	430	—	—
Bidrag för revision av sparbankerna	407	407	462	464	539
Bidrag till försäkringsinspektionen	1 246	1 228	1 268	1 648	1 841
Avgifter för granskning av biograffilm	283	270	265	263	262
Inkomster vid tandläkarhögskolorna	433	389	448	416	794
Inkomster vid lantbruksnämnderna	1 377	1 342	1 356	1 461	1 531
Inkomster vid statens jordbruksnämnd	332	338	406	443	495
Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt	2 035	2 570	3 282	3 663	3 645

	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
Avgifter för växtskyddsinspektion m. m.	982	1 045	1 045	818	807
Inkomster vid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt	286	255	222	328	293
Inkomster vid statens maskinprovningar	271	294	347	366	329
Avgifter vid köttbesiktning	—	—	4 128	4 419	4 636
Inkomster vid statens veterinärmedicinska anstalt	1 252	1 525	1 531	2 125	2 215
Inkomster vid veterinärhögskolan	699	725	792	849	876
Inkomster vid lantmäteriväsendet	16 174	16 313	19 041	21 799	25 102
Inkomster vid rikets allmänna kartverk	2 811	3 321	3 692	4 556	3 895
Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen	47	49	51	69	77
Inkomster vid Sveriges geologiska undersökning	1 524	1 679	1 586	1 358	950
Inkomster vid statens provningsanstalt	2 928	2 916	3 211	3 765	4 683
Inkomster vid statens skeppsprovningsanstalt	1 258	1 465	1 690	1 725	2 084
Inkomster vid statens institut för konsumentfrågor	258	283	357	417	528
Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter	15 225	15 655	16 717	17 817	20 669
Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register	404	382	394	555	644
Inkomster av statens gruvegendom	2 584	3 462	4 235	4 490	4 920
Bidrag till kostnader för polisväsendet m. m.	—	—	—	—	141 395
Exekutionsavgifter	—	—	—	—	1 868
Säger för uppbörd i statens verksamhet	*228 891*	*245 235*	*285 623*	*309 027*	*518 170*
Diverse inkomster:					
Bötesmedel	29 951	35 136	37 809	41 525	40 531
Totalisatormedel	51 771	55 816	66 146	74 520	77 645
Tipsmedel	85 703	96 433	85 286	112 394	121 503
Lotterimedel	111 291	113 749	117 751	124 935	129 894
Övriga diverse inkomster	34 350	68 410	28 314	54 764	134 424
Säger för diverse inkomster	*313 066*	*369 543*	*335 306*	*408 138*	*503 996*
Säger för egentliga statsinkomster	**15 734 037**	**17 013 954**	**18 779 205**	**19 866 081**	**23 056 080**
Inkomster av statens kapitalfonder					
Statens affärsverksfonder:					
Postverket	15 727	1 149	7 446	5 073	25 983
Televerket	120 000	130 000	110 000	35 000	50 000
Statens järnvägar	—	—	—	—	1 000
Statens vattenfallsverk	201 651	238 871	265 325	275 466	308 785
Domänverket	51 932	44 554	19 665	24 227	30 701
Säger för statens affärsverksfonder	*389 310*	*414 575*	*402 436*	*339 766*	*416 470*
Riksbanksfonden	*50 000*	*50 000*	*100 000*	*100 000*	*100 000*
Statens allmänna fastighetsfond	*28 586*	*30 068*	*31 598*	*33 934*	*42 960*
Försvarets fonder:					
Försvarets fastighetsfond	30 961	33 908	35 136	38 474	39 754
Försvarets fabriksfond	2 873	2 883	2 765	3 117	4 390
Säger för försvarets fonder	*33 834*	*36 791*	*37 901*	*41 592*	*44 144*

	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
Statens utlåningsfonder:					
Utrikesförvaltningens lånefond	12	15	20	26	40
Värnpliktslånefonden	1	3	1	1	1
Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby	17	7	7	2	2
Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer	4 189	3 881	3 570	3 255	2 962
Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen	34	25	17	11	8
Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden	405	344	286	228	174
Lånefonden för bostadsbyggande	187 291	231 887	280 566	307 942	335 766
Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrin	534	603	608	623	633
Lånefonden för allmänna samlingslokaler	1 095	1 319	1 279	1 457	1 498
Statens bosättningslånefond	1 742	1 703	1 814	2 212	2 830
Vattenkraftslånefonden	269	261	256	285	346
Luftfartslånefonden	385	766	762	932	871
Tullverkets båtlånefond	0	0	0	0	0
Statens lånefond för universitetsstudier	363	432	628	548	622
Allmänna studielånefonden	575	636	716	613	647
Lånefonden för inventarier i studentbostäder	54	164	211	252	369
Jordbrukets lagerhusfond	608	561	515	470	425
Statens mejerilånefond	1	1	0	—	—
Jordbrukets maskinlånefond	966	995	1 081	1 156	1 246
Statens sekundärlånefond för jordbrukare	112	104	89	79	70
Fonden för supplementär jordbruksskredit	227	152	86	41	28
Kraftledningslånefonden	254	239	232	218	205
Elektrifieringslånefonden	0	0	0	0	0
Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift	2	1	—	—	—
Egnahemslånefonden	4 697	4 617	4 120	4 053	3 585
Arrendelånefonden	0	0	0	0	0
Arbetarsmåbrukslånefonden	—	—	0	—	—
Kronotorparnas inventarielånefond	—	—	—	—	—
Statens avdikningslånefond	1 879	1 849	2 171	2 105	2 014
Täckdikningslånefonden	9	5	2	1	0
Bevattningslånefonden	1	1	1	0	0
Fiskerilånefonden	358	394	473	650	697
Statens fiskredskapslånefond	—	—	—	0	1
Skogsväglånefonden	13	19	22	26	51
Statens skogslånefond	1	1	1	1	0
Lånefonden för insamling av skogsfrö	0	17	35	31	34
Statens lånefond för den mindre skeppsfarten	894	1 110	1 362	1 311	1 365
Statens sekundärlånefond för rederinäringen	67	50	37	28	37
Sjöfartsverkets båtlånefond	4	2	1	0	—
Statens hantverks- och industrilånefond	2 743	3 777	4 285	5 345	5 874
Säger för statens utlåningsfonder	*209 803*	*255 937*	*305 252*	*333 902*	*362 401*
Fonden för låneunderstöd	*15 529*	*17 316*	*13 895*	*11 867*	*9 142*
Fonden för statens aktier	*59 460*	*68 641*	*79 631*	*82 297*	*107 527*

	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
Statens pensionsfonder:					
Folkpensioneringsfonden	57 523	55 890	55 285	57 365	57 994
Civila tjänstepensionsfonden	1 736	1 762	1 785	1 739	1 779
Militära tjänstepensionsfonden	185	178	184	204	174
Allmänna familjepensionsfonden	5 138	5 292	5 290	5 194	5 229
Statens pensionsanstalts pensionsfond	11 533	12 041	12 075	11 420	11 793
Pensionsfonden för vissa riksdagens verk	34	35	35	34	35
Säger för statens pensionsfonder	*76 148*	*75 198*	*74 654*	*75 955*	*77 003*
Diverse kapitalfonder	*43 968*	*44 369*	*44 481*	*41 778*	*40 963*
Säger för inkomster av statens kapitalfonder	**906 638**	**992 894**	**1 089 849**	**1 061 090**	**1 200 610**
Summa	**16 640 675**	**18 006 848**	**19 869 053**	**20 927 171**	**24 256 689**

Bilaga C

Beräkning rörande utfallet av driftbudgetens inkomstsida för budgetåret 1965/66

	I riksstaten beräknat belopp Kronor	Beräknat utfall Kronor
A. Egentliga statsinkomster		
I. *Skatter:*		
1. Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
a) Skatt å inkomst och förmögenhet m. m., *bevillning*	11 200 000 000	12 100 000 000
b) Kupongskatt, *bevillning*	9 000 000	9 000 000
c) Utskiftningsskatt och ersättningsskatt, *bevillning*	1 000 000	1 000 000
d) Skogsvårdsavgifter, *bevillning*	10 200 000	10 200 000
e) Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, *bevillning*	3 000 000	3 700 000
f) Arvsskatt och gåvoskatt, *bevillning*	155 000 000	155 000 000
g) Lotterivinstskatt, *bevillning*	110 000 000	110 000 000
h) Stämpelskatt och stämpelavgift, *bevillning*	130 000 000	145 000 000
2. Automobilskattemedel:		
a) Fordonsskatt, *bevillning*	600 000 000	600 000 000
b) Trafikomläggningsskatt, *bevillning*	100 000 000	100 000 000
c) Bensin- och brännoljeskatt, *bevillning*	1 525 000 000	1 540 000 000
3. Tullar och acciser:		
a) Tullmedel, *bevillning*	1 100 000 000	1 150 000 000
b) Allmän varuskatt, *bevillning*	5 400 000 000	5 200 000 000
c) Särskilda varuskatter, *bevillning*	350 000 000	350 000 000
d) Omsättningsskatt å motorfordon, *bevillning*	350 000 000	350 000 000
e) Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m., *bevillning*	5 000 000	100 000
f) Tobaksskatt, *bevillning*	1 200 000 000	1 215 000 000
g) Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag, *bevillning*	22 000 000	23 000 000
h) Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag, *bevillning*	50 000 000	50 000 000
i) Skatt å sprit, *bevillning*	1 500 000 000	1 575 000 000
j) Skatt å vin, *bevillning*	145 000 000	145 000 000
k) Skatt å malt- och läskedrycker, *bevillning*	250 000 000	250 000 000
l) Energiskatt, *bevillning*	745 000 000	750 000 000
Säger för skatter	*24 960 200 000*	*25 832 000 000*
II. *Uppbörd i statens verksamhet:*		
1. Expeditionsavgifter	40 000 000	40 000 000
2. Vattendomstolsavgifter	1 000 000	1 000 000
3. Inkomster vid fångvården	5 120 000	5 120 000
4. Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten	8 500 000	10 000 000

	I riksstaten beräknat belopp Kronor	Beräknat utfall Kronor
5. Bidrag till riksförsäkringsverket och försäkringsrådet	4 000 000	4 500 000
6. Personalsjukpenningar m. m.	44 000 000	46 000 000
7. Inkomster vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare	230 000	250 000
8. Inkomster vid centrala sjukvårdsberedningen	15 000	25 000
9. Inkomster vid statens institut för folkhälsan	650 000	660 000
10. Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium	7 000 000	7 500 000
11. Inkomster vid statens rättskemiska laboratorium	1 200 000	1 200 000
12. Inkomster vid statens farmacevtiska laboratorium	1 600 000	1 500 000
13. Inkomster vid statens mentalsjukhus	50 000 000	49 000 000
14. Inkomster vid Vilhelmsro sjukhus	350 000	350 000
15. Inkomster vid karolinska sjukhuset	56 000 000	63 000 000
16. Inkomster vid serafimerlasarettet	13 000 000	13 000 000
17. Inkomster vid väg- och vattenbyggnadsverket, *att tillföras automobilskattemedlen*	1 500 000	1 500 000
18. Förrättningsavgifter vid statens bilinspektion, *att tillföras automobilskattemedlen*	6 000 000	7 500 000
19. Avgifter för registrering av motorfordon	14 000 000	17 000 000
20. Försäljning av sjökort m. m.	1 000 000	1 300 000
21. Fyr- och båkmedel	22 000 000	22 000 000
22. Lotspenningar	15 000 000	19 200 000
23. Skeppsmätningsavgifter	650 000	600 000
24. Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	9 800 000	8 500 000
25. Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet	120 000	120 000
26. Inkomster vid länsarkitektsorganisationen	1 000 000	900 000
27. Inkomster vid statens geotekniska institut	1 700 000	1 500 000
28. Inkomster av datamaskindrift vid statskontoret	2 000 000	250 000
29. Inkomst av myntning och justering	22 000 000	22 000 000
30. Kontrollstämpelmedel	2 200 000	2 500 000
31. Bidrag till bankinspektionen	2 065 000	2 215 000
32. Bidrag för revision av sparbankerna	600 000	604 000
33. Bidrag till försäkringsinspektionen	1 532 000	1 594 000
34. Avgifter för granskning av biograffilm	250 000	260 000
35. Inkomster vid tandläkarhögskolorna	725 000	900 000
36. Inkomster vid lantbruksnämnderna	1 600 000	1 700 000
37. Inkomster vid statens jordbruksnämnd	500 000	550 000
38. Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt	4 500 000	4 000 000
39. Avgifter för växtskyddsinspektion m. m.	1 000 000	1 000 000
40. Inkomster vid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt	300 000	325 000
41. Inkomster vid statens maskinprovningar	350 000	350 000
42. Avgifter vid köttbesiktning	4 900 000	5 500 000
43. Inkomster vid statens veterinärmedicinska anstalt	2 500 000	2 300 000
44. Inkomster vid veterinärhögskolan	1 000 000	1 000 000
45. Inkomster vid lantmäteriväsendet	25 000 000	27 000 000
46. Inkomster vid rikets allmänna kartverk	4 500 000	4 600 000
47. Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen	75 000	75 000
48. Inkomster vid Sveriges geologiska undersökning	800 000	800 000
49. Inkomster vid statens provningsanstalt	4 900 000	4 900 000
50. Inkomster vid statens skeppsprovningsanstalt	1 900 000	2 100 000
51. Inkomster vid statens institut för konsumentfrågor	500 000	800 000

	I riksstaten beräknat belopp Kronor	Beräknat utfall Kronor
52. Inkomster vid patent- och registreringsväsendet	20 500 000	22 500 000
53. Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register	585 000	725 000
54. Inkomster av statens gruvegendom	4 800 000	6 000 000
55. Bidrag till kostnader för polis- och domstolsväsendet m. m.	360 000 000	375 000 000
56. Exekutionsavgifter	5 000 000	5 500 000
Säger för uppbörd i statens verksamhet	*782 017 000*	*820 273 000*
III. *Diverse inkomster:*		
1. Bötesmedel	46 000 000	43 000 000
2. Totalisatormedel	85 000 000	81 000 000
3. Tipsmedel	135 000 000	132 000 000
4. Lotterimedel	135 000 000	130 000 000
5. Övriga diverse inkomster	30 000 000	50 000 000
Säger för diverse inkomster	*431 000 000*	*436 000 000*
Säger för egentliga statsinkomster	*26 173 217 000*	*27 088 273 000*
B. Inkomster av statens kapitalfonder		
I. *Statens affärsverksfonder:*		
1. Postverket, *bevillning*	5 000 000	19 000 000
2. Televerket	20 000 000	124 000 000
3. Statens järnvägar	60 000 000	80 000 000
4. Statens vattenfallsverk	300 000 000	300 000 000
5. Domänverket	35 000 000	30 000 000
Säger för statens affärsverksfonder	*420 000 000*	*553 000 000*
II. *Riksbanksfonden*	*100 000 000*	*100 000 000*
III. *Statens allmänna fastighetsfond*	*46 674 000*	*46 674 000*
IV. *Försvarets fonder:*		
1. Försvarets fastighetsfond	45 004 000	45 004 000
2. Försvarets fabriksfond	5 100 000	5 100 000
Säger för försvarets fonder	*50 104 000*	*50 104 000*
V. *Statens utlåningsfonder*	*397 374 000*	*394 103 000*
VI. *Fonden för låneunderstöd*	*10 401 000*	*8 986 000*
VII. *Fonden för statens aktier*	*85 000 000*	*115 000 000*
VIII. *Statens pensionsfonder:*		
1. Folkpensioneringsfonden	59 000 000	58 500 000
2. Civila tjänstepensionsfonden	1 760 000	1 800 000
3. Militära tjänstepensionsfonden	205 000	200 000
4. Allmänna familjepensionsfonden	5 275 000	5 400 000
5. Statens pensionsanstalts pensionsfond	11 500 000	12 000 000
6. Pensionsfonden för vissa riksdagens verk	34 000	36 000
Säger för statens pensionsfonder	*77 774 000*	*77 936 000*
IX. *Diverse kapitalfonder:*		
1. Fonden för kreditgivning till utlandet	17 010 000	17 010 000
2. Övriga diverse kapitalfonder	21 000 000	25 000 000
Säger för diverse kapitalfonder	*38 010 000*	*42 010 000*
Säger för inkomster av statens kapitalfonder	*1 225 337 000*	*1 387 813 000*
Tillsammans	**27 398 554 000**	**28 476 086 000**

Bilaga D

Specifikation av inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1966/67

		Kronor	Kronor
A. Egentliga statsinkomster			
I. *Skatter:*			
1. Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:			
a) Skatt å inkomst och förmögenhet m. m., *bevillning*	10 900 000 000		
b) Kupongskatt, *bevillning*	9 000 000		
c) Utskiftningsskatt och ersättningsskatt, *bevillning*	1 000 000		
d) Skogsvårdsavgifter, *bevillning*	10 200 000		
e) Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, *bevillning*	4 000 000		
f) Arvsskatt och gåvoskatt, *bevillning*	165 000 000		
g) Lotterivinstskatt, *bevillning*	115 000 000		
h) Stämpelskatt och stämpelavgift, *bevillning*	155 000 000	11 359 200 000	
2. Automobilskattemedel:			
a) Fordonsskatt, *bevillning*	640 000 000		
b) Trafikomläggningsskatt, *bevillning*	110 000 000		
c) Bensin- och brännoljeskatt, *bevillning*	1 645 000 000	2 395 000 000	
3. Tullar och acciser:			
a) Tullmedel, *bevillning*	1 150 000 000		
b) Allmän varuskatt, *bevillning*	5 800 000 000		
c) Särskilda varuskatter, *bevillning*	375 000 000		
d) Omsättningsskatt å motorfordon, *bevillning*	380 000 000		
e) Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m., *bevillning*	1 000 000		
f) Tobaksskatt, *bevillning*	1 285 000 000		
g) Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag, *bevillning*	24 000 000		
h) Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag, *bevillning*	50 000 000		
i) Skatt å sprit, *bevillning*	1 640 000 000		
j) Skatt å vin, *bevillning*	150 000 000		
k) Skatt å malt- och läskedrycker, *bevillning*	270 000 000		
l) Energiskatt, *bevillning*	800 000 000	11 925 000 000	25 679 200 000
II. *Uppbörd i statens verksamhet:*			
1. Expeditionsavgifter		40 000 000	
2. Vattendomstolsavgifter		1 000 000	
3. Inkomster vid fångvården		5 200 000	
4. Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten		10 000 000	

	Kronor	Kronor
5. Bidrag till riksförsäkringsverket och försäkringsrådet	4 000 000	
6. Personalsjukpenningar m. m.	51 000 000	
7. Inkomster vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare	250 000	
8. Inkomster vid centrala sjukvårdsberedningen	25 000	
9. Inkomster vid statens institut för folkhälsan	660 000	
10. Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium	8 000 000	
11. Inkomster vid statens rättskemiska laboratorium	1 300 000	
12. Inkomster vid statens farmacevtiska laboratorium	1 600 000	
13. Inkomster vid statens mentalsjukhus	25 000 000	
14. Inkomster vid Vilhelmsro sjukhus	175 000	
15. Inkomster vid karolinska sjukhuset	65 000 000	
16. Inkomster vid serafimerlasarettet	13 100 000	
17. Inkomster vid väg- och vattenbyggnadsverket, *att tillföras automobilskattemedlen*	1 500 000	
18. Förrättningsavgifter vid statens bilinspektion, *att tillföras automobilskattemedlen*	7 500 000	
19. Avgifter för registrering av motorfordon	19 000 000	
20. Försäljning av sjökort m. m.	1 300 000	
21. Fyr- och båkmedel	22 000 000	
22. Lotspenningar	19 200 000	
23. Skeppsmätningsavgifter	600 000	
24. Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	9 000 000	
25. Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet	120 000	
26. Inkomster vid länsarkitektsorganisationen	900 000	
27. Inkomster vid statens geotekniska institut	1 700 000	
28. Inkomst av myntning och justering	22 000 000	
29. Kontrollstämpelmedel	2 500 000	
30. Bidrag till bankinspektionen	2 370 000	
31. Bidrag för revision av sparbankerna	625 000	
32. Bidrag till försäkringsinspektionen	1 957 000	
33. Avgifter för granskning av biograffilm	260 000	
34. Inkomster vid tandläkarhögskolorna	900 000	
35. Inkomster vid lantbruksnämnderna	1 700 000	
36. Inkomster vid statens jordbruksnämnd	600 000	
37. Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt	4 000 000	
38. Avgifter för växtskyddsinspektion m. m.	1 000 000	
39. Inkomster vid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt	325 000	
40. Inkomster vid statens maskinprovningar	350 000	
41. Avgifter vid köttbesiktning	5 900 000	
42. Inkomster vid statens veterinärmedicinska anstalt	2 400 000	
43. Inkomster vid veterinärhögskolan	1 025 000	
44. Inkomster vid lantmäteriväsendet	28 000 000	
45. Inkomster vid rikets allmänna kartverk	4 800 000	
46. Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen	80 000	
47. Inkomster vid Sveriges geologiska undersökning	1 200 000	
48. Inkomster vid statens provningsanstalt	5 200 000	
49. Inkomster vid statens skeppsprovningsanstalt	2 200 000	
50. Inkomster vid statens institut för konsumentfrågor	1 000 000	
51. Inkomster vid patent- och registreringsväsendet	24 000 000	
52. Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register	750 000	
53. Inkomster av statens gruvegendom	6 000 000	

	Kronor	Kronor
54. Bidrag till kostnader för polis- och domstolsväsendet m. m.	260 000 000	
55. Exekutionsavgifter	6 000 000	696 272 000
III. *Diverse inkomster:*		
1. Bötesmedel	44 000 000	
2. Totalisatormedel	85 000 000	
3. Tipsmedel	135 000 000	
4. Lotterimedel	135 000 000	
5. Övriga diverse inkomster	50 000 000	449 000 000
		26 824 472 000
B. Inkomster av statens kapitalfonder		
I. *Statens affärsverksfonder:*		
1. Postverket, *bevillning*	24 000 000	
2. Televerket	120 000 000	
3. Statens järnvägar	115 000 000	
4. Statens vattenfallsverk	310 000 000	
5. Domänverket	30 000 000	599 000 000
II. *Riksbanksfonden*		150 000 000
III. *Statens allmänna fastighetsfond:*		
1. Slottsbyggnadernas delfond	1 000	
2. Kriminalvårdsstyrelsens »	4 995 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	2 205 000	
4. Medicinalstyrelsens »	7 575 000	
5. Karolinska sjukhusets »	2 100 000	
6. Sjöfartsstyrelsens »	305 000	
7. Byggnadsstyrelsens »	27 458 000	
8. Generaltullstyrelsens »	300 000	
9. Uppsala universitets »	2 180 000	
10. Lunds universitets »	1 715 000	48 834 000
IV. *Försvarets fonder:*		
1. Försvarets fastighetsfond	54 868 000	
2. Försvarets fabriksfond	6 500 000	61 368 000
V. *Statens utlåningsfonder:*		
1. Utrikesförvaltningens lånefond	65 000	
2. Värnpliktslånefonden	1 000	
3. Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby	2 000	
4. Statens bosättningslånefond	4 000 000	
5. Vattenkraftslånefonden	300 000	
6. Luftfartslånefonden	900 000	
7. Statens lånefond för den mindre skeppsfarten	1 550 000	
8. Tullverkets båtlånefond	1 000	
9. Statens lånefond för universitetsstudier	600 000	
10. Allmänna studielånefonden	800 000	
11. Lånefonden för inventarier i studentbostäder	600 000	
12. Lånefonden för studentkårlokaler	1 000	
13. Jordbrukets lagerhusfond	375 000	
14. Jordbrukets maskinlånefond	1 300 000	
15. Statens sekundärlånefond för jordbrukare	45 000	
16. Fonden för supplementär jordbrukskredit	10 000	
17. Kraftledningslånefonden	200 000	
18. Elektrifieringslånefonden	1 000	
19. Egnahemslånefonden	3 000 000	

	Kronor	Kronor
20. Arrendelånefonden	1 000	
21. Arbetarsmåbrukslånefonden	1 000	
22. Kronotorparnas inventarielånefond	1 000	
23. Statens avdikningslånefond	2 000 000	
24. Täckdikningslånefonden	1 000	
25. Bevattningslånefonden	1 000	
26. Fiskerilånefonden	750 000	
27. Statens fiskredskapslånefond	1 000	
28. Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.	100 000	
29. Skogsväglånefonden	35 000	
30. Statens skogslånefond	1 000	
31. Lånefonden för insamling av skogsfrö	30 000	
32. Statens hantverks- och industrilånefond	8 200 000	
33. Statens sekundärlånefond för rederinäringen	75 000	
34. Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer	2 410 000	
35. Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen	3 000	
36. Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden	90 000	
37. Lånefonden för bostadsbyggande	400 000 000	
38. Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrin	850 000	
39. Lånefonden för allmänna samlingslokaler	1 500 000	429 801 000
VI. *Fonden för låneunderstöd:*		
1. Statskontorets delfond	6 000 000	
2. Lantbruksstyrelsens »	1 000	
3. Arbetsmarknadsstyrelsens »	1 000 000	
4. Bostadsstyrelsens »	285 000	
5. Riksbankens »	600 000	
6. Riksgäldskontorets »	1 365 000	9 251 000
VII. *Fonden för statens aktier*		115 000 000
VIII. *Statens pensionsfonder:*		
1. Folkpensioneringsfonden	59 000 000	
2. Civila tjänstepensionsfonden	1 800 000	
3. Militära tjänstepensionsfonden	200 000	
4. Allmänna familjepensionsfonden	5 400 000	
5. Statens pensionsanstalts pensionsfond	12 000 000	
6. Pensionsfonden för vissa riksdagens verk	36 000	78 436 000
IX. *Diverse kapitalfonder:*		
1. Fonden för kreditgivning till utlandet	12 500 000	
2. Övriga diverse kapitalfonder	26 000 000	38 500 000
		1 530 190 000
Summa		**28 354 662 000**

Bilaga E

PM

angående statsinkomsternas utveckling efter budgetåret 1966/67

I anslutning till beräkningen av statsverkets inkomster under budgetåret 1966/67 har riksrevisionsverket även verkställt vissa beräkningar av statsinkomsterna under budgetåren 1967/68—1970/71.

Utvecklingen av statsinkomsterna är i första hand beroende av den allmänna ekonomiska utvecklingen, för vilken på längre sikt givetvis endast schablonmässiga antaganden kan göras. Sambandet med den allmänna ekonomiska utvecklingen är särskilt utpräglat för titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Varje procents förändring i de sammanlagda till taxering uppgivna inkomsterna kan sålunda, vid en i stort oförändrad inkomststruktur, beräknas medföra en förändring i summa påförd statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt och folkpensionsavgifter med ca 165 milj. kr. per år. Vid ett schablonmässigt antagande om en 4-procentig ökning av skatteunderlaget vid 1968—1971 års taxeringar kan de påförda beloppen av statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt och folkpensionsavgifter beräknas uppgå till de belopp, som angives i följande tablå, i vilken även det enligt det föregående uppskattade beloppet vid 1967 års taxering medtagits (milj. kr.).

Taxeringsår 1967		1968		1969		1970		1971
10 900		11 390		12 030		12 700		13 400
	+ 490		+ 640		+ 670		+ 700	

Genom uppbördstekniska förhållanden kan betydande skillnader förekomma mellan de påförda skatterna och de kassamässiga inkomsterna på skattetiteln under budgetåret. I detta sammanhang kan främst nämnas eftersläpningen i utbetalningarna av kommunalskattemedel, som blir speciellt märkbar vid större förändringar av skatteunderlaget. En antagen stegring av skatteunderlaget under budgetåren 1967/68—1970/71 med 4 % skulle innebära, att inkomsterna på titeln skulle uppgå till 10 600 milj. kr. under budgetåret 1967/68. Budgetåret 1968/69 skulle de kassamässiga intäkterna på titeln uppgå till 11 600 milj. kr. och under budgetåren 1969/70 och 1970/71 till 12 600 resp. 13 200 milj. kr.

För under tullar och acciser redovisade inkomsttitlar är sambandet med den löpande ekonomiska utvecklingen speciellt framträdande för allmän varuskatt, som utgår på den värdemässiga omsättningen. För övriga tullar och acciser liksom för automobilskattemedlen har skattesatserna i betydande utsträckning karaktären av styckeskatter och är relativt oberoende av förändringar i prisnivån. Vid givna skattesatser kan därför en prognos över intäkterna för ifrågavarande inkomsttitlar utföras med ledning av mindre preciserade antaganden om den allmänna ekonomiska utvecklingen än när det gäller titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Detsamma

gäller under förutsättning av bl. a. oförändrade förräntningskrav också för flertalet kapitalfonder.

I nedanstående sammanställning, i vilken även de kända beloppen för budgetåret 1964/65 och de nu beräknade beloppen för budgetåren 1965/66 och 1966/67 medtagits, har de beräknade intäkterna under budgetåren 1967/68—1970/71 för andra titlar än titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. sammanställts (milj. kr.).

	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71
Övrig skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse	459	434	459	480	500	520	540
Automobilskattemedel	1 962	2 240	2 395	2 430	2 570	2 710	2 850
Tullar och acciser	8 984	11 058	11 925	12 360	12 890	13 380	13 860
Uppbörd i statens verksamhet	518	820	696	600	510	450	420
Diverse inkomster	504	436	449	470	480	490	500
Statens affärsverksfonder	416	553	599	630	660	690	720
Övriga kapitalfonder	784	835	931	960	1 000	1 030	1 060
Summa	**13 628**	**16 376**	**17 455**	**17 930**	**18 610**	**19 270**	**19 950**

Beräkningen bygger på antaganden om en fortsatt ökning av nationalprodukten och dess komponenter i ungefär samma takt som hittills genomsnittligt under efterkrigstiden vid i stort sett stabil prisnivå. För vissa titlar såsom allmän varuskatt, tullmedel och i viss mån även affärsverksfonderna kan genom det nära sambandet mellan intäkter och den löpande ekonomiska utvecklingen också tämligen små förändringar i utvecklingstakten för nationalprodukten och dess komponenter ge utslag i intäkterna. Helt allmänt bör dessutom understrykas, att den absoluta nivån hos de beräknade beloppen för de olika inkomsttitlarna är baserad på det beräknade utfallet av motsvarande inkomster under budgetåren 1965/66 och 1966/67. I den mån denna utgångspunkt för beräkningarna förskjutes, måste givetvis beräkningarna för budgetåren 1967/68—1970/71 revideras.

Innehåll

Inledning

Driftbudgetens utfall budgetåren 1960/61—1964/65 s. 2. — Utfallet av statsregleringen budgetåret 1964/65 s. 3. — Driftbudgetens inkomster under budgetåret 1965/66 s. 5. — Utvecklingen av skatteunderlaget verksamhetsåren 1955—1964 s. 5. — Utvecklingen av skatteunderlaget verksamhetsåren 1965—1967 s. 15.

A. Egentliga statsinkomster 18

I. Skatter 18

1. Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse 18
   - Skatt å inkomst och förmögenhet m. m. 18
   - Kupongskatt 32
   - Utskiftningsskatt och ersättningsskatt 32
   - Skogsvårdsavgifter 32
   - Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter 33
   - Arvsskatt och gåvoskatt 34
   - Lotterivinstskatt 34
   - Stämpelskatt och stämpelavgift 35
2. Automobilskattemedel 36
   - Fordonsskatt 36
   - Trafikomläggningsskatt 38
   - Bensin- och brännoljeskatt 39
3. Tullar och acciser 42
   - Tullmedel 42
   - Allmän varuskatt 46
   - Särskilda varuskatter 48
   - Omsättningsskatt å motorfordon 50
   - Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m. 52
   - Tobaksskatt 53
   - Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag 54
   - Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag 55
   - Skatt å sprit 55
   - Skatt å vin 56
   - Skatt å malt- och läskedrycker 56
   - Energiskatt 58

II. Uppbörd i statens verksamhet 61

III. Diverse inkomster 69

- Bötesmedel 69
- Totalisatormedel 70
- Tipsmedel 70
- Lotterimedel 71
- Övriga diverse inkomster 72

B. Inkomster av statens kapitalfonder 73

I. Statens affärsverksfonder 73
Postverket 73
Televerket 76
Statens järnvägar 79
Statens vattenfallsverk 82
Domänverket 83

II. Riksbanksfonden 84
III. Statens allmänna fastighetsfond 85
IV. Försvarets fonder 85
V. Statens utlåningsfonder 86
VI. Fonden för låneunderstöd 86
VII. Fonden för statens aktier 87
VIII. Statens pensionsfonder 88
IX. Diverse kapitalfonder 88

Sammanfattning 90

Bilaga A. Utfallet av driftbudgeten för budgetåret 1964/65 94
Bilaga B. Inkomster å driftbudgeten budgetåren 1960/61—1964/65 96
Bilaga C. Beräkning rörande utfallet av driftbudgetens inkomstsida för budgetåret 1965/66 101
Bilaga D. Specifikation av inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1966/67 104
Bilaga E. Promemoria angående statsinkomsternas utveckling efter budgetåret 1966/67 108

MARCUS BOKTR. STHLM 1966 650727

Bilaga 4

Preliminär nationalbudget för år 1966

Bilaga 4

PRELIMINÄR NATIONALBUDGET FÖR ÅR 1966

Inledning

Den preliminära nationalbudgeten för 1966 som härmed framläggs är utarbetad inom finansdepartementets sekretariat för ekonomisk planering och konjunkturinstitutet. Nationalbudgeten bygger på material som erhållits från fackdepartement och olika verk och institutioner. Vidare har utredningsrådet hörts. Av praktiska skäl har dock varken avsnitten om den offentliga verksamheten och kreditmarknaden eller i dess slutliga avfattning den sammanfattande översikten, kunnat föreläggas utredningsrådet. Dess ledamöter bär ej heller något ansvar för nationalbudgetens utformning och bedömningar.

Kapitlen III, Utrikeshandeln samt VII, Investeringarna har — utom vad avser bedömningen av de kommunala investeringarnas utveckling 1966 — helt sammanställts inom konjunkturinstitutet. Institutet har även sammanställt kapitel IX, Kreditmarknaden, avsnitten om industriproduktion och skogsbruk i kapitel IV och om de disponibla inkomsterna samt den privata konsumtionen i kapitel VI. Ansvaret för bedömningen av Sveriges ekonomi 1966 — med undantag för de avsnitt eller punkter där konjunkturinstitutet uttryckligen åberopas — vilar på finansdepartementets sekretariat för ekonomisk planering, där arbetet med nationalbudgeten letts av tf planeringschefen Lars Lindberger.

Den bild av utvecklingen av Sveriges ekonomi 1966 som tecknas av konjunkturinstitutets prognoser i kapitlen III, IV, VI och VII och som reflekteras i bedömningen av arbetsmarknadsutvecklingen i kapitel V kan — på grund av sin innebörd — endast sägas vara ett första steg vid bedömningen av den troliga utvecklingen 1966. Den har därför fått modifieras i väsentlig grad i den sammanfattande översikten i kapitel I. De nämnda kapitlen har — av tidsskäl — inte kunnat justeras i överensstämmelse därmed och är därför inte helt konsistenta med kapiteln I, VIII och IX. Endast i de sistnämnda kapitlen har försök gjorts att fullt ut bedöma konsekvenserna av den utveckling som beskrivits i nationalbudgeten i övrigt.

I. Sammanfattande översikt

1. Den ekonomiska utvecklingen 1964—1965

Under 1964 präglades Sveriges ekonomi av en ovanligt snabb tillväxt vad gäller såväl produktion och efterfrågan som export och import. Även 1965 har kännetecknats av en livlig efterfrågan, men så vitt vi nu kan bedöma också av en avgjort lägre produktionstillväxt. Det senare är i och för sig föga uppseendeväckande. Den rekordartade tillväxt av nationalprodukten som synes ha ägt rum 1963—1964 om 7 procent eller något däröver har av lätt insedda skäl inte kunnat upprepas 1964—1965. Enbart med hänsyn till utvecklingen av väderleksförhållanden[1] och arbetskraftstillgång hade en neddragning med 1 à 2 procentenheter kunnat väntas även om förutsättningarna för tillväxt varit lika gynnsamma som 1963—1964. Så kan knappast ha varit fallet. Ännu under 1963 fanns inom vissa näringsgrenar outnyttjade kapacitetsreserver utan motsvarighet under 1964. Även såtillvida måste betingelserna för produktionsökning ha varit mera begränsade 1964—1965. Enligt de preliminärt redovisade försörjningsbalanserna skulle bruttonationalprodukten mätt i fasta priser ha stigit 3 1/2 procent 1964—1965. Detta är en procentenhet mindre än som förutsågs i den reviderade nationalbudgeten. Detta skulle innebära att produktionstillväxten 1965 vid bestående högt efterfrågetryck skulle ha stannat vid samma procenttal som tidigare har uppnåtts 1961—1962 vid en påtaglig dämpning av efterfrågetrycket. De preliminära beräkningarna har emellertid ofta visat sig ha inneburit en underskattning och möjligen kan så ha blivit fallet även beträffande 1965. De särskilda skäl som kan tala härför skall beröras i det följande.

Oavsett hur utvecklingen av nationalprodukten (dvs. av den totala produktionen i samhällsekonomin) må bedömas förefaller det obestridligt att efterfrågan 1965 totalt stigit utöver förväntan. I god överensstämmelse med förhandsberäkningarna har näringslivets fasta investeringar ökat i betydlig omfattning (med 6 procent i volym) och kommunerna fortsatt sin snabba investeringsexpansion i ungefär oförändrad takt (med en volymökning med 10 1/2 procent 1964—1965). Även den offentliga konsumtionens snabba tillväxt (+ 6 1/2 procent i volym) har motsvarat förhandskalkylerna. Den opåräknat höga efterfrågan härrör i huvudsak från lagerinvesteringarna och den privata konsumtionen.

[1] De klimatiska förutsättningarna för produktionen torde 1965 ha varit obetydligt sämre än 1964. Med hänsyn till det ur klimatsynpunkt ogynnsamma utgångsläget 1963 innebar emellertid utvecklingen 1963—1964 en betydande förbättring som inte har fortsatt 1964—1965 och som inte heller väntades göra detta.

Uppgången i näringslivets investeringsaktivitet hänför sig främst till industrin vars investeringar efter 3 års stagnation stigit med 8 procent i volym under 1965. Däremot har handelsflottans investeringar i fartyg gått avsevärt tillbaka och byggandet för handel m. m. beräknas 1964—1965 ha minskat i volym med 1 à 2 procent efter att under 1963 och 1964 ha ökat i ungefär samma snabba takt som den kommunala byggnads- och anläggningsverksamheten. Omkastningen förklaras av en restriktiv licensiering av igångsättningstillstånd för dylika byggnader. Av än större betydelse har varit att bostadsinvesteringarnas tillväxt bromsats upp under 1965 efter en påfallande snabb expansion under 1963 och 1964. Medan bostadsinvesteringarnas ökning sålunda stannat vid 2 procent i volym räknat från 1964 till 1965 har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter stigit förhållandevis mera eller från drygt 87 000 1964 till minst 95 000 1965. Antalet påbörjade lägenheter hade redan 1962 nått upp till 92 600, ett antal som först 1965 överskridits vad gäller inflyttningsfärdiga lägenheter.

Tabell I: 1. Försörjningsbalans 1963—1965

Miljoner kronor

	Löpande priser			Förändring 1964-1965 i procent	1959 års priser			Förändring 1964-1965 i procent
	1963	1964	1965		1963	1964	1965	
Tillgång								
Bruttonationalprodukt	88 297	97 875	107 341	9,7	75 106	80 616	83 473	3,5
Import	17 552	19 946	22 715	13,9	16 798	18 503	20 501	10,8
Summa tillgång	**105 849**	**117 821**	**130 056**	**10,4**	**91 904**	**99 119**	**103 974**	**4,9**
Efterfrågan								
Privat bruttoinvestering (ej bostäder)	12 077	12 892	14 559	12,9	10 003	10 266	10 888	6,1
Statlig bruttoinvestering (ej bostäder)	6 146	6 718	7 276	8,3	5 183	5 404	5 532	2,4
Kommunal bruttoinvestering (ej bostäder)	4 503	5 286	6 151	16,4	3 786	4 247	4 699	10,6
Bostäder, bruttoinvestering	5 704	6 547	7 108	8,6	4 748	5 201	5 307	2,0
Lagerförändring	— 141	1 031	1 629	..	— 128	1 028	1 587	..
Privat konsumtion	47 660	51 638	56 307	9,0	41 591	43 794	45 496	3,9
Offentlig konsumtion	12 439	13 826	15 695	13,5	9 832	10 415	11 088	6,5
Export (inkl. tjänstenetto)	17 461	19 882	21 331	7,3	16 890	18 764	19 378	3,3
Summa efterfrågan	**105 849**	**117 821**	**130 056**	**10,4**	**91 904**	**99 119**	**103 974**	**4,9**

Totalt har investeringsvolymens tillväxt 1964—1965 inte väsentligt avvikit från 1963—1964 ehuru handelns byggande gått något tillbaka och bostadsbyggandets tillväxt avtagit samtidigt som framförallt industrins maskininvesteringar ökat kraftigt. Följden av dessa tendensförändringar har blivit att byggnadsinvesteringarnas tillväxt i någon mån dämpats, medan

motsatsen gäller om maskininvesteringarna, i all synnerhet om man bortser från anskaffningen av fartyg.

Investeringsvolymens procentuella tillväxt

	Samtliga investeringar	Investeringar utom fartyg	Byggnader och anläggningar	Maskiner och apparater utom fartyg
1963—1964	**6,0**	5,5	*7,0*	*4,0*
1964—1965	**5,0**	6,0	*5,5*	*6,5*

Övertrycket på byggnadsmarknaden förefaller att i någon mån ha avtagit under loppet av 1965. Löneglidningen för byggnadsarbetare som alltjämt är mycket hög beräknas ha minskat från 7 procent 1963—1964 till inemot 6 procent 1964—1965. Antalet icke arbetslösa byggnadsarbetare som 1963—1964 kan ha stigit 3 à 4 procent beräknas 1964—1965 ha ökat med 1 procent. Den av byggföretagen redovisade bristen på byggnadsarbetare visade emellertid ännu i september inte någon signifikant nedgång.[1]

Accelerationen av maskininvesteringarnas tillväxt har bidragit till att skärpa det mot verkstadsindustrin riktade efterfrågetrycket. Den redovisade bristen på arbetskraft har under 1965 stigit påtagligt inom verkstadsindustrierna, vartill kommer att en kraftig ökning av varor under arbete kan tolkas som ett indicium på att övertrycket vållat störningar i produktionsprocessen. Det förefaller vidare sannolikt att exporten av verkstadsprodukter i viss utsträckning hållits tillbaka av begränsad produktionsförmåga liksom att importen av sådana produkter av samma anledning fått en extra påskjutning.

Lagerinvesteringarnas ytterligare tillväxt 1964—1965 som endast till en mindre del varit förutsedd i nationalbudgetprognoserna synes kunna återföras på en samverkan av flera skilda orsaksfaktorer. Till följd av ett opåräknat omslag i lagerutvecklingen inom avnämarländerna har massaförsäljningen mött köpmotstånd under 1965 vilket medfört ökad lagerhållning — alltså en ofrivillig lagerinvestering — inom den svenska massaindustrin. Övertrycket inom verkstadsindustrierna och den sannolikt härav framkallade ansvällningen av stocken varor i arbete har berörts ovan. Slutligen beräknas en viss ökning ha skett även av handelns lagerinvesteringar. En kraftig tillväxt av bilhandelns lager inträffade redan under första halvåret samtidigt med den livliga bilförsäljning som ägde rum under denna period. Den lagerökning som kan ha skett inom övrig handel torde främst vara att hänföra till tiden efter den s. k. omsrushen dvs. till andra halvåret 1965.

Totalt beräknas lageruppbyggnaden 1964—1965 ha tillväxt med nära 600 miljoner kronor till drygt 1 600 miljoner kronor. Med hänsyn till att dessa lagerkalkyler är baserade på ett mera ofullständigt material än det

[1] Enligt de preliminära resultaten av decemberbarometern skulle bristen på byggnadsarbetare dock ha visat en sådan nedgång.

som står till buds vid de slutgiltiga beräkningarna förefaller det inte uteslutet att de sistnämnda kan komma att utvisa en påtagligt större ökning av lagerinvesteringarna än som framgår av denna preliminära uppskattning.

Lagerutvecklingen har givetvis även inverkat på utfallet av näringslivets totala realkapitalbildning. Medan näringslivets fasta investeringar såsom förut framhållits stigit med 6 procent i volym från 1964 till 1965 synes dess totala investeringar inklusive lager ha ökat så mycket som nära 10 procent.

Förutom lagerposten är det såsom tidigare antytts i första hand den privata konsumtionen som 1965 representerat en efterfrågan över förväntan. Höjningen av allmän varuskatt m. m. 1 juli 1965 förefaller att ha fått stor betydelse för konsumtionsutvecklingen under året. Första kvartalet ökade konsumtionsvolymen drygt 4 procent. Ökningstakten andra kvartalet ungefär fördubblades till nära 10 procent, medan däremot konsumtionsvolymen minskade med drygt 1 procent tredje kvartalet. Samtliga jämförelser avser motsvarande kvartal föregående år. En överslagskalkyl har givit vid handen att den s. k. omseffekten — dvs. av skattehöjningen föranledd överflyttning av konsumentinköp från andra till första halvåret 1965 — kan ha uppgått till knappt 600 miljoner kronor. Mellan helåren 1964 och 1965 beräknas konsumtionsvolymen ha ökat nära 4 procent. Detta är emellertid en preliminär beräkning som möjligen kan få lov att ändras med hänsyn till det faktiska utfallet av fjärde kvartalets konsumtion.

Konsumtionsvolymens tillväxt med inemot 4 procent 1964—1965 kan förefalla förvånansvärt hög med tanke på att de realt disponibla inkomsterna mellan dessa år endast beräknas ha stigit med ca 1,5 procent eller — om man bortser från en tillfällighetsbetonad variation i antalet veckoavlöningstillfällen — med ca 2,3 procent. Till den höga konsumtionsbenägenheten 1965 har sannolikt bidragit det förhållandet att de realt disponibla inkomsterna, så vitt nu i efterhand kan bedömas visat sig ha stigit osedvanligt kraftigt 1963—1964 eller med minst 6 procent.[1] De i och för sig osäkra kalkyler som kunnat utföras tyder på att sparkvoten varit förhållandevis hög 1964. Från 1964 till 1965 har däremot konsumtionsutgifterna enligt föreliggande preliminära beräkningar i absoluta belopp stigit något mera än de disponibla inkomsterna. Såvida inte inkomstökningen blivit underskattad i förhållande till konsumtionens tillväxt skulle således någon minskning ha inträtt i summan av hushållens sparande.

Med avseende på utrikesbalansen har den ekonomiska utvecklingen 1965 medfört en påtaglig försämring. Medan tillväxten för exportvolym inklusive tjänstenetto stannat vid drygt 3 procent (för enbart varuexporten ca 5 procent) har importvolymen stigit nära 11 procent. Det har sålunda inträffat en betydande försvagning av bytesbalansen som inte var förutsedd i den

[1] Detta värde erhålls, om man bortser från större delen av de inkomster som 1964 härrört från ett 53:e veckoavlöningstillfälle.

reviderade nationalbudgeten enligt vars prognoser exporten väntades stiga 3 procentenheter mera och importen 3 procentenheter mindre än vad som synes ha skett. Vid oförändrade priser för import och export skulle den negativa effekten på bytesbalansen ha motsvarat drygt 1 1/2 procent på bruttonationalprodukten, men en mindre förbättring av bytesvillkoren har begränsat balansens försvagning till drygt 1 300 miljoner kronor eller 1,3 procent av bruttonationalprodukten. Underskottet i bytesbalansen som för 1964 uppskattats till drygt 50 miljoner kronor synes därmed ha stigit till nära 1 400 miljoner kronor.

Enligt riksbankens preliminära beräkningar medförde kapitaltransaktionerna 1965 ett valutatillskott på ca 530 miljoner kronor eller närmare 175 miljoner kronor mera än 1964. En avsevärt ökad privat upplåning utomlands, framför allt från varvens sida, registrerades 1965.

Trots att de statistiskt registrerade transaktionerna resulterade i ett underskott av inemot 1 miljard kronor har valutareserven (inklusive nettoställningen gentemot IMF) ökat, om än obetydligt. Restposten uppgick således till nära 1 miljard kronor 1965 och blev därigenom något större än 1964. Restpostens fortsatta ökning 1965, trots den höga nivån 1964, kan antas ha samband med en ytterligare ökning i handelskrediterna.

Medan importen 1964—1965 fortsatte att stiga i samma takt som 1963—1964 eller ännu något snabbare, gick exportvolymens tillväxt starkt tillbaka. Särskilt påfallande blev uppbromsningen för export exklusive fartyg som 1963—1964 ökade med så mycket som 12 1/2 procent. För 1964—1965 blev uppgången endast 4 procent vilket måste betraktas som en ovanligt låg tillväxt; i själva verket har under 20-årsperioden alltsedan krigsslutet en så låg procentuell tillväxt förekommit endast en gång nämligen mellan 1957 och 1958, då exportvolymen exklusive fartyg visade en nedgång.

En förskjutning av bytesbalansen i negativ riktning av sådan omfattning som inträffat 1964—1965 kan inte uppfattas som ett utslag av tillfälligheternas spel. Ifall den internationella konjunkturen blivit påtagligt försvagad så att avsättningsmöjligheterna för den svenska exporten försämrats och importkonkurrensen skärpts skulle häri ha legat en väsentlig förklaring. Med hänsyn till den lägre tillväxttakten för produktion och efterfrågan i Västeuropa framstår en viss avsaktning av den svenska exportens utveckling i och för sig som naturlig under 1965. I fråga om massa,[1] trävaror och i viss mån även malm har marknadsläget varit bestämmande för exportförsäljningarna, men när det gäller viktiga grupper av bearbetade varor förefaller det knappast som om efterfrågans begränsning varit avgörande för exporten. En annan tänkbar förklaring vore att vårt kostnadsläge utgjort ett hinder för eljest möjlig export eller medfört att svenska företags avsättning på den inhemska marknaden utsatts för en övermäktig

[1] Vad massaexporten beträffar rör sig skillnaden mellan prognos och utfall för 1965 om ca 250 miljoner kronor.

importkonkurrens. Otvivelaktigt har vissa näringsgrenar såsom bl. a. textil- och skoindustrierna haft stora svårigheter av denna art vilka även givit sig till känna i en snabb tillväxt av importen inom deras tillverkningsområden. Då emellertid friställd arbetskraft kunnat sysselsättas inom andra verksamhetsgrenar och exportföretagen trots detta haft brist på arbetskraft blir slutsatsen att det inte i första hand varit kostnadsläget utan ett i förhållande till vår produktionsförmåga alltför högt efterfrågetryck inom vår interna ekonomi som utgjort den direkta orsaken till försämringen av vår bytesbalans. Ett starkt efterfrågesug från hemmamarknaden har av allt att döma haft en viss återhållande effekt på verkstadsexporten och det synes även signifikativt att pappersindustrin trots en svag utveckling av pappersexporten kunnat avsätta återstoden av sitt produktionstillskott på hemmamarknaden. Sannolikt har även kapacitetsbrist i viss utsträckning framkallat en extra importökning 1965.

Därmed återstår emellertid att bedöma i vad mån det varit en anmärkningsvärt stor tillväxt av efterfrågan eller en förhållandevis svag utveckling av vår produktionsförmåga som föranlett den bristande balansen. Enligt de preliminärt redovisade försörjningsbalanserna skulle såsom tidigare framhållits bruttonationalproduktens tillväxt 1964—1965 ha varit lägre än de närmast föregående åren och stannat vid ca 3 1/2 procent. En kalkyl som utgår från produktionsstatistiken visar emellertid på en ökning med inemot 5 procent. Även om kalkylen är osäker ger den dock en antydan om att efterfrågan kan ha blivit underskattad i försörjningsbalanserna. Det är exempelvis tänkbart att lageruppbyggnaden och möjligen också konsumtionen varit större än de preliminära beräkningarna utvisar. Det är inte heller uteslutet att av nationalproduktens sammanlagda tillväxt 1964 och 1965 en alltför stor del kan ha tillförts året 1964. En sådan felbedömning skulle exempelvis kunna ha skett i fråga om byggnadsinvesteringarnas tidsfördelning.

Med avseende på den efterfrågetillväxt som kunnat påvisas 1964—1965 finns det anledning att ställa frågan i vad mån denna varit av bestående eller trendmässig natur och i vad mån den kan ha varit av tillfällig eller övergående art. Det förefaller som om lagerinvesteringarna 1965 legat klart över trendlinjen och det är åtminstone tänkbart att konsumtionen 1965 legat jämförelsevis högt i förhållande till de disponibla inkomsterna. I den mån så har varit fallet kan det finnas anledning att räkna med möjligheten av att efterfrågeutvecklingen skall visa någon spontan dämpning under 1966.

Det höga efterfrågetrycket inom den svenska ekonomin under 1965 har således framkallat en betydande försämring av bytesbalansen men förefaller däremot inte att ha verkat ytterligare uppdrivande på prisutvecklingen. Om man bortser från verkan av höjd indirekt beskattning per den 1 juli har nämligen prisstegringstakten varit ungefär oförändrad eller snarast något lägre än under 1964. Nettoprisindex har under loppet av 1965 stigit med

3,3 procent mot 4,5 procent under loppet av 1964 (från november till november). Totalt synes konsumentprisnivåns uppgång under 1965 nära ha motsvarat förhandsberäkningarna. Inberäknat sannolika prishöjningar under den sista månaden i fjol framstår en prisuppgång om ca 6 procent alltjämt som trolig från december 1964 till december 1965. Från november 1964 till november 1965 har konsumentprisnivån stigit 5,7 procent. Mellan genomsnittslägena för 1964 och 1965 kan prisnivåns uppgång beräknas till 5 procent.

På arbetsmarknaden har det höga efterfrågetrycket inom svensk ekonomi kommit till klart uttryck. I jämförelse med 1964 har utvecklingen 1965 inneburit en ytterligare ökad spänning mellan hög efterfrågan och otillräcklig tillgång på arbetskraft. Arbetslösheten har minskat, bristen på arbetskraft har tilltagit inom industrin och rörligheten på arbetsmarknaden har varit hög. Det ansträngda läget på arbetsmarknaden har inte kunnat undgå att återverka på löne- och kostnadsutvecklingen.

För löntagarna har utvecklingen medfört en avsevärd reallöneförbättring fastän enbart den avtalsmässiga lönehöjningen som medeltal varit lägre än den genomsnittliga prisuppgången. Lönenivåns ökning 1964—1965 har beräknats uppgå till ca 8 1/2 procent. Till denna uppgång har de avtalsmässiga lönehöjningarna uppskattats bidra med drygt 4 1/2 procentenheter och löneglidningen med ca 3 1/2 procentenheter. För industriarbetare beräknas den avtalsmässiga löneökningen till 4 procent och löneglidningen till 5 1/2 procent. Härutöver har företagens kostnader för arbetskraft stigit till följd av ATP-avgiftens ökning samt semesterförlängning för stora grupper av löntagare. Härigenom har arbetskraftskostnaderna beträffande industriarbetarna ökat med drygt 11 procent per arbetstimme mellan 1964 och 1965. Under perioden 1959—1964 höll sig motsvarande kostnadsstegring omkring 9 procent per år.

Även om det hittills i första hand synes ha varit efterfrågetrycket som framkallat försämringen av bytesbalansen 1965 så är därför inte uteslutet att den förhållandevis kraftiga kostnadsökningen under 1965 och det kostnadsläge som därmed uppnåtts skulle kunna komma att visa sig besvärande vid en mera allmän dämpning av den internationella konjunkturen.

Inför 1965 har den ekonomiska politiken varit inställd på att befrämja en betydande ökning av näringslivets och däribland främst industrins fasta investeringar, samtidigt som en hög expansionstakt skulle vidmakthållas för den offentliga konsumtionen och de kommunala investeringarna. Realekonomiskt utrymme för näringslivets ökade investeringar skulle beredas genom en dämpning av bostadsbyggandets och den privata konsumtionens ytterligare tillväxt. Den återhållande inverkan på konsumtionen skulle åstadkommas genom den vid halvårsskiftet genomförda höjningen av den indirekta beskattningen. Föreliggande preliminära kalkyler visar att åtgärderna medfört åsyftat resultat såtillvida som hushållens realt disponibla inkomster

stigit i jämförelsevis begränsad takt, eller med drygt 2 procent, medan däremot den inom stat och kommuner behållna delen av nationalprodukten svarat för en ovanligt stor del av dennas tillväxt. Då utvecklingen inneburit att statens och kommunernas finansiella sparande sammanlagt givit ett mindre negativt utslag än tidigare och att bytesbalansen visat ett ökat underskott samtidigt som bostadsinvesteringarnas tillväxt avtagit (även i löpande priser räknat) och AP-fondens tillväxt fortsatt att stiga skulle den återhållande effekten på näringslivet i och för sig ha kunnat tänkas bli betydande.

De farhågor som uttalats för att näringslivet genom finansieringssvårigheter skulle hindras från att genomföra den planerade investeringsökningen har emellertid av olika skäl visat sig obefogade. Hushållens åtminstone tills vidare höga konsumtionsbenägenhet — trots lägre tillväxt för realinkomsterna — har haft en positiv inverkan på företagens likviditet. Vidare har medel i ökad utsträckning tillförts företagen från utlandet, dels i form av reguljära krediter till bl. a. varven, dels i form av handelskrediter. Slutligen har affärsbankernas kreditgivning till näringslivet ökat i väsentlig omfattning. Det har härigenom blivit möjligt för företagen att finansiera inte blott en förutsedd ökning av de fasta investeringarna utan även en opåräknad uppgång i lagerinvesteringarna. Ovissheten i bedömningen av företagens finansiella utveckling under 1966 gäller på företagens intäktssida inte minst utvecklingen av hushållens konsumtionsbenägenhet och på företagens utgiftssida kanske främst utvecklingen av deras lagerinvesteringar.

De ovan åberopade preliminära kalkylerna återges i det följande i sammandrag. Nationalproduktens tillväxt — uttryckt i procentenheter av dess totalvolym respektive utgångsår — har delats upp i disponibla andelar; för hushållen, för det offentliga, för AP-fonden och för företagen i övrigt. Som disponibelt för företagen har härvid upptagits företagens sparande plus deras avskrivningar och underhåll (här beräknat som restpost). De inom parentes angivna talen visar vilka värden som skulle ha erhållits vid en proportionell fördelning av bruttonationalproduktens ökning.

	1963—1964		1964—1965	
Bruttonationalproduktens tillväxt		7,3		3,5
Därav disponibelt:				
för hushållen	(4,3)	4,3	(2,1)	0,9
för det offentliga	(1,7)	1,5	(0,8)	2,4
för AP-fonden		0,6		0,4
för företagen	(1,2)	1,0	(0,6)	—0,2

2. Sveriges ekonomi 1966

Den ekonomiska utvecklingen 1965 har för Sveriges del inneburit en försvagning av utrikesbalansen och detta utgångsläge måste i olika hänseenden inverka på bedömningen av utsikterna för Sveriges ekonomi 1966. Liksom det utgör ett mål för den ekonomiska politiken att återställa balansen får det

anses vara en självfallen uppgift för den ekonomiska analysen att klargöra under vilka förutsättningar detta kan ske samt i vilken riktning balansen kan komma att utvecklas om ytterligare åtgärder ej vidtas utöver de som kunnat beaktas vid denna bedömning. Som ett led i denna analys har prognoser utarbetats för import och export 1966. Dessa prognoser som utförligt redovisas i kapitel III pekar på en tämligen parallell utveckling av införsel och utförsel vilket skulle innebära att det 1965 uppkomna underskottet i bytesbalansen skulle växa ytterligare 1966.

Kalkylerna indikerar således en fortsatt brist på balans men kan oavsett detta inte betraktas som från teknisk synpunkt slutgiltiga prognoser. Beräkningarna är nämligen till stor del baserade på iakttagna samband å ena sidan mellan utvecklingen av svensk export samt av produktion och efterfrågan inom viktigare avsättningsländer och å andra sidan mellan utvecklingen av svensk import och av skilda komponenter i nationalprodukten. Metoden tar endast i begränsad utsträckning hänsyn till den inverkan som en förändring i det interna efterfrågetrycket kan utöva på utvecklingen av såväl import som export. I den mån en sammanställning av prognoserna för utrikeshandeln och för övriga delar av vår samhällsekonomi ger sådant resultat som pekar på en lättnad i efterfrågetrycket under 1966 finns det därför anledning att i viss mån justera export- och importprognoserna. Detta får i sin tur ytterligare återverkningar på bedömningen av hela det samhällsekonomiska läget 1966.

Ett första led i denna något komplicerade analysmetod blir att redogöra för den bild av Sveriges ekonomi 1966 som framträder om man betraktar de framlagda kalkylerna för utrikeshandeln som provisoriska prognoser.

För exportberäkningarna har en grundläggande förutsättning varit att tillväxten i industriländernas totala produktion 1966 väntas fortgå i ungefär samma takt som under 1965. Expansionstakten beräknas dock bli något lägre inom våra nordiska grannländer, i Västtyskland och i Storbritannien, dvs. inom länder som sammanlagt mottar drygt 50 procent av vår export. Under sådana betingelser har *exporten* (inklusive tjänstenetto) beräknats öka med 3 1/2 procent i volym. För exporten av enbart varor utgör den kalkylerade uppgången 4 procent — alltså en procentenhet lägre än vad som preliminärt beräknats för 1965. I fråga om varor exklusive fartyg väntas dock tillväxten öka från 4 procent 1964 till 6 procent 1966. De varugrupper som väntas bära upp exportökningen är i första hand de bearbetade eller färdigvarorna men det förutses också att massaleveranserna efter den kraftiga nedgången 1965 skall skjuta fart igen. Förutom fartygsexporten väntas även utförseln av trävaror minska medan malmexporten beräknas öka förhållandevis obetydligt.

Det *privata näringslivets investeringar i fasta anläggningar* väntas öka med ca 10 procent från 1965 till 1966. Industriinvesteringarnas uppgång beräknas fortsätta med en volymökning om nära 14 procent. Handelsflottans

investeringar i fartyg kommer att öka kraftigt, medan däremot byggnadsinvesteringarna för handel m. m. som gått obetydligt tillbaka under 1965 väntas minska med ca 10 procent 1966. — Den fortsatta tillväxten av industrins investeringar synes liksom under 1965 främst komma att avse verkstadsindustrin, järn- och stålverken och den kemisk-tekniska industrin. Härutöver synes även massaindustrin få någon del i investeringsuppgången.

Lagerinvesteringarna beräknas efter sin fortsatta tillväxt 1964—1965 komma att minska avsevärt 1966 eller med nära 1 miljard kronor. Kalkylerna indikerar en avsevärd nedgång i verkstadsindustrins lageruppbyggnad av råvaror och varor under arbete. Lagerhållningen av färdig massa beräknas 1966 minska efter den kraftiga lageranhopningen 1965. Till följd av den förutsedda nedgången i lagerinvesteringarna kan tillväxten av näringslivets totala realkapitalbildning beräknas nedgå från nära 10 procent till ca 3 procent 1965—1966 trots den accentuerade utvecklingen av industrins och handelsflottans investeringar.

I fråga om de *kommunala investeringarna* hade det under normala förutsättningar funnits anledning att räkna med en fortsatt tillväxt 1965—1966 med 10 à 11 procent eller föga mindre än under föregående år. En restriktiv byggnadstillståndsgivning har emellertid förutsatts för 1966 och uppgången för kommuninvesteringarna har av denna anledning bedömts komma att stanna vid ca 8 procent. — Det har inför 1966 framförallt varit landskommunerna och landstingen som redovisat kraftigt expansiva investeringsplaner. Inberäknat bostäder kan den sannolika ökningen av de kommunala investeringarna beräknas till 6 1/2 procent.

För *statliga investeringar* väntas en uppgång med 4 procent eller i något snabbare takt än under 1965.

För *bostadsbyggandet* beräknas den fastställda ramen för igångsättning om 92 000 lägenheter komma att innebära en oförändrad investeringsvolym. Härvid förutsätts att läget på byggnadsmarknaden skall kunna medge en viss förkortning av nuvarande långa byggnadstider.

Investeringsvolymen totalt — lagren ej inräknade — väntas stiga med 6 1/2 procent från 1965 till 1966. Byggnadsinvesteringarna beräknas öka med 4 procent, maskininvesteringarna exklusive handelsflottan med 8 procent och inklusive fartyg med 10 procent. Inberäknat lager blir den totala investeringsökningen 3 1/2 procent.

Beträffande *inkomster, priser och konsumtion* är bedömningen för 1966 med hänsyn till förhandlingsläget ännu oklar. Som räkneexempel har valts två alternativ för lönenivåns stegring 1965—1966. Enligt dessa skulle löneglidning och avtalshöjning tillsammans höja lönenivån med 10 respektive 7 procent att jämföra med ca 8 1/2 procent 1964—1965. Inberäknat en förutsatt ökning av sysselsättningsvolymen med 1 procent skulle lönesummans tillväxt enligt dessa exempel bli 8 respektive 11 procent. Faktorinkomsternas uppgång beräknas i det högre alternativet till följd av lägre inkomstök-

ning för andra än löntagare stiga med 9,5 procent och i det lägre med 7,0 procent. Sedan inverkan beaktats av *hushållens ökade nettoinbetalning till det offentliga*[1] kvarstår en beräknad ökning av deras disponibla inkomster med 9,3 procent i det högre alternativet och 7,3 procent i det lägre.

Enligt de prisprognoser som utarbetats kan konsumentprisnivån under loppet av 1966 antas stiga med 3,7 procent i det högre lönestegringsalternativet och med 2,9 procent i det lägre. Mellan genomsnittslägena för kalenderåren 1965 och 1966 blir förändringen även påverkad av den höjning av den indirekta beskattningen som inträdde den 1 juli 1965. Den sannolika uppgången kan med hänsyn härtill uppskattas till 4,8 procent i det högre alternativet och 4,5 procent i det lägre. Graden av realism i dessa beräkningar skall diskuteras i det följande. Vid den förutsatta prisuppgången ökar emellertid hushållens realt disponibla inkomster med drygt 4 procent i det högre alternativet och drygt 2,5 procent i det lägre.

Efter den jämfört med realinkomsternas utveckling kraftiga konsumtionsökningen 1965 beräknas *konsumtionsvolymen* i det högre alternativet stiga förhållandevis mindre än de realt disponibla inkomsterna eller med ungefär 3 1/2 procent från 1965 till 1966. I det lägre alternativet blir den beräknade ökningen något mer än 2 1/2 procent.

Den *offentliga konsumtionen* väntas öka med drygt 5 procent och med ungefär samma tillväxttakt för statlig och kommunal konsumtion.

Med ledning av den inhemska efterfrågans förväntade tillväxt har *importvolymen* beräknats stiga med 4 1/2 procent. Det bör framhållas att denna beräkning får anses som relativt osäker eftersom det föreligger olika tolkningsmöjligheter med avseende på den oväntat höga importökningen 1965 nämligen om förklaringen härtill främst varit kapacitetsbrist, kraftig lageruppbyggnad eller en strukturell förskjutning mot ökat importinnehåll i konsumtionen. Den framlagda beräkningen har inneburit en kompromiss mellan dessa betraktelsesätt. Med andra tolkningar hade såväl högre som lägre värden kunnat erhållas. Det kan nämnas att kommerskollegium genom en s. k. nulägesbedömning erhållit en väsentligt större ökning av den beräknade importvolymen 1966 nämligen 9 procent.

Eftersom importvolymens tillväxt beräknats bli en procentenhet större än exportvolymens (inklusive tjänstenetto) och importpriserna beräknas stiga mer — om än obetydligt — än exportpriserna, kommer bytesbalansens underskott enligt dessa kalkyler att stiga från nära 1 400 miljoner kronor 1965 till drygt 1 700 miljoner kronor 1966.

En hopsummering av försörjningsbalansens olika delposter ger med denna beräkning av utrikeshandelns utfall till resultat att nationalproduktens tillväxt stannar vid ca 3 1/2 procent i det högre konsumtionsalternativet och drygt 3 procent i det lägre.

[1] Härmed avses summan av direkta skatter, avgifter m. m. som erlagts av hushållen från det offentliga *minus* summan av inkomstöverföringar från det offentliga.

Vid en pessimistisk bedömning av den sannolika utvecklingen av den svenska ekonomins produktionsförmåga kan detta betraktas som en följdriktig prognos. Utrymmet för produktionsökning förutsätts vara begränsat till högst 3 1/2 procent på ett år och den höga efterfrågan gör ett fortsatt underskott i bytesbalansen ofrånkomligt.

Om däremot utvecklingen av Sveriges reala produktionskapacitet bedöms med större tillförsikt måste slutsatsen bli att övertrycket inom vår ekonomi bör lätta vid den förutsatta utvecklingen av den interna efterfrågan och tillgången på arbetskraft förbättras för bl. a. exportindustrierna. Som följd härav bör exportens utvecklingsmöjligheter befrämjas såvida inte vårt kostnadsläge utgör ett hinder härför eller marknadsläget allmänt försämras på våra mera betydande exportmarknader.

Innan ett försök görs att överslagsvis uppskatta effekterna härav på export och kanske i någon mån import kan det finnas anledning att söka bedöma om den lättnad som emotses i det interna efterfrågetrycket är tillräckligt betydande för att det från kapacitetssynpunkt skall finnas utrymme för den exportökning som erfordras för att utrikesbalansen skall kunna återställas.

För att hela det beräknade underskottet i bytesbalansen om drygt 1 700 miljoner kronor 1966 skall kunna undanröjas måste varuexporten, allt annat oförändrat, stiga ytterligare 8 procent utöver de 4 procent som förväntas enligt den förut omtalade prognosen. Det skulle alltså krävas en omkastning av utvecklingstendenserna från 1965 så att varuexporten 1966 ökade väsentligt kraftigare än importen eller med ca 12 procent i volym mot beräknat 4 1/2 procent för importen. Om däremot ett underskott i bytesbalansen om ca 600 miljoner kronor skulle kunna betraktas som tolerabelt sjunker den erforderliga extra exportökningen till 5 1/2 procent. Med den ökning av exportproduktionen som under sådana omständigheter vore behövlig skulle nationalprodukten, allt annat oförändrat, stiga ytterligare 1,6 procent respektive 1,0 procent. Vid det högre konsumtionsalternativet skulle den erforderliga ökningen av nationalprodukten härigenom stiga till 5,1 respektive 4,5 procent och vid det lägre konsumtionsalternativet till 4,7 procent respektive 4,1 procent.

För de närmaste åren torde 4 procent få betraktas som en tämligen normal ökning av produktionsutrymmet. Slutsatsen blir därför att den 1966 förväntade interna efterfrågan skulle kunna utgöra ett hinder för den exportökning som vid goda avsättningskonjunkturer skulle kunna medföra ett återställande av utrikesbalansen. — Bedömningen av det tänkbara produktionsutrymmet vilar på ett antagande om att den till 3 1/2 procent begränsade tillväxt för nationalprodukten som preliminärt beräknats för 1964—1965 endera innebär en underskattning av det faktiska utfallet eller utgör ett utslag av en tillfällig försvagning av produktionsutvecklingen. Hur tillgången på arbetskraft 1966 kan komma att påverka förutsättningarna

för vidare produktionsökning är vanskligt att bedöma eftersom det blir utvecklingen av nettoimmigrationen och av de gifta kvinnornas förvärvsfrekvens som blir avgörande. Såtillvida ter sig emellertid utgångsläget något gynnsammare än för de närmast föregående åren, som det inte beräknas inträffa någon ytterligare arbetstidsförkortning 1966.

Jämvikt i handels- och tjänsteutbytet med utlandet är inte det enda krav som kan ställas på den ekonomiska balansen. Förutom full sysselsättning kan även stabil prisnivå uppställas som principiellt mål för den ekonomiska politiken. Vill man pröva om en i försörjningsbalansens form sammanfattad prognos för den svenska samhällsekonomin överhuvudtaget kan tänkas motsvara kravet på prisstabilitet, kan det vara en rimlig analysmetod att jämföra å ena sidan den beräknade nominella efterfrågan och å andra sidan ett efter oförändrade priser kalkylerat värde av det samlade utbudet av varor och tjänster. Om den beräknade efterfrågan väntas överstiga det beräknade utbudet, kan det överskjutande beloppet uppfattas såsom överskottsefterfrågan eller inflationsgap. En sådan presentation torde emellertid inge en föreställning om att balansen skulle återställas om blott efterfrågans nominella tillväxt kunde begränsas till samma omfattning som det beräknade utbudet av varor och tjänster. Denna slutsats kan men behöver inte vara riktig. Den prisstegringstendens som får antas föreligga och representera ett avsteg från den eftersträvade balansen kan utgöra ett utslag av överskottsefterfrågan men kan också tänkas vara bestämd oberoende av den aktuella efterfrågeutvecklingen. I det senare fallet kommer en begränsning av efterfrågan inte att leda till prisstabilitet men sannolikt till en ytterligare sänkning av konsumtionen. Analysmetoden har i sådant fall inte visat sig klargörande för stabiliseringsproblematiken.

Särskilt i den mån mera nyanserade krav ställs på den ekonomiska balansen — exempelvis av den innebörden att man bör eftersträva största möjliga prisstabilitet som låter sig förena med full sysselsättning — blir det självfallet en betydelsefull bedömningsfråga att söka klargöra i vilken utsträckning prisutvecklingen är oberoende av den totala efterfrågans intensitet eller ej. I de prisbildningsmodeller som under senare år utgjort en grund för nationalbudgetens prisprognoser har variationen i efterfrågetrycket förutsatts påverka prisbildningen på arbetsmarknaden — i första hand genom den s. k. löneglidningen — och indirekt via arbetskostnadernas förändring få effekter på prissättningen för varor och tjänster. Härutöver tänkes måttliga variationer i efterfrågan inte utöva någon självständig inverkan på prisnivån för varor och tjänster. Reservation skulle härvid endast behöva göras för eventualiteten av ett påtagligt efterfrågeöverskott på marknaden för varor och tjänster vilket skulle kunna verka direkt prisuppdrivande.

Den praktiska innebörden av detta blir att ett övertryck på arbetsmarknaden — sådant som varit rådande under de senaste åren — får indirekta återverkningar på prisutvecklingen men att det skulle krävas ett övertryck

av utpräglad intensitet innan prisutvecklingen så att säga emanciperade sig från sin av kostnadsutvecklingen bestämda bana. Om man av någon anledning arbetar med givna förutsättningar angående lönekostnadernas utveckling under en kommande period — såsom sker i denna nationalbudget — blir prisprognosen med nödvändighet i hög grad fixerad. En allmän förutsättning för denna typ av prisbildningsmekanism är emellertid att tillförseln av varor utifrån är ohämmad så att en väsentlig del av prisnivån får internationell förankring (eller kanske snarare styrning). En förhållandevis hög lönestegring får under sådana omständigheter endast en partiell effekt på prisutvecklingen. Reallönernas utveckling tenderar att bli förmånligare vid höga lönelyft samtidigt som dylika utgör en belastning för utrikesbalansen både från kostnadssynpunkt och med hänsyn till att de ökar efterfrågetrycket inom landet.

I den mån dessa beräkningsmetoder är realistiska kommer det högre av de två förut omnämnda lönestegringsalternativen att såsom kalkylerna visar på kort sikt ge ett större tillskott till de realt disponibla inkomsterna men kommer också att innebära en större belastning med hänsyn till utrikesbalansen. Även om denna typ av priskalkyl i stora drag torde ha varit rättvisande kan det dock anföras exempel på att prisuppgången speciella år blivit väsentligt lägre än vad som kunnat förväntas vid normala prisgenomslag. Året 1960 synes utgöra ett exempel på detta. Det är tänkbart att en avsevärd höjning av den indirekta beskattningen, om den sammanfaller med eller efterföljs av en dämpad inkomstutveckling, väsentligt kan komma att försvåra ett normalt kostnadsgenomslag i prisutvecklingen. Blir däremot lönestegringen i ett sådant fall förhållandevis kraftig skulle det möjligen finnas större förutsättningar för ett dylikt genomslag i normal omfattning. Om detta är riktigt skulle spännvidden mellan de båda lönestegringsalternativen minskas avsevärt vad beträffar deras effekt på hushållens realinkomster och möjligen även företagens vinster.

Det återstår slutligen att ta ställning till frågan om vilka korrigeringar av grundprognosen som bör göras med hänsyn till de sannolika återverkningarna på utrikesbalansen av den förutsedda dämpningen av övertrycket inom vår ekonomi. Följande justeringar har ansetts rimliga i syfte att såvitt möjligt öka graden av realism i prognosen. Exporten inklusive tjänstenetto förutsätts stiga med 3 procentenheter mera än enligt grundprognosen. Importen tänkes bli oförändrad vilket i realiteten är liktydigt med att lättnaden i det interna övertrycket tänkes medföra ett mindre bortfall av eljest trolig import. Normalt får nämligen en ökning av exportvolymen beräknas direkt föranleda en mindre ökning av importen. Den ytterligare exportökningen tänkes främst bestå av verkstadsprodukter och andra bearbetade varor inte minst inom gruppen övriga varor.

Det bör möjligen ånyo understrykas att denna ytterligare exportökning inte tänkes föranledd av någon uppredvidering av efterfrågan på svenska exportvaror från vår omvärld. Den tänkes enbart förorsakad av en lättnad

i övertrycket inom den svenska ekonomin. I och för sig förefaller det inte helt uteslutet att den ekonomiska utvecklingen inom de nordiska länderna, Västtyskland och Storbritannien kan komma att bli mera expansiv än som förutsatts i de länderprognoser som legat till grund för den ursprungliga exportberäkningen. I sådant fall kunde förväntas att exportutfallet förskötes uppåt. Även det motsatta utvecklingsalternativet är emellertid tänkbart i synnerhet om det under 1966 skulle komma att inträffa ett lika starkt omslag i lagerinvesteringarna i Västtyskland och de nordiska länderna som 1965 synes ha förekommit i Storbritannien, Frankrike och Nederländerna.

En lättnad i övertrycket skulle emellertid påverka inte blott exporten utan bl. a. även investeringarna inom landet genom förkortningar av leverans- och byggnadstider utöver vad som förutsatts i delprognoserna. Vidare bör exempelvis verkstadsindustrins lagerhållning av råvaror och varor under arbete komma att påverkas i positiv riktning. En uppjustering av posten lagerinvesteringar i försörjningsbalansen med 300 miljoner kronor får representera effekten av samtliga dessa återverkningar.

Slutligen beaktas verkan av vissa föreslagna höjningar av indirekta skatter och taxor, vilka vid fullt genomslag skulle höja prisnivån i genomsnitt för 1966 med ytterligare 0,8 procent. Vid det lägre lönestegringsalternativet tänkes läget inom konsumtionsnäringarna bli sådant att inte hela den kostnadsmässigt beräknade prisstegringen kan uttas. Bortsett från den omedelbara effekten av föreslagna skattehöjningar kan prisnivåns uppgång under loppet av 1966 i sådant fall uppskattas till närmare 2 än 3 procent. Den realt disponibla inkomstens ökning beräknas i det högre lönestegringsalternativet sjunka till 3 1/2 procent och i det lägre till 2 1/4 procent. Konsumtionsvolymens ökning kan i det högre alternativet uppskattas till 3 procent och i det lägre 2,5 procent.

Efter dessa justeringar visar en förnyad sammanställning av försörjningsbalansen att nationalprodukten kan beräknas stiga med 4,3 procent i det högre konsumtionsalternativet och med 3,9 procent i det lägre.

Av följande sammanställning framgår hur tillväxttalen för nationalprodukten och dess komponenter förskjutits från grundprognosen till slutprognosen.

Bruttonationalproduktens tillväxt 1965—1966

Förändring i procent	Grundprognos	Slutprognos
Privat bruttoinvestering (ej bostäder)	10,0	10,0
Statlig bruttoinvestering (ej bostäder)	4,0	4,0
Kommunal bruttoinvestering (ej bostäder)	8,0	8,0
Bostäder bruttoinvestering	0,5	0,5
Lagerökning	(— 980 mkr)	(— 680 mkr)
Privat konsumtion	3,5 el. 2,7	3,1 el. 2,5
Offentlig konsumtion	5,1	5,1
Export (inkl. tjänstenetto)	3,4	6,4
Import	4,4	4,4
Bruttonationalprodukt	3,5 el. 3,1	4,3 el. 3,9

Den utförda försörjningsbalansen framgår av tabell 2. Som presentationsalternativ har valts slutprognosen enligt det lägre lönestegringsalternativet. Valet grundar sig inte på någon sannolikhetsbedömning utan har gjorts i syfte att uppnå största möjliga överensstämmelse med de antaganden som ligger till grund för statsbudgetens inkomstkalkyler.

Uppjusteringen av nationalproduktens förväntade tillväxt från grundprognos till slutprognos skulle förmodligen ge anledning att dra upp förhandskalkylen för industriproduktionens tillväxt 1 à 2 procentenheter till 5 à 6 procent. Vidare skulle sysselsättningen behöva stiga med några tiondels procent jämfört med vad som beräknats i grundprognosen. Bytesbalansens beräknade underskott sjunker med närmare 700 miljoner kronor i förhållande till grundprognosen till ett belopp av drygt 1 miljard kronor.

Med avseende på produktionsutvecklingen under året ger försörjningsbalansen som sådan inte någon information. Det kan dock förtjäna framhållas att konsumtionsvolymens beräknade tillväxt helt ligger på andra halvåret 1966. Inom byggnads- och anläggningsverksamheten expanderar industribyggandet kraftigt under första halvåret 1966, medan bostadsbyggandets volym torde minska något under första halvåret för att ånyo tillväxa under andra halvåret.

Tabell I: 2. Preliminär försörjningsbalans för 1966

Miljoner kronor i 1965 års priser

	1965 milj. kr.	Förändring 1965—1966	
		milj. kr.	procent
Tillgång			
Bruttonationalprodukt	107 300	4 200	4
Import	22 700	1 000	4,5
Summa tillgång	**130 100**	**5 200**	**4**
Efterfrågan			
Privat bruttoinvestering (ej bostäder)	14 600	1 500	10
Statlig bruttoinvestering »	7 300	300	4
Kommunal bruttoinvestering »	6 200	500	8
Bostäder bruttoinvestering	7 100	0	0,5
Lagerförändring	+ 1 600	— 700	..
Privat konsumtion	56 300	1 400	2,5
Offentlig konsumtion	15 700	800	5
Export (inkl. tjänstenetto)	21 300	1 400	6,5
Summa efterfrågan	**130 100**	**5 200**	**4**

I den framlagda prognosen för nationalproduktens utveckling 1965—1966 svarar näringslivets investeringar för det mest expansiva inslaget. Ehuru den totala realkapitalbildningen inberäknat lager endast har beräknats stiga med 5 procent i volym har det funnits anledning att pröva hur

näringslivets beroende av extern finansiering i och för dessa investeringsplaner kan komma att utvecklas. En residualberäkning med beaktande av sådana faktorer som bytesbalansens alltjämt höga underskott, förskjutningen i positiv riktning av kommunernas finansiella sparande, AP-fondens fortsatta tillväxt m. m. antyder att beroendet av extern finansiering särskilt i det högre lönestegringsalternativet skulle växa i betydande omfattning eller i storleksordningen 1 miljard kronor. Om kreditexpansionen skulle dämpas 1966 är det tänkbart att följden skulle kunna bli att det uppstod tendenser till nedrevidering av investeringsplanerna och i anslutning härtill möjligen också att ökat motstånd mot fortsatt löneglidning och andra arbetskraftskostnadsstegringar.

II. Det internationella läget

1. Sammanfattande översikt

Efter den osedvanligt kraftiga uppgången i totalproduktionen i de västliga industriländerna under 1964 inträdde en viss avsaktning i tillväxttakten under 1965. Denna avsaktning har främst gjort sig gällande i Västeuropa; i Nordamerika har expansionen fortsatt i nästan oförminskat tempo. Den totala produktionsökningen beräknas sålunda för de europeiska OECD-länderna tillsammans ha uppgått till 3,7 procent 1964—1965 mot 5,6 procent 1963—1964 under det att tillväxttalen för Förenta staterna och Kanada, 4,8 respektive 6,4 procent, var desamma 1965 som 1964. Medan under 1964 nästan samtliga industriländer och även de råvaruproducerande länderna som grupp hade del i konjunkturuppsvinget framträdde under 1965 markanta skillnader i tillväxttakt mellan industriländerna i Västeuropa. En grupp av länder — Danmark, Finland, Norge, Nederländerna, Schweiz och Västtyskland — noterade produktionsökningar om 5 procent eller däröver, en annan grupp — Belgien, Frankrike, Italien och Storbritannien — registrerade tillväxttal på endast 2—3 procent. Den svaga produktionsstegringen i dessa senare länder har sin grund i stabiliseringspolitiska åtgärder, som i Storbritannien i huvudsak genomförts under 1965, som i Frankrike utan större förändringar varit i kraft sedan hösten 1963 och som i Italien under 1965 efter hand avlösts av en mera expansionistiskt inriktad ekonomisk politik. Utvecklingen av totalproduktion och efterfrågan inom vissa länder och länderområden har sammanfattats i tabell 1.

Ett studium av de interna efterfrågekomponenternas förändringar i olika länder ger vid handen, att betydande differenser i tillväxttakten för investeringarna, i synnerhet investeringarna i maskiner och apparater, på ett markant sätt präglat den ekonomiska utvecklingen under senare tid. I länder som Förenta staterna, Kanada och Västtyskland, där den interna efterfrågan stigit kraftigt, har sålunda mycket höga ökningstal noterats för investeringarna. Å andra sidan har en svag investeringsefterfrågan med mycket moderata ökningar eller rent av påtagliga minskningar i investeringsvolymen varit ett utmärkande drag i konjunkturförloppet i länder som Frankrike och Italien där den inhemska efterfrågan varit svag.

Ett annat förhållande, som synes böra uppmärksammas, är att effekterna på totalproduktionen av differenser mellan olika länder i fråga om den inhemska efterfrågans ökningstakt i påfallande stor utsträckning neutraliserats via den internationella handeln. De länder som haft en svag inhemsk

Tabell II: 1. Försörjningsbalansens poster i olika länder och länderområden 1964—1966

Procentuella volymförändringar från närmast föregående år. Siffrorna för 1964 avser utfall, för 1965 och 1966 prognoser

	Bruttonationalprodukt	Import	Export	Konsumtion		Fasta bruttoinvesteringar			Förändring i lagerinvestering (miljarder US dollar)
				Privat	Offentlig	totalt	byggnader	maskiner	
Förenta staterna									
1964	4,8	5,0	12,3	5,6	0,2	6,4	2,7	13,5	+ 0,5
1965	4,8	11,3	1,6	5,8	2,0	5,1	0,6	12,7	+ 1,7
1966	4,5	6,6	6,7	5,1	3,6	4,2	1,5	8,3	— 1,3
Västtyskland									
1964	6,6	10,7	10,6	5,3	— 0,6	11,3	11,7	10,9	— 0,08
1965	5,0	15,8	7,8	6,3	6,0	6,8	3,9	9,9	+ 0,08
1966	4,5	7,8	6,5	4,5	3,5	5,8	4,7	7,1	0
Nederländerna									
1964	8,2	18,3	16,9	5,5	0	15	16,5	7,5	+ 0,33
1965	5,0	5,0	11,0	6,5	1,5	5	..	..	— 0,38
1966	5,5	10,5	12,5	3	2,5	8	..	..	+ 0,28
Frankrike									
1964	5,3	11,7	7,3	4,2	3,0	10,2	14,0	6,1	+ 0,61
1965	2,4	0,1	9,3	2,2	3,1	5,0	8,7	0	— 1,54
1966	4,2	7,6	7,3	3,0	3,4	5,0	5,0	5,0	+ 0,65
EEC									
1964	5,5	10,2	11,4	4,4	1,5	7,5	10,0	4,4	+ 0,7
1965	3,6	6,7	10,3	3,9	4,4	3,6	6,8	5,0	— 1,9
1966	4,3	9,1	8,1	3,7	3,6	5,9	4,9	8,5	+ 1,2
Storbritannien									
1964	5,4	9,0	3,1	3,7	1,9	16,0	19,3	12,9	+ 1,09
1965	2,8	0,5	3,1	2,2	2,6	6,1	8,2	3,8	— 0,60
1966	2,0	2,1	3,0	2,0	2,7	2,6	2,8	1,0	— 0,45
Norge									
1964	6,9	7,9	11,6	3,5	5,8	3,5	4,7	7,6	+ 0,05
1965	6,0	11	8	4—5	7—8	10	4—5	10	+ 0,03
1966	4,5	5	6	4	4	4	4	7	+ 0,01
Västeuropa									
1964	5,6	12,3	11,8	4,2	1,7	9,1	11,7	6,5	+ 1,9
1965	3,7	7,7	10,2	3,4	3,9	4,3	7,0	4,8	— 2,5
1966	3,8	7,7	7,7	3,1	3,3	4,9	4,2	6,4	+ 0,7

Källor: OECD, EEC, nationell statistik, konjunkturinstitutets uppskattningar och nationella prognoser.

efterfrågan har kunnat notera stora ökningar i den externa efterfrågan och sålunda erhållit en kraftig stimulans till den interna produktionen. Under senare delen av 1964 och under 1965 har främst Italien och Japan men även Frankrike registrerat betydande förbättringar i handelsbalansen (diagram 1). Italiens export beräknas t. ex. 1964—1965 ha ökat inte

Diagram II:1. Handelsbalansen i olika länder 1963—1965
Miljoner dollar. Säsongrensade månadsgenomsnitt per kvartal

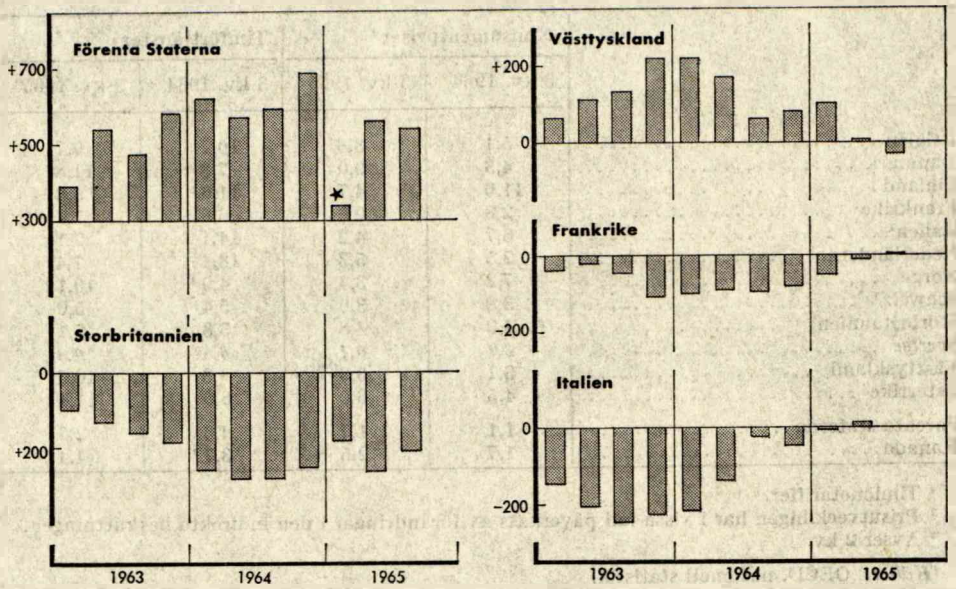

* Hamnstrejk.
Källa: OECD.

mindre än drygt 20 procent i volym medan importvolymen minskat något. Å andra sidan har länder med stark expansion i sin interna efterfrågan haft en svag exportutveckling medan importen ökat väsentligt och bidragit till att lätta trycket på de inhemska produktionsresurserna. Till denna grupp av länder hör främst Västtyskland, vars importvolym 1964—1965 ökat med ca 16 procent, Förenta staterna, vars importvolym ökat med ca 11 procent, samt i viss utsträckning också de skandinaviska länderna. Handelsbalansen har i dessa länder försvagats under 1965, särskilt markant i Västtyskland. Sambanden mellan underskott i handelsbalansen i vissa länder och överskott i andra är visserligen inte okomplicerade, men det är ändå uppenbart, att vissa samband direkt kan beläggas. Västtysklands stigande importefterfrågan synes i hög grad ha gynnat Italien och Frankrike, vilka båda — i synnerhet Italien — ökat sin andel av den västtyska importen. På samma sätt har ökningen i Förenta staternas importefterfrågan i stor utsträckning tillgodosetts från Japan.

De betydande bytesbalansförskjutningar mellan olika länder, som ägt rum, har delvis motvägts av motsvarande förskjutningar i de internationella kapitalströmmarna. Dessa har kommit till stånd dels genom de åtgärder som vidtagits i Förenta staterna och Storbritannien för att begränsa kapitalutflödet, dels som följd av den naturliga försvagningen i kreditefterfrågan i länder med svag intern efterfrågan — och stora bytesbalansöver-

Tabell II: 2. Konsumentpriser samt timförtjänster inom industrin 1964—1965

Procentuella förändringar från motsvarande period föregående år

	Konsumentpriser[2]		Timförtjänster	
	3 kv. 1964	3 kv. 1965	3 kv. 1964	3 kv. 1965
Belgien	5,1	3,8	10,7	9,7
Danmark	4,3	9,0	7,8[3]	11,8[3]
Finland	11,0	4,7	11,6[3]	9,3[3]
Frankrike[1]	2,8	2,6	6,9	5,7
Italien[1]	6,7	4,2	14,1	7,1
Nederländerna[1]	7,5	5,3	18,4	7,4
Norge	7,2	3,4	4,9[3]	10,1[3]
Schweiz[1]	3,0	3,9	5,4	5,0
Storbritannien[1]	4,3	4,8	5,3	7,1
Sverige	*3,7*	*6,1*	*6,8*	*9,8*
Västtyskland	3,1	3,9	8,3	10,4
Österrike	4,5	6,0	8,6	11,4
Förenta staterna	1,1	1,7	4,6	2,7
Kanada	1,7	2,5	3,7[3]	4,4[3]

[1] Timlönetariffer.
[2] Prisutvecklingen har i vissa fall påverkats av förändringar i den indirekta beskattningen.
[3] Avser 2 kv.

Källor: OECD, nationell statistik.

skott — och vice versa. Hittills synes därför den aktuella fasen i den internationella betalningsbalansutvecklingen och det minskade kapitalutflödet från reservvalutaländerna inte ha medfört några större påfrestningar på den internationella likviditeten. Förändringarna i de större ländernas officiella valutareserver var under första halvåret 1965 relativt måttliga.

Den på det hela taget restriktiva politik som med varierande intensitet och framgång förts i Västeuropa under 1965 och den därav följande svagare tillväxten i efterfrågan och produktion synes i vissa fall ha medfört en begränsning av pris- och kostnadsstegringarna men några enhetliga tendenser härvidlag tycks knappast ha framträtt (tabell 2). Medan takten i pris- och lönestegringarna har avtagit i somliga länder — Belgien, Finland, Frankrike, Italien och Nederländerna — har den tilltagit i andra — Danmark, Storbritannien, Sverige, Västtyskland och Österrike. I Förenta staterna och Kanada kan en viss måttlig uppgång i prisstegringstakten noteras. Fortfarande är dock takten i pris- och kostnadsstegringarna väsentligt lägre i Nordamerika än i de västeuropeiska länderna. I den situation som förelegat under 1965 med kraftiga differenser mellan olika länder beträffande efterfrågans utveckling synes emellertid pris- och kostnadsrelationernas inverkan på den internationella handeln ha varit av underordnad betydelse eller i vart fall haft en med efterfrågefaktorerna sammanfallande effekt. I ett läge med ett mera jämnt fördelat efterfrågetryck torde effekterna av dessa relationer efter hand kunna bli mera märkbara.

Tillgängliga prognoser samt uppskattningar avseende utvecklingen av to-

talproduktionen och de viktigaste efterfrågekomponenterna 1966 återges i tabell 1. Såsom framgår härav väntas för Förenta staterna en fortsatt betydande aktivitetshöjning om än i något långsammare tempo än under 1965. Bruttonationalprodukten antas 1965—1966 öka med 4,5 procent. Tillväxten kommer att stimuleras av den privata konsumtionen, av det privata näringslivets investeringar och av stigande federala utgifter bl. a. till följd av det militära engagemanget i Vietnam. Betalningsbalansens utveckling under 1966 synes bli beroende av flera omständigheter, vars effekter är svåra att förutse. Någon mera betydande förstärkning av handelsbalansen förefaller knappast sannolik med hänsyn till den väntade efterfrågeutvecklingen inom landet och i de viktigaste avnämarländerna. Inte heller torde någon minskning i bankutlåningen[1] till utlandet eller en hemtagning av företagens kortfristiga placeringar utomlands komma till stånd i samma omfattning som under första halvåret 1965. Däremot kan företagens direkta investeringar utomlands komma att avta efter hand som det frivilliga programmet för betalningsbalansens förstärkning — eventuellt ytterligare utbyggt — får effekt härvidlag. Möjligen kan betalningsbalanshänsyn aktualisera frågan om en ökad penningpolitisk restriktivitet något som väl också kan bli fallet om det senaste årets tendens till uppgång i prisstegringstakten skulle anta oroande proportioner. Det tycks dock föga sannolikt, att pris- och kostnadsstegringarna skulle tillta i sådan utsträckning att de kunde nödvändiggöra en omprövning av den nuvarande expansionistiskt inriktade ekonomiska politiken.

För Västeuropa kan prognoserna för tillväxten av totalproduktionen 1965—1966 sammanfattas så, att länder med svag tillväxt 1965 — i första hand Frankrike och Italien — kommer att få en snabbare produktionsstegring, medan länder med relativt snabb tillväxt 1965 — t. ex. Danmark, Norge, Schweiz och Västtyskland — kommer att få en långsammare produktionsstegring. Detta konstaterande täcker givetvis inte alla fall; ett undantag är Storbritannien, vars relativt låga tillväxttakt 1965 kan tänkas bli något lägre 1966. Den avtagande tillväxttakten i flera länder är främst att hänföra till knapphet på produktionsresurser i form av arbetskraft och teknisk kapacitet samt på tilltagande behov av en åtstramning av den ekonomiska politiken för att begränsa pris- och lönestegringarna samt för att bryta tendenser till försvagning av den externa balansen. I Frankrike och Italien å andra sidan torde såväl tillgången på reala resurser som betalningsbalanssituationen tillåta en kraftig tillväxt i totalproduktionen utan allvarligare risker för påskyndade pris- och kostnadsstegringar. För Västeuropa totalt väntas de expansiva impulserna i första hand komma från investeringarna i realkapital inklusive lager. Ett omslag beräknas äga rum i fråga om lagerinveste-

[1] Med utlåning avses här och i det följande nettotillväxt av utestående lån; med minskning i utlåningen avses följaktligen inte en minskning av utestånde lån utan minskningen i tillväxten av utestående lån.

Diagram II: 2. OECD:s handel 1963—1965

Index: 1962 = 100. Säsongrensade kvartalssiffror

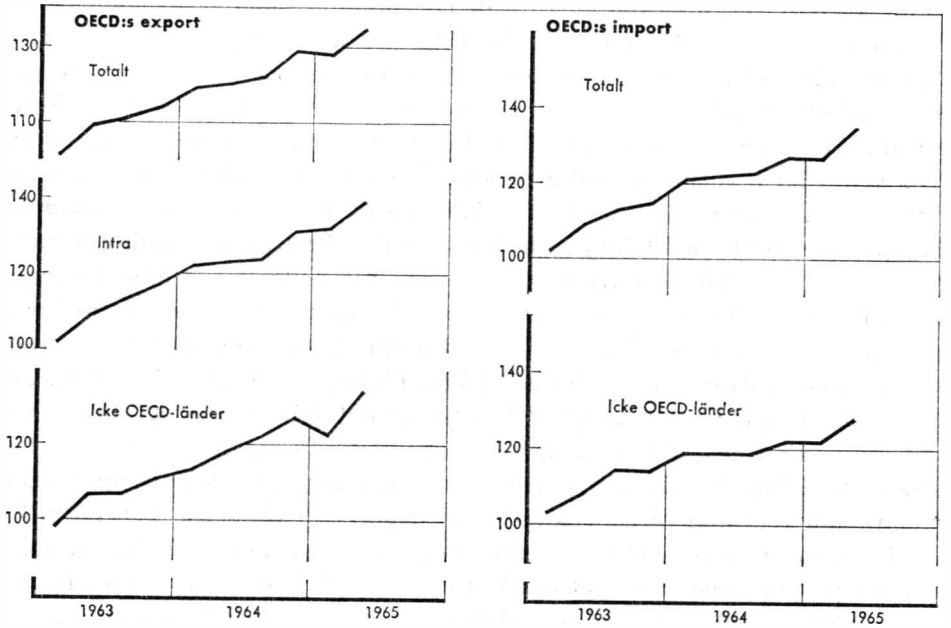

Källa: OECD.

ringarna; från en minskning med ca 2,5 miljarder dollar 1964—1965 till en ökning med ca 0,7 miljarder 1965—1966. Tendenserna i lagerkonjunkturen synes dock vara ganska splittrade, vilket försvårar en bedömning av den sannolika lagerutvecklingen under loppet av 1966. Såväl den privata som den offentliga konsumtionens ökning förutses bli mindre än 1965. Exporten synes även under 1966 bli en viktig expansionsfaktor, dock i något mindre utsträckning än under 1965. Detta beror främst på att, såsom närmare blivit belyst i konjunkturinstitutets oktoberrapport, övervägande skäl talar för att råvaruländernas import kommer att öka mindre 1966 än 1965. De angivna prognoserna för produktion och efterfrågan implicerar i flera fall att takten i pris- och lönestegringarna kommer att avta något under 1966. Det synes dock knappast möjligt att på grundval av föreliggande prognosmaterial göra några mera bestämda förutsägelser om utvecklingen av löner och priser. Även om tendenserna, åtminstone beträffande de stora industriländerna, pekar på en viss avsaktning i stegringstakten, torde de förändringar som härvidlag kan komma till synes, i vart fall bli relativt måttliga.

Av de här skisserade utsikterna för 1966 framgår, att en utjämning väntas äga rum av de under 1965 påtagliga skillnaderna i efterfrågetryck och tillväxttakt mellan olika länder i Västeuropa. Uppenbart är att utjämningen kommer att ske gradvis och att det därvid är svårt att tidsbestämma fa-